

การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

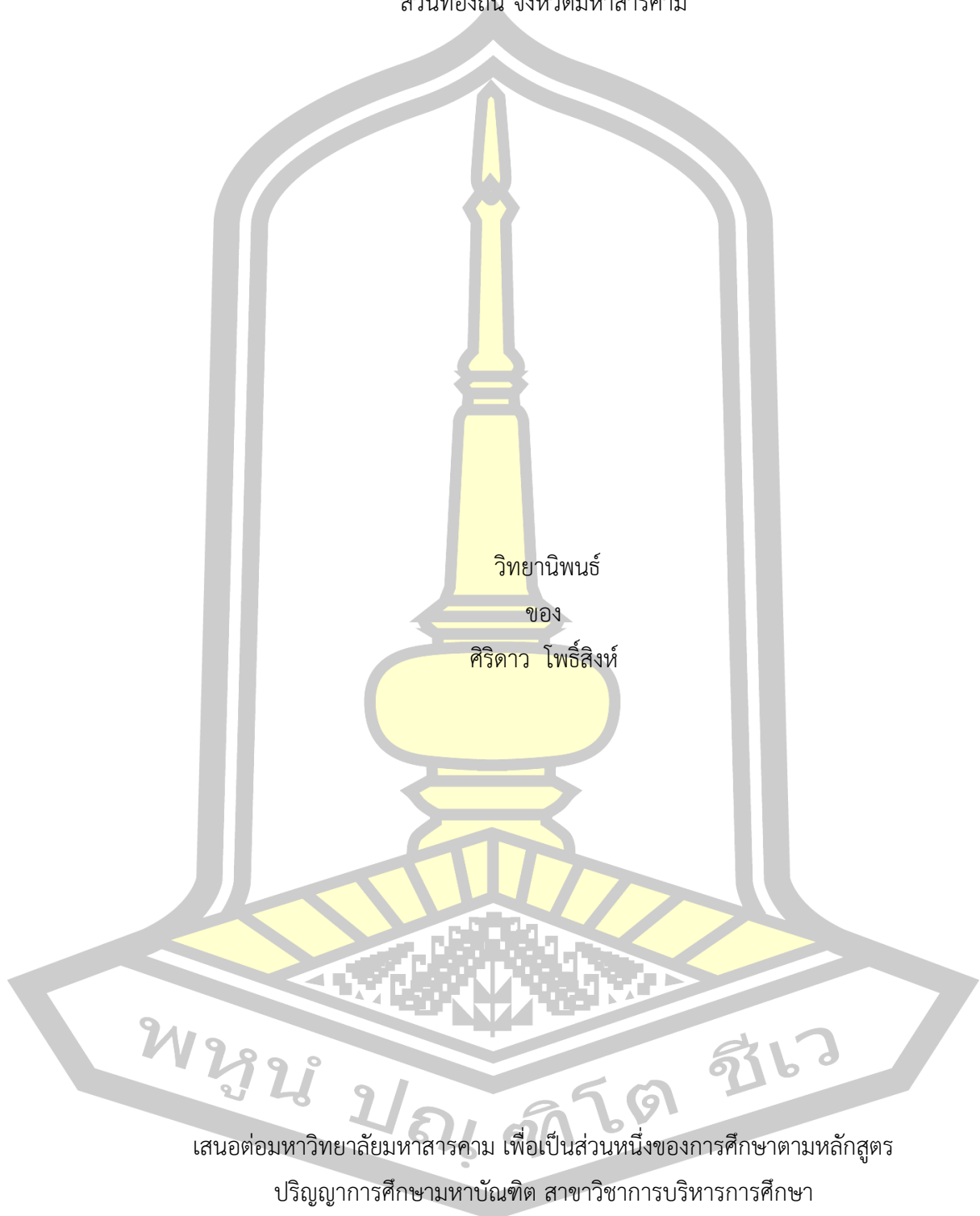
วิทยานิพนธ์
ของ
ศิริดาว โพธิ์สิงห์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

สิงหาคม 2562

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

วิทยานิพนธ์
ของ
ศิริดาว โพธิ์สิงห์

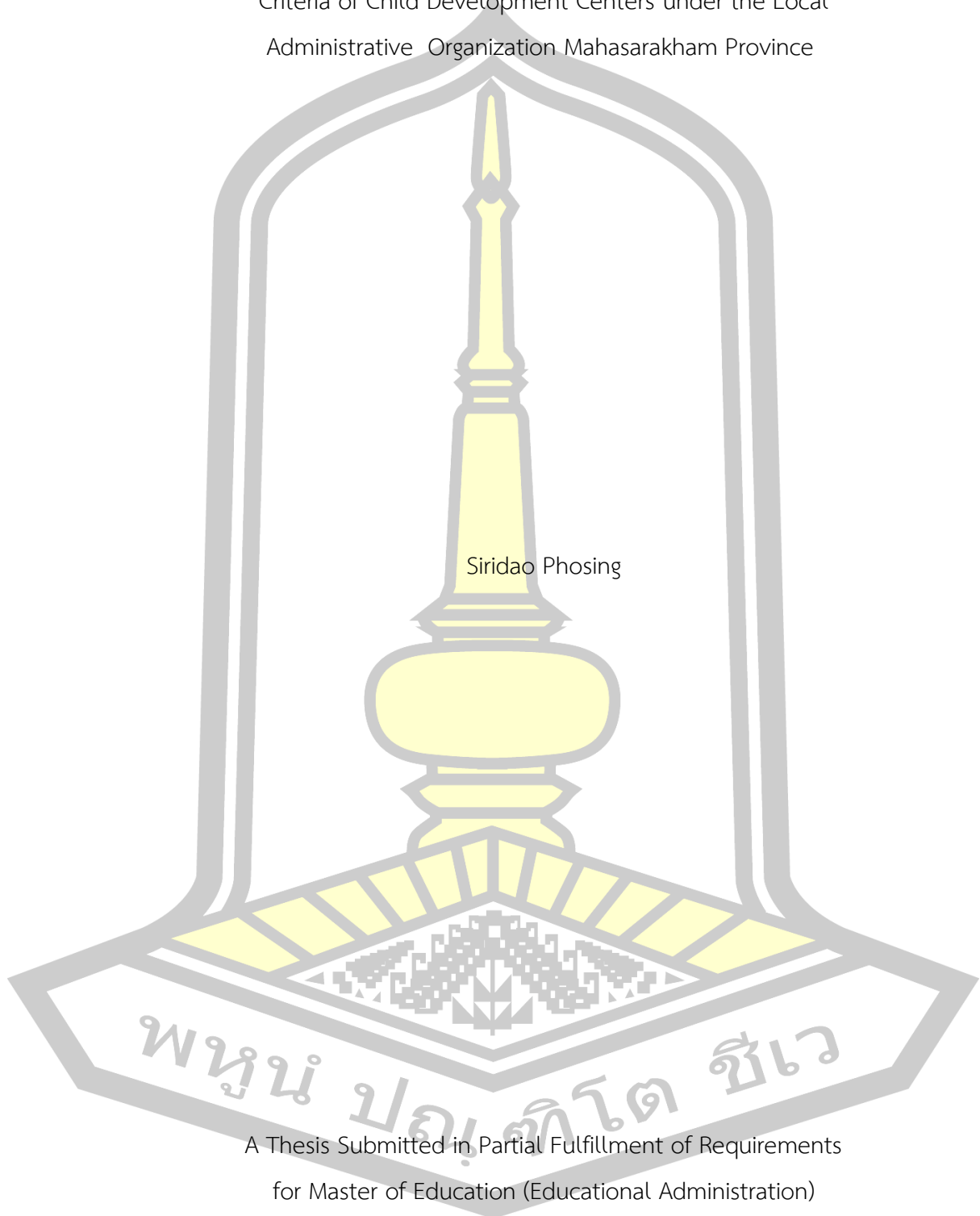
พูน ปลอดภัย โชติ ชีวะ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

สิงหาคม 2562

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Development the Management Administration Guidelines According to Standard
Criteria of Child Development Centers under the Local
Administrative Organization Maharakham Province

Siridao Phosing

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration)

August 2019

Copyright of Maharakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวศิริดาว โพธิ์สิงห์
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. ธัชชัย จิตรนันท์)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อ. ดร. ธนารัตน์ ศรีผ่องงาม)

กรรมการ

(ผศ. ดร. ธรินธร นามวรรณ)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. จำเนียร พลหาญ)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(ผศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม		
ผู้วิจัย	ศิริดาว โพธิ์สิงห์		
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. ธนารัตน์ ศรีผ่องงาม		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2562

บทคัดย่อ

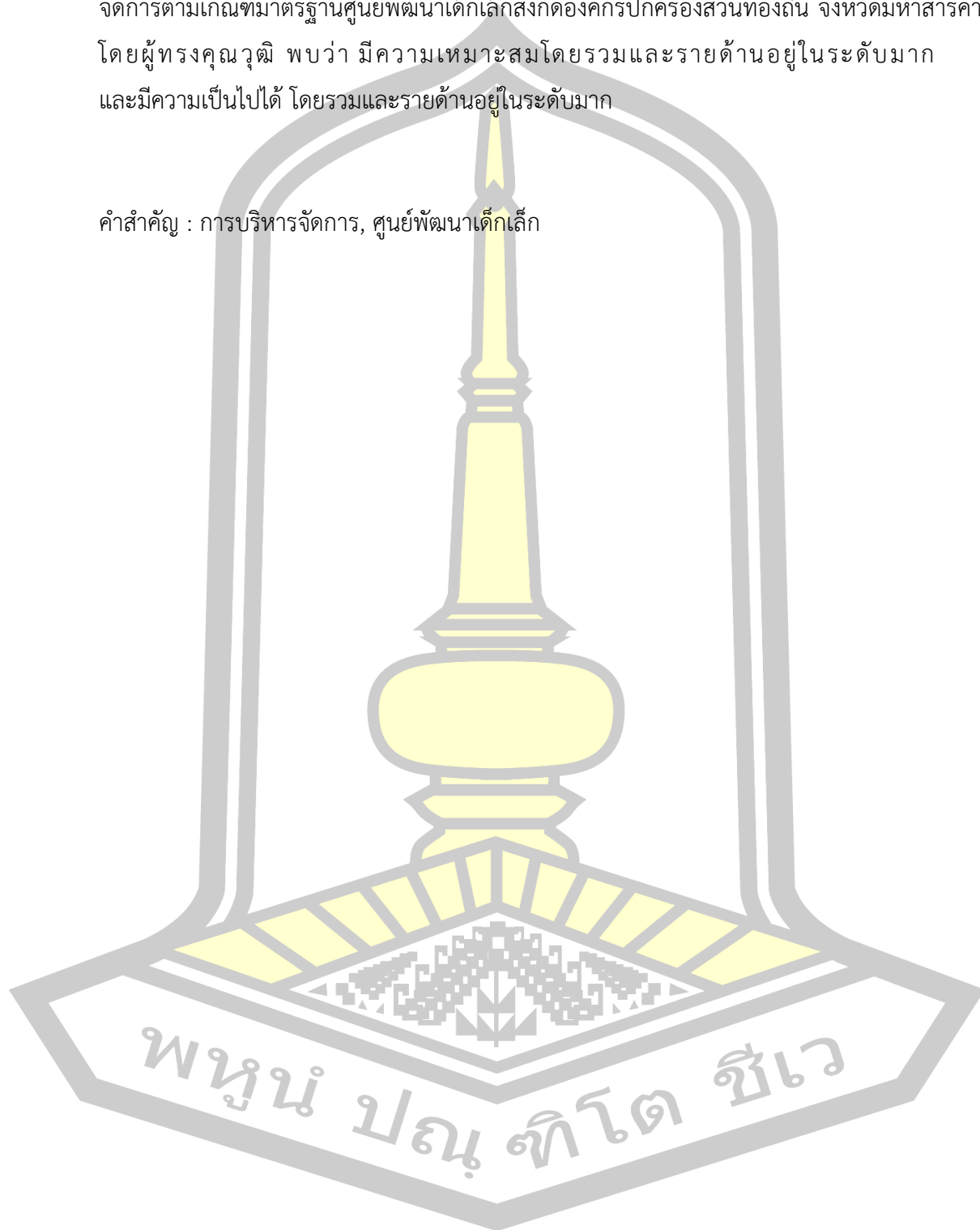
การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม 2) พัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 345 คน เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ทำหน้าที่ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ และตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางโดยวิธี Focus Group สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2. ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ

35 ตัวชี้วัด 108 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

TITLE	Development the Management Administration Guidelines According to Standard Criteria of Child Development Centers under the Local Administrative Organization Mahasarakham Province		
AUTHOR	Siridao Phosing		
ADVISORS	Thanarat Sripongngam , Ph.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration
UNIVERSITY	Mahasarakham University	YEAR	2019

ABSTRACT

This study aimed to 1) study the current state and desirable state of management administration according to standard criteria of child development centers under the Local Administrative Organization Mahasarakham province 2) develop the guidelines of management administration according to standard criteria of child development centers under the Local Administrative Organization Mahasarakham province. The study divided to 2 phases, the first phase was study the current state and desirable state of management administration according to standard criteria of child development centers, the research instrument was the current state and desirable state questionnaire, collected data from 345 persons in samples group including administrators and employees under the Local Administrative Organization Mahasarakham province, the second phase was develop the guidelines of management administration according to standard criteria of child development centers, the research instrument were the interview form and guidelines' suitability and possibility assessment form, investigated guidelines by used focus group method to Investigated and assessed guidelines' suitability and possibility by 9 luminaries. Descriptive statistics used in this study were mainly percentage, average and standard deviation. The result of this study were found:

1. The current state of management administration according to standard criteria of child development centers under the Local Administrative Organization Mahasarakham province overall and all aspects were at moderate levels and desirable state overall and all aspects were at high levels.

2. The guidelines of management administration according to standard criteria of child development centers under the Local Administrative Organization Mahasarakham province included 6 components 35 indicators 108 guidelines. Guidelines' suitability assessed and feasibility assessed both overall and all aspects were at high levels.

Keyword : Management Administration, Child Development Center

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.ธนารัตน์ ศรีผ่องงาม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัชชัย จิตรนนท์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามทุกท่าน ที่ได้กรุณาสั่งสอนอบรมให้ความรู้ จนผู้วิจัยเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน

ขอขอบพระคุณ คณะผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและแนวทางในการวิจัย และคณะผู้เชี่ยวชาญผู้ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ขอขอบคุณ กำลังใจที่ดีจากบิดา มารดา ญาติ ๆ และครอบครัว คุณค่าและประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ตลอดจนบูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ผู้วิจัยจะนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาการทำงานและการดำเนินชีวิต เพื่อประโยชน์ของตนเองและประเทศชาติสืบต่อไป

ศิริดาว โพธิ์สิงห์

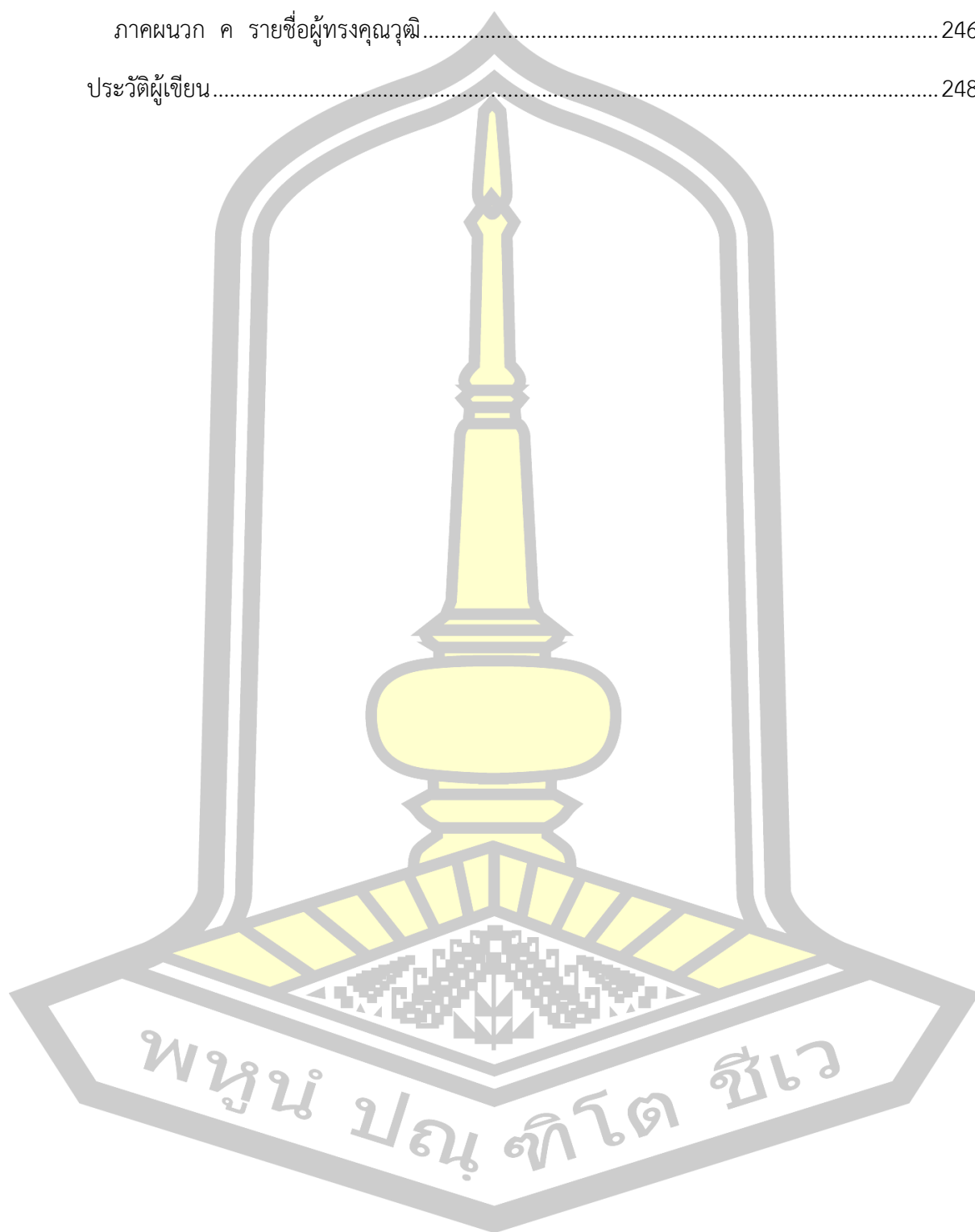
พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามการวิจัย.....	6
ความมุ่งหมายการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
การบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	13
มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	20
การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (PDCA).....	51
การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment).....	53
การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion).....	56
บริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม.....	60

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	75
1. งานวิจัยในประเทศ	75
2. งานวิจัยต่างประเทศ	79
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	81
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	82
ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	89
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	95
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	95
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	95
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	95
1. ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตาม เกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	95
2. ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนา เด็ก เล็กขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	110
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	183
ความมุ่งหมายของการวิจัย	183
สรุปผล	183
อภิปรายผล	192
ข้อเสนอแนะ	200
บรรณานุกรม	201
ภาคผนวก	206
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	207

ภาคผนวก ข การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	239
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ.....	246
ประวัติผู้เขียน.....	248

สารบัญตาราง

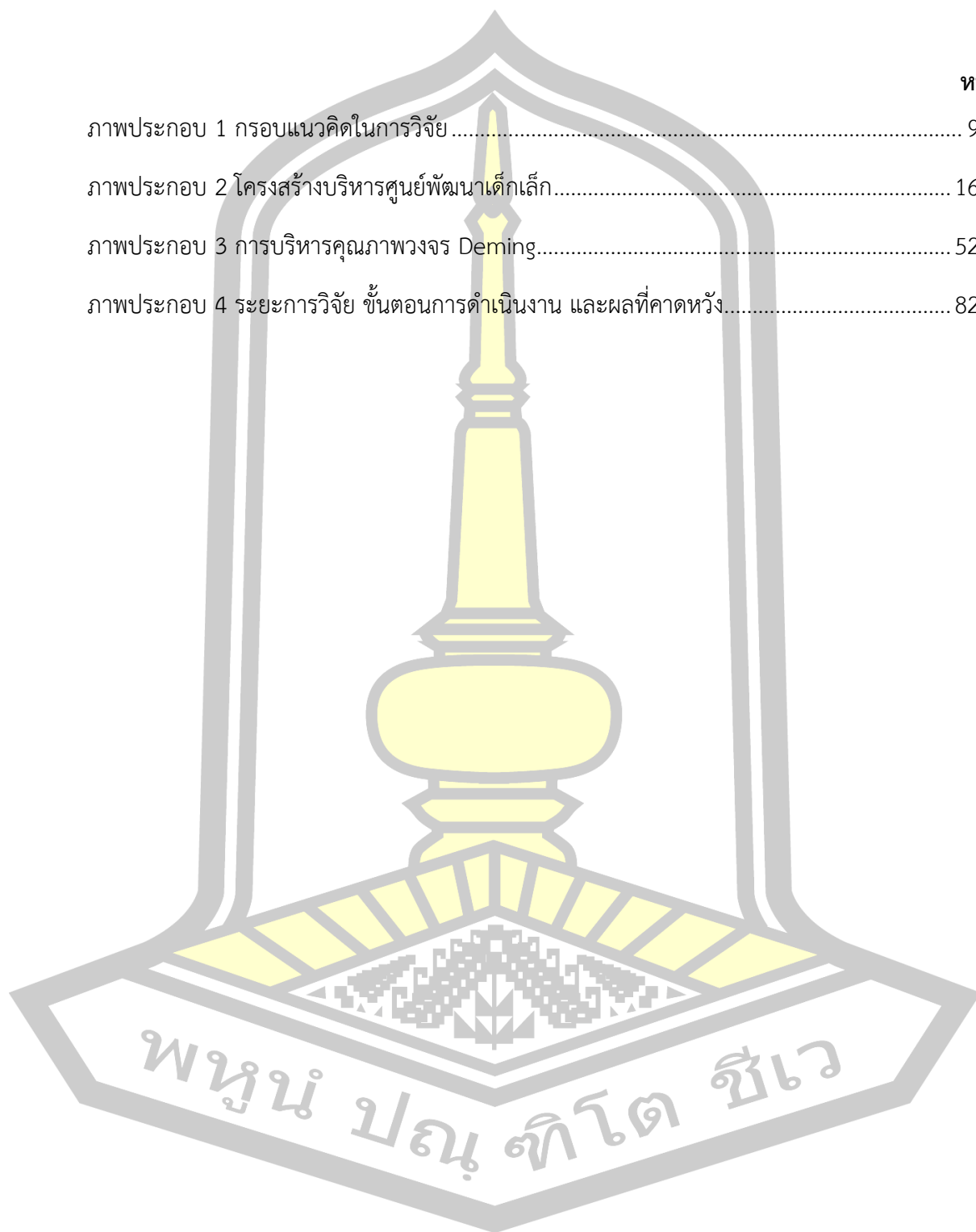
	หน้า
ตาราง 1 ข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ระดับจังหวัด ประจำปี 2558.....	60
ตาราง 2 รายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่	84
ตาราง 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	98
ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม	99
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	100
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลากร.....	102
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย.....	104
ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร.....	105
ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	107
ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	109

ตาราง 11 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงและลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวมของ การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม.....	110
ตาราง 12 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงและลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวมของ การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุน จากทุกภาคส่วน	111
ตาราง 13 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงและลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวมของ การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคามด้านการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	112
ตาราง 14 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงและลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวมของ การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลากร.....	113
ตาราง 15 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงและลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวมของ การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนา เด็กปฐมวัย	114
ตาราง 16 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงและลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวมของ การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัย	115
ตาราง 17 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงและลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวมของ การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	117
ตาราง 19 ผลการพิจารณาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน	147
ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	160

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมและการ สนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ.....	161
ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็น ไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยผู้ทรงคุณวุฒิ.....	165
ตาราง 23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็น ไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลากร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	170
ตาราง 24 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็น ไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ.....	173
ตาราง 25 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ.....	176
ตาราง 26 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านวิชาการและกิจกรรมตาม หลักสูตร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ.....	179

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
ภาพประกอบ 2 โครงสร้างบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	16
ภาพประกอบ 3 การบริหารคุณภาพวงจร Deming.....	52
ภาพประกอบ 4 ระยะเวลาวิจัย ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลที่คาดหวัง.....	82

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตกระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายและแนวทางดำเนินการ การจัดการศึกษาในส่วนของกาให้ท้องถิ่นชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งส่งเสริมให้วิทยากรท้องถิ่นมาเป็นครูผู้สอน โดยมีค่าตอบแทนให้ชุมชน และเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลต่อการพัฒนาท้องถิ่นและพัฒนาประเทศ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการระดมและใช้ทรัพยากรร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมรวมทั้งกิจกรรมของชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) นอกจากนี้การศึกษายังเป็นกระบวนการให้และรับความรู้และประสบการณ์ การปรับเปลี่ยนทัศนคติการสร้างจิตสำนึก การเพิ่มพูนทักษะ การทำความเข้าใจให้กระจ่าง การอบรมปลูกฝังค่านิยม การถ่ายทอดศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมของสังคม การพัฒนาความคิด โดยมีวัตถุประสงค์ให้บุคคลมีความเจริญงอกงามทางปัญญา มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม มีค่านิยมที่ดีและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (ปรัชญา เวสารัชช์, 2545)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมซึ่งเป็นกฎหมายหลักด้านการศึกษาจึงได้กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทั้งเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียน การสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) กอปรกับประเทศไทยได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ที่มุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้

ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายหลัก 3 ประการ คือ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารจัดการศึกษา และมีกรอบแนวทาง ปฏิรูปการศึกษา 4 ประการ คือ การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนา สถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ (สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา, 2555)

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ กฎหมายได้กำหนดให้มีการกระจาย อำนาจการจัดการศึกษาไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 9 (2) ที่กำหนด ให้การจักระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในมาตรา 40-41 กำหนดให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น และให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสาน และส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและได้ มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น (กมล สุตประเสริฐ, 2544) นอกจากนี้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอน การกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาตรา 16 (9) กำหนดให้เทศบาลเมืองพัทยา องค์กรบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของ ตนเอง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2547)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบ่งการปกครองเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ องค์กรบริหารส่วน จังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล และการปกครองรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา การจัดการศึกษาของท้องถิ่นมีทั้งในระบบและนอกระบบ ข้อมูลปีการศึกษา 2551 พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดการศึกษาในระบบ ดังนี้ โรงเรียนสังกัดองค์กรบริหาร ส่วนจังหวัดจำนวน 326 แห่ง เทศบาล จำนวน 658 แห่ง องค์กรบริหารส่วนตำบล จำนวน 52 แห่ง เทศบาลเมืองพัทยา 10 แห่ง และกรุงเทพมหานคร จำนวน 435 แห่ง เมื่อพิจารณาจำแนกตามระดับ สถานศึกษา พบว่า เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษามากที่สุด และได้มีการ ขยายการเปิดการสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนระดับ อุดมศึกษามีเพียงวิทยาลัยแพทยศาสตร์และวิทยาลัยเทคนิครังสิต ของกรุงเทพมหานคร ส่วนระดับ อาชีวศึกษามี 2 แห่ง คือ เทศบาลนครปฐมและเทศบาลเมืองพระพุทธบาทจังหวัดสระบุรี สำหรับ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จะอยู่ในรูปศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งข้อมูลในปี 2552 (ข้อมูล ณ วันที่ 26 มกราคม 2552) พบว่า มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 18,780 แห่ง (สำนัก เลขาธิการสภาการศึกษา, 2553)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานที่ดูแลและให้การศึกษาดูแล เด็กอายุระหว่าง 3-5 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ถ่ายโอนให้อยู่ในความดูแล รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิด กรมการ

ศาสนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกรมการพัฒนาชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (เด็ก 3 ขวบ) รับถ่ายโอนจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ฯลฯ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2547) ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเด็กระดับปฐมวัยที่จะช่วยส่งเสริม ให้เด็กได้รับพัฒนาการในทุกด้าน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงต้องมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ที่สำคัญเด็กต้องมีความสุขในการเรียนรู้สามารถคิดอย่างมีเหตุผล มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงออกและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งศักยภาพของเด็กดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการส่งเสริมพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ ด้านการพัฒนาเด็กทางด้านภาษา สติปัญญาและสังคม ด้านสุขภาพอนามัย โภชนาการ และด้านสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม อบอุน ปลอดภัย เป็นต้น ซึ่งเราจะเห็นได้ว่าพ่อแม่ ผู้ปกครอง มีอิทธิพลต่อเด็กไม่น้อยกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเลย โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมลักษณะนิสัยทางด้านจิตใจ ความเข้าใจ ความเป็นคนดี ความเป็นคนรู้จักหน้าที่รับผิดชอบซื่อสัตย์สุจริตตลอดถึงการมีส่วนร่วมในการกระตุ้นยั่วยุทำลายให้เด็กอยากจะเรียนรู้อย่างมีความสุขที่ได้ทำกิจกรรมที่หลากหลายตามความสามารถของตนเอง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553) การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม-วัฒนธรรม ที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กรมวิชาการ, 2546) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้และแนวทางการจัดการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมเพื่อให้เด็กเล็กได้รับการศึกษาและพัฒนาเป็นไปตามวัยแต่ละช่วงอายุ สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย ให้เด็กเล็กพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้มีแนวทางทางถือปฏิบัติ มีมาตรฐานและคุณภาพเป็นไปในแนวทางเดียวกันกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น ในปี 2547 แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและการกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ต่อมากรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาเห็นว่ามาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปี 2547 ควรปรับปรุงเนื้อหา หลักเกณฑ์ หรือหนังสือสั่งการต่าง ๆ รวมทั้งอำนาจหน้าที่ตามบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีความเหมาะสมและเป็นปัจจุบันเพื่อรับรองนวัตกรรมต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นอย่างมีระบบ มีมาตรฐานและมีคุณภาพตามหลักวิชาการ สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2551 และเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะรองรับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 จึงได้ดำเนินการปรับปรุงมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2553 เป็น 6 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากร มาตรฐานที่ 3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มาตรฐานที่ 4 ด้านวิชาการและการกิจกรรมตามหลักสูตร มาตรฐานที่ 5

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และมาตรฐานที่ 6 ด้านการส่งเสริมเครือข่าย การพัฒนาเด็กปฐมวัย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553) ซึ่งศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง จะต้องดำเนินงานตามที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

จังหวัดมหาสารคามมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลในปี 2558 จำนวน 340 ศูนย์ กระจายอยู่ในอำเภอต่าง ๆ 13 อำเภอ มีพนักงานภายในศูนย์ฯ จำนวนทั้งสิ้น 929 และมี เด็กเล็ก จำนวน 15,931 คน (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม, 2558) การบริหารจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ขึ้นตรงต่อองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่สังกัด โดยมีผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้กำกับ ดูแล กิจการของศูนย์ นอกจากนี้ แต่ละศูนย์ฯ มีคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งประกอบด้วย บุคคลที่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งโดยกำหนด จำนวนตามความเหมาะสมจากชุมชน และผู้ดำรง ตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ผู้นำทางศาสนา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ประกอบการ และผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ไม่น้อยกว่าฝ่าย 1 คน โดยคณะ กรรมการฯ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้ 1) กำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านต่าง ๆ ให้ได้คุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามนโยบายและแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ การดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิก หรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4) พิจารณา เสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการบริหารงานด้านบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 5) พิจารณาเสนอแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์ฯตามหลักวิชาการ และแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 7) ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการ พัฒนาเด็กเล็กของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น 8) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่มิกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรม ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอยู่หลายประการ ข้อมูลจากการติดตามการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดย (สำนักเลขาธิการสภา การศึกษา, 2553) พบว่า ด้านการบริหารทั่วไป นโยบายองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ชัดเจนและ ขาดความต่อเนื่อง มักมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อมีการเปลี่ยนผู้บริหารท้องถิ่น และผู้บริหารองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญและไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ ด้านการศึกษาเท่าที่ควร บางแห่งยังไม่ได้จัดโครงสร้างรองรับงานด้านการศึกษา ขาดระบบสารสนเทศ เพื่อการศึกษาที่ทันสมัยและเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการบริหารจัดการศึกษา ขาดความร่วมมือ และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและขาดผู้รับผิดชอบโดยตรง รวมทั้งกฎ ระเบียบไม่เอื้อและ เป็นอุปสรรคต่อการจัดและส่งเสริมการศึกษา ด้านบริหารงานบุคคล สำนัก/กองการศึกษายังขาดครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ด้านการศึกษา และมีความก้าวหน้าทางวิชาชีพน้อยกว่าบุคลากรในสถานศึกษา การสรรหาบุคลากรขาดความ

ยุติธรรม มีการใช้ระบบอุปถัมภ์ และการแทรกแซงทางการเมือง รวมทั้งไม่ได้รับการส่งเสริมจากต้นสังกัดเท่าที่ควร รวมทั้งการพัฒนาครูและบุคลากรยังไม่เพียงพอกับความต้องการและไม่ต่อเนื่อง ด้านบริหารวิชาการ ยังมีความแตกต่างกันในศักยภาพและความสามารถในการบริหารจัดการ รวมทั้งความสามารถในการหารายได้ ทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาทำได้ไม่เท่าเทียมกัน การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ขาดความรู้และทักษะในการเป็นผู้นำ การใช้หลักสูตร ครูขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร และขาดทักษะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา ขาดแคลนสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังขาดการนิเทศอย่างเป็นระบบ ทั้งถึง และต่อเนื่อง ด้านงบประมาณ พบว่า การจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาไม่เพียงพอ ค่าเช่า มีขั้นตอนมาก และขาดความคล่องตัว เนื่องจากข้อจำกัดในกฎระเบียบการเบิกจ่าย และการเงินการคลัง นอกจากนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีทรัพยากรไม่ทัดเทียมกัน ซึ่งส่วนใหญ่ยังมีทรัพยากรจำกัดและขาดการระดมทรัพยากรจากชุมชน มาใช้เพื่อการบริหารจัดการศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมเจตน์ ภูศรี และคณะ (2551) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม พบว่า สภาพปัญหาของการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคามมีหลายประการ ได้แก่ ด้านการศึกษาที่ครูยังขาดแผนการจัดประสบการณ์ ขาดวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นต้น ด้านอาคารสถานที่ พบว่า บางแห่งมีห้องน้ำไม่ถูกสุขลักษณะ สถานที่ไม่ได้สัดส่วน คับแคบ เป็นต้น ด้านบริการ พบว่า รถรับส่งไม่สะดวก บางแห่งยังปล่อยเด็กกลับบ้านก่อนเวลา การรับเด็กต่ำกว่าเกณฑ์ เป็นต้น ด้านบุคลากร พบว่า การสรรหาบุคลากรไม่ตรงกับลักษณะงาน บุคลากรขาดความรู้ ความสามารถเฉพาะด้าน ครูผู้ดูแลเด็กขาดความก้าวหน้าในอาชีพ เป็นต้น ด้านงบประมาณ บางแห่งมีงบประมาณน้อย มีความขัดแย้งกันระหว่างฝ่ายบริหารกับสภา เป็นต้น ด้านบริหารจัดการ พบว่า บางแห่งขาดการประเมินผลจากฝ่ายบริหาร การบริหารจัดการขึ้นตรงกับการเมืองท้องถิ่นมากเกินไป เป็นต้น และจากการติดตามการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ปี 2558 พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีการบริหารจัดการยังขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ผู้ปกครอง ชุมชน ยังเข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ น้อย ส่วนใหญ่จะเป็นด้านการให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ทางการศึกษา การมารับมาส่งบุตรหลาน ส่วนด้านวิชาการ ด้านบริหารจัดการด้านอื่น ๆ ผู้ปกครอง ชุมชนยังไม่ได้มีส่วนร่วมเท่าที่ควร (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม, 2558)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะนักวิชาการศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคามว่ามีสภาพเป็นอย่างไร อยู่ระดับใด ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความต้องการมีส่วนร่วมในเรื่องใด และมีแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม อย่างไร ผลจากการศึกษาที่ได้ จะทำให้ได้ข้อเสนอเทศซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยให้มีความพร้อมทั้งในด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา มีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้ผู้บริหาร

นักวิชาการครูผู้ดูแลเด็กผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยมาใช้เป็น แนวทางในการวางแผน และกำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคามต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์ มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

ความสำคัญของการวิจัย

จากผลการศึกษานำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยมีผู้ได้รับประโยชน์ดังนี้

1. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ข้อสารสนเทศในการไปกำหนดนโยบายการ จัดการศึกษาในระดับปฐมวัยให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของท้องถิ่น
2. ผู้รับผิดชอบงานด้านการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ปลัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการสำนัก/กองการศึกษา นักวิชาการศึกษา นำแนวทางการ บริหารจัดการที่ได้ ไปกำหนดการแนวทางการดำเนินงาน การกำกับ นิเทศ ติดตาม ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ
3. ผู้บริหาร ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นำข้อสารสนเทศที่ได้ไปปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ได้มาตรฐาน

ขอบเขตการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามเกณฑ์ มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับจังหวัดมหาสารคาม

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขั้นตอนนี้เป็นศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคามตามเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2553) แบ่งออกเป็น 6 มาตรฐาน ได้แก่

- 1.1 มาตรฐานที่ 1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 1.2 มาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากร
- 1.3 มาตรฐานที่ 3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
- 1.4 มาตรฐานที่ 4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
- 1.5 มาตรฐานที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
- 1.6 มาตรฐานที่ 6 ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กเล็ก

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้มีจำนวน 3,309 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 337 ศูนย์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล 340 คน ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 929 คน คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 2,040 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2558 (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม, 2558)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 345 คน เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 50 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 50 คน ผู้อำนวยการกอง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 50 คน ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 50 คน และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 145 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับจังหวัดมหาสารคาม

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 มาจัดลำดับตามความต้องการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับจังหวัดมหาสารคาม มาใช้เป็นกรอบร่างแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับจังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

- 1.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 1.2 ด้านบุคลากร
- 1.3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
- 1.4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
- 1.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
- 1.6 ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กเล็ก

2. ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มในการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีวิธีปฏิบัติการบริหารจัดการดีเยี่ยม (Best Practices) จำนวน 3 แห่ง กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหรือรองนายกองค้การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการกอง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แห่งละ 5 คน รวม 15 คน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 3 จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) อยู่ในระดับดีมากทุกมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กที่ผู้วิจัยศึกษาดูงาน ได้แก่ 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโจดหนองแก อำเภอพหล จังหวัดขอนแก่น 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลตอนกลาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม และ 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

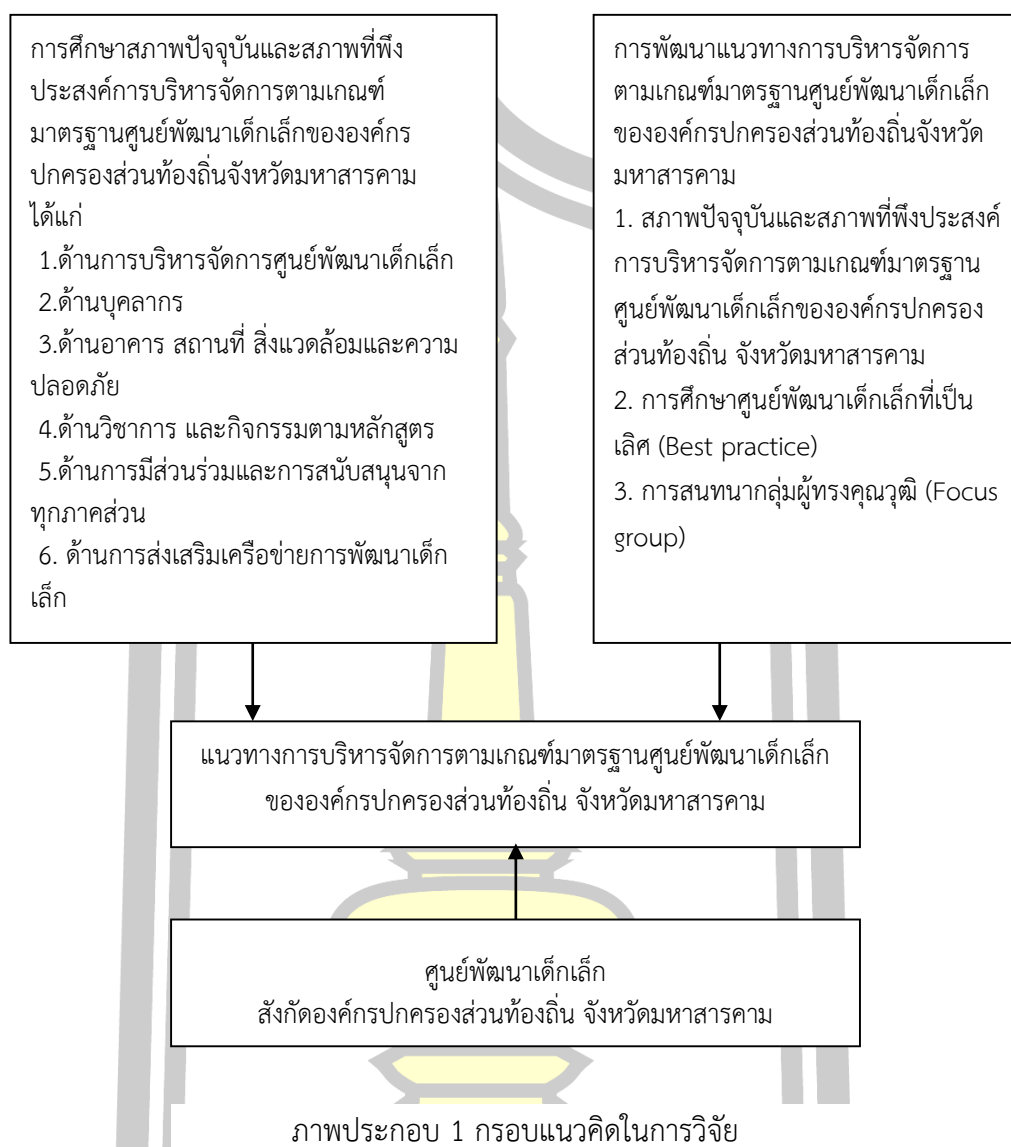
2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus group) จำนวน 9 คน

กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 ซึ่งมุ่งศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2553) แล้วนำผลการศึกษาที่ได้ไปดำเนินการ ระยะที่ 2 ที่มุ่งศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม รายละเอียดกรอบแนวคิดดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การกำกับดูแลการดำเนินงานตามข้อกำหนด เกี่ยวกับการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2553 ซึ่งกำหนดโดย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2553) โดยแบ่งออกเป็น 6 มาตรฐาน ดังนี้

1.1 มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ข้อกำหนดการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2553 ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารทั่วไป การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยศูนย์พัฒนาเด็กควรมีการกำหนดโครงสร้างของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน เพื่อให้มีพร้อมทั้งด้านคน สถานที่ งบประมาณ และวิธีดำเนินการ มีปฏิทินการ

ดำเนินงานอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับปีการศึกษาตามระบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการวางแผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกปีการศึกษา มีการจัดทำระเบียบในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจนและครอบคลุมตามภารกิจ มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน มีการดำเนินการตามปฏิทินการดำเนินงาน แผนการบริหารจัดการ ระเบียบ และเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้กำหนดไว้ มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานและประสิทธิภาพในการดำเนินงาน มีการนำผลที่ได้จากการตรวจสอบผลการดำเนินงาน เพื่อสะท้อนผลสู่การปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา

1.2 มาตรฐานด้านบุคลากร หมายถึง ข้อกำหนดการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2553 ซึ่งเกี่ยวข้องกับดำเนินงานเกี่ยวกับการสรรหา การจัดจ้าง การกำหนดบทบาทหน้าที่ การส่งเสริมการพัฒนาของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการวางแผนด้านบุคลากร บทบาทหน้าที่ อัตรากำลัง โดยจัดให้มีจำนวนบุคลากรที่เหมาะสมกับปริมาณงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ โดยจัดทำเป็นปฏิทินการพัฒนาบุคลากร มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกตำแหน่งอย่างสม่ำเสมอ มีการประเมินผลการปฏิบัติของบุคลากรทุกตำแหน่งอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการสะท้อนผลการประเมินบุคลากรไปเป็นแนวทางในการกำหนดแผนการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

1.3 มาตรฐานด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม หมายถึง ข้อกำหนดการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2553 ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการวิเคราะห์สภาพความเหมาะสมและความพร้อมสำหรับใช้งานของอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยกำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสมไว้ มีการวางแผนการด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ไว้อย่างชัดเจนและสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน โดยจัดทำเป็นปฏิทินการดำเนินงาน มีการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้ มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้ มีการนำผลการตรวจสอบนำสู่การประเมินและพัฒนากิจการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

1.4 มาตรฐานด้านงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง ข้อกำหนดการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2553 ที่เกี่ยวข้องกับหลักการสร้างและพัฒนาหลักสูตรปฐมวัย การจัดประสบการณ์เด็กเล็ก การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ สื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การนิเทศการศึกษา การวิจัยในชั้นเรียน โภชนาการเด็กเล็ก การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการประกันคุณภาพในของศูนย์เด็กเล็ก โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ และการเสริมสร้างคุณธรรมให้แก่เด็กโดยเฉพาะความกตัญญู มีการวางแผนการพัฒนาเด็กด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยจำแนกเป็น 4 ด้าน

ให้สอดคล้องกับการพัฒนา ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา และสอดคล้องกับ หลักสูตร มีการวางแผนการพัฒนาวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีการดำเนินการตามแผนด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มีการตรวจสอบผลการดำเนินการตามแผนด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และประเมินผลการดำเนินงาน มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เพื่อนำสู่การพัฒนาและนำสู่การกำหนดแผนการพัฒนา

1.5 มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน หมายถึง ข้อ กำหนดการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองส่วน ท้องถิ่น พ.ศ. 2553 ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านวิชาการ ด้านอาคาร สถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควร วิเคราะห์บทบาทและความสัมพันธ์ของหน่วยงานหรือบุคคล ผู้มีแนวโน้มให้การสนับสนุนและมีส่วน ร่วมในด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มีการวางแผนส่งเสริมการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มีการให้ความสำคัญและประสานสัมพันธ์ภาพ อันดีระหว่างหน่วยงานและผู้ให้การสนับสนุน มีการดำเนินการตามแผนด้านการมีส่วนร่วมและการ สนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยเน้นการสื่อสารสร้างความเข้าใจร่วมกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ให้การสนับสนุน มีการตรวจสอบการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนอย่างสม่ำเสมอและมีการประเมินผลให้สอดคล้องตามแผนและมี การสะท้อนผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนเพื่อ นำสู่การพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

1.6 มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง ข้อกำหนดการ ดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2553 ที่เกี่ยวข้องการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนรู้ สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับคน กลุ่มบุคคล องค์กรต่าง ๆ การส่งเสริมการจัดประชุมเครือข่าย การจัดทำแผน ปฏิทิน การพิจารณา เห็นชอบแผน การแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่าย การดำเนินการตามแผน และสรุปรายงานผลการ ดำเนินงานเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการวางแผนด้านส่งเสริมเครือข่าย การพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการ ตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการสะท้อนผลการ ดำเนินงานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อนำสู่การพัฒนาการดำเนินงานอย่าง ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2. การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง แนวทางการดำเนินงานปรับปรุง พัฒนา การดำเนินการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ข้อกำหนด ตามเกณฑ์ มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2553

3. สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ระดับการปฏิบัติกิจกรรมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริม การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2553 ทั้ง 6 ด้าน

4. สภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ระดับความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2553 ทั้ง 6 ด้าน

5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ให้การอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาจัดประสบการณ์ ส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กมีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาของเด็ก ก่อนระดับประถมศึกษาที่รับเด็กอายุ 2-5 ปี เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดมหาสารคาม

6. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดมหาสารคาม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา เอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

1. การบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (PDCA)
4. การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment)
5. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
6. บริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ได้มีผู้รู้ให้ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไว้ดังนี้

กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น (2547) ให้ความหมายว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาเด็กอายุระหว่าง 3-5 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ถ่ายโอนให้อยู่ในความดูแล รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิด กรมการศาสนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมการพัฒนาชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (เด็ก 3 ขวบ) รับถ่ายโอนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ฯลฯ ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พิทยาภรณ์ มานะจตุติ (2549) ให้ความหมายว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่รับเลี้ยงดูบุตรภรรยาที่มีอายุระหว่างแรกเกิด -5 ปี หรือรับเลี้ยงเฉพาะช่วงอายุหนึ่ง ๆ เช่น แรกเกิด-3 ปี 3-5 ปี หรือ 1-5 ปี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรูปแบบการดำเนินงาน และวัตถุประสงค์ในการให้บริการของศูนย์เด็กเล็กนั้น ๆ

กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น (2553) ให้ความหมายไว้ว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนักงานส่งเสริมและพิทักษ์เด็กฯ (2555) ให้ความหมายของศูนย์เด็กเล็ก หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน สถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์เด็ก สถานพัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ และหรือที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่น

สรุปได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการอบรม เลี้ยงดูเด็กที่มีอายุอยู่ระหว่าง 3-5 ปี จัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ ให้ความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น (2547) กล่าวถึงการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่า

รูปแบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งได้แก่ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้แต่งตั้งโดยกำหนดจำนวนตามความเหมาะสม โดยจะต้องประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนกลุ่มองค์กรประชาคม ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนผู้ดูแลเด็ก อย่างละไม่ น้อยกว่า 1 คน โดยมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการโดยตำแหน่ง

2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบริหารจัดการโดยคณะกรรมการบริหารศูนย์ มีนายกเทศมนตรี/นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ที่นายกเทศมนตรี/นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายเป็นประธาน ยกเว้นศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิดที่รับถ่ายโอนจากกรมการศาสนาให้เจ้าอาวาส/หรือผู้ที่เจ้าอาวาส/โต๊ะอิหม่ามมอบหมายเป็นประธาน

3. การบริหารงบประมาณและการบริหารงานบุคคล เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย และมาตรฐานทั่วไปหรือหลักเกณฑ์ที่ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และมาตรฐานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนด

4. ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่ประเมินผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร และผู้ทำความสะอาด ในด้านความรู้ ความสามารถ ให้ เป็นไปตามมาตรฐานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนด และเสนอผลการประเมินให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบการพิจารณาคัดเลือกต่อไป

นโยบาย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (อายุ 3-5 ปี) ด้วยความร่วมมือของชุมชนเพื่อกระจายโอกาสการเตรียมความพร้อม และพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย จิตใจ

อารมณ์ สังคมและสติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัย และเต็มตามศักยภาพ ตลอดจนเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง และเป็นพื้นฐานของการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไป

เป้าหมาย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบในการบริหารและจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพตามหลักวิชาการ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และด้วยความร่วมมือของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ

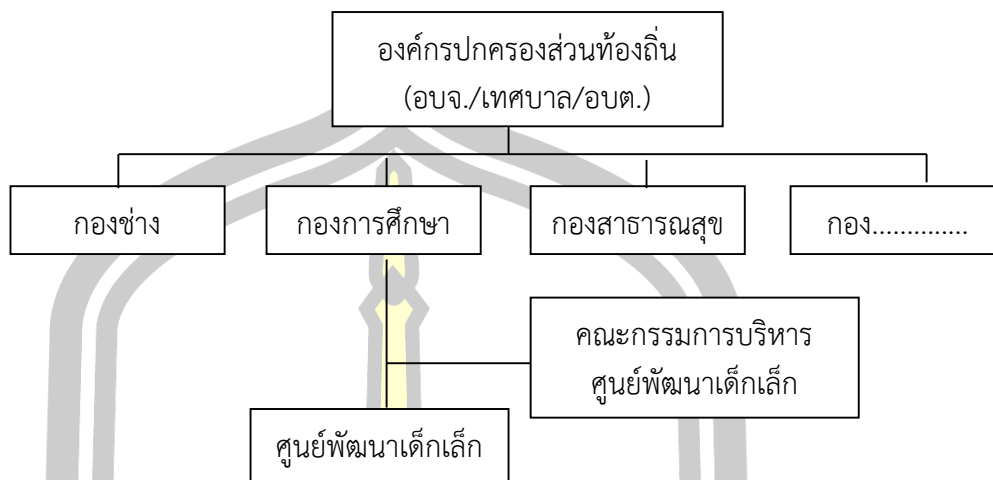
วัตถุประสงค์การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กได้รับการดูแลที่ถูกสุขลักษณะและได้รับการฝึกฝนพัฒนาตามวัยและเต็มตามศักยภาพ
2. เพื่อพัฒนาความพร้อมของเด็กในทุกๆ ด้านแบบองค์รวม ตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย
3. เพื่อกระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนาความพร้อมของเด็กก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ตลอดจนส่งเสริมให้ครอบครัวเป็นฐานในการเลี้ยงดู และพัฒนาเด็กได้อย่างถูกวิธี
4. เพื่อส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับชุมชน ให้สามารถร่วมกันวางแผน และดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายได้
5. เพื่อแบ่งเบาภาระการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยให้สามารถออกไปประกอบอาชีพได้โดยสะดวก และเป็นการกระจายโอกาสในการพัฒนาความพร้อมสำหรับเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึง
6. เพื่อให้การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ

แนวทางการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสงค์จะจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีสถานที่อาคารและดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. สำรวจความต้องการของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสำรวจความต้องการของชุมชนในประเด็นดังต่อไปนี้
  - 1.1 ความต้องการให้จัดตั้งศูนย์
  - 1.2 ความต้องการในการส่งเด็กเข้าเรียน ควรมีเด็กที่รับบริการ อายุ 3-5 ปี ไม่น้อยกว่า 20 คน ขึ้นไป
  - 1.3 ความต้องการให้ศูนย์จัดบริการ ฯลฯ
2. รูปแบบการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ภาพประกอบ 2 โครงสร้างบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จากโครงสร้างดังกล่าวขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาขอบข่ายให้ผู้ดำรงตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาหรือพนักงานจ้างที่มีคุณสมบัติเพื่อแต่งตั้งเป็นหัวหน้าศูนย์ และแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีหัวหน้าศูนย์รับผิดชอบการดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. จัดทำแผนดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและขออนุมัติเห็นชอบจากสภาท้องถิ่นให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อนำเข้าสู่แผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และจัดทำขออนุมัติเพื่อขอรับความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น
4. จัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเสนอขอรับงบประมาณในการดำเนินการจากผู้มีอำนาจอนุมัติ
5. จัดทำระเบียบ/ข้อบังคับขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำระเบียบ หรือข้อบังคับขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
6. จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกาศให้สาธารณชนทราบ
7. การยุบ/เลิกหรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเมื่อจำนวนเด็กเล็กที่รับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการจัดชั้นเรียนและกิจกรรมการเรียน หรือกรณีที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นประสงค์จะรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไปเป็นแห่งเดียวกัน ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นผู้พิจารณาเสนอต่อองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ให้พิจารณายุบเลิกหรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น ตามความจำเป็น และเหมาะสม โดยผ่านความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น และเมื่อองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำประกาศยุบเลิก หรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแล้วให้รายงานจังหวัดและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล ได้จัดการศึกษาปฐมวัยแก่เด็กอายุ 3-5 ขวบ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้งบประมาณจากเงินรายได้เทศบาลเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ เพื่อมุ่งพัฒนาความพร้อมแก่เด็กในวัย 3-5 ขวบ ให้ได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา ส่วนราชการ ต่าง ๆ ที่ดำเนินการจัดตั้งสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการในศูนย์เด็กเล็ก จำนวน 7,520 แห่ง กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (ปัจจุบันสังกัด กระทรวงวัฒนธรรม) ดำเนินการในวัด/มัสยิด จำนวน 4,155 แห่ง และสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ดำเนินการในโรงเรียน เรียกว่าการจัดการศึกษานอกระบบ 3 ขวบ จำนวน 2,651 แห่ง รวมทั้งสิ้น 14,326 แห่ง ส่วนราชการดังกล่าวต่างมีวัตถุประสงค์ ในการพัฒนาเด็กวัย 3-5 ขวบ ให้มีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา มีคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อ ศักยภาพในการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาเช่นเดียวกัน แต่ก็มีโครงสร้างการบริหารงานและความ เป็นเอกภาพในการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมการพัฒนาชุมชน บริหารงาน โดยคณะกรรมการพัฒนาเด็ก ซึ่งประกอบด้วย ตัวแทนผู้ปกครอง/ผู้นำท้องถิ่น ศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ ในวัด/มัสยิดบริหารงานโดยคณะกรรมการ บริหารศูนย์อบรมก่อนเกณฑ์ ในวัด/มัสยิด ประกอบด้วย ผู้แทนครูผู้สอน ผู้แทนครูพี่เลี้ยง ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนสถาน ศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีเจ้าอาวาส/อิหม่าม เป็นประธาน และการจัดการศึกษานอกระบบ 3 ขวบ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) บริหารงานโดยผู้บริหารโรงเรียน ต่อมาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่าง ๆ ดำเนินการได้ถ่ายโอนให้เทศบาล และองค์การบริหาร ส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ จากรัฐบาล เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการแทนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ตาม พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ภายใต้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในด้าน วิชาการ งบประมาณ และการพัฒนาบุคลากร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่าง ๆ ถ่ายโอนให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง ถือว่าเป็นสถานศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 18 และมาตรา 4 แต่ก็ยังมีความแตกต่าง หลากหลาย ทั้งในด้านโครงสร้างการบริหารงาน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้าน วิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านการมี ส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน รวมถึงการพัฒนาคุณภาพ ซึ่งองค์กรปกครอง (กรมส่งเสริมปกครอง ส่วนท้องถิ่น, 2553)

แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องคำนึงถึงขอบข่ายของงานสายการ บังคับบัญชาและระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องบริหารจัดการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยจะต้องจัดให้มีการประเมินตนเองทุกปี เพื่อตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการจัดการการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก ดังนั้น เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถให้การดูแล และพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพได้

มาตรฐาน ควรพิจารณาจัดแบ่งงานที่จะต้องปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์ฯ ให้ครอบคลุมลักษณะงาน ต่อไปนี้

1. งานบุคลากรและการบริหารจัดการ
2. งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
3. งานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร
4. งานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน
5. งานธุรการ การเงิน และพัสดุ

ทั้งนี้ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีผู้รับผิดชอบงานดังกล่าวโดยแบ่งและมอบหมายงานตามความถนัด ความสามารถ และลักษณะของงานที่ต้องดำเนินการทั้ง 5 งาน ในการจัดแบ่งงานดังกล่าวควรคำนึงถึงความพร้อม และศักยภาพของแต่ละศูนย์ฯ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กอาจรวมลักษณะงานวิชาการและงานกิจการนักเรียนเป็นงานกลุ่มเดียวกัน และ/หรือรวมลักษณะงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม กับงานธุรการ การเงิน พัสดุ เป็นกลุ่มงานเดียวกัน เป็นต้น การบริหารงานทั้ง 5 งาน ให้มีคุณภาพมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. งานบุคลากรและการบริหารจัดการ มีลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้

- 1.1 สรรหา หรือจัดจ้างบุคลากรเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

มีจำนวนตามความจำเป็นและสอดคล้องกับศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น หัวหน้าศูนย์ ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ผู้ทำความสะอาด โดยใช้หลักเกณฑ์การสรรหาตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด ยกเว้นกรณีศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิด ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์วัด/มัสยิดเป็นผู้พิจารณาสรรหาและแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดจ้าง

- 1.2 กำหนดจำนวนอัตรากำลังบุคลากร และเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

- 1.2.1 ผู้ดูแลเด็กจำนวนกำหนดเป็นสัดส่วนต่อเด็กเล็ก 1:20 หากมีเศษตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไป ให้เพิ่มผู้ดูแลเด็กอีก 1 คน

- 1.2.2 ผู้ประกอบอาหารกำหนดจำนวนได้ตามความจำเป็น เหมาะสมตามฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- 1.2.3 ผู้ทำความสะอาดกำหนดจำนวนได้ ตามขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ ศูนย์ฯ ขนาดเล็ก (จำนวนเด็กไม่เกิน 200 คน) มีอัตราไม่เกิน 2 คน ศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ (จำนวนเด็กตั้งแต่ 200 คนขึ้นไป) มีอัตราไม่เกิน 4 คน ตามฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- 1.2.4 กำหนดอัตราเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน สิทธิ หรือสวัสดิการอื่นที่พึงได้รับตามที่มิถุหมายบัญญัติไว้

- 1.2.5 กำหนดการจัดชั้นเรียนห้องละไม่เกิน 20 คน หากมีเศษเกิน 10 คน ให้จัดเพิ่มได้อีก 1 ห้อง

- 1.3 จัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทนสวัสดิการอื่นที่พึงได้รับตามที่มิถุหมายบัญญัติ ตลอดจนการพัฒนาบุคลากร

เด็กเล็ก

- 1.4 กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในศูนย์พัฒนา
  - 1.5 จัดทำระเบียบ ข้อบังคับ และทะเบียนประวัติบุคลากร
  - 1.6 นิเทศ อบรม และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง
  - 1.7 บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านอื่นๆ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรปฏิบัติตามมาตรฐานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดไว้
  2. งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดไว้
  3. งานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรกำหนดไว้
  4. งานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน
  5. งานธุรการ การเงิน และพัสดุ มีลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้
    - 5.1 งานพัสดุ เป็นการจัดทำ จัดซื้อ จัดหาและจำหน่ายทะเบียนพัสดุ รวมทั้งเสนอความต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ
    - 5.2 งานธุรการ และสารบรรณ ได้แก่ การจัดทำข้อมูลสถิติ จัดทำทะเบียนหนังสือ รับ-ส่ง การควบคุมและจัดเก็บเอกสาร การจัดทำประกาศและคำสั่ง การจัดทำทะเบียนนักเรียน การรับสมัครนักเรียน
    - 5.3 งานการเงิน ได้แก่ การจัดทำงบประมาณ การทำบัญชีการเงิน การเบิกจ่ายเงิน ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะถือปฏิบัติเกี่ยวกับรายรับ-จ่ายตามระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2550) ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ไว้ดังนี้
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่
    - 1.1 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร
    - 1.2 ลักษณะสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา
  2. การใช้หลักสูตรสถานศึกษา
    - 2.1 การจัดประสบการณ์
    - 2.2 การจัดสภาพแวดล้อม
    - 2.3 สื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก
    - 2.4 การประเมินพัฒนาการเด็กและการเจริญเติบโต
    - 2.5 การเขียนแผนการจัดประสบการณ์
  3. การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินการใช้หลักสูตร
  4. การช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

- 4.1 เด็กพิการ
- 4.2 เด็กด้อยโอกาส
- 4.3 เด็กที่มีความสามารถพิเศษ
5. การเป็นแหล่งศึกษา วิจัย ทดลองและพัฒนาด้านวิชาการ
6. การเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการ

องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด (2557) ได้กำหนดข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด เรื่อง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พ.ศ. 2557 กำหนดให้การบริหารจัดการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วยงาน ต่าง ๆ ได้แก่ งานด้านบุคลากร งานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย งานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร งานด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน งานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และงานด้านธุรการ การเงินและพัสดุ

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะอยู่ในรูปคณะกรรมการคณะหนึ่ง โดยมีนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ที่นายคมอบหมายเป็นประธาน ยกเว้นศูนย์อบรมในวัด/มัสยิดที่รับโอนจากกรมการศาสนาจะให้เจ้าอาวาส/โต๊ะอิหม่ามหรือผู้ที่ได้มอบหมายเป็นประธาน มีผู้แทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนกลุ่มองค์กรประชาคม ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนผู้ดูแลเด็ก อย่างละไม่น้อยกว่า 1 คน มีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นกรรมการและเลขานุการ ส่วนการบริหารจัดการภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอาจแบ่งงานออกเป็น 5 งาน ได้แก่ งานบุคลากรและการบริหารจัดการ งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรงานการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน และงานธุรการ การเงิน และพัสดุ ซึ่งอยู่ที่ความพร้อมและศักยภาพของแต่ละศูนย์

มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น (2553) ได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นในปี พ.ศ. 2547 เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นไปในแนวทางเดียวกัน แบ่งมาตรฐานออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
4. ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2553 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเห็นว่า มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดทำขึ้นใน ปี พ.ศ. 2547 นั้น ควรจะปรับปรุงเนื้อหาหลักเกณฑ์ หรือหนังสือสั่งการต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับนวัตกรรมต่าง ๆ ที่

เปลี่ยนแปลงไป จึงได้ดำเนินการปรับปรุงมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งมาตรฐานออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่

1. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. มาตรฐานด้านบุคลากร
3. มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
4. มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
5. มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
6. มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

รายละเอียดแต่ละมาตรฐานมีดังนี้

มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1. การบริหารทั่วไป

1.1 การย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ดำเนินการดังนี้

1.1.1 จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน

1.1.2 ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำเรื่องเสนอต่อหน่วยงานต้น

สังกัดเสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น

1.1.3 จัดทำแผนการย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1.4 จัดทำประกาศย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1.5 รายงานการย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครอง

ท้องถิ่นทราบ

1.2 การยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศึกษาวิเคราะห์เหตุผลความจำเป็นในการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเสนอองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดเพื่อดำเนินการ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1.2.1 จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน

1.2.2 นำผลการประชาคมพิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น

1.2.3 จัดทำประกาศยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยให้มีผลเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน

1.2.4 รายงานการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วน

ท้องถิ่นทราบ

1.3 การให้บริการ การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการ เรียนรู้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนา การเรียนรู้ให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสม ตามวัยตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ดังนั้น ระยะเวลาการจัดการเรียนรู้และแนวทางการจัดการ เรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมเพื่อให้เด็กเล็กได้รับ การศึกษาและพัฒนาเป็นไปตามวัยแต่ละช่วงอายุ สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ให้เด็กเล็กพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ดังนี้

1.3.1 ระยะเวลาเรียนรู้ในรอบปีการศึกษา เริ่มต้นปีการศึกษาในวันที่ 16 พฤษภาคม และสิ้นปีการศึกษาในวันที่ 15 พฤษภาคม ของปีถัดไป โดยให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดภาคเรียนรวมกันแล้วไม่น้อยกว่า 230 วัน และปิดภาคเรียนตามปกติในรอบปีการศึกษา ดังนี้

1.3.1.1 ภาคเรียนที่ 1 วันเปิดภาคเรียน วันที่ 16 พฤษภาคม วันปิดภาคเรียน วันที่ 11 ตุลาคม

1.3.1.2 ภาคเรียนที่ 2 วันเปิดภาคเรียน วันที่ 1 พฤศจิกายน วันปิดภาคเรียน วันที่ 1 เมษายน ของปีถัดไป

หากวันเปิดภาคเรียนตรงกับวันหยุดราชการให้เปิดเรียนในวันทำการถัดไป กรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใดประสงค์จะเปิดและปิดภาคเรียนแตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ สามารถดำเนินการได้ตามความต้องการของชุมชนและความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้น

การกำหนดระยะเวลาเรียนรู้ การเปิดและปิดภาคเรียนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำเป็นประกาศ

1.3.2 การให้บริการส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็ก ได้แก่ 1) อาหารกลางวัน 2) อาหารว่าง 3) เครื่องนอน 4) อาหารเสริม (นม) 5) วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การศึกษา และวัสดุครุภัณฑ์ 6) การตรวจสุขภาพเด็กเล็กประจำปีโดยบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข และ 7) บริการอื่น ๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อม เช่น เป็นศูนย์ 3 วัยและหรือศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นต้น

1.3.3 การให้บริการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ ให้เด็กเล็กอายุ 2-5 ปี ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หรือใกล้เคียงได้ตาม ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3.4 จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ ให้เด็กเล็กมีการพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน (ด้าน ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา) เหมาะสมตามวัย ศักยภาพของเด็กแต่ละคนตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้าน วิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

1.3.5 กรณีจำเป็นต้องใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อประชุม สัมมนา ฝึกอบรม จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือกิจกรรมอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อราชการและชุมชน หรือเหตุจำเป็นอื่นที่ไม่อาจเปิดเรียนได้ตามปกติ ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สั่งปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ไม่เกิน 15 วัน หากเป็นเหตุพิเศษที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติสาธารณะ ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สั่งปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ไม่เกิน 30 วัน โดยให้ทำคำสั่งปิดเป็นหนังสือ และต้องกำหนดการเรียนชดเชยให้ครบตามจำนวนวันที่สั่งปิด

1.3.6 ในระหว่างปิดภาคเรียน หรือปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคำสั่งให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครู ผู้ดูแลเด็ก หรือพนักงานจ้างอื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มาปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเตรียมการด้านวิชาการ หลักสูตร การจัดการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก สื่อ นวัตกรรม วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การจัดสภาพแวดล้อม หรือการพัฒนา ศูนย์ในด้านต่าง ๆ หรืองานด้านการศึกษาปฐมวัยอื่น

1.4 คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วย บุคคลที่องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งโดยกำหนด จำนวนตามความเหมาะสมจากชุมชน และผู้ดำรงตำแหน่ง ดังนี้

- 1.4.1 ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา
- 1.4.2 ผู้นำทางศาสนา
- 1.4.3 ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 1.4.4 ผู้แทนชุมชน
- 1.4.5 ผู้แทนผู้ประกอบการ
- 1.4.6 ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

ให้คณะกรรมการพิจารณาเลือกกรรมการ 1 คน เป็นประธาน โดยมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการโดยตำแหน่ง และให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการมีจำนวนตามความเหมาะสม

ให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- 1) กำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ ให้ได้คุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามนโยบายและแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3) เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิก หรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 4) พิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการบริหารงานด้านบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 5) พิจารณาเสนอแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์ฯตามหลักวิชาการ และแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 6) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษา และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 7) ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 8) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่มิถุหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด

2. การบริหารงบประมาณ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จากเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามแนวทางดังนี้

2.1 งบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำไปใช้จ่าย ดังนี้ ค่าอาหารเสริม (นม) ค่าอาหารกลางวัน ค่าตอบแทน และค่าครองชีพของบุคลากร เงิน ประกันสังคม ของบุคลากร ค่าวัสดุการศึกษา ค่าพาหนะนำส่งเด็กไปสถานพยาบาล ทุนการศึกษา หลักสูตร คุรุศาสตร์บัณฑิต/ศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาการศึกษา ปฐมวัย ตามโครงการความร่วมมือ ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และ อื่น ๆ โดย ดำเนินการเบิกจ่ายรายการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดสรร

2.2 งบประมาณเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิธีการจัดหา งบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการดังนี้ 1) จัดทำแผนพัฒนา ศูนย์เด็กเล็ก ระยะ 3 ปี เพื่อนำเข้าสู่แผนพัฒนาการศึกษา และแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น เสนอขอความเห็นชอบสภาท้องถิ่น 2) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 3) จัดทำ แผนจัดหาพัสดุรายปี 4) จัดทำแผนจัดหาพัสดุ 4) ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวง มหาดไทยว่าด้วยการพัสดุฯ 5) จัดทำสมุดคัมภีร์งบประมาณรายจ่ายในหมวดรายจ่ายต่าง ๆ เพื่อการ รายงานและการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ

2.3 งบประมาณเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดำเนินการตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่าย ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551 และหนังสือสั่งการ ที่เกี่ยวข้อง

2.4 การจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง วิธีดำเนินการดังนี้ 1) แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน วัสดุ อุปกรณ์การเรียน วัสดุพัฒนาเด็ก ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/หัวหน้าส่วนการศึกษา หรือ ผู้แทนเป็นประธาน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้าน การศึกษาผู้ทรงคุณวุฒิด้านสาธารณสุข และผู้แทนผู้ปกครองในจำนวนที่เหมาะสม เป็นกรรมการ 2) แจ้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก สืบหาความต้องการในการใช้สื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยให้คำนึงถึงความปลอดภัยประโยชน์ ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็กเล็กแต่ละวัย 3) ขออนุมัติจัดซื้อจัดจ้างตาม ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4) จัดทำทะเบียนควบคุม วัสดุและครุภัณฑ์ และ 5) ดำเนินการเบิกจ่ายสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน ที่ได้มาให้กับหัวหน้า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

2.5 การเบิกจ่ายงบประมาณ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ถือปฏิบัติตามระเบียบดังต่อไปนี้ 1) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 และ 3) พ.ศ. 2543 2) ระเบียบกระทรวง มหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548 3) ระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่าย

ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551 และ 4) ระเบียบหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นและหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การบริหารงานบุคคล กรณีที่เป็นพนักงานจ้าง

3.1 การสรรหา/เลือกสรร และการปรับสถานภาพ

3.1.1 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสรรหาและเลือกสรรบุคคล เพื่อเป็นพนักงานจ้างตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น กำหนด โดยยึดคณะกรรมการดำเนินการสรรหา/เลือกสรร และการปรับสถานภาพ ประกอบด้วย 1) ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ได้รับมอบหมาย เป็นประธาน 2) ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/ส่วนการศึกษา เป็นกรรมการ 3) หัวหน้าสำนักปลัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ 4) ให้นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาในคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมเป็นคณะกรรมการได้ตามความเหมาะสม

3.1.2 การกำหนดอัตราบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีหลักเกณฑ์ดังนี้ 1) ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 อัตรา มีอัตราครูผู้ดูแลเด็กเป็นไปตามสัดส่วน (ครู:นักเรียน) 1:20 หากมีเศษตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไป ให้เพิ่มครูผู้ดูแลเด็กได้อีก 1 คน โดยจัดการศึกษาห้องละ 20 คน 2) สำหรับอัตราผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และตำแหน่งอื่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณา กำหนดให้มีได้ตามจำนวนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1.3 การปรับสภาพพนักงานจ้างทั่วไปตำแหน่งผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และครูผู้ดูแลเด็ก เป็นพนักงานจ้างตามภารกิจ ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

3.2 การคัดเลือกหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ดำเนินการตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นและที่เกี่ยวข้อง

3.3 การกำหนดค่าตอบแทน สิทธิ สวัสดิการ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดค่าตอบแทน สิทธิ และสวัสดิการของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น หนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.4 การประเมินผลการปฏิบัติงาน การประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในเรื่องการเลื่อนค่าตอบแทน การต่อสัญญาจ้าง และอื่น ๆ ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นเรื่องมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับพนักงานจ้าง หนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นและหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กรณีที่จะต่อสัญญาจ้างของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาจากผู้ดำรงตำแหน่งคนเดิมเป็นลำดับแรก กล่าวคือ เมื่อสัญญาจ้างใกล้จะสิ้นสุดลง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประชุมพิจารณาประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งเป็นพนักงานจ้างในเบื้องต้น หากคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมติประเมินผลการปฏิบัติงานผู้นั้นไม่ต่ำกว่าระดับดี ก็ขอให้องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาต่อสัญญาจ้างผู้นั้นต่อไป เพื่อให้การบริหารงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเกิดผลดีต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.5 การพัฒนาบุคลากร ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการปฐมนิเทศหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่รวมทั้งการอบรมและศึกษาดูงาน การนิเทศติดตามการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมสนับสนุนการให้ทุนการศึกษาแก่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และพนักงานจ้างในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักเกณฑ์และฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

4. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 2 ประเภท ดังนี้

4.1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง

4.1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนตาม

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยรับถ่ายโอนจากส่วนราชการต่าง ๆ ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมการศาสนา

4.2 การบริหารจัดการ

4.2.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชนและสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.2.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากกรมการศาสนาให้ปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถาน ตามหนังสือคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ นร 0107/ว 20522 ลงวันที่ 4 ธันวาคม 2551 ดังนี้

4.2.2.1 กรณีที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เลือกรูปแบบการบริหารจัดการแบบที่ 1 ที่มอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจัดการศูนย์ทั้งหมด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.2.2.2 กรณีที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเลือกรูปแบบการบริหารจัดการแบบที่ 2 และ 3 ให้เป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด ทั้งในด้านการบริหารงาน บุคลากร งบประมาณ และวิชาการ

สรุปได้ว่า มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ข้อกำหนดการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2553 ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารทั่วไป การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหาร

จัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยศูนย์พัฒนาเด็กควรมีการกำหนดโครงสร้างของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน เพื่อให้มีพร้อมทั้งด้านคน สถานที่ งบประมาณและวิธีดำเนินการ มีปฏิทินการดำเนินงานอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับปีการศึกษาตามระบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการวางแผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกปีการศึกษา มีการจัดทำระเบียบในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจนและครอบคลุมตามภารกิจ มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน มีการดำเนินการตามปฏิทินการดำเนินงาน แผนการบริหารจัดการ ระเบียบ และเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้กำหนดไว้ มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานและประสิทธิภาพในการดำเนินงาน มีการนำผลที่ได้จากการตรวจสอบผลการดำเนินงาน เพื่อสะท้อนผลสู่การปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา

มาตรฐานด้านบุคลากร

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ภารโรง และพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่น จะต้องมีความสัมพันธ์กับหน้าที่ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดการศึกษา อบรม เลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กเล็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ โดยแต่ละตำแหน่งมีดังนี้

1. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1 คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง

ก. กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง

- 1) มีความรู้ไม่ต่ำกว่า ปริญญาตรีทางการศึกษา สาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือปฐมวัย หรือทางอื่นที่ ก.ท. กำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ และ
- 2) ได้ปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยของท้องถิ่นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหนังสือรับรองการปฏิบัติงานจากนายจ้างหรือหน่วยงานซึ่งระบุถึงลักษณะงานและระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงาน และ

3) มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

ข. กรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ให้มีคุณสมบัติการคัดเลือกและแต่งตั้งตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2 บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รับผิดชอบดูแลบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่วางไว้ได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้แก่ งานบุคลากรและการบริหารจัดการ งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร งานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุน

จากชุมชน งานธุรการ การเงินและพัสดุและงานอื่นที่เกี่ยวข้องที่ได้รับมอบหมาย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.2.1 รับผิดชอบดูแลบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึง การดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย แผนงาน และวัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2.2 วางแผนพัฒนาการศึกษา ประเมินและจัดทำรายงานเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น จัดทำแผนงานโครงการ และงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็กทุกด้านอย่างต่อเนื่อง

1.2.3 จัดทำและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การจัดกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี และการวัดผลประเมินผล

1.2.4 จัดทำภาระงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึง ประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานด้านบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.2.5 ประสานความร่วมมือกับชุมชน ในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2.6 เป็นผู้แทนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในกิจการทั่วไป และประสานเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.2.7 นิเทศ ส่งเสริมสนับสนุน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครู ผู้ดูแลเด็กและผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

1.2.8 จัดทำระบบประกันคุณภาพภายในและรายงานประเมินตนเอง

1.2.9 ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2. ครูผู้ดูแลเด็ก

2.1 คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง

ก. กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง

1) มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา ทุกสาขาวิชาเอก หรือทางอื่นที่ ก.ท. กำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ และ

2) ได้ปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยของท้องถิ่นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหนังสือรับรองการปฏิบัติงานจากนายจ้างหรือหน่วยงาน ซึ่งระบุถึงลักษณะงานและระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงาน และ

3) มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

ข. กรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณสมบัติการคัดเลือกและแต่งตั้งตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด

2.2 บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนปฏิบัติงานทางวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้

2.2.1 ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2.2 จัดอบรมสั่งสอนและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และคุณลักษณะตามวัย

2.2.3 ปฏิบัติงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.4 ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

2.2.5 ปฏิบัติงานความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.2.6 อบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตร

กำหนด

2.2.7 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.8 จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

2.2.9 จัดทำวิจัยในชั้นเรียน

2.2.10 จัดหา/ผลิตสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน

2.2.11 จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล

2.2.12 ประสานสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง

ชุมชน

2.2.13 พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี

เพื่อพัฒนาผู้เรียน

2.2.14 จัดให้มีการประเมินพัฒนาการผู้เรียน

2.2.15 จัดระบบธุรการในชั้นเรียน

2.2.16 รวบรวมผลงานรายงานผลการปฏิบัติงานตามลำดับ

2.2.17 ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

3. ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

3.1 คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง มีคุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด และระเบียบหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสถานภาพ เป็นพนักงานจ้างทั่วไป/พนักงานจ้างตามภารกิจ

3.2 บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

3.2.1 สนับสนุนช่วยเหลือการปฏิบัติงานร่วมกับครูผู้ดูแลเด็ก

3.2.2 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

4. พนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย 5 กลุ่ม ได้แก่ ธุรการ/การเงิน/พัสดุ ผู้ประกอบอาหาร ภารโรง ยามรักษาความปลอดภัยและพนักงานจ้างตำแหน่งอื่น ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าจำเป็น

4.1 คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง มีคุณสมบัติทั่วไปและ
คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด และระเบียบ
หนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4.2 บทบาทหน้าที่

ธุรการ/การเงิน/พัสดุ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

ระเบียบ หนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1) ทำหน้าที่ธุรการ การเงิน และพัสดุของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตาม

เล็ก

ผู้ประกอบการ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1) ประกอบอาหารให้ถูกสุขลักษณะ ถูกอนามัย ตามหลักโภชนาการ
สำหรับเด็กเล็ก แต่งกายสะอาดเรียบร้อย มีสุขภาพดีไม่เป็นโรคติดต่อ จัดสถานที่ประกอบอาหารและ
เครื่องครัวให้สะอาดเป็นระเบียบ มีการจัดเก็บขยะถูกสุขลักษณะ

เล็ก

2) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็ก

เล็ก

ภารโรง มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1) ทำความสะอาด รักษาความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ดูแล
ซ่อมแซมบำรุงรักษาอาคารสถานที่ และทรัพย์สินให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้และมีความปลอดภัย
สำหรับเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เล็ก

2) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็ก

เล็ก

ยามรักษาความปลอดภัย มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1) ดูแลรักษาความปลอดภัยของทรัพย์สิน บุคลากร และเด็กเล็กใน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เล็ก

2) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็ก

เล็ก

สรุปได้ว่า มาตรฐานด้านบุคลากร หมายถึง ข้อกำหนดการดำเนินงานตามเกณฑ์
มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2553 ซึ่งเกี่ยวข้องกับการ
การดำเนินงานเกี่ยวกับ การสรรหา การจัดจ้าง การกำหนดบทบาทหน้าที่ การส่งเสริมการพัฒนาของ
หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ
โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการวางแผนด้านบุคลากร บทบาทหน้าที่ อัตรากำลัง โดยจัดให้มีจำนวน
บุคลากรที่เหมาะสมกับปริมาณงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้
ความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ โดยจัดทำเป็นปฏิทินการพัฒนา
บุคลากร มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกตำแหน่งอย่างสม่ำเสมอ มีการประเมินผล
การปฏิบัติของบุคลากรทุกตำแหน่งอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการสะท้อนผล
การประเมินบุคลากรไปเป็นแนวทางในการกำหนดแผนการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่ที่อบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้แก่เด็กเล็ก ดังนั้น ในการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่และจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคาร ต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ ไว้วางใจ การก่อสร้างและพัฒนาอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความ ปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็ก โดยการ จัด สภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ อันจะส่งผลต่อสุขภาพโดยตรงในการป้องกันการแพร่กระจายของ โรคติดต่อ สามารถลดความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กและฝึกสุขนิสัย ให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ดังนี้

1. ด้านอาคาร สถานที่

1.1 สภาพที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1.1 สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรอยู่ในพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสม และ ไม่อยู่ในพื้นที่ อาจเสี่ยงอันตราย เช่น บริเวณขนถ่ายแก๊ส น้ำมัน สารเคมีหรือสารพิษ ฌาปนกิจสถาน มลภาวะทางอากาศ แสงและเสียงที่มากเกินไป หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ต้องมีมาตรการป้องกัน อุบัติภัย ตามมาตรฐานความจำเป็นและเหมาะสม

1.1.2 ไม่ควรอยู่ใกล้ถนน หรือใกล้ทางรถไฟ โดยเฉพาะที่มีการจราจร คับคั่ง มีความจำเป็นต้องสร้างให้ห่างจากแนวถนนไม่น้อยกว่า 20 เมตร และมีรั้วป้องกันอันตราย

1.1.3 พื้นที่ก่อสร้างควรเป็นพื้นที่ที่สามารถรับน้ำหนักรถอาคารได้อย่าง ปลอดภัย และเป็นพื้นที่ที่น้ำท่วมไม่ถึง

1.2 จำนวนชั้นของอาคารอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเป็นอาคารชั้นเดียว หากเป็นอาคาร 2 ชั้น ต้องมีมาตรการป้องกัน อุบัติเหตุ อุบัติภัย และอัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้น และความ สูงของห้องจากพื้นถึงเพดาน ไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

1.3 ทางเข้า-ออกตัวอาคาร มีความกว้างที่สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัว อาคารได้สะดวกหากเกิดอุบัติเหตุ หรือภาวะฉุกเฉินต่าง ๆ

1.4 ประตู-หน้าต่าง ต้องมีความแข็งแรง อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีขนาด และ จำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้อง ความสูงของขอบหน้าต่าง ควรสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 80.00 เซนติเมตร นับจากพื้น และหน้าต่างมีความกว้างและความสูงไม่น้อยกว่า 1 เมตร เพื่อให้เด็กมองเห็น สิ่งแวดล้อมได้กว้างและชัดเจน ไม่ควรมีสิ่งกีดขวางใด ๆ มาปิดกั้นช่องทางลมและแสงสว่าง

1.5 บันได ไม่ลาดหรือชันเกินไป ควรมีความกว้างแต่ละช่วงไม่น้อยกว่า 1 เมตร ลูกตั้งของบันไดสูงไม่เกิน 17.5 เซนติเมตร ลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตร บันไดทุก ชั้นตอนมีลูกกรง และราวบันไดมี ขนาดเหมาะสมกับมือเด็ก และระยะห่างของลูกกรงต้องไม่เกิน 17 เซนติเมตร ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ เช่น ปิดกั้นช่องบันไดและช่องลูกกรง บันได (ช่องที่เป็นช่วงอันตรายอยู่ระหว่าง 9-23 เซนติเมตร)

1.6 พื้นที่ใช้สอยภายใน ต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอเหมาะสมกับการทำกิจกรรมของเด็ก เช่น การเล่น การเรียนรู้ การรับประทานอาหาร

และการนอน โดยแยกเป็นสัดส่วนจากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วม และที่พักของเด็กป่วย เฉลี่ยพื้นที่ใช้สอย 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน หากไม่สามารถแยกเป็นแต่ละห้องได้ อาจจัดรวมเป็นห้องอเนกประสงค์ โดยใช้พื้นที่เดียวกันแต่ต่างเวลา และปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ตามความเหมาะสม และข้อจำกัดของพื้นที่ โดยมีแนวทางดังนี้

1.6.1 บริเวณพื้นที่สำหรับการนอน ต้องคำนึงถึงความสะดวกเป็นหลัก อากาศถ่ายเทได้สะดวก และอุปกรณ์เครื่องใช้เหมาะสมกับจำนวนเด็ก มีพื้นที่เฉลี่ยประมาณ 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน โดยมีแนวทางในการจัดดำเนินการ ดังนี้

1.6.1.1 จัดให้มีการระบายอากาศที่ดี ปลอดโปร่ง ไม่มีเสียงรบกวน และแสงสว่างไม่จ้าเกินไป

1.6.1.2 อุปกรณ์เครื่องนอนต่าง ๆ มีความสะอาด นำไปปิดฝุ่น ตาก แดดอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

1.6.1.3 ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอน ปลอกหมอน ผ้าห่ม มีสภาพดี และมีเฉพาะเด็กแต่ละคนทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ด้วยการซัก หรือผึ่งแดด เพื่อลดการแพร่ของเชื้อโรค

1.6.1.4 ตรวจสอบตราดูแลไม่ให้มีสัตว์ หรือแมลงต่าง ๆ มารบกวน ในบริเวณพื้นที่สำหรับนอน

1.6.2 บริเวณพื้นที่สำหรับการเล่นและพัฒนาเด็ก สภาพพื้นที่ทุกห้องต้องไม่ลื่นและไม่ชื้นควรเป็นพื้นไม้หรือวัสดุที่มีความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ ทำความสะอาดง่าย และอยู่ในสภาพที่สะอาดอยู่เสมอ จัดวางสิ่งของ เครื่องใช้ เช่น ตุ๊กตา เป็นระเบียบ และมีการยึดติดกับผนังหรือพื้นอย่างมั่นคง

1.6.3 บริเวณพื้นที่รับประทานอาหาร ต้องคำนึงถึงความสะดวกเป็นหลัก มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีแสงสว่างเหมาะสม มีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เพียงพอ และเหมาะสมกับจำนวนเด็ก ทั้งนี้ บริเวณห้องอาหาร โต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้สำหรับรับประทานอาหาร ต้องทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ และควรจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก มีสภาพแข็งแรง และใช้งานได้ดี

1.6.4 บริเวณสถานที่ประกอบอาหารหรือห้องครัว ต้องแยกห่างจากบริเวณพื้นที่สำหรับเด็กพอสมควร มีเครื่องใช้ที่จำเป็น รวมทั้งที่ล้าง และเก็บภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ถูกสุขลักษณะ โดยเน้นเรื่องความสะดวกและความปลอดภัยเป็นหลัก ดังนี้

1.6.4.1 สถานที่เตรียมปรุงอาหาร สะอาด เป็นระเบียบและการขนส่งอาหารที่พร้อมบริโภค ต้องมีการปกปิด

1.6.4.2 มีการระบายอากาศดี ไม่มีกลิ่นคาวรบกวน

1.6.4.3 มีความปลอดภัยสำหรับเด็ก เช่น มีการป้องกันอันตรายที่เกิดกับเด็กได้ จากมีดของมีคม ถังแก๊ส เป็นต้น

1.6.4.4 โต๊ะเตรียมปรุงอาหารมีสภาพดี สะอาด สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร

- 1.6.4.5 ภาชนะใส่อาหารทำด้วยวัสดุที่ปลอดภัย เช่น สแตนเลส อลูมิเนียม เมลามีนสีขาวหรือสีอ่อน ไม่แตกง่าย หรือมีความคม
- 1.6.4.6 ที่ล้างภาชนะ ควรใช้อย่างที่มีก๊อกน้ำหรือ ท่อระบายน้ำ ถ้าใช้ กะละมังต้องมี 3 ใบวางสูงจากพื้น อย่างน้อย 60 เซนติเมตร และบริเวณที่ล้างจะต้องมีการระบายน้ำ ได้ดี ไม่เฉอะแฉะ
- 1.6.4.7 ล้างภาชนะ อุปกรณ์ด้วยน้ำยาล้างภาชนะ และน้ำสะอาดอีก 2 ครั้ง หรือล้างด้วยน้ำไหล
- 1.6.4.8 ภาชนะ อุปกรณ์ เมื่อล้างเสร็จแล้วต้องคว่ำให้แห้ง ห้ามขีด วางในตะแกรงโปร่งสะอาด สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร
- 1.6.4.9 เชียง มีด ต้องอยู่ในสภาพดี สะอาด แยกใช้ตามประเภทของ อาหาร ได้แก่ ผักผลไม้ เนื้อสัตว์สุก เนื้อสัตว์ดิบ มีเชียงแยกใช้ตามประเภทอาหาร อย่างน้อย 3 อัน และควรทำความสะอาดทันทีเมื่อใช้เสร็จ
- 1.6.5 ห้องปฐมพยาบาล ต้องแยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ ยา เครื่องกักที่จำเป็น และขณะอยู่ในห้องปฐมพยาบาลเด็กต้องอยู่ในสายตาของครูผู้ดูแลเด็ก หรือ ผู้ช่วยผู้ดูแลเด็ก ตลอดเวลา กรณีไม่สามารถจัดห้องปฐมพยาบาลเป็นการเฉพาะได้ ต้องจัดให้มีที่ปฐม พยาบาลแยกเป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม
- 1.6.6 บริเวณพื้นที่สำหรับใช้ทำความสะอาดเด็ก ต้องจัดให้มีบริเวณที่ใช้ สำหรับทำความสะอาดเด็ก และมีอุปกรณ์ที่จำเป็นตามสมควร อย่างน้อยต้องมีที่ล้างมือและแปรงฟัน ในขนาดระดับความสูง
- 1.6.7 ห้องส้วมสำหรับเด็กต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับเด็กโดยเฉลี่ย 1 ที่ ต่อเด็ก 12 คน โถส้วมต้องมีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก มีฐานส้วมที่เด็กสามารถก้าวขึ้นลงได้ง่าย ห้องมี แสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก พื้นไม่ลื่น หากมีประตูจะต้องไม่ใส่กลอน หรือกุญแจและมี ส่วนสูงที่สามารถเห็น เด็กได้จากภายนอก หากห้องส้วมอยู่ภายนอกอาคาร จะต้องไม่ตั้งอยู่ที่ลับตา คน กรณีไม่สามารถทำห้องส้วมสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะได้ อาจดัดแปลงห้องส้วมที่มีอยู่แล้ว ให้ เหมาะสม และปลอดภัยสำหรับเด็กแยกเป็นสัดส่วนสำหรับเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง
- 1.6.8 ห้องอเนกประสงค์ สำหรับใช้กิจกรรมพัฒนาเด็ก การรับประทานอาหาร การนอน คำนึงถึงความสะอาด และการจัดพื้นที่ใช้สอยให้เหมาะสมกับลักษณะของ กิจกรรมหากเป็นอาคารชั้นเดียวต้องมีฝ้าใต้หลังคา หากเป็นอาคารที่มีมากกว่า 1 ชั้น ควรจัดให้ชั้น บนสุดมีฝ้าใต้หลังคา โดยมีความสูงจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร แต่กรณีที่มีความสูงเกิน กว่า 2.00 เมตร อาจไม่มีฝ้าใต้เพดานก็ได้
- 1.6.9 การกำจัดสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ จัดเก็บในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิด และ นำออกไปทิ้งภายนอกอาคารทุกวัน

2. ด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 สิ่งแวดล้อมภายในอาคาร

- 2.1.1 แสงสว่าง ควรเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติ สม่่าเสมอทั่วทั้งห้อง เอื้อต่อ การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก เช่น มีแสงสว่างเพียงพอ ในการอ่านหนังสือได้อย่างสบายตา ไม่ควรให้

เด็กอยู่ในห้องที่ใช้แสงสว่างจากไฟฟ้าต่อเนื่องนานกว่า 2-3 ชั่วโมง เพราะจะทำให้เกิดภาวะเครียด และมีผลถึงฮอร์โมนการเติบโตของเด็ก

2.1.2 เสียง เสียงต้องอยู่ในระดับไม่ดังเกินไป อาคารควรตั้งอยู่ในบริเวณที่ระดับเสียงเหมาะสม

2.1.3 การถ่ายเทอากาศ ควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก โดยมีพื้นที่ของหน้าต่าง ประตู และช่องลมรวมกันแล้วไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้อง กรณีที่เป็นห้องกระจกหรืออยู่ในบริเวณโรงงานที่มีมลพิษต้องมีเครื่องฟอกอากาศและมีเครื่องปรับอากาศอย่างเหมาะสม บริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นเขตห้ามสูบบุหรี่ตามกฎหมาย

2.2 สิ่งแวดล้อมภายนอกอาคาร

2.2.1 รั้ว ควรมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน เพื่อความปลอดภัยของเด็ก และควรมีทางเข้า-ออก ไม่น้อยกว่า 2 ทาง กรณีมีทางเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

2.2.2 สภาพแวดล้อมและมลภาวะ ควรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง หรือเสียงที่รบกวน มีการจัดระบบสุขาภิบาล การระบายน้ำ การระบายอากาศ และการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ไม่ปล่อยให้เป็นแหล่งเพาะ หรือแพร่เชื้อโรค โดยเฉพาะต้องกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

2.2.3 พื้นที่เล่นกลางแจ้ง ต้องมีพื้นที่เล่นกลางแจ้ง เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.00 ตาราง ต่อจำนวนเด็ก 1 คน โดยจัด ให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และมีจำนวนเพียงพอสำหรับเด็ก ในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้มีที่เล่นกลางแจ้งเป็นการเฉพาะ หรือในสถานที่อื่น ๆ ได้ ควรปรับใช้ในบริเวณที่ร่มแทน โดยมีพื้นที่ตามเกณฑ์กำหนดหรืออาจจะจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็กในสถานที่อื่น ๆ ที่เหมาะสม เช่น ในบริเวณลานวัด หรือในสวนสาธารณะในกรณีที่นำเด็กออกไปเล่นนอกศูนย์ จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและการดูแลอย่างใกล้ชิดเป็นสำคัญ โดยให้เด็กมีกิจกรรมกลางแจ้งอย่างน้อย 1 ชั่วโมง ในแต่ละวัน

2.2.4 ระเบียง ต้องมีความกว้างของระเบียงไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร หากมีที่นั่งตามระเบียงต้องกว้าง ไม่น้อยกว่า 1.75 เมตร ขอบระเบียงต้องสูงจากที่นั่งไม่น้อยกว่า 70.00 เซนติเมตร กรณีที่มีอาคารสูง 2 ชั้นขึ้นไป ควรมีลูกกรงกั้นเพื่อความปลอดภัยของเด็ก นอกจากนี้ควรตรวจสอบสภาพความคงทน แข็งแรง และสภาพการใช้งานให้ปลอดภัยสำหรับเด็กอยู่เสมอ

3. ด้านความปลอดภัย

3.1 การป้องกันความปลอดภัย

3.1.1 ติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคาร

3.1.2 ติดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่องต่อพื้นที่ 150 ตารางเมตร และถังดับเพลิงติดตั้งสูงจากพื้นถึงหัวถัง ไม่เกิน 1.50 เซนติเมตร

3.1.3 ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่กำหนดจะต้องมีฝาปิดครอบ เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเล่นได้ และควรหลีกเลี่ยงการใช้สายไฟต่อพ่วง

3.1.4 หลีกเลี่ยงเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทำด้วยวัสดุแตกหักง่ายหรือแหลมคมหากเป็นไม้ ต้องไม่มีเสี้ยนไม้ หรือเหลี่ยมคม

3.1.5 จัดให้มีตู้เก็บยา และเครื่องเวชภัณฑ์สำหรับปฐมพยาบาล วางไว้อยู่ในที่สูง สะดวกต่อการหยิบใช้ และเก็บไว้ในที่ปลอดภัย ให้พื้นมือเด็ก

3.1.6 จัดให้มีวัสดุกันลื่น ในบริเวณห้องน้ำ-ห้องส้วมที่มีลักษณะลื่น และเก็บสารจำพวกเคมี หรือน้ำยาทำความสะอาดไว้ในที่ปลอดภัย ให้พื้นมือเด็ก วัสดุกันลื่นที่ใช้ในห้องน้ำ-ห้องส้วม ต้องทำความสะอาดสม่ำเสมอ

3.1.7 ไม่มีหลุม หรือบ่อน้ำ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กในบริเวณโดยรอบตัวอาคาร รวมทั้งไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม

3.1.8 มีระบบการล็อกประตูในการเข้า-ออก นอกบริเวณอาคาร สำหรับเจ้าหน้าที่ เปิด-ปิดได้ ควรมีการสัญญาณเรียกไว้ที่หน้าประตู สำหรับห้องครัวและที่ประกอบอาหาร ควรมีประตูเปิด-ปิด ที่ปลอดภัย เด็กเข้าไปไม่ได้

3.1.9 ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาหะนำโรค เช่น มุ้งลวด ฯลฯ และมีมาตรการป้องกันด้านสุขอนามัย

3.1.10 มีตู้ หรือชั้นเก็บวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ที่แข็งแรง มั่นคง มีความสูงขนาดที่เหมาะสมกับเด็กเล็ก สำหรับสิ่งของเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กนั้นควรจัดแยกให้พื้นมือเด็ก

3.2 การเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

3.2.1 มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง

3.2.2 บุคลากรได้รับการอบรมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติเหตุและความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก

3.2.3 มีโทรศัพท์และหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินของส่วนราชการต่าง ๆ เช่น สถานีตำรวจหน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โรงพยาบาล ไว้เพื่อติดต่อได้อย่างทันท่วงที กรณีเกิดเหตุการณ์คับขันหรือจำเป็นที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก และควรมีอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการปฐมพยาบาลประจำไว้

3.2.4 มีสมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพ และพัฒนาการของเด็ก

3.2.5 มีมาตรการในการรับ-ส่งเด็ก อย่างเป็นระบบ

3.2.6 มีแผนและแนวทางปฏิบัติกรณีเด็กมีเหตุฉุกเฉินที่จะต้องดำเนินการช่วยเหลือโดยด่วน

สรุปได้ว่า มาตรฐานด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม หมายถึง ข้อกำหนดการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2553 ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการวิเคราะห์สภาพความเหมาะสมและความพร้อมสำหรับใช้งานของอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยกำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสมไว้ มีการวางแผนการด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ไว้อย่างชัดเจนและสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน โดยจัดทำเป็นปฏิทินการดำเนินงาน มีการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้ มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความ

ปลอดภัยตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้ มีการนำผลการตรวจสอบนำสู่การประเมินและพัฒนาการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

1. ด้านหลักสูตร

หลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับอายุ 2 ปี และระดับอายุ 3-5 ปี การอบรมเลี้ยงดูการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็ก อายุ 2-5 ปี เป็นภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู และได้รับการศึกษาเพื่อการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัย และความสามารถของเด็กโดยมี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นสถานศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 มาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

1.1 วัตถุประสงค์หลักสูตรปฐมวัย

1.1.1 เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน (ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจสังคม และสติปัญญา)

1.1.2 เพื่อพัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณลักษณะ และสมรรถนะตามวัย โดยองค์กรร่วมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย

1.1.3 เพื่อส่งเสริมให้เด็กเล็กสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพ

1.1.4 เพื่อแบ่งเบาภาระผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของเด็กเล็กตามบริบทและวัฒนธรรมของชุมชน สังคม ในท้องถิ่น

1.1.5 เพื่อส่งเสริมความรัก เอื้ออาทร ของสถาบันครอบครัว ชุมชน และสังคมท้องถิ่นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นสถานศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546

1.2 ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี (5 ปี หมายถึง อายุ 5 ปี 11 เดือน 29 วัน) บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม-วัฒนธรรม ที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

1.3 หลักการหลักสูตรปฐมวัย

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการดังนี้

- ปฐมวัยทุกประเภท
- 1.3.1 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็ก
- 1.3.2 ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมไทย
- 1.3.3 พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
- 1.3.4 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข
- 1.3.5 ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา ในการพัฒนาเด็ก
- 1.4 การจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ รวมทั้งศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัว สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีขั้นตอนดังนี้
- 1.4.1 กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย หรือจุดมุ่งหมาย (มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์)
- 1.4.2 โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย สารการเรียนรู้รายปีและระยะเวลาเรียน
- 1.4.3 การจัดประสบการณ์
- 1.4.4 การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้
- 1.4.5 สื่อและแหล่งการเรียนรู้
- 1.4.6 การประเมินพัฒนาการเด็ก
- 1.4.7 การบริหารจัดการหลักสูตร
- 1.4.8 อื่น ๆ
2. การจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก
- 2.1 การจัดประสบการณ์เด็กอายุ 2 ปี
- การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุ 2 ปี เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากการเล่นและทำกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม ได้พัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจสังคม และสติปัญญา
- หลักการจัดประสบการณ์ ควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญต่อไปนี้
- 2.1.1 เลี้ยงดูเด็กให้มีสุขภาพที่ดีและปลอดภัย
- 2.1.2 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กด้วยวาจาและท่าทีที่อบอุ่นเป็นมิตร
- 2.1.3 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ ความต้องการ และพัฒนาการของเด็ก

- 2.1.4 จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ตามวัยของเด็ก
- 2.1.5 ประเมินการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
- 2.1.6 ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก
- แนวทางการจัดประสบการณ์เด็กอายุ 2 ปี ดังนี้
- 1) ดูแลสุขภาพอนามัยและตอบสนองความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย และจิตใจของเด็ก
  - 2) สร้างบรรยากาศของความรัก ความอบอุ่น ความไว้วางใจ และความมั่นคงทางอารมณ์
  - 3) จัดประสบการณ์ตรง ให้เด็กได้เลือก ลงมือกระทำและเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 และการเคลื่อนไหวผ่านการเล่น
  - 4) เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่แวดล้อมและสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็กอย่างหลากหลาย
  - 5) จัดสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้และของเล่นที่สะอาด ปลอดภัย เหมาะสมกับเด็ก
  - 6) ใช้การสังเกตและติดตามการเจริญเติบโตและพัฒนาการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
  - 7) ให้ครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก
- 2.2 การจัดประสบการณ์เด็กอายุ 3-5 ปี
- การจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก อายุ 3-5 ปี (ไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นทำกิจกรรมการเรียนรู้ 6 กิจกรรม) เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ทักษะคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา
- หลักการจัดประสบการณ์
- 2.2.1 จัดประสบการณ์ผ่านการเล่นและทำกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมและอย่างต่อเนื่อง
  - 2.2.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
  - 2.2.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต
  - 2.2.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์
  - 2.2.5 ให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

แนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

- 1) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- 2) จัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5
- 3) จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ
- 4) จัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง
- 5) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุข เอื้อต่อการเรียนรู้
- 6) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในบริบทของชุมชนนั้น ๆ
- 7) จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- 8) จัดประสบการณ์ให้เด็กที่มีการวางแผนล่วงหน้าและแผนที่เกิดจากสภาพจริง
- 9) นำชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์
- 10) ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลของเด็กเป็นรายบุคคล ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

3. การเขียนแผนการจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์ในระดับเด็กเล็กนั้นไม่สอนเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปแบบกิจกรรมบูรณาการให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น ดังนั้นการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาครบทุกด้านบรรลุจุดหมายตามหลักสูตรนั้นผู้สอนจำเป็นต้องวางแผนการจัดประสบการณ์และรู้หลักการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1 จุดประสงค์ของการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อให้ผู้สอนวางแผนล่วงหน้าในการจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และเพื่อให้ผู้สอนนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมมาประจำวันให้บรรลุตามจุดหมายที่กำหนด

3.2 การทำแผนการจัดประสบการณ์การจัดแผนการจัดประสบการณ์ให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร ผู้สอนควรดำเนินตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.2.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง/ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยอย่างละเอียด จนเกิดความเข้าใจว่าจะพัฒนาเด็กอย่างไร เพื่อให้บรรลุตามจุดหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ นอกจากนี้ควรศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อให้มีความเข้าใจยิ่งขึ้น เช่น คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ข้อมูลพัฒนาการเด็ก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

3.2.2 วิเคราะห์หลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ความสัมพันธ์ของมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (จุดหมาย) ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ ของเด็กอายุ 2-5 ปี ผู้สอน

ต้องวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ 2-5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาสาระการเรียนรู้

3.2.3 วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรปฐมวัยส่วนที่เป็นสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นประสบการณ์สำคัญและส่วนที่เป็นสาระที่ควรเรียนรู้ โดยผู้สอนจะต้องวิเคราะห์และเลือกนำมากำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์

3.2.4 กำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจะต้องกำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งมีหลากหลาย รวมทั้งศึกษาแนวคิดจากนวัตกรรมที่ผู้สอนต้องใช้สอดแทรกลงในการจัดประสบการณ์ สำหรับรูปแบบที่นิยมใช้จัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัยคือ หน่วยการจัดประสบการณ์ ผู้สอนสามารถกำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์เป็นรายสัปดาห์ บางสัปดาห์อาจใช้หน่วยการจัดประสบการณ์ตามความสนใจของเด็ก โดยพิจารณาข้อมูลหลักสูตรสถานศึกษา ตัวเด็กสภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ประกอบ ทั้งนี้สามารถยืดหยุ่นตามความเหมาะสม

3.2.5 จัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในรูปแบบการบูรณาการร่วมกับสาระการเรียนรู้ระดับท้องถิ่น สำหรับการจัดประสบการณ์แบบหน่วย ผู้สอนต้องกำหนดหัวเรื่องโดยใช้เป็นแกนกลางในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก การกำหนดหัวเรื่องสามารถทำได้ 3 วิธี

3.2.5.1 เด็กเป็นผู้กำหนด

3.2.5.2 ผู้สอนและเด็กร่วมกันกำหนด

3.2.5.3 ผู้สอนเป็นผู้กำหนด

3.3 เขียนแผนการจัดประสบการณ์ ผู้สอนควรพิจารณาเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้สอนนำไปใช้ได้จริงและเกิดประโยชน์ต่อเด็กปฐมวัยที่ผู้สอนรับผิดชอบ ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

3.3.1 นำหน่วยการจัดประสบการณ์มากำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้เมื่อได้หน่วยการจัดประสบการณ์แล้ว ผู้สอนกำหนดรายละเอียด สาระการเรียนรู้ให้เข้ากับหัวเรื่องหน่วยการจัดประสบการณ์ สาระการเรียนรู้ประกอบด้วยประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ซึ่งสาระที่ควรเรียนรู้ในหลักสูตรนั้นเป็นสาระที่ไม่ได้กำหนดรายละเอียดในเนื้อหาให้

3.3.2 สังเกตหรือระดมความคิดจากเด็กผู้สอนจะสนทนากับเด็ก เพื่อจะได้ทราบว่าเด็กมีประสบการณ์เดิมในหัวเรื่องนั้นมากน้อยเพียงใด เด็กอยากทราบอะไรเพิ่มเติม และผู้สอนควรตรวจสอบหลักสูตรเพื่อเพิ่มเติมสิ่งที่เด็กควรเรียนรู้ในหน่วยหรือหัวเรื่องนั้น ๆ

3.3.3 เขียนแผนการจัดประสบการณ์เมื่อได้ขอบข่ายสาระที่เด็กต้องการรู้ และสาระที่ผู้สอนคิดว่าเด็กควรรู้เพิ่มแล้วผู้สอนต้องเขียนแผนการจัดประสบการณ์ โดยคำนึงถึงมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ ในเด็กแต่ละกลุ่มอายุที่ผู้สอนรับผิดชอบประสบการณ์สำคัญที่คาดว่าจะเกิด สื่อ กิจกรรม และการประเมิน

4. สื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์เรียนรู้

สื่อเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาจากผู้ส่งไปยังผู้รับในการเรียนการสอน สื่อเป็นตัวกลางนำความรู้จากผู้สอนสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ช่วย

ให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจได้ง่าย เรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็วเพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้และการค้นพบด้วยตนเอง

แนวทางการดำเนินการใช้สื่อ

- ชุมชน
- 4.1 ใช้สื่อที่เป็นของจริง สื่อธรรมชาติ และสื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น
  - 4.2 ใช้สื่อจากแหล่งการเรียนรู้ที่อยู่อย่างหลากหลาย ทั้งที่บ้าน ศูนย์ฯ
- อารมณ
- 4.3 ใช้สื่อที่คำนึงถึงความปลอดภัยต่อตัวเด็ก
  - 4.4 ใช้สื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ให้ครบทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย
- เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยการกระทำโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า
- 4.5 จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยบูรณาการผ่านการเล่น และเน้นให้
- แผนการจัดประสบการณ์
- 4.6 ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ที่ระบุไว้ใน
  - 4.7 บูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้สู่แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น
  - 4.8 เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้จากสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น ซีดีรอม วีดี
- ทัศน์
- 4.9 เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก โดยร่วมจัดหาสื่อ

5. ด้านการวัดผลและประเมินผล

ให้ครอบคลุมถึงการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการประเมินผล ส่งเสริมความสามารถให้ประเมินผลอย่างถูกต้อง จัดให้มีการวัดและประเมินผลที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ปรับปรุงการสร้างเครื่องมือวัดผลให้การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 2-5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ทั้งนี้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณา ปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตรการประเมินพัฒนาการควยียัดหลัก ดังนี้

- ประจำวัน
- 5.1 ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก
  - 5.2 ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
  - 5.3 สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรม
- บันทึกไว้เป็นหลักฐาน
- 5.4 ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจัด
  - 5.5 ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ไม่ควรใช้วิธีการทดสอบสำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 2-5 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ

6. ด้านการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา เป็นงานที่ครอบคลุมถึงการให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษาทางวิชาการเพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสอดคล้องกับหลักสูตรการใช้วิธีการนิเทศสามารถทำได้หลากหลาย ทั้งนี้ต้องปฏิเสธสม่ำเสมอและเป็นระบบ

7. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นงานวิจัยที่มุ่งพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่กำหนด ในหลักสูตรหรือสังคมนาควหวัง ซึ่งดำเนินการโดยครูผู้ดูแลเด็กหรือ ดำเนินการร่วมกับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้เรียน โดยส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 เรื่อง

8. ด้านโภชนาการ

การดำเนินงานโภชนาการใช้แนวทางการดำเนินงานโภชนาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมอนามัยซึ่งงานโภชนาการที่สำคัญมี 2 ส่วนคือ การจัดอาหารสำหรับเด็กเล็ก และการเฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับอาหารตามวัยที่เหมาะสมและเพียงพอ ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของเด็กเป็นพื้นฐานของการมีสุขภาพที่ดี มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย ส่งเสริมให้เด็กได้รับอาหารครบ 5 หมู่ รวมทั้งน้ำดื่มสะอาด และสารอาหารที่จำเป็น ดังนี้

8.1 อาหารหลัก 5 หมู่

การรับประทานอาหารว่าควรกินให้ครบ 5 หมู่ โดยอาหารในหมู่เดียวกันสามารถกินทดแทนกันได้เพื่อให้ร่างกายได้รับสารอาหารต่าง ๆ ครบถ้วนและเพียงพอ เพื่อการมีภาวะโภชนาการที่ดี อาหาร 5 หมู่ประกอบด้วย

8.1.1 หมู่ที่ 1 เนื้อสัตว์ ไข่ นม และถั่วเมล็ดแห้งอาหารหมู่นี้ให้สารอาหารโปรตีนเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้ง วิตามิน และแร่ธาตุ ซึ่งมีหน้าที่หลักในการสร้างเซลล์กล้ามเนื้อเยื่อ กระดูก ภูมิต้านทานโรค ฮอริโมน เอนไซม์ และใช้เป็นแหล่งพลังงานของร่างกาย เมื่อร่างกายได้รับสารอาหารคาร์โบไฮเดรตและไขมันไม่เพียงพอ

8.1.2 หมู่ที่ 2 ข้าว แป้ง เผือก มัน และน้ำตาล อาหารหมู่นี้ให้สารอาหารคาร์โบไฮเดรตเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมีหน้าที่หลักในการให้พลังงานแก่ร่างกาย เช่น ทำให้เดินไปไหนมาไหนได้ ทำงานได้ ถ้ารับประทานอาหารพวกนี้ในปริมาณมากเกินไปเกินความต้องการของร่างกาย สารอาหารคาร์โบไฮเดรตก็จะถูกเปลี่ยนไปอยู่ในรูปไขมันและสะสมในร่างกาย

8.1.3 หมู่ที่ 3 ผักต่างๆ เช่น ผักบุ้งตำลึง คะน้า ฟักทอง ถั่วฝักยาว ฯลฯ

8.1.4 หมู่ที่ 4 ผลไม้ต่าง ๆ เช่น กล้วย ส้ม มะละกอ มะม่วง สับปะรด ขนุน ฝรั่ง ลางสาด ฯลฯ ผักและผลไม้ เป็นแหล่งของสารอาหารจำพวกวิตามิน และแร่ธาตุ เช่น วิตามินบี 2 วิตามินบี 6 กรดโฟลิก วิตามินซี วิตามินเอ วิตามินอี โปแตสเซียม แมกนีเซียม ทองแดง และแคลเซียม มีหน้าที่หลักในการช่วยให้วัยต่างๆ ในร่างกายทำงานได้ตามปกติ และชะลอความเสื่อมของร่างกายนอกจากนี้ ผักและผลไม้ยังอุดมไปด้วยเส้นใยอาหาร และสารพฤกษเคมี ซึ่งอาจช่วยป้องกันโรคมะเร็งบางชนิดได้

8.1.5 หมู่ที่ 5 ไขมันต่าง ๆ เช่น ไขมันจากสัตว์และไขมันจากพืช

อาหารหมูนี้นี้ให้สารอาหารไขมัน ซึ่งมีหน้าที่หลักในการให้พลังงานที่ใช้ประจำวันและยังเป็นพลังงานสะสมที่ร่างกายสามารถนำมาใช้เมื่อจำเป็น ถ้าเรากินอาหารที่มีสารอาหารไขมันมากเกินไปเกินความต้องการของร่างกาย

8.2 เด็กปฐมวัยควรได้ดื่มน้ำสะอาดให้เพียงพอทุก 45 นาที เพื่อให้สมองสามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ

8.3 การปรุงอาหารต้องใช้เครื่องปรุงที่มีส่วนประกอบของไอโอดีนด้วยทุกครั้ง เช่น เกลือไอโอดีน น้ำปลาไอโอดีน

8.4 ใน 1 สัปดาห์ควรจัดอาหารให้มีธาตุเหล็กประมาณ 1-2 มื้อ

8.5 สารอาหารที่จำเป็นสำหรับเด็ก

สารอาหารหลักที่เด็กต้องการ คือ คาร์โบไฮเดรตและไขมันซึ่งเป็นสารอาหารที่ให้พลังงานและโปรตีนเป็นสารอาหารที่ช่วยในการเจริญเติบโตและเสริมสร้างเนื้อเยื่อ เราจะได้โปรตีนจากเนื้อสัตว์ต่าง ๆ ไข่ นม และถั่วเมล็ดแห้ง เด็กเล็กมีความต้องการพลังงานและสารอาหารต่อน้ำหนักตัวมากกว่าผู้ใหญ่ หากได้รับพลังงานไม่เพียงพอ ร่างกายจะนำโปรตีนไปใช้เป็นพลังงาน ทำให้โปรตีนไม่ถูกนำไปใช้ในเรื่องการเจริญเติบโต ทำให้เด็กเตี้ย แคระแกร็น และอาหารสำหรับเด็กควรมีไขมันเป็นส่วนประกอบในปริมาณที่พอเหมาะเพื่อให้ได้รับกรดไขมันที่จำเป็น นอกจากนี้ยังมีสารอาหารอื่น ๆ ที่มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของเด็กได้แก่ แคลเซียม ไอโอดีน วิตามินเอ นอกจากสารอาหารต่าง ๆ ที่จำเป็นตามข้างต้นแล้ว ยังได้รับสารอาหารอื่น ๆ เช่น วิตามิน 1 วิตามิน 2 วิตามิน บี 6 วิตามิน บี 12 กรดโฟลิก รวมทั้งแร่ธาตุ โพสฟอรัส โซเดียม โปแตสเซียม สังกะสี

8.6 การติดตามผลการดำเนินงานโภชนาการ

หลังจากที่ให้คำแนะนำกับพ่อแม่/ผู้ปกครองเด็ก และดำเนินการส่งเสริมภาวะโภชนาการหรือแก้ไขปัญหานั้นแล้ว จะต้องมีการติดตามผลการดำเนินงานนั้น เพื่อดูว่าวิธีการส่งเสริมภาวะโภชนาการหรือแก้ไขปัญหานั้นได้ผลเป็นอย่างไร

8.6.1 ในกรณีที่เด็กมีการเจริญเติบโตดี ติดตามโดยชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงตามปกติ

8.6.2 ในกรณีที่เด็กอยู่ในระดับเสี่ยง ต่อการขาดอาหาร (น้ำหนักค่อนข้างน้อย ค่อนข้างเตี้ย ค่อนข้างผอม หรือเสี่ยงต่อภาวะอ้วน (เริ่มอ้วนหรืออ้วน) ให้ติดตามโดยการชั่งน้ำหนักทุกเดือนและวัดส่วนสูงทุก 3 เดือน เมื่อชั่งน้ำหนัก-วัดส่วนสูงแล้ว นำน้ำหนักส่วนสูงมาจุดลงในกราฟฯ ทั้ง 3 ตัวชี้วัด เพื่อดูว่าเด็กมีแนวโน้มการเจริญเติบโตเป็นอย่างไร ภาวะโภชนาการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ในกรณีที่เส้นการเจริญเติบโตของเด็กไม่เปลี่ยนแปลง หรือเปลี่ยนแปลงไปในทางแย่ง แสดงว่าการกินอาหารของเด็กยังไม่เพียงพอ หรือวิธีการแก้ไขนั้น ยังไม่ดีต้องปรับเปลี่ยนวิธีการแก้ไขใหม่

9. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ/โครงการที่ส่งเสริมผู้เรียนประกอบด้วย 1) กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันเด็ก วันปีใหม่ วันสำคัญทางศาสนา ฯลฯ และ 2) โครงการต่าง ๆ ที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

10. ด้านการประเมินคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถประเมินคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้โดยใช้
มาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กรมส่งเสริมการปกครอง
ส่วนท้องถิ่นกำหนด เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐาน และมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชน

สรุปได้ว่า มาตรฐานด้านงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง ข้อกำหนด
การดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.
2553 ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและพัฒนาหลักสูตรปฐมวัย การจัดประสบการณ์เด็กเล็ก การ
จัดทำแผน การจัดประสบการณ์ สื่อและนวัตกรรม การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและ
ประเมินผล การนิเทศการศึกษา การวิจัยในชั้นเรียน โภชนาการเด็กเล็ก การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
และการประกันคุณภาพในของศูนย์เด็กเล็ก โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการวิเคราะห์หลักสูตร การ
จัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ และการเสริมสร้างคุณธรรมให้แก่เด็กโดยเฉพาะความกตัญญู
มีการวางแผนการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยจำแนกเป็น 4 ด้าน ให้
สอดคล้องกับการพัฒนา ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา และสอดคล้องกับหลักสูตร
มีการวางแผนการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีการ
ดำเนินการตามแผนด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มีการตรวจสอบผลการดำเนินการตาม
แผนด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และประเมินผลการดำเนินงาน มีการสะท้อนผลการ
ดำเนินงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เพื่อนำสู่การพัฒนาและนำสู่การกำหนดแผนการ
พัฒนา

มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช 2545 มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ
และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้
ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและ
วิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการ
สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน

ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องคำนึงถึง
การมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วนในสังคมเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย อีกทั้งยังเป็นการใช้ต้นทุนทางสังคม
ที่มีอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัด
การศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการสร้างพื้นฐานการศึกษาให้แก่เด็กเล็ก ที่จะทำให้มีการสาน
เสริมการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของ
สังคมจนเป็นที่ยอมรับในศักยภาพของการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กระบวนการบริหารแบบการมีส่วนร่วมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
เพราะจะทำให้สามารถขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปสู่มาตรฐานการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็น
การระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนของสังคม ภายใต้ทักษะการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของ
ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้เกี่ยวข้องที่จะทำ
ให้เกิดความพร้อมใจที่จะร่วมมือในการจัดการศึกษาของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ก้าวหน้าต่อไป

บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กร
รัฐสถาบันการศึกษา และศาสนา สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ดังนี้

1. ด้านวิชาการ

1.1 ให้คำแนะนำปรึกษาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โครงการพัฒนา
ต่าง ๆ ตามแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2 ให้คำแนะนำปรึกษา สนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรม เช่น ศึกษา
แหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนา
เด็กให้กับผู้ปกครองและครู

1.3 ให้คำแนะนำหรือมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการจัดประสบการณ์
การเรียนรู้ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.4 ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน ท้องถิ่น
ทราบอย่างทั่วถึง

2. ด้านอาคารสถานที่

2.1 ร่วมพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอก
อาคาร

2.2 ร่วมให้การเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สินภายในอาคารศูนย์
พัฒนาเด็กเล็ก

3. ด้านงบประมาณ

ระดมทรัพยากรสนับสนุนการพัฒนาอาคารสถานที่ บุคลากร สื่อ วัสดุ
ครุภัณฑ์ กิจกรรมศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ อาหารเสริม อาหารว่าง อุปกรณ์กีฬา และอื่น ๆ ในการ
ดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4. ด้านบุคลากร

4.1 ให้คำปรึกษาแนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน ในการดำเนินงานและการพัฒนา
บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.2 ร่วมในการอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดูแลความปลอดภัย
เด็กเล็กภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมสัมพันธ์กับชุมชน
ได้ ดังนี้

5.1 จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน

5.2 จัดทำสมุดสื่อสารระหว่างศูนย์กับผู้ปกครอง

5.3 จัดทำป้ายนิเทศให้ความรู้กับผู้ปกครอง

5.4 จัดให้มีมุมเรียนรู้ผู้ปกครอง

5.5 จัดกิจกรรมการแสดงของเด็กเข้าร่วมในโอกาสต่าง ๆ

5.6 จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ นวัตกรรม สื่อการเรียน และ
ผลงานเด็ก

5.7 ร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา และประเพณีต่าง ๆ ของท้องถิ่นนั้น ๆ

5.8 เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่สาธารณะ เช่น ตลาดวัด

สวนสาธารณะ ฯลฯ

5.9 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้บริการชุมชน เกี่ยวกับอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์

บุคลากร และอื่น ๆ

การให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่นอกเหนือจากการให้การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ และให้บริการด้านอื่น ๆ แก่ชุมชน ได้ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถให้บริการด้านอาคารสถานที่แก่ชุมชน หรือประชาชนภายในท้องถิ่น ในวันสำคัญต่าง ๆ หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

2. ด้านวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถให้บริการด้านวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือประชาชน

3. ด้านวิชาการ สารสนเทศและแหล่งเรียนรู้

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถให้บริการด้านวิชาการ สารสนเทศหรือเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชน และชุมชนในการค้นคว้า ศึกษา ต่าง ๆ

4. ด้านการเผยแพร่ความรู้ให้กับชุมชน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถให้บริการแก่ประชาชน หรือชุมชนในท้องถิ่น โดยให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือครูผู้ดูแลเด็ก เป็นวิทยากรในการเผยแพร่ความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย

5. ด้านการให้บริการสาธารณะ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถมีส่วนช่วยในการสนับสนุนการให้บริการสาธารณะแก่ชุมชนหรือประชาชนได้ ตามบริบทหรือวัฒนธรรมของท้องถิ่น

การส่งเสริมสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากชุมชน

1. การสนับสนุนวัสดุ สื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ต่าง ๆ ชุมชน สามารถให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านวัสดุ สื่อการเรียนการสอน และ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยในท้องถิ่น

2. บริจาคเงินสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ

ชุมชน สามารถบริจาคเงินเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รวมทั้งการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3. ให้ความรู้โดยปราชญ์ชาวบ้าน ชุมชน หรือจากเจ้าหน้าที่จากหน่วยงาน

ต่าง ๆ

ชุมชน สามารถให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยปราชญ์ชาวบ้าน ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือผู้มีความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ มาถ่ายทอดความรู้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

4. ให้การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

ชุมชน สามารถให้การสนับสนุนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัย ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้โดยให้การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ในชุมชนต่าง ๆ โดยให้เด็กปฐมวัยเข้าไปเรียนรู้จากสถานที่จริง

5. ให้ข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ชุมชน สามารถให้การสนับสนุนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่จะประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตัวอย่าง กิจกรรม งาน โครงการ ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถมีส่วนร่วมกับชุมชน ผู้ปกครองและทุกภาคส่วน

1. ประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. ปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียน
3. แจกอุปกรณ์การเรียน
4. จัดกิจกรรมมอบตัวเป็นศิษย์
5. จัดกิจกรรม Back to School (กิจกรรมรับนักเรียนสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก)
6. กิจกรรมวันสำคัญของชาติ เช่น วันแม่ วันพ่อ วันเด็ก
7. จัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา วันมาฆบูชา
8. จัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่
9. จัดกิจกรรมวัดปิดภาคเรียน
10. จัดนิทรรศการวิชาการ เช่น สัปดาห์วิชาการ การประกวดผลงาน
11. จัดกิจกรรมรณรงค์ในโอกาสต่าง ๆ
12. จัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬานักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
13. จัดตั้งชมรมผู้ปกครองศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
14. จัดกิจกรรมเชิดชู “คนดี คนเก่ง”
15. กิจกรรมเยี่ยมบ้าน
16. โครงการสานสายใยรัก เช่น เล่านิทาน อ่านและเล่นกับลูก
17. โครงการรีไซเคิล ครอบครัวยุคใหม่เพื่อสร้างสรรค์
18. โครงการครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง
19. โครงการเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การออมทรัพย์ การปลูกผักสวนครัว
20. โครงการรักษ์ภาษาไทยกับวัยละอ่อน
21. กิจกรรมประกวดห้องเรียนดีเด่น

สำหรับการจัดกิจกรรม/งาน/โครงการต่าง ๆ นั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งสามารถจัดได้ตามความเหมาะสมและศักยภาพของตนเองโดยได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กระบวนการมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วนในสังคม

ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็น ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่

1. ร่วมระดมสรรพกำลังและทรัพยากรเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. ร่วมตรวจสอบ ร่วมประเมินศูนย์ ร่วมแก้ไข เพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนา

เด็กเล็ก

สรุปได้ว่า มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน หมายถึง ข้อกำหนดการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2553 ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรวิเคราะห์บทบาทและความสัมพันธ์ของหน่วยงานหรือบุคคล ผู้มีแนวโน้มให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มีการวางแผนส่งเสริมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มีการให้ความสำคัญและประสานสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างหน่วยงานและผู้ให้การสนับสนุน มีการดำเนินการตามแผนด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยเน้นการสื่อสารสร้างความเข้าใจร่วมกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ให้การสนับสนุน มีการตรวจสอบการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนอย่างสม่ำเสมอและมีการประเมินผลให้สอดคล้องตามแผนและมีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนเพื่อนำสู่การพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม กว้างขวาง เป็นพื้นฐานของการศึกษา เพื่อพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาค โดยมีวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.2 เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็กเล็ก

1.3 เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กปฐมวัย ระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.4 เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. แนวทางปฏิบัติงาน

2.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมหัวหน้า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนด แผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2 จัดทำแผนงาน ปฏิทินงาน แนวทางการปฏิบัติงานตามกำหนดการ

2.3 ส่งแผนงานและปฏิทินงานให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้น

สังกัดพิจารณาเห็นชอบ

2.4 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.5 ดำเนินการตามแผนงานและปฏิทินงานที่กำหนดไว้

2.6 สรุปและรายงานผลการดำเนินงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ต้นสังกัด

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปรับรูปแบบ และกิจกรรมภายใต้ความ ร่วมมือได้ตามบริบทของแต่ละท้องถิ่น

การส่งเสริมสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานผู้จัดการศึกษาปฐมวัยมีบทบาท หน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามศักยภาพ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณและ การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

2. ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่าย

3. ประเมินผลการพัฒนา

4. สนับสนุนให้บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความก้าวหน้าในวิชาชีพและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

3. การจัดตั้งเครือข่ายระดับต่าง ๆ

ขั้นที่ 1 การวางแผน

1. วางแผนงานในการสร้างเครือข่าย

2. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ สำนักงานส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่นจังหวัด สถานีอนามัย โรงพยาบาล ศาสนสถาน สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ชมรม/สมาคม ต่าง ๆ ฯลฯ

3. ประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ในการสร้างเครือข่าย

4. จัดตั้งชมรม คณะกรรมการชมรม คณะทำงานหรือคณะกรรมการที่จะเป็น

ทีมงานพร้อมกำหนดภารกิจหน้าที่ และกลไกในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการ ดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และกิจกรรมต่าง ๆ โดยทีมงานควรประกอบด้วย ผู้นำเครือข่าย

หัวหน้าศูนย์ฯ ผู้ดูแลเด็กดีเด่น ครูผู้ดูแลเด็ก อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เจ้าหน้าที่จากสถานีอนามัยในพื้นที่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ ภูมิปัญญาในพื้นที่ ผู้ปกครอง ผู้นำทางศาสนา

5. วางแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น จัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพ

ผู้ดูแลเด็ก ศึกษาฐานงานจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นิเทศศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติงานตามแผน

ขั้นที่ 3 ประเมินผลการดำเนินงาน

งานไว้

1. ประเมินผลการดำเนินงานในรอบปีของแต่ละฝ่ายแต่ละทีมงานที่แบ่งภาระ

งานไว้

2. รวบรวมผลการประเมิน ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข เพื่อเสนอทีมงาน

คณะทำงานและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขั้นที่ 4 ปรับปรุงและพัฒนา นำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการสร้าง

เครือข่าย

องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีจำนวน 4 ตัวบ่งชี้หลัก ได้แก่ การบริหารทั่วไป การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์ประกอบด้านบุคลากรมีจำนวน 4 ตัวบ่งชี้หลัก ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กเล็ก และ พนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ องค์ประกอบด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยมีจำนวน 3 ตัวบ่งชี้หลัก ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านความปลอดภัยองค์ประกอบด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรมีจำนวน 10 ตัวบ่งชี้หลัก ได้แก่ หลักสูตร การจัดประสบการณ์เด็กเล็ก แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อและนวัตกรรม การจัดประสบการณ์เรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล การนิเทศการศึกษา การวิจัยในชั้นเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการประกันคุณภาพภายใน องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนมีจำนวน 5 ตัวบ่งชี้หลัก ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านความสัมพันธ์กับชุมชนองค์ประกอบด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีจำนวน 3 ตัวบ่งชี้หลัก ได้แก่ วัตถุประสงค์ แนวทางการปฏิบัติ และการจัดตั้งเครือข่ายระดับต่าง ๆ

สรุปได้ว่า มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง ข้อกำหนดการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2553 ที่เกี่ยวข้องการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนรู้ สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับคน กลุ่มบุคคล องค์กรต่าง ๆ การส่งเสริมการจัดประชุมเครือข่าย การจัดทำแผน ปฏิทิน การพิจารณาเห็นชอบแผน การแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่าย การดำเนินการตามแผน และสรุปรายงานผลการดำเนินงานเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการวางแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อนำสู่การพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (PDCA)

การบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDAC) ตามแนวคิดของ Deming ปัจจุบันจัดเป็น กระบวนการสากลที่ทุกคนทราบกันดี และถือเป็นเครื่องมือการบริหารที่จัดเป็นแกนร่วมของการบริหาร ที่หลากหลายบนพื้นฐานเดียวกัน นักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ได้กล่าวถึงวงจร คุณภาพ (PDCA) ไว้ ดังนี้

Deming (Deming in Mycoted, 2004) กล่าวว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพ เป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้น โดยหลักการที่ เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจร Deming ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

Plan คือ กำหนดสาเหตุของปัญหา จากนั้นวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลง หรือทดสอบเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น

Do คือ การปฏิบัติตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่องในส่วนย่อย

Check คือ ตรวจสอบเพื่อทราบว่าบรรลุผลตามแผนหรือหากมีสิ่งใดที่ทำผิดพลาดหรือ ได้เรียนรู้อะไรมาแล้วบ้าง

Act คือ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจหรือหากผลการปฏิบัติ ไม่เป็นไปตามแผน ให้ทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว

แม้ว่าวงจรคุณภาพจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องแต่สามารถเริ่มต้นจากขั้นตอนใดก็ได้ ขึ้นอยู่กับปัญหาและขั้นตอนการทำงานหรือจะเริ่มจากการตรวจสอบสภาพความต้องการเปรียบเทียบกับสภาพที่เป็นจริงจะทำให้ได้ข้อสรุปว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรในการแก้ไขปัญหาก็ให้เกิดการ ปรับเปลี่ยนไปตามเป้าหมายที่วางไว้

วงจรคุณภาพกับการบริหารจัดการองค์กร

กระบวนการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) เนื่องจากวงจรคุณภาพ เป็นทั้งปรัชญา นวัตกรรมและเป็นต้นธารภูมิปัญญา หรือเป็นศาสตร์ใหญ่ของวงจรกิจกรรม ในปัจจุบัน ทั้งนี้ เพราะเครื่องมือการบริหารที่มีนัยร้อย พัน หรือหมื่นรูปแบบนั้นล้วนแต่มีแกนร่วม ที่สำคัญบนพื้นฐานเดียวกัน นั่นคือ วงจรคุณภาพ (PDCA) (ถวัลย์ มาศจรัส, 2546) การนำวงจร คุณภาพ (PDCA) มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กร มีดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2557) ได้นำเสนอการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะในระบบใหญ่ ของประเทศหรือในระดับย่อยลงมา คุณภาพการศึกษาจะเกิดหรือมีขึ้นได้ ต้องอาศัยการบริหาร จัดการที่ดี เพื่อนำไปสู่ผลผลิตหรือผลงานที่ตรงตามข้อกำหนด ความต้องการหรือความพึงพอใจ ความประทับใจ ความมั่นใจของผู้รับบริการทางการศึกษา เช่น ในการจัดการศึกษาระดับสถานศึกษา ย่อมมีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ครอบคลุมตามความคาดหวังของ หลักสูตรแต่ละระดับการศึกษา สอดคล้องกับความต้องการและความพึงพอใจของผู้เรียน ผู้ปกครอง และสังคม ซึ่งการดำเนินการหรือจัดการเพื่อให้ได้ผลดังกล่าว เป็นเรื่องของการบริหารระบบการทำงาน ที่เกี่ยวข้องกับการนำปัจจัยป้อนผ่านกระบวนการแล้วได้ผลผลิต ซึ่งจะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม ภายในและภายนอก จึงเรียกได้ว่าเป็นการบริหารระบบคุณภาพ

การบริหารระบบคุณภาพขององค์กรทางการศึกษาที่ได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยเสมอมา โดยอาศัยแนวคิดและหลักการของการพัฒนาองค์กรโดยทั่วไป เช่น แนวคิดการบริหารคุณภาพหรือวงจรคุณภาพ (PDCA) ที่เน้นขั้นตอนการทำงาน 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

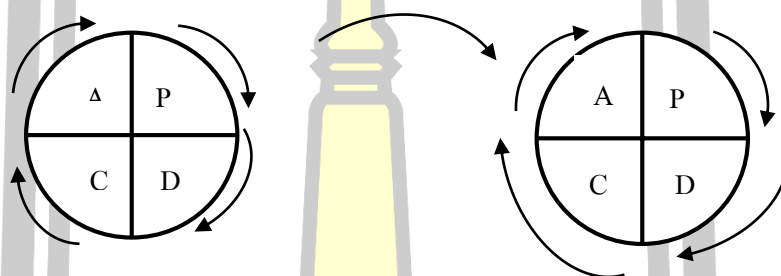
ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan-P)

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do-D)

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C)

ขั้นที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Act-A)

ซึ่งขั้นตอนทั้ง 4 นั้น ต้องปฏิบัติต่อเนื่องไปไม่สิ้นสุด เป็นเหมือนวงจรที่มีลักษณะ ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 3 การบริหารคุณภาพวงจร Deming

ทิม่า (กรมวิชาการ, 2540)

P = กำหนดแผน	A = หากบรรลุแผนให้รักษามาตรฐานไว้
D = ทำตามแผนที่กำหนด	P = วางแผนใหม่ ตั้งเป้าหมายให้สูงขึ้น
C = ตรวจสอบผลกับแผน	D = ทำตามแผนที่กำหนด
A = หากไม่บรรลุแผนให้หาสาเหตุและวางแผนแก้ไขใหม่	C = ตรวจสอบผลกับแผน
	A = หากไม่บรรลุแผนให้วางแผนแก้ไขใหม่

การบริหารระบบคุณภาพตามแนวคิดข้างต้น คือการทำงานที่เป็นระบบ มีเป้าหมายชัดเจน มีการดำเนินการหรือปฏิบัติงาน มีการตรวจสอบประเมินผล และมีการปรับปรุงแก้ไขเป็นวงจรต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จที่คาดหวังและเพื่อแสวงหาสภาพที่ดีกว่า ในการพัฒนาการบริหารจัดการองค์กร สามารถอาศัยแนวคิดการบริหารระบบคุณภาพมาประสมประสานและเลือกสรรกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการหรือกิจกรรมที่เหมาะสมกับนโยบายและเป้าหมายของการจัดการศึกษาของชาติ และความเหมาะสมกับองค์กร ตลอดจนสภาพและความต้องการของสังคม

สมคิด พรหมจ้อย และสุพัตร์ พิบูลย์ (2544) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการบริหารงานเป็นกระบวนการดำเนินงานในองค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการประกอบด้วยการทำงาน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (Do or Implementation) และการตรวจสอบผลปฏิบัติงานหรือประเมิน (Check or Evaluation) และการปรับปรุงแก้ไขการทำงาน

(Act or Adjust) เรียกว่า วงจรการบริหารงานแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของวงจรการดำเนินงานว่าเริ่มจากการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงนำไปปฏิบัติในระหว่างที่ปฏิบัติตามแผนจำเป็นต้องมีการตรวจสอบ ประเมินผลอยู่ตลอดเวลา ว่าได้ผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง หากพบปัญหาควรปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ จะเห็นได้ว่าการบริหารงานที่เป็นระบบ การประเมินผลภายใน จะเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงาน ซึ่งการประเมินผลการดำเนินงานเข้ามามีส่วนช่วยในการทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบผลการดำเนินงาน จุดเด่นจุดด้อย ของการปฏิบัติงานรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ดังนั้น ผู้ปฏิบัติงานจึงต้องมีความจำเป็นในการที่จะต้องมีความรู้และความสามารถในการประเมินผล การปฏิบัติของตนเอง เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการด้วยวงจรคุณภาพ Deming หรือวงจรคุณภาพ PDCA เป็นวงจรที่สามารถประยุกต์ใช้ได้กับการบริหารจัดการองค์กรอย่างหลากหลายและมีความยืดหยุ่น ไม่ว่าจะเป็นองค์กรที่มีคุณภาพขนาดใหญ่ หรือองค์กรขนาดเล็ก ก็สามารถนำวงจรคุณภาพ PDCA ไปใช้ได้อย่างกลมกลืนและมีประสิทธิภาพ

การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment)

ความหมายการประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment)

ได้มีผู้ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น ไว้ดังนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2546) การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ควรจะเป็นและสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน หากมีความขัดแย้งระหว่างความแตกต่างที่พบก็จะชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น ในสถานศึกษาต้องการศึกษาความต้องการจำเป็น เพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยนำความต้องการของชุมชนที่มีต่อคุณลักษณะที่ดีของเด็กที่ชุมชนอยากได้เป็นตัวตั้ง (สิ่งที่ควรจะเป็น) ไปวิเคราะห์เปรียบเทียบกับคุณลักษณะของเด็กที่เกิดขึ้นจริง (สิ่งที่เป็นอยู่) ซึ่งจะพบความแตกต่างที่ต้องการพัฒนาว่าจริงๆ แล้วเด็กมีคุณลักษณะตามที่ชุมชนต้องการจริงหรือไม่สิ่งใดที่ขาดไป และควรพัฒนาอะไรให้แก่เด็ก ซึ่งจะต้องนำสิ่งที่ต้องพัฒนาไปกำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา

สุวิมล ว่องวานิช (2550) ให้ความหมาย ความต้องการจำเป็นไว้ว่าการประเมินความต้องการจำเป็นเป็นกระบวนการประเมินเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้นกับสภาพที่ควรจะเป็น โดยระบุสิ่งที่ต้องการให้เกิดว่ามีลักษณะเช่นใด และประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่ามีลักษณะเช่นใด จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่าสมควรเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง การประเมินความต้องการจำเป็นทำให้ได้ข้อมูลที่น่าไปสู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษาหรือการเปลี่ยนแปลงผลที่เกิดขึ้นปลายทาง การเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการประเมินความต้องการจำเป็น จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์และเป็นการเปลี่ยนแปลงทางบวก

สรุปได้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริงที่สังเกตได้ ซึ่งความแตกต่างนี้ทำให้เกิดปัญหา

และหากไม่ได้รับการแก้ไขหรือสนองตอบจะก่อให้เกิดผลเสียหา แต่ถ้าได้รับการแก้ไขหรือสนองตอบ จะเป็นผลดีต่อหน่วยงาน องค์กรหรือบุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้น ส่วนใหญ่จะเน้นที่ความแตกต่างของ ผลผลิต จากนั้นจะมีการจัดเรียงความสำคัญของความแตกต่างนั้น แล้วเลือกความต้องการจำเป็นที่ สำคัญมาแก้ไขความแตกต่างนั้นต่อไป

ประเภทความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวานิช (2550) ได้สรุปเกี่ยวกับประเภทของความต้องการจำเป็นว่า แบ่ง ได้เป็นหลายประเภทขึ้นอยู่กับลักษณะที่ใช้ในการจัดประเภท ดังนี้

1. ระดับของความต้องการขององค์กร (Organizations needs) ความต้องการ จำเป็นของบุคลากร (Personal Needs) ความต้องการจำเป็นของกลุ่ม (Group Needs)
2. สาระเนื้อหาของความต้องการจำเป็น เช่น ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา บุคลากร (Staff Development Needs) ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม (Training Needs) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา (Development Needs) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา หลักสูตร (Curriculum development Needs)
3. ระดับความลึกซึ้งของความต้องการจำเป็น เช่น ความต้องการจำเป็นตามการ รับรู้ (Felt Needs หรือ Perceived Needs) ความต้องการเป็นเชิงวิเคราะห์ (Analytical Needs)
4. สิ่งที่ถูกประเมิน เช่น ความต้องการจำเป็นด้านปัจจัย (Input Needs) ความ ต้องการจำเป็นด้านกระบวนการ (Process Needs) ความต้องการจำเป็นด้านผลลัพธ์ (Outcome Needs) ความต้องการจำเป็นด้านการแก้ปัญหา (Solution Needs) ซึ่งความต้องการด้านปัจจัยด้าน กระบวนการถือเป็น “ความต้องการจำเป็นเทียม” หรือ “กึ่งความต้องการจำเป็น” (Quasi Needs) ส่วนความต้องการจำเป็นด้านผลลัพธ์ ถือเป็น “ความต้องการจำเป็นที่แท้จริง (Needs)”
5. ช่วงเวลาที่ต้องการกำหนดความต้องการจำเป็น เช่น ความต้องการจำเป็นใน ปัจจุบัน (Present Needs หรือ Current Needs) หรือ ความต้องการจำเป็นในอนาคต (Future Needs)
6. ธรรมชาติของข้อมูลที่แสดงถึงความต้องการจำเป็น เช่น ความต้องการจำเป็น เชิงคุณลักษณะ (Qualitative Needs) ความต้องการเชิงปริมาณ (Quantitative Needs)
7. เจ้าของความต้องการจำเป็น ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ความต้องการจำเป็น ปฐมภูมิ (Primary Needs) ซึ่งเป็นความต้องการจำเป็นของผู้รับบริการ (Service Receivers) ในทางการศึกษาส่วนใหญ่เป็นความต้องการจำเป็นของผู้ให้บริการ (Service Providers) เช่น ความ ต้องการจำเป็นของผู้บริหาร

ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น

ขั้นตอนของการประเมินความต้องการจำเป็น ซึ่งนำมาใช้ในการวิจัยและพัฒนาสรุป ได้เป็น 3 ตอนดังนี้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2546)

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการประเมิน (Pre-assessment) ในขั้นนี้เป็นขั้นตอนของการ สสำรวจ (Exploration) ประกอบด้วยขั้นตอนย่อยๆ ดังนี้

1.1 วางแผนสำหรับการประเมินความต้องการจำเป็น

1.2 นิยามหรือกำหนดจุดประสงค์ทั่วไปสำหรับการประเมินความต้องการ
จำเป็น

1.3 กำหนดขอบเขตของการประเมินความต้องการจำเป็นหลักและ/หรือ
ประเด็นที่ต้องการประเมิน

1.4 กำหนดรายละเอียดและข้อมูลความต้องการตามขอบเขตที่จะประเมินซึ่ง
รวมถึงกลุ่มเป้าหมายในการประเมิน

1.5 ตัดสินใจกำหนดเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล แหล่งข้อมูล วิธีการเก็บ
รวบรวมข้อมูล และการใช้ประโยชน์จากข้อมูล

ผลที่ได้จากขั้นตอนนี้ คือ แผนเบื้องต้นสำหรับการประเมินความต้องการ
จำเป็นและการนำไปใช้ในขั้นที่ 2 และ 3

ขั้นที่ 2 ขั้นการประเมิน (Assessment) หลังจากการสำรวจความต้องการ
จำเป็นต่างๆ แล้วในขั้นนี้เป็นขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Gathering) ประกอบด้วย
ขั้นตอนย่อยๆ ดังนี้

2.1 สรุปตัดสินใจกำหนดเกี่ยวกับบริบท ขอบเขต และสิ่งที่เกี่ยวข้องในการ
ประเมินความต้องการจำเป็น

2.2 เก็บรวบรวมข้อมูลของความต้องการ ซึ่งในขั้นตอนนี้ย่อมทำให้ทราบ
ความต้องการของผู้รับบริการหรือกลุ่มเป้าหมาย

2.3 หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาจัดเรียงลำดับ
ความสำคัญของความต้องการจำเป็นในเบื้องต้นระยะแรก

2.4 วิเคราะห์หาสาเหตุของความต้องการหรือประเด็นปัญหา

2.5 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด

ผลที่ได้จากขั้นตอนนี้ คือ ความต้องการจำเป็นหรือปัญหาที่ต้องการการแก้ไข
ตามลำดับความสำคัญในระยะแรก

ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการประเมิน (Post Assessment) เมื่อได้ผลการประเมินความ
ต้องการจำเป็นแล้วในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสำคัญขั้นตอนหนึ่ง คือ การนำผลการประเมินไปใช้
(Utilization) ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

3.1 จัดเรียงลำดับ (Set Priority) ความสำคัญของความต้องการจำเป็น
เทคนิคที่ใช้ในการจัดเรียงลำดับ เช่น การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (Mean Difference
analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลหลายมิติ (Multi Component Data Analysis) การกำหนดดัชนีความ
ต้องการจำเป็นที่มีการถ่วงน้ำหนัก (Weighted Needs Index)

3.2 พิจารณาหาทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหา จากข้อที่ 1 การจัด
เรียงลำดับทำให้ทราบปัญหาที่สำคัญเร่งด่วนที่สุด ถ้าหากไม่นำมาแก้ปัญหา ก็จะสูญเสียเปล่าในการทำการ
ประเมิน ดังนั้นจึงต้องช่วยกันพิจารณาหาทางเลือกในการแก้ปัญหา

3.3 พัฒนาแผนการปฏิบัติ เพื่อใช้ในการดำเนินการต่อไป

3.4 ประเมินผล ของการประเมินความต้องการจำเป็น

3.5 รายงานผล การประเมินความต้องการจำเป็น

วิธีประเมินความต้องการจำเป็น

การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยนำข้อมูล ผลการศึกษาสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่คาดหวังมาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยการคำนวณจากสูตร $PNI_{modified}$ ของนางลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (สุวิมล ว่องวานิช, 2550) ต่อไปนี้

$$PNI_{modified} = (I-D) / D \quad (I = \dots \text{ที่คาดหวัง} ; D = \dots \text{ที่เป็นจริง})$$

การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ความหมาย

ได้มีนักวิชาการให้ความหมายของการสนทนากลุ่มไว้ดังนี้

รัตนะ บัวสนธ์ (2552) กล่าวว่า การสนทนากลุ่ม หมายถึง การให้กลุ่มบุคคลหนึ่งที่นักวิจัยคัดเลือกมาทำการสนทนาโต้ตอบ แสดงความรู้สึกนึกคิดซึ่งกันและกันในประเด็นต่าง ๆ ที่นักวิจัยกำหนดขึ้นตามวัตถุประสงค์การวิจัย กลุ่มที่สนทนากันนั้นไม่ได้เกิดขึ้นเองตามปกติ แต่จะเป็นกลุ่มที่นักวิจัยคัดเลือกให้มาร่วมสนทนาโดยพิจารณาว่าบุคคลเหล่านั้นมีความรู้และความสามารถ แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นต่าง ๆ ที่นักวิจัยต้องการได้

บุญชม ศรีสะอาด และสุริทอง ศรีสะอาด (2552) กล่าวว่า การสนทนากลุ่ม เป็นวิธีการที่ใช้ในการทำวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเป็นการสนทนาระหว่างผู้ให้สัมภาษณ์เป็นกลุ่ม ประมาณ 6-12 คน ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มจะทำให้ได้ข้อมูลที่บางครั้งไม่สามารถได้จากแบบสอบถาม กรแก้ว จันทภาษา (2552: เว็บไซต์) การสนทนากลุ่ม คือการสัมภาษณ์ในอีกรูปแบบหนึ่งที่รวบรวมข้อมูลจากการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่เฉพาะเจาะจง โดยมีผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Moderator) เป็นผู้คอยจุดประเด็นในการสนทนา เพื่อชักจูงให้กลุ่มเกิดแนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้ง โดยมีผู้เข้าร่วมสนทนาในแต่ละกลุ่มประมาณ 6-10 คน ซึ่งเลือกมาจากประชากรเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้

สรุปได้ว่า การสนทนากลุ่ม หมายถึง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทหนึ่งโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างมาร่วมกันสนทนา ในประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการของการวิจัย

จุดมุ่งหมาย

รัตนะ บัวสนธ์ (2552) กล่าวว่า การสนทนากลุ่ม มีความมุ่งหมายเพื่อให้มีการสนทนากันระหว่างผู้เข้าร่วมสนทนากับนักวิจัย และมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบซึ่งกันและกันตามประเด็นที่กำหนดไว้

บุญชม ศรีสะอาด และสุริทอง ศรีสะอาด (2552) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่มไว้ว่า เพื่อให้ผู้ร่วมสนทนาได้แสดงความคิดเห็น วิชาทฤษฎี วิจัยในข้อสงสัยของผู้ร่วมสนทนาด้วยกัน ข้อมูลที่ได้สามารถนำมาตั้งสมมติฐานการวิจัยได้ หรือตรวจสอบสมมติฐานกับข้อมูลสนทนา นอกจากนี้ยังนำไปในการสร้างแบบสอบถาม และช่วยเสริมงานวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการสนทนากลุ่ม เพื่อตอบข้อสงสัย ปัญหา และวัตถุประสงค์ของการวิจัย การตรวจสอบ ยืนยันข้อมูล ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

องค์ประกอบการสนทนากลุ่ม

การดำเนินการสนทนากลุ่มประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ (รัตนะ บัวสนธ์, 2552) คือ

1. กรอบแนวคิดและประเด็นการสนทนา

สิ่งที่ได้จากการสนทนากลุ่ม คือ ความรู้สึก นึกคิด ทำที่ของผู้ร่วมสนทนา กรอบความคิด จึงหมายถึง มโนทัศน์ที่เป็นตัวแทนภาพรวมในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จากกรอบความคิดก็จะแตกออกเป็นประเด็นสนทนาย่อย ๆ ที่ช่วยขยายหรืออธิบาย กรอบความคิดนั้น หรืออาจมองได้ว่ากรอบแนวคิดคือ แนวคำถาม ส่วนประเด็นสนทนา ก็คล้ายกับตัวแปรย่อย ๆ ที่ประกอบเป็นตัวแปรประกอบ กรอบแนวคิดควรมีลักษณะข้อความที่ทำให้ผู้ร่วมสนทนาสามารถแสดงความคิดเห็นโต้ตอบซึ่งกันและกันได้ ไม่ควรเป็นคำถาม ให้ตอบว่า “ใช่” “ไม่ใช่” หรือ “เห็นด้วย” “ไม่เห็นด้วย” ไม่ควรมีลักษณะส่วนตัว หรือสร้างความอึดอัดให้ผู้ตอบ โดยปกติครั้งหนึ่งจะมีกรอบแนวคิดประมาณ 3-5 กรอบความคิด และมีประเด็นสนทนา 20-25 ประเด็น โดยเริ่มจากเรื่องทั่วไปที่เบา ๆ เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน สภาพอากาศ อาชีพ ต่อจากนั้นก็เป็นกรอบแนวคิดหรือประเด็นสนทนาที่ต้องหาคำตอบให้กับปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตอนท้ายเป็นกรอบความคิดและประเด็นการสนทนาเบาๆ อีกครั้ง เพื่อนำไปสู่การยุติการสนทนาด้วยความเป็นมิตร ผ่อนคลาย ระหว่างนักวิจัยและผู้ร่วมสนทนา

2. บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการสนทนา

การดำเนินการกลุ่มประกอบไปด้วยบุคคลต่าง ๆ (รัตนะ บัวสนธ์, 2552) ดังนี้

2.1 ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator)

เป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุด ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการดำเนินการสนทนา ผู้ดำเนินการต้องมีทักษะความสามารถในการจัดลำดับกรอบแนวคิดในการซักถาม ควบคุมบรรยากาศให้เป็นไปอย่างราบรื่น กระตุ้นเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นโต้ตอบมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างทั่วถึง โดยทั่วไปควรมีคุณสมบัติดังนี้ 1) มีความรู้ความชำนาญเข้าใจประเด็นการสนทนา จดจำกรอบแนวคิด ประเด็นการสนทนาให้เป็นไปตามลำดับ ทำให้การสนทนาลื่นไหล ไม่หยุดชะงัก 2) เข้ากลุ่มสนทนาได้อย่างเหมาะสมไม่ขัดเขิน เช่น เพศ อายุ คุณวุฒิ ตำแหน่ง เชื่อชาติ ใกล้เคียงกับกลุ่มสนทนา 3) ทำให้บุคคลอื่นรู้สึกสบายใจ ไว้วางใจ น่าคบ มีความเป็นกันเอง พูดทักทายได้ง่าย หน้าตายิ้มแย้ม แจ่มใส และมีความสุข 4) เป็นผู้ซักถามและผู้ฟังที่ดีด้วยการให้ความสนใจขณะผู้ร่วมสนทนาแสดงความคิดเห็น 5) รู้จักผ่อนหนัก ผ่อนเบา และรุกเร้าในการซักถาม รู้จักควบคุมผู้ที่พูดมาก ส่งเสริมผู้ที่ไม่พูดได้แสดงความคิดเห็นบ้าง ด้วยวิธีการที่เหมาะสมไม่ให้เกิดการเสียหน้า หรือเกิดการข่มขืนด้วยสายสัมพันธ์อื่น ๆ เช่น เจ้าหนี้ ลูกหนี้ เป็นต้น 6) มีความรู้สึกไวในการรับรู้สถานการณ์และวางตัวเป็นกลาง 7) จับประเด็นความคิดเห็นได้ดี เมื่อสรุปแล้วก็ให้ผู้ร่วมสนทนาตรวจสอบว่าข้อสรุปนั้นถูกต้องหรือไม่

2.2 ผู้ร่วมสนทนา

ผู้ร่วมสนทนาคือกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกมาจากประชากรกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมสนทนาโต้ตอบซึ่งกันและกับผู้ดำเนินการสนทนา ซึ่งเป็นผู้ที่สามารถจะให้ข้อมูลได้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตามกรอบแนวคิดและประเด็นการสนทนาได้ กลุ่มตัวอย่างจึงต้องเป็นตัวแทนที่ดี กล่าวคือ มีลักษณะคล้ายกับประชากรกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด การ

เลือกกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มเป้าหมาย ต้องให้มีลักษณะเป็นทั้งกลุ่มที่แตกต่างกัน (Heterogeneous) และมีความคล้ายคลึงกัน (Homogeneous) เช่น กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา และกลุ่มครูผู้สอน ซึ่งมีความแตกต่างกันในเรื่องตำแหน่ง ในแต่ละกลุ่มทั้งกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและกลุ่มครูผู้สอน ก็เลือกที่เหมือนกันมา เช่น กลุ่มที่วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และที่มีวุฒิมหาวิทยาลัยสูงกว่าปริญญาตรี เป็นต้น สำหรับจำนวนคนที่เหมาะสมนั้นมีผู้เสนอไว้หลายคน เช่น 4-5 คน , 6-8 คน, 6-12 คน, 7-10 คน 12-15 คน, 4-15 คน เป็นต้น

2.3 ผู้จัดบันทึก (Note Taker) และผู้ให้บริการทั่วไป

ผู้จัดบันทึกจะทำหน้าที่ช่วยผู้วิจัยในการจัดบันทึกคำพูดสั้นๆ เพื่อประกอบการถอดเทป รวมทั้งบันทึกอาการกิริยาของผู้ร่วมสนทนาในระหว่างนั้นไว้ด้วย นอกจากนี้เพื่อความเข้าใจแล้วยังช่วยในการวิเคราะห์ ตีความข้อมูลด้วย สำหรับผู้ให้บริการทั่วไป ก็ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดความสะดวก เช่น บริการน้ำดื่ม อาหารว่าง ป้องกันมิให้บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ามา ระหว่างสนทนา เป็นต้น

3. เวลาและสถานที่ในการสนทนา

เวลาควรเหมาะสมกับผู้ร่วมสนทนา เช่น เกษตรกรควรเป็นเวลาช่วงเย็นถึงค่ำ หรือกล่าวได้ว่าเวลาที่เหมาะสมของผู้ร่วมสนทนาคือ วันที่ผู้ร่วมสนทนาว่าง สามารถเข้าร่วมสนทนาได้นั้นเอง ระยะเวลาในการดำเนินการแต่ละกลุ่มประมาณ 1-2 ชั่วโมง ด้วยเหตุนี้การกำหนดรอบความคิดและประเด็นการสนทนาจึงต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับระยะเวลาด้วย

สำหรับสถานที่ ควรเป็นสถานที่ที่สะดวกสำหรับผู้ร่วมสนทนาเดินทางมาได้อย่างสะดวก ปลอดภัย เป็นสถานที่ค่อนข้างมีความส่วนตัว หรือไม่ถูกรบกวนจากผู้อื่น ทำให้ชัดเจน สนทนา การจัดที่นั่งที่เหมาะสมควรจัดเป็นวงกลม หรือรูปตัวยู ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ร่วมสนทนาได้มองสบตาได้ทั่วถึง ผู้จัดบันทึกจะต้องทำแผนผังที่นั่งพร้อมชื่อย่อของผู้ร่วมสนทนาไว้ให้เรียบร้อยด้วย

ขั้นตอนการสนทนากลุ่ม

รัตนะ บัวสนธ์ (2552) กล่าวถึงขั้นตอนการสนทนาไว้ดังนี้

1. กำหนดปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ควรเป็นปัญหาที่ไม่ใช่คำตอบในเชิงตัวเลข ปริมาณต่างๆ หรือปัญหาที่ต้องการคำตอบเชิงถูกผิด แต่เป็นปัญหาที่ให้เกิดความคิดเห็นอย่างหลากหลาย ยังไม่มีข้อสรุปมาก่อนหรือเป็นความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเลือกนวัตกรรม

2. สร้างกรอบความคิดและประเด็นการสนทนา

กรอบความคิดและประเด็นการสนทนาจะต้องจัดทำให้สอดคล้องกับปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งได้มาจากการศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง แนวคิด ทฤษฎี หลักการและงานวิจัยต่าง ๆ

3. กำหนดประชากรเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรเป้าหมาย ผู้ร่วมสนทนาในกลุ่มควรมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันมากที่สุด ส่วนแต่ละกลุ่มควรมีความแตกต่างกันมากที่สุด

4. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง นัดหมาย วันเวลา สถานที่และการเดินทางมาเข้าร่วม

สนทนา

คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยเมื่อคัดเลือกได้แล้วนักวิจัยจะต้องแจ้งวัตถุประสงค์และสาเหตุให้ผู้ร่วมทราบและสอบถามความสมัครใจ หลังจากนั้นก็นัดหมาย วันเวลา สถานที่และการเดินทางมาเข้าร่วมสนทนา เพื่อจะได้อำนวยความสะดวกในการเดินทาง

5. ดำเนินการสนทนาตามลำดับกรอบความคิดและประเด็นการสนทนา

ก่อนดำเนินการสนทนาควรแนะนำผู้ดำเนินรายการ ผู้ช่วยนักวิจัย และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสนทนา รวมถึงอธิบายเกี่ยวกับลักษณะการพูดคุยกันซึ่งกันและกัน พร้อมขออนุญาตบันทึกเทปการสนทนา หรือวีดิทัศน์ และได้รับความยินยอมพร้อมใจจากผู้ร่วมสนทนาแล้ว ต่อจากนั้นก็ดำเนินการไปตามกรอบแนวคิด ประเด็นคำถาม ประมาณ 1-2 ชั่วโมง เมื่อสิ้นสุดการสนทนาอาจเป็นการมอบสิ่งของหรือค่าตอบแทนให้ผู้ร่วมสนทนาได้สละเวลาร่วมกิจกรรม

6. ถอดเทปบันทึกและวิเคราะห์ตีความข้อมูลที่ได้

การถอดเทป วิเคราะห์ตีความข้อมูลให้โดยเร็ว ถ้าปล่อยเวลานานไปอาจผิดพลาด ตกหล่น การถอดเทปเป็นการถอดคำต่อคำ แทรกด้วยรายละเอียด กริยา ท่าทาง ที่แฝงไว้ด้วย เมื่อดำเนินการถอดเทปแล้ว ก็นำไปวิเคราะห์ ตีความเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

7. เขียนรายงานการวิจัย

การเขียนรายงานวิจัยต้องสื่อความหรือบอกให้ได้ว่าทำวิจัยเรื่องอะไร ทำไมจึงต้องทำ ทำอย่างไร ได้ผลวิจัยเป็นประการใด

ข้อดีของการสนทนากลุ่ม

รัตนะ บัวสนธ์ (2552) กล่าวถึงข้อดีของการสนทนากลุ่มไว้ ดังนี้

1. ประหยัดงบประมาณและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างรวดเร็วเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการเชิงคุณภาพอื่น ๆ
2. ทำให้ข้อมูลที่เป็นความจริงจำนวนมากและอยู่ในรูปภาษาพูดของบุคคลนั้น ๆ เอง คำตอบจึงเป็นการเปิดเผยความจริงในประเด็นเดียวกัน
3. การสนทนากลุ่มเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลหลาย ๆ คนไปพร้อม ๆ กัน จึงลดการเขินอายหรือประหม่าที่จะตอบคำถาม
4. เหมาะสมอย่างยิ่งกับการเก็บข้อมูลกับผู้ที่อ่านหนังสือไม่ออก
5. ใช้วิธีการสะท้อนคำตอบเพื่อยืนยันคำตอบ และช่วยตีความคำตอบให้ถูกต้อง
6. ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับนำไปใช้วางแผนพัฒนาเพื่อให้ตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้ใช้
7. คำตอบที่ได้จากผู้ร่วมสนทนา ทำให้ผู้ดำเนินรายการสามารถสร้างคำถามใหม่ ๆ ที่ลงลึกในรายละเอียด ข้อเท็จจริงได้มากขึ้น

ข้อจำกัดของการสนทนากลุ่ม

รัตนะ บัวสนธ์ (2552) กล่าวถึงข้อจำกัดของการสนทนากลุ่มไว้ ดังนี้

1. หากกรอบแนวคิดและประเด็นการสนทนาไม่ชัดเจน วกวน คลุมเครือ เรียงลำดับไม่ดี จะทำให้คำตอบสะเปะสะปะ ไม่สามารถตอบคำถามหรือวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ตามต้องการ

2. หากคัดเลือกกลุ่มผู้ร่วมสนทนาที่มีความแตกต่างกันทางภูมิหลัง มีลักษณะข่มซึ่งกันและกัน เช่น เจ้าหนั้กับลูกหนั้ คู่ขัดแย้ง เป็นต้น อาจทำให้เกิดการโต้แย้งหรือเสียตีสักัน ทำให้บุคคลอาจไม่แสดงความคิดเห็น

3. ประสิทธิผลของการสนทนากลุ่มขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ดำเนินรายการโดยตรง

4. ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม จำเป็นต้องใช้ประสบการณ์และทักษะในการวิเคราะห์เป็นอย่างมาก

บริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม มีทั้งสิ้น 337 ศูนย์ ใน 13 อำเภอ ปี 2558 ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2558 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพนักงานจำนวนทั้งสิ้น 438 คน และมีเด็กเล็ก จำนวน 17,718 คน (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม, 2558) รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ระดับจังหวัด ประจำปี 2558

อำเภอ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนพนักงาน (คน)	จำนวนเด็ก 2-5ปี (คน)
กันทรวิชัย	อบต.ขามเฒ่าพัฒนา	ขามเฒ่าพัฒนา	1	67
		ขามเฒ่าพัฒนา	3	45
	อบต.เขวาสินรินทร์	บ้านชี	1	55
		บ้านชีเหล็ก	1	43
อบต.โคกพระ	คอกม้า	คอกม้า	2	32
		บ้านเหล่า	2	28
	วัดสระแก้วบุปผาราม	วัดสระแก้วบุปผาราม	3	31
		วัดสระแก้วบุปผาราม	3	80
อบต.นาสีนวน	ร.ร.บ้านหนองอูม	นาสีนวน	3	117
		บ้านหนองโดน	3	82
	บ้านโพธิ์มี	บ้านโพธิ์มี	3	67
		บ้านโนนตาล	3	54
อบต.มะค่า	บ้านโนนตาล	มะค่า	3	55
		มะค่า	3	55

ตาราง 1 (ต่อ)

อำเภอ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนพนักงาน (คน)	จำนวนเด็ก 2-5ปี (คน)
	อบต.ศรีสุข	ร.ร.บ้านหนองอีตื้อ	2	35
		บ้านลาด	3	56
		บ้านหนองหว้าหนอง แคนดอนบก	4	65
	อบต.กุดไส้จ่อ	อบต.กุดไส้จ่อ	2	23
		บ้านม่วง	2	35
	อบต.คันธารราษฎร์	วัดพุทธมงคล	5	84
		วัดสุวรรณมงคล	5	78
กุดรัง	อบต.กุดรัง	วัดกลางกุดรัง	2	33
		วัดบ้านหนองบัว	3	45
		หนองคลอง	2	45
		วัดบ้านหัวช้าง	2	33
กุดรัง	อบต.นาโพธิ์	นาโพธิ์	5	117
	อบต.เลิงแฝก	เลิงแฝก	7	129
	อบต.ห้วยเตย	อบต.ห้วยเตย	5	100
	อบต.หนองแวง	ห้วยแคนโนนสูง	3	64
		บ้านหนองแวง	3	82
ชื่นชม	อบต.ชื่นชม	อบต.ชื่นชม	4	70
	อบต.เหล่าดอกไม้	กระบก	3	42
		วัดบูรพาบ้านฝักแว่น	2	39
		ส้มกบ	2	30
		เหล่าดอกไม้	3	40
แกดำ	อบต.แกดำ	วัดบ้านเหล่าจัน	5	48
		นาฏ	3	27
		วัดบ้านหนองเจริญ	5	38
	อบต.โนนภิบาล	บ้านโคกกลิน	2	20
		ไผ่ล้อม	2	18
		โนนภิบาล	2	21
		วัดบ้านนาคุณ	2	5

ตาราง 1 (ต่อ)

อำเภอ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนพนักงาน (คน)	จำนวนเด็ก 2-5ปี (คน)
แกดดำ	อบต.วังแสง	อบต.วังแสง	8	123
โกสุมพิสัย	อบต.เขวาไร่	วัดสระทอง	5	54
		หนองสิม	3	75
		อบต.เขวาไร่	5	100
		วัดบ้านวังกุง	3	47
	อบต.เขื่อน	โนนตุ่น - โนนนาวี	3	69
		เขื่อน	4	76
	อบต.แพง	แพง	4	67
		วัดอัมพวนาราม	2	54
		บ้านโนนเมืองสองคอน	1	57
	อบต.โพนงาม	โพนงาม	3	78
	อบต.ยางท่าแจ้ง	โนนเมือง	2	32
		ยางท่าแจ้ง	3	47
		บ้านปลาเดิดปลาปัด สำโรง	2	35
	อบต.ยางน้อย	อบต.ยางน้อย	4	99
	อบต.หนองกุง สุวรรณค์	หนองกุงสุวรรณค์	4	111
	อบต.หนองบัว	คุดเขือก	4	53
		อบต.หนองบัว	7	108
	อบต.หัวขวาง	แก่งโกสุม	3	43
		หนองยาง	3	43
		บ้านคุดโพธิ์-กุดน้ำใส	2	48
	อบต.เหล่า	แท่น	2	40
		ยางสินไชย	4	39
	อบต.แห่ใต้	สันติสุข	2	45
		บ้านแห่ใต้	2	42
	อบต.แก้งแก	หนองกุงน้อย	4	60
		ตำบลแก้งแก	4	71
โกสุมพิสัย	อบต.วังยาว	วัดโพธิ์กลาง	3	34
		อบต.วังยาว	7	91

ตาราง 1 (ต่อ)

อำเภอ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนพนักงาน (คน)	จำนวนเด็ก 2-5 ปี (คน)
	อบต.ดอนกลาง	วัดวังจาน	4	72
		อบต.ดอนกลาง	11	228
	อบต.หนองบอน	อบต.หนองบอน	6	141
	อบต.เลิงใต้	อบต.เลิงใต้	4	91
	อบต.หนองเหล็ก	อบต.หนองเหล็ก	7	182
เขียงยืน	อบต.กุ่มทอง	วัดโพธิ์หนองบุญชู	3	26
		ขามเปี้ย	4	65
		วัดสระเกตุหนองมันปลา	3	26
		อบต.กุ่มทองบ้านโจด	1	63
		บ้านเมืองเพ็ง	2	30
	อบต.เขียงยืน	หนองศิริราษฎร์	2	29
		วัดสว่างสร้างแก้ว	3	60
	อบต.ดอนเงิน	โนนสำราญ	5	114
	อบต.นาทอง	หนองแวง	2	18
		แบกสามัคคี	3	40
		วังน้ำใส	3	47
	อบต.เสือเผ่น	บ้านเข็ง	3	60
		โนนสูง	3	75
	อบต.หนองซอน	บ้านขี้นองจิก	1	32
		หนองซอน	2	53
		มะโมเหนือ	2	47
	อบต.เหล่าบัวบาน	อบต.เหล่าบัวบาน	6	94
นาเชือก	อบต.นาเชือก	วัดค้ออิหนองม่วง	2	21
		วัดบูรพาหัวช้าง	3	30
		วัดสุภาวาส	2	23
		ห้วยหิน	3	55
	อบต.ปอพาน	วัดบูรพาหนองโน	4	35
		ปอพาน	3	62
		วัดเหล่าค้อ	3	23
		วัดเหล่าคา	2	20
		วัดอุตรหนองสระ	2	51

ตาราง 1 (ต่อ)

อำเภอ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนพนักงาน (คน)	จำนวนเด็ก 2-5ปี (คน)	
	อบต.ลำโรง	วัดป่าราษฎร์บำรุง	1	7	
		วัดโนนหมากเหล็ก	2	14	
		วัดชีเหล็ก	3	33	
		วัดลำโรงรัตนารม	1	17	
		ลำโรงใหม่	2	17	
		วัดโพนทราย	2	12	
		วัดโพธิ์ศรีสว่าง	2	13	
		วัดบูรารัฐโพธาราม	1	10	
		อบต.หนองโพธิ์	หนองโพธิ์	4	100
	อบต.หนองเม็ก	วัดธรรมมาภิตาราม	3	16	
		หนองเม็ก	2	25	
		วัดหนองเลา	2	22	
		วัดเหล่าอีหมัน	4	33	
		วัดราษฎร์สามัคคี	2	22	
		อบต.หนองเรือ	วัดป่าโนน	2	32
			วัดตลาดม่วง	1	5
			หนองป่อ	2	28
			บ้านโคกล่าม	3	21
	บ้านหัวสระ		1	11	
	อบต.เขวาไร่	วัดหนองเรือ	2	14	
		วัดดอนกลอย	5	26	
		อบต.เขวาไร่	0	20	
		วัดหนองบัวแดง	3	21	
		วัดหนองแสง	2	13	
		วัดบูรพาห้วยหลาว	5	39	
		วัดหนองคูน้อย	1	15	
		วัดรัมนิยาราม	1	26	
		อบต.หนองแดง	วัดเก่าใหญ่	2	29
	วัดบุญมาจันทร์ประสิทธิ์		3	59	
	วัดใหม่ชัยมงคล		2	28	
		วัดโพธิ์ศรีสว่าง	3	34	

ตาราง 1 (ต่อ)

อำเภอ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนพนักงาน (คน)	จำนวนเด็ก 2-5ปี (คน)
	อบต.สันป่าตอง	วัดกระต่าย	5	69
		วัดโนนยาง	2	16
		วัดทรงศิลาปลาขาว	3	25
	อบต.หนองกุง	วัดทุ่งสว่างอีโต้	3	30
		วัดหนองแดง	2	30
		เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา	1	45
นาคูน	อบต.กุ่มสันตรัตน์	วัดหนองกุง	3	46
		กุโนนเมือง	3	63
	อบต.ดงดวน	โคกยาว	1	25
		อบต.ดงดวน	2	51
	อบต.หนองคู	บ้านโพนทอง	2	38
		หนองบ้าน	4	78
		เหล่าจัน	2	37
	อบต.ดงยาง	บ้านเครือซูด-โคกเครือ	0	30
		อบต.ดงยาง	3	32
		วัดบ้านหนองผง	2	27
	อบต.ดงบัง	วัดโพธาราม	5	27
		บ้านโนนเขวา ม.9	2	22
บรบือ	อบต.พระธาตุ	วัดโพธารมณ	4	62
	อบต.คำพิ	บ้านคำพิ	7	101
		ฮ่องน้อย	5	73
		บ้านเหล่ายาว	4	32
อำเภอบรบือ	อบต.ดอนจัว	บ้านหนองขาม	3	56
		ดอนจัว	3	56
	อบต.บ่อใหญ่	ดงเค็ง	3	84
		อบต.บ่อใหญ่	1	83
	อบต.ยาง	อบต.ยาง	2	62
	ยาง	1	42	

ตาราง 1 (ต่อ)

อำเภอ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนพนักงาน (คน)	จำนวนเด็ก 2-5ปี (คน)
	อบต.วังใหม่	บ้านวังไฮ-วังทอง	3	33
		วังใหม่	2	37
		บ้านหนองแซง-โนนทัน	1	23
		วัดศาลาทอง	2	20
		บ้านโนนทอง-หนองสมบูรณ์	1	30
อบต.หนองคูขาด		วัดโสภณาราม	4	75
		หนองคูขาด	1	44
		วัดหนองคูใหญ่	2	42
อบต.หนองจิก		หนองจิก	4	102
		หัวนาสว่าง	2	53
		ดอนบม	2	24
อบต.หนองม่วง		โคกใหญ่	2	46
		น้ำผึ้ง	3	60
		บ้านม่วง	0	40
อบต.บรปือ		โคกล่าม	2	36
		อบต.บรปือ	1	60
อบต.วังไชย		วัดวังหิน	2	22
		วัดโนนเกษตร	2	20
		วัดดอนก่อ	3	20
		วัดโนนสำราญ	1	13
		วัดหัวหนอง	3	49
อบต.หนองสิม		วัดอัมพวนาราม	1	13
		วัดพงโพต	2	36
อบต.โนนราชี		วัดสมสนุก	4	87
		วัดบ้านฝาง	2	36
		วัดห้วยทราย	2	31
		วัดบ้านโคกกลาง-เชียงคำ	1	38
		บ้านผักหวาน	1	37

ตาราง 1 (ต่อ)

อำเภอ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนพนักงาน (คน)	จำนวนเด็ก 2-5ปี (คน)
	อบต.โนนแดง	วัดโนนแดง	2	36
		วัดป่ากุงหนา	2	35
		วัดเหล่าตามา	4	41
		วัดหนองแวง	1	27
		วัดดอนพยอม	2	34
		วัดหนองทุงวราราม	2	41
		อบต.โนนแดง	3	28
	อบต.หนองโก	วัดหนองโก	5	52
		หนองตูป-เปลือย	1	29
	อบต.บัวมาศ	อบต.บัวมาศ	2	37
		เฉลิมพระเกียรติ 80พรรษา	1	41
พยัคฆภูมิพิสัย	อบต.นาสีนวล	บ้านหนองบะ ม.3	1	14
		นาสีนวล	3	43
		บ้านเตาป่า ม.6	2	21
		บ้านหนองแก ม.8	2	38
		วัดดงศิลา	4	27
		บ้านเขวเตา ม.2	2	26
	อบต.เมืองเตา	วัดบ้านโนนจาน	2	43
		วัดโนนบ่อ	2	32
		บ้านหนองฮี	4	26
		บ้านโคกสาย	2	22
		เมืองเตา	2	66
	อบต.เมืองเสือ	เมืองเสือ	3	45
		วัดบ้านหนองกก	3	32
		บ้านหนองแคน	3	38
	อบต.ราษฎร์เจริญ	อบต.ราษฎร์เจริญ	7	101
	อบต.เวียงชัย	ตะโง่น	2	19
		บ้านหนองระเวียง	2	43
		วัดบ้านจอมพระลาน	3	20
	อบต.ราษฎร์พัฒนา	วัดบ้านสระบาก	2	33
		อบต.ราษฎร์พัฒนา	2	34

ตาราง 1 (ต่อ)

อำเภอ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนพนักงาน (คน)	จำนวนเด็ก 2-5 ปี (คน)
	อบต.เม็กดำ	วัดบ้านสำโรง	2	16
		บ้านโคกจันทร์หอม	1	7
		บ้านเหล่า	3	59
		บ้านน้อยหนองไผ่	1	14
		บ้านตาลอก	2	19
		วัดบ้านแก่นท้าว	3	42
		บ้านเม็กดำ	2	22
		บ้านพยอมดงหนองไผ่	1	18
	อบต.หนองกุง		8	104
	อบต.เวียงสะอาด	วัดหัวดงนาค่าย	3	25
		วัดสว่างอารมณ์	3	28
		วัดขี้เหล็ก	2	49
		วัดบ้านดอนหมี่	2	29
		วัดหนองจาน	2	16
		วัดบ้านโคกสะอาด	3	32
	อบต.ปะหลาน	วัดบ้านหนองห้าง	2	30
		อบต.ปะหลาน	4	60
พยัคฆภูมิพิสัย	อบต.หนองบัวแก้ว	บ้านหนองแสง	2	26
		บ้านหนองป่าชาด	2	20
		บ้านหนองบัวแก้ว	2	24
		วัดบ้านดอนหลี่	3	35
		บ้านหนองบัวคูสองห้อง	2	19
	อบต.ลานสะแก	ตำบลลานสะแก	9	82
	อบต.ภารแอ่น	บ้านดงบากหนองตาเต็น	4	37
		วัดอรัญญิกาวาส	2	33
		บ้านมะขมโนนสง่า	2	41
		วัดอุทัยทิศ	5	54
	อบต.ก้ามปู	วัดรัตนมานิตย์	3	59
		ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ วัดบ้านฝือ	2	24

ตาราง 1 (ต่อ)

อำเภอ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนพนักงาน (คน)	จำนวนเด็ก 2-5ปี (คน)
		วัดโสมนัส	3	44
		วัดราษฎร์บูรณะ	3	32
	อบต.หนองบัว	บ้านหัวช้าง-หนองกระทุ่ม	1	13
		บ้านขามเรียน	2	24
		บ้านโคกล่าม ม.12	2	27
		บ้านหนองนาใน-หนองบึง	1	14
เมืองมหาสารคาม	อบต.แก่งเลิงจาน	ดอนตูม	2	32
	อบต.โคกก่อ	หัวช้าง	3	30
		หนองโจด	1	22
		หนองแสง	1	24
		อบต.โคกก่อ	3	40
		บ้านภูดิน	2	33
		บ้านสมศรี	2	19
		หนองหิน	2	24
เมืองมหาสารคาม	อบต.ดอนหว้าน	บ้านหนองหล่มใหญ่ ม.3	2	34
		ดอนหว้าน	4	49
		เหล่านาด	3	27
	อบต.ท่าตูม	ท่าตูม	3	60
	อบต.บัวค้อ	อบต.บัวค้อ	2	49
		โนนมี	2	34
	อบต.หนองปลิง	อบต.หนองปลิง	3	69
	อบต.ห้วยแอ่ง	โค	3	82
	อบต.หนองโน	อบต.หนองโน	5	97
	อบต.ท่าสองคอน	อบต.ท่าสองคอน	6	106
	อบต.แก้ง	อบต.แก้ง	2	60
	อบต.แวงน่าง	อบต.แวงน่าง	4	110
	อบต.เขวา	อบต.เขวา	3	179
	อบต.ลาดพัฒนา	อบต.ลาดพัฒนา	2	102

ตาราง 1 (ต่อ)

อำเภอ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนพนักงาน (คน)	จำนวนเด็ก 2-5 ปี (คน)	
ยางสีสุราช	อบต.ดงเมือง	ป่าขาม	3	56	
	อบต.ยางสีสุราช	ยางสีสุราช	6	94	
	อบต.แวงดง	โนนสมบูรณ์	2	60	
		บ้านบุงจ้าว	1	34	
		บ้านเปล่งโนนกระยอม	2	16	
		บ้านดงแคน	2	22	
ยางสีสุราช	อบต.บ้านกู่	อบต.บ้านกู่	3	78	
	อบต.ขามเรียน	วัดบ้านหนองบัวน้อย	3	47	
		วัดบ้านสร้างแข่ง	3	30	
	อบต.หนองบัวสันต	วัดหนองบัวสันต	2	50	
		ตำบลหนองบัวสันต	1	58	
	อบต.นาฎ	บ้านเหล่าหมากคำ ม. 12	2	39	
		ศูนย์เด็กเล็กบ้านนาฎ หมู่ที่ 1	2	29	
		บ้านสว่าง หมู่ที่ 7	1	40	
	วาปีปทุม	อบต.ขามป้อม	วัดบ้านหนองแวง	2	25
			โนน ม. 3	2	38
โนน ม. 12			2	35	
วัดบ้านหนองบก			2	30	
อบต.แคน		แก่น้อย	2	28	
		วัดสระแคน	2	48	
		วัดโนนสีลา	2	41	
		วัดบ้านโคกใหญ่	3	52	
		อบต.จัวบา	วัดสว่างโคกไร่	2	48
			บ้านหนองหว้า	3	40
	บ้านจัวบา	4	100		
อบต.นาข่า	บ้านโคกเต่า	1	20		
	วัดบ้านวังจาน	1	44		
	บ้านนาข่า	3	54		

ตาราง 1 (ต่อ)

อำเภอ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนพนักงาน (คน)	จำนวนเด็ก 2-5ปี (คน)
		บ้านหนองเสียว-นาเสียว	1	53
		วัดอัมพวันจันทราวาส	2	49
	อบต.โพธิ์ชัย	บ้านแก่นเท่า	1	9
		วัดโพธิ์ชัยศรี	2	48
		วัดบ้านตำแย	2	40
		เหล่าก้างปลา	2	30
	อบต.เสือโก้ก	หนองกุง	4	43
		บ้านไถนา	2	40
		วัดบ้านหัวฝาย	2	33
		วัดติภมณีนววรรณ	6	56
		วัดบ้านหนองฝื่อ	1	14
		บ้านสนาม	4	56
		ดงน้อย	2	14
	อบต.หนองทุ่ม	บ้านหนองเสือ	3	41
	อบต.หนองแสง	อบต.หนองแสง	12	420
	อบต.หนองไฮ	วัดโพธาราม	4	73
		นาเลา	4	95
	อบต.หัวเรือ	อบต.หัวเรือ	3	76
		บ้านหนองบัว	3	40
		บ้านหนองแก	1	32
		บ้านกุดอ้อ	2	47
		นาฝายเหล่าหุง	1	40
		บ้านกอก	3	33
	อบต.หนองแสน	วัดบ้านหนองแสงเหนือ	4	48
		หนองแสนใต้	1	42
		บ้านกุดนาดี ม.5	2	25
	อบต.ประชาพัฒนา	วัดสระบัว	1	24
		วัดจำปาศรี	6	43
		วัดบ้านหนองข่า	5	44

ตาราง 1 (ต่อ)

อำเภอ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนพนักงาน (คน)	จำนวนเด็ก 2-5ปี (คน)
	อบต.ดงใหญ่	วัดบ้านดงใหญ่	4	87
	อบต.โคกสีทองกลาง	วัดบ้านทองกลาง	2	49
		บ้านโคกแปะ	2	25
	อบต.บ้านหวาย	วัดบ้านหนองแด้	2	24
		วัดบ้านหนองคลอง	1	32
		บ้านหนองไผ่	3	52
รวม			929	15,931

(ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2558)

สภาพปัญหาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดมหาสารคาม

สมเจตน์ ภูศรี และคณะ (2551) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม โดยการสัมภาษณ์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การตรวจสอบข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม มีที่มาจาก แหล่งต่าง ๆ กัน 4 แหล่ง ได้แก่

1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดตั้งขึ้นเอง

1.2 การถ่ายโอนมาจากกรมการพัฒนาชุมชน

1.3 การถ่ายโอนมาจากกรมการศาสนา

1.4 การถ่ายโอนมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

2. รูปแบบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก พบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้มอบนโยบายมายังปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อนำนโยบายมาสู่นักวิชาการการศึกษาไปดำเนินการ นักวิชาการศึกษามีหน้าที่ดูแลให้กระบวนการเรียนรู้ การสอน ขับเคลื่อนไปได้ คอยให้คำปรึกษา ดูแล ทั้งในส่วนของคณะกรรมการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก และติดตามประเมิน ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลใดไม่มีนักวิชาการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ๆ จะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่คนใดคนหนึ่งที่อยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้รับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขึ้นมาแทนตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ครูผู้ดูแลเด็กเล็ก (ผดด.) จะทำหน้าที่เป็นผู้ปฏิบัติการในการสอน อบรม เลี้ยงดูเด็กปฐมวัยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. สภาพปัญหาของการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ประมวลผลสรุปปัญหาโดยภาพรวม ได้ดังนี้

3.1 ด้านการศึกษา ยังขาดแผนการเรียนการสอนที่มีมาตรฐาน แนวทางการปฏิบัติและบทบาทการทำงานของครูยังคงไม่เข้าใจชัดเจนเพราะแต่ละศูนย์ฯ จะดำเนินการเองไม่เป็น

แนวทางเดียวกันทั้งจังหวัด วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ การเรียนการสอนไม่เพียงพอ เช่น กระดาษ ปากกา ดินสอ ของเด็กเล่น เอกสารด้านวิชาการไม่เพียงพอ และไม่เหมาะสม ไม่ได้มีการแยกอายุเด็ก ในการจัดห้องเรียนร่วมกันหลายกลุ่มอายุ ทำให้ดูแลยาก การจัดประสบการณ์ในการพัฒนาเด็กไม่หลากหลาย และไม่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ได้ครบทุกด้าน ไม่มีมุมประสบการณ์ที่มีอุปกรณ์ที่มากพอเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ไม่มีการนิเทศ ติดตาม ผลการจัดการเรียนการสอนของผู้ดูแลเด็กอย่างเป็นระบบ สื่อที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งจัดให้ไม่ตรงกับความต้องการของเด็กและไม่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้ปกครอง ที่ต้องการให้บุตรหลานอ่านออกเขียนได้เมื่อมาเรียนที่ศูนย์ฯ ซึ่งเป็นความต้องการที่ไม่เป็นไปตามหลักวิชาการในการสอนเด็กเล็ก ทำให้ครูผู้สอนลำบากใจ เนื่องจากผู้ปกครองยังไม่เข้าใจในด้านพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครองต้องการให้ครูที่เลี้ยงสอนหนังสือ

3.2 ด้านสถานที่ พบว่า ศูนย์เด็กเล็กบางแห่งห้องน้ำไม่ถูกสุขลักษณะ ไม่เหมาะสมกับเด็กเล็ก เวลาเด็กเล็กเข้าห้องน้ำอาจเกิดอุบัติเหตุได้ ไม่มีราวให้เด็กจับเวลาเข้าห้องน้ำ อาคารสถานที่ไม่แข็งแรง ไม่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรม เช่น มีสระน้ำ ที่เผาขยะอยู่ใกล้ๆ สถานที่แออัด ไม่มีรั้ว ไม่สะอาด เป็นต้น อาคารสถานที่ไม่เป็นสัดส่วน ไม่ได้มาตรฐาน เนื่องจากขาดงบประมาณในการก่อสร้างและปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ ห้องนอนเด็กเล็กเกินไป

3.3 ด้านการบริการ พบว่า ศูนย์เด็กเล็กบางแห่ง บริการรับส่งเด็กให้ชุมชนไม่สะดวกเท่าที่ควร อาหารเสริมไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร การปล่อยเด็กกลับบ้านก่อนผู้ปกครองเลิกงาน เป็นภาระต้องมารับลูกในเวลาทำงาน การรับเด็กต่ำกว่าเกณฑ์เป็นปัญหาในการสอน ต้องเสียเวลามาดูแลเด็กเล็ก ๆ ที่ร้องไห้ งอแง นม และอาหารเสริมมาล่าช้า อาหารกลางวันทำซ้ำ ๆ อย่างเดิมเกือบทุกวัน เด็กไม่ชอบ

3.4 ด้านบุคลากร พบว่า การสรรหาบุคลากรที่มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการทุกอย่าง เช่น มีภูมิลำเนาในพื้นที่ คุณวุฒิตรงตามลักษณะงาน (เอกปฐมวัย) ทำให้หาได้ค่อนข้างยาก ผู้ดูแลเด็กบางคน ยังบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครอง บุคลากรบางส่วนขาดความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่จบปริญญาตรี เอกการศึกษาปฐมวัย ไม่เข้าใจการเขียน แผนการจัดประสบการณ์ ครู ผด.ด.ไม่ได้รับการส่งเสริมทักษะการศึกษาต่อ เพราะไม่มีงบประมาณสนับสนุน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งมีเด็กมาก ครูผู้ดูแลไม่เพียงพอ อัตราส่วนระหว่างครู 1 คน ต่อเด็ก 20 คน มากเกินไปสำหรับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเล็กบางแห่ง ผู้ประกอบอาหารจัดทำอาหารไม่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ ไม่ถูกสุขลักษณะ ไม่อร่อย ผู้ดูแลเด็กเล็กไม่มีความมั่นใจในโอกาสความก้าวหน้าของตน ไม่มีกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดเกณฑ์การประเมินครูที่เลี้ยง เพื่อทำงานต่อไปงบประมาณถัดไป ไม่สามารถเปิดครอบรับตำแหน่งนักวิชาการศึกษาเข้าทำงานที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ ครูผู้ดูแลเด็กเป็นกังวล ในการต่อสัญญาจ้างตามภารกิจ

3.5 ด้านงบประมาณ พบว่า การจัดทำงานงบประมาณบางห้องที่มีความคิดเห็นขัดแย้งระหว่างผู้บริหารกับสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้การจัดทำงานงบประมาณไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์

3.6 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ในบางพื้นที่มีปัญหาการแย่งเด็กระหว่างโรงเรียน ประถมศึกษากับองค์การบริหารส่วนตำบล ขาดการประเมินและติดตามผลจากฝ่ายบริหารของ

องค์การบริหารส่วนตำบล ความมั่นคงของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งขึ้นตรงกับการเมืองท้องถิ่นมาก จำนวนนักเรียนที่แจ้งความประสงค์จะมาเรียนไม่ตรงกับจำนวนที่นักเรียนที่มาเรียนจริง บางแห่งขาดการสนับสนุนจากชุมชน การปิด-เปิดภาคเรียนในแต่ละแห่ง องค์การบริหารส่วนตำบลไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ศูนย์วัดบางแห่ง ผู้บริหารศูนย์ เดิม (เจ้าอาวาสวัด) ยังไม่มอบอำนาจการบริหารจัดการให้องค์การบริหารส่วนตำบล

4. แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีดังนี้

4.1 ด้านสถานที่ ควรปรับปรุงด้านอาคาร หอ้งน้ำ หอ้งครัว ให้เหมาะสม ควรมีการจัดสรรงบประมาณ ในการพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมในศูนย์ฯ

4.2 ด้านการศึกษา และสื่อการเรียนการสอน ควรมี วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เหมาะสมกับวัยของเด็ก และเพียงพอกับจำนวนเด็ก มุ่งเน้นให้ครูผู้ดูแลเด็กเล็กได้รับการอบรมเกี่ยวกับการศึกษา เพื่อที่จะนำไปพัฒนาเด็ก ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนให้กับเด็ก ควรจัดซื้ออุปกรณ์ วัสดุสำนักงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เพียงพอ

4.3 ด้านบุคลากร ควรเน้นให้ครูผู้ดูแลเด็กจบการศึกษาระดับปริญญาตรี เอกปฐมวัย และมีงบประมาณสนับสนุนให้ครูไปศึกษาต่อระดับปริญญาตรี เอกปฐมวัยจนจบปริญญาตรีทุกคน ควรมีการพัฒนาศักยภาพของครูผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ ควรหาผู้ดูแลเด็กที่มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตัวเองให้มีสมรรถภาพในการจัดการเรียนการสอนให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ ควรมีการจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการปฏิบัติงานภายในศูนย์ฯ ควรหาแนวทางบรรจุครูผู้ดูแลเด็กเป็นข้าราชการประจำของรัฐ และมีค่าตอบแทนตามวุฒิการศึกษา

4.4 ด้านการบริหารจัดการ ควรมีการบรรจุแผนการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ลงในแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีความรู้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาเป็นผู้บริหารศูนย์ฯ ควรมีการระดมทุนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น ทำผ้าป่าสามัคคี มอบให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมกับชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดประชุมคณะกรรมการศูนย์อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง พร้อมรับฟังความคิดเห็น ปัญหา อุปสรรค นำไปสู่การแก้ไขต่อไป ควรมีการติดตาม ประเมินผล ตามแผนที่วางไว้ แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการใช้แผนพัฒนาศูนย์ฯ มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลเพื่อพัฒนาศักยภาพ มีเกณฑ์การประเมินรูปแบบเดียวกัน ควรมีการรายงานผลการปฏิบัติงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบและนำเสนอผลการประเมินต่อผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อนำผลมาปรับปรุงแก้ไข

4.5 ด้านงบประมาณ ควรมีการเพิ่มค่าตอบแทนให้ครูพี่เลี้ยง เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในศูนย์ฯ ควรมีการจัดงบประมาณให้เพียงพอ งบกิจกรรม งบเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากร งบซ่อมแซมบำรุงอาคารสถานที่ งบสื่อการเรียนการสอน ฯลฯ ซึ่งบุคคลที่มีความสำคัญ ผู้บริหารท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญกับเด็ก นายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีวิสัยทัศน์ด้านการจัดการศึกษาให้มากขึ้น

4.6 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ควรมีการประชุมผู้ปกครองและแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ชาติรี น้อยหอม (2550) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนตำบลในเขตอำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การบริหารจัดการการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แต่การเข้ามามีส่วนร่วมยังมีน้อย การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนประสบการณ์ จะมีครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้จัดทำเท่านั้น การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ในการดำเนินงานการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น ร่วมกันบริจาคเงินและสิ่งของและจะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แต่การเข้าไปมีส่วนร่วมยังมีน้อยเนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเวลาเพราะต้องไปทำงาน บางส่วนไปทำงานต่างถิ่น และไม่เข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ในการมีส่วนร่วม

สมเจตน์ ภูศรีและคณะ (2551) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม พบว่า สาเหตุที่ทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งประสบความสำเร็จ คือ 1) การพัฒนาด้านบุคลากร ครูพี่เลี้ยงมีความรู้ ความสามารถในวิชาชีพสาขาการศึกษาปฐมวัย ในการให้ความรู้แก่เด็กปฐมวัย มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ด้านการศึกษา เพื่อกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก บุคลากรในศูนย์ (ครู ผดต.) มีความรู้ ความสามารถในการทำงาน มีการเพิ่มประสิทธิภาพครูพี่เลี้ยง โดยมีการอบรมอย่างต่อเนื่อง จัดสรรงบประมาณในการส่งไปอบรม ทักษะศึกษาดูงานทุกปี 2) การพัฒนาด้านการศึกษาและสื่อการเรียนการสอน มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัยของเด็กอย่างเพียงพอ มีการจัดหาวัสดุสำนักงานของศูนย์เด็กให้เพียงพอ การจัดหาวัสดุ การเรียนการสอนสำหรับเด็กมีการสอบถาม ความคิดเห็นของผู้ดูแลเด็ก 3) การพัฒนาด้านสถานที่ศูนย์ฯ อยู่ในสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีเป็นไปตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น ห้องน้ำ อาคารสถานที่ ห้องนอนและจัดสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม อาคารสถานที่มั่นคงถาวร เพียงพอสำหรับเด็ก 4) การพัฒนาด้านการบริการ มีรถรับส่ง บริการเด็ก ผู้ปกครองและชุมชนให้เหมาะสม มีการอบรมด้านการให้บริการอยู่เสมอ เพื่อเพิ่มความสะอาดและปลอดภัย 5) การพัฒนาด้านโภชนาการเด็กได้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายครบหมวดหมู่ได้เต็มนมทุกวัน 6) การพัฒนาด้านความปลอดภัยของเด็ก มีรั้วรอบขอบชิด ห้องนอนมีมุ้งลวด ห้องน้ำ ห้องครัวสะอาด 7) การพัฒนาด้านงบประมาณ ได้รับงบประมาณที่เหมาะสม เพียงพอต่อการก่อสร้าง ปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการซ่อมแซม อาคารสถานที่ สนามเด็กเล่น ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดงบประมาณสนับสนุนด้านสื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่มีการต่อเติมให้มีความมั่นคงและเหมาะสม มีคุณภาพ นักวิชาการศึกษาทำความเข้าใจและประสานงานกับสภา ในกาจัดทำ

งบประมาณ 8) การพัฒนาด้านความร่วมมือกับผู้ปกครอง องค์กรบริหารส่วนตำบลและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีโครงการเยี่ยมบ้าน เพื่อรับทราบปัญหาของการปฏิบัติหน้าที่ของครูพี่เลี้ยง ผู้ปกครองมีส่วนร่วมสนับสนุนศูนย์ฯ สถานีนามัย โรงเรียนในพื้นที่ และส่วนราชการต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการให้ความรู้ ชี้แนะแนวทางการพัฒนาศูนย์ฯ เป็นประจำ 9) การพัฒนาด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการประเมินคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแบบต่อเนื่องโดยเจ้าหน้าที่ของ อบต. คณะกรรมการศูนย์ฯ ผู้ดูแลเด็ก เจ้าหน้าที่ ผู้ปกครอง ผู้บริหาร และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการพัฒนาและจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย 10) การมองเห็นความสำคัญของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การมีวิสัยทัศน์ด้านการพัฒนาการศึกษา ความเอาใจใส่ หุ่นเท มุ่งมั่น จริงจังของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

ถวิล สารใจ (2553) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัยผลการศึกษาพบว่า สภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยมีการปฏิบัติที่ดีที่สุด จึงควรปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านนี้ให้ได้มาตรฐาน ปรับปรุงสภาพอาคารเรียน ห้องเรียนให้เพียงพอกับเด็ก ควรมีที่พักรักษาตัวเด็กป่วยตลอดจนควรกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยให้ชัดเจน ปัญหาโดยภาพรวมพบว่ายังไม่มีอาคารเป็นของตนเอง ต้องอาศัยวัดและโรงเรียนในเขตท้องที่ชั่วคราว ดังนั้นควรหาสถานที่ก่อสร้างศูนย์ให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้

ประเสริฐ บุญมี (2554) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย ในส่วนของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรสนับสนุนงบประมาณให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอรองลงมาคือ ควรให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอาคารสถานที่เป็นเอกเทศ และควรสนับสนุนให้ผู้ดูแลเด็กได้ศึกษาในระดับสูงขึ้น

พรทิพย์ พามาบุญ (2554) ได้ศึกษาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลน้ำพี้ อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการศึกษาพบว่า การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลน้ำพี้ อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ ในแต่ละด้านพบว่า ด้านการกำหนดนโยบายการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านบุคลากรพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ด้านงบประมาณพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ด้านความโปร่งใสพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ด้านความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล พบว่า อยู่ในระดับมาก ด้านการประสานงานพบว่า อยู่ในระดับมาก ด้านการวางแผนพบว่า อยู่ในระดับมาก และด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก สรุปว่า การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลน้ำพี้มีผลการบริหารอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะพบว่า ควรกำหนดนโยบาย การศึกษาทั้งในระยะยาว ระยะปานกลางและระยะสั้นอีกทั้งควรเพิ่มจำนวนบุคลากรหรือครูพี่เลี้ยงที่มีความรู้

ความสามารถ ในการดูแลเด็กให้ประจำห้องเรียนห้องละ 2 คน และควรสนับสนุนงบประมาณให้มากขึ้น อีกทั้งพัฒนาระบบสารสนเทศให้ทันสมัย ถูกต้อง ทันต่อเวลา สร้างความสัมพันธ์ที่ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครองและให้โอกาสทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ศูนย์เด็กเล็ก

กัลยา จันทบุตร (2556) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกับประสิทธิผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษา พบว่า 1) ประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานีโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีประสิทธิผลมากที่สุด คือ ด้านบุคลากร รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ส่วนด้านที่มีประสิทธิผลน้อยที่สุด คือด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอสร้างคอมจังหวัดอุดรธานีจำแนกตามสถานภาพด้านเพศ มีความคิดเห็นในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านบุคลากร และด้านงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานของของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานีจำแนกตามตำแหน่ง มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านบุคลากร 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกับประสิทธิผลการดำเนินงานผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกับประสิทธิผลการดำเนินงานพบว่าการบริหารมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับประสิทธิผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ การบริหารงานบุคคลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ บริหารงานวิชาการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก และการบริหารงานงบประมาณมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีความสัมพันธ์กันอันดับสุดท้ายคือการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับปานกลาง

นภัทร ชาวฟ่อง (2556) ได้ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล เขตอำเภอเมืองนครราชสีมาจังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษา พบว่า 1) สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลเขตอำเภอเมืองนครราชสีมาจังหวัดนครราชสีมาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกดังนี้ด้านส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กเล็กทุกคนได้รับการเตรียมความพร้อมอย่าง

มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานรองมาคือ ด้านส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชนและเครือข่ายและด้านกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลเขตอำเภอเมืองนครราชสีมาจังหวัดนครราชสีมาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกดังนี้ด้านเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการงบประมาณการบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชนและเครือข่าย

นิรุทธ์ สกลหล้า (2556) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีการรับรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการรับรู้ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ด้านการบริหาร ได้แก่ ควรมีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอเหมาะสม ผู้บริหารควรสนใจและเอาใจใส่ศูนย์เด็กเล็กให้มากขึ้น ด้านบุคลากร ได้แก่ ควรเพิ่มบุคลากรด้านการสอนที่มีทักษะและความรู้ในด้านการสอนเด็ก และควรส่งเสริมให้ครูได้เข้าอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพมากขึ้น ด้านอาคารสถานที่ ได้แก่ ควรปรับปรุงซ่อมแซมอาคารที่ชำรุด ให้มีเพียงพอและมีสภาพที่เหมาะสมกับการทำกิจกรรม และมีความปลอดภัยสำหรับเด็ก ด้านวิชาการ ได้แก่ ควรมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทันสมัยและเพียงพอ เพื่อพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของเด็ก และควรมีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ด้านการมีส่วนร่วม ได้แก่ ควรมีการประชุมกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้บ่อยขึ้น ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ควรจัดกิจกรรมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ลัดดาวลัย ไพบูลย์ (2556) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาคนคว้า พบว่า 1) สภาพปัญหาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเรียงลำดับดังนี้ ด้านงบประมาณด้านบุคลากรด้านอาคารสถานที่และด้านวัสดุอุปกรณ์ 2) แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิด้านบุคลากร จากข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าแนวทางพัฒนามีดังต่อไปนี้คือควรเพิ่มบุคลากรด้านการสอนที่มีทักษะและความรู้ในด้านการสอนเด็กผู้บริหารควรสนใจและเอาใจใส่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มากกว่านี้ควรสรรหาผู้ดูแลเด็กที่มีประสบการณ์โดยตรง ควรมีการประเมินผลการทำงานของครูผู้ดูแลเด็กอย่างต่อเนื่องควรส่งเสริมครู/ผู้ดูแลเด็กให้ได้รับการศึกษาตรงตามสายงานที่รับผิดชอบ และควรจัดให้ครู/ผู้ดูแลเด็กได้รับการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่องด้านงบประมาณจากข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าแนวทางพัฒนามีดังต่อไปนี้ คือผู้บริหาร

ควรสนับสนุนงบประมาณในด้านสื่อการเรียนการสอนให้มากกว่านี้ผู้บริหารควรสนับสนุนงบประมาณในด้านการบำรุงรักษาอาคารเรียนและควรจัดสรรงบประมาณให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุดด้านอาคารสถานที่จากข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า แนวทางพัฒนามีดังต่อไปนี้คือ ควรมีบริเวณรั้วรอบขอบชิดเพื่อความปลอดภัยของเด็ก สนามเด็กเล่น ควรมีความปลอดภัยมากกว่านี้ควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ดี สวยงาม น่าเรียนควรเพิ่มจำนวนห้องเรียนให้เด็ก เพราะเด็กแออัดมากเกินไปและควรมีการดูแลเรื่องความสะอาดให้มากกว่านี้ด้านวัสดุอุปกรณ์ จากข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าแนวทางการพัฒนามีดังต่อไปนี้คือควรเพิ่มสื่อการเรียนการสอนในด้านภาษาต่างประเทศให้แก่เด็กควรเพิ่มของเล่นให้กับเด็กเพื่อให้เกิดการพัฒนาการและควรปรับเปลี่ยนของเล่นที่เก่าและชำรุดเพราะอาจเป็นอันตรายได้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีปัญหาหลายประการ แตกต่างไปตามบริบทของแต่ละพื้นที่ เช่นด้านบุคลากร ได้แก่ บุคลากรยังขาดความรู้ ความสามารถในการสอนไม่เข้าใจเนื้อหาและหลักสูตร ด้านงบประมาณ ได้แก่ มีงบประมาณน้อยไม่เพียงพอต่อการดำเนินการ ด้านอาคารสถานที่ ได้แก่ อาคารสถานที่คับแคบ ไม่มีอาคารเป็นเอกเทศของตนเองและมีความปลอดภัยน้อย ด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ สื่อการเรียนการสอนยังไม่เพียงพอ ครูยังผลิตสื่อการเรียนการสอนไม่ได้เท่าที่ควร เป็นต้น ด้านการมีส่วนร่วม ได้แก่ ประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กเล็กทุกคนได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน เป็นต้น

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Hermann (2004) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ในโรงเรียนใหม่ผลการศึกษาพบว่า มีปัจจัยสำคัญ 4 ปัจจัย มีบทบาทในโครงการแต่ละชุมชน ได้แก่ ความรู้สึกเป็นเจ้าของมีการปฏิสัมพันธ์และเข้าไปมีส่วนร่วมในนวัตกรรมของชุมชน การมีค่านิยมและความเชื่อร่วมกันและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน การมีพลังและอิทธิพลเชิงวัตถุประสงค์ที่สรุปขึ้นภายในชุมชน และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในโรงเรียนเป็นเรื่องน่าจะเป็นไปได้ ความพยายามในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ซึ่งเน้นการวินิจฉัยความเชื่อ ค่านิยมที่ทุกคนมีส่วนร่วมและการปฏิบัติต่าง ๆ ของสมาชิกในชุมชนอาจทำให้ข้อขัดแย้งทั้งในเรื่องขอบเขตและกรณีศึกษาลดหายไป

Sanders (2004) ได้ศึกษาความต้องการความร่วมมือและการเพิ่มการสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน ของนักเรียนอัฟริกันอเมริกาโดยจัดรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการลองปฏิบัติเพื่อเพิ่มพูนความร่วมมือและการสื่อสารระหว่างผู้ปกครองนักเรียนและบุคลากรของโรงเรียน โดยผู้เข้าร่วมโครงการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการต้องเน้นการปฏิบัติตามขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาปัญหา การสำรวจ การลงมือปฏิบัติ และการประเมินผลการศึกษา พบว่า เมื่อผู้ปกครองมีส่วนร่วมในโรงเรียนมากยิ่งขึ้นจะทำให้มีการเพิ่มการสื่อสารและความร่วมมือโรงเรียนกับผู้ปกครองมากยิ่งขึ้น นักเรียนมีผลการเรียนดีเพิ่มขึ้น

Shea (2004) ได้ศึกษาสำรวจและวิเคราะห์เกี่ยวกับความสำเร็จจากการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนมัธยมศึกษา 3 แห่ง เขตแอตแลนติกกลาง โดยเน้นพฤติกรรมและการพัฒนาความสัมพันธ์ของทั้งโรงเรียนและชุมชนโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตั้ง

อยู่ในเขตเมือง ชานเมือง และในชนบท ผลการศึกษาพบว่า ในระยะแรกของการมีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย ต้องเรียนรู้ว่า มีแหล่งทรัพยากรใดที่ใช้ร่วมกัน ใครจะเป็นผู้ดูแลรักษาบุคลากรในโรงเรียนจะต้องทำงานในเชิงรุกในการสรรหาแหล่งทรัพยากรที่จะให้ชุมชนได้ใช้ เพื่อที่จะให้เกิดความร่วมมือที่ทั้งคู่ได้รับประโยชน์ร่วมกัน นอกจากนี้โรงเรียนยังจะต้องใช้ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์โดยอาสาสมัครจากชุมชนเพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาความรู้สึกเป็นเจ้าของและการลงทุนร่วมกับโรงเรียน สิ่งสำคัญที่สุดก็คือ การติดต่อส่วนตัว มีบทบาทสำคัญในการทำให้เกิดหุ้นส่วนที่ประสบผลสำเร็จ

McCathy (2010) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐนิวเจอร์ซีย์ จากกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนหมวดวิชาการ และครู มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐนิวเจอร์ซีย์ จากกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนหมวดวิชาการและครู เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต โดยการวิเคราะห์สรุปเป็นความเรียง ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มครูมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับผู้บริหารและผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับบทบาทการปฏิบัติด้านวิชาการ เรื่องการสังเกตการณ์สอน การวัดผลประเมินผลการจัดตั้ง คณะกรรมการบริหารงานวิชาการและความรับผิดชอบของคณะกรรมการ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความคิดเห็นตรงกันว่าผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่การบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

Madsen (2011) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวัดความฉลาดทางปัญญาของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภาคตะวันตกของรัฐ Nebraska มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาการวัดความฉลาดทางปัญญาของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภาคตะวันตกของรัฐ Nebraska เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยการวิเคราะห์สรุปเป็นความเรียง ผลการวิจัย พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่เลี้ยงดูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้แสดงลักษณะที่ปรากฏให้เห็นว่า มีความฉลาดทางปัญญามีลักษณะเฉพาะตัว อย่างน้อย 3 ลักษณะ และเห็นว่าความฉลาดทางปัญญาของเด็ก 2 ปี และ 4 ปี มีความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับการเรียนรู้ส่วนบุคคลที่เกิดขึ้นระหว่างเลี้ยงดูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศ พบว่า ได้มีผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชน ซึ่งเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในด้านการวางแผน การดำเนินงาน พัฒนาโรงเรียน การประเมินผล ผลจากการเข้ามามีส่วนร่วม ทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจะได้นำแนวคิดที่ได้จากการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการวิจัยต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

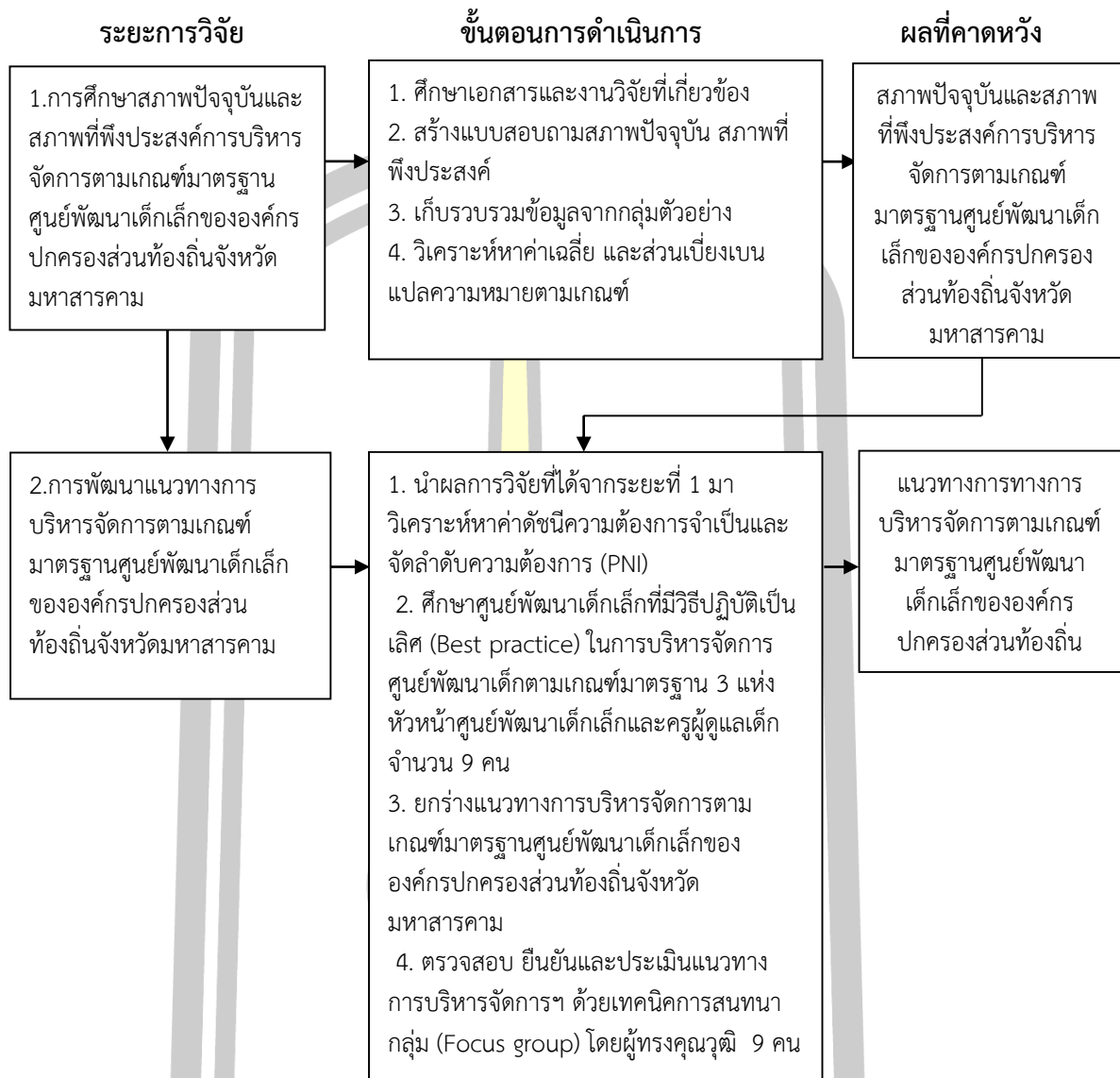
การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี (Mixed Method) โดยดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

ระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่คาดหวัง แสดงดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 ระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลที่คาดหวัง

รายละเอียดการวิจัยแต่ละระยะมีดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (สุชาติ จักรพิสุทธิ์, 2555; สำนักงานส่งเสริมและพิทักษ์เด็กฯ, 2555; ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม,

2551; อรทัย ก๊กผล, 2552; กระทรวงศึกษาธิการ, 2547; อำนาจ บุญทวี, 2546) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553; สำนักงานส่งเสริมและพิทักษ์เด็กฯ, 2555; ลัดดาวลัย ไพบุลย์, 2556; องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด, 2557; สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.), 2557)

1.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามสภาพที่เป็นปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม โดยศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัด ให้ครอบคลุมเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553)

1.3 นำเสนอองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสม ก่อนนำไปใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

1.4 สร้างแบบสอบถามสภาพที่เป็นปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

1.5 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

1.6 วิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้มีจำนวน 3,309 คน แยกเป็น ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล 340 คน ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 929 คน คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 2,040 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2558 (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม, 2558)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 345 คน เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 50 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 50 คน ผู้อำนวยการกอง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 50 คน ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 50 คน และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 145 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีวิธีการสุ่มดังนี้

2.2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) กำหนดความคลาดเคลื่อนที่ระดับ .05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละกลุ่มประชากร ดังนี้

2.2.1.1	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	50 คน
2.2.1.2	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	50 คน
2.2.1.3	ผู้อำนวยการกอง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน	50 คน
2.2.1.4	ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน	50 คน

2.2.1.5 คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 145 คน

2.2.2 จัดทำสลากรายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามองค์การบริหารส่วนตำบล และแบ่งออกเป็น 13 อำเภอ

2.2.3 จับสลากรายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอละ 2-5 แห่ง จนครบทั้งหมด 50 แห่ง และได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 345 คน ตามที่ต้องการ รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างดังปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 รายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่

ที่	อำเภอ/ องค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น	ชื่อศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่					
			นายก อบต.	ปลัด อบต.	ผู้อำนวยการ/ หัวหน้า ศูนย์	ครู	กรรม การ ศพด.	รวม
	กันทรวิชัย							
1	อบต.ขาม เฒ่าพัฒนา	ขามเฒ่าพัฒนา	1	1	1	1	2	6
2	อบต.เขวา ใหญ่	เขวาใหญ่	1	1	1	1	2	6
3	อบต.ศรีสุข	บ้านหนองหว้า หนองแคนดอนบาก	1	1	1	1	3	7
4	อบต.โคก พระ กุดรัง	คอกม้า	1	1	1	1	3	7
5	อบต.กุดรัง	วัดบ้านหนองบัว	1	1	1	1	2	6
6	อบต.นาโพธิ์	นาโพธิ์	1	1	1	1	3	7
7	อบต.เลิงแฝก	เลิงแฝก	1	1	1	1	3	7
8	อบต.ห้วยเตย	อบต.ห้วยเตย	1	1	1	1	3	7
	ชื่นชม							
9	อบต.ชื่นชม	อบต.ชื่นชม	1	1	1	1	3	7
10	อบต.เหล่า ดอกไม้	วัดบูรพาบ้าน ผักแว่น	1	1	1	1	3	7

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่	อำเภอ/ องค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น	ชื่อศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่					
			นายก อบต.	ปลัด อบต.	ผู้ อำนวยการ/ หัวหน้า ศูนย์	ครู	กรรม การ ศพด.	รวม
	แกดดำ							
11	อบต.แกดดำ	วัดบ้านเหล่าจั่น	1	1	1	1	2	6
12	อบต.วังแสง	อบต.วังแสง	1	1	1	1	3	7
13	อบต.โนน ภิบาล	อบต.โนนภิบาล	1	1	1	1	3	7
	โกสุมพิสัย							
14	อบต.เขวาไร่	อบต.เขวาไร่	1	1	1	1	3	7
15	อบต.หนอง กุสุวรรค์	หนองกุสุวรรค์	1	1	1	1	3	7
16	อบต.หนอง บัว	อบต.หนองบัว	1	1	1	1	3	7
17	อบต.เขื่อน	เขื่อน	1	1	1	1	3	7
	เขียงยืน							
18	อบต.กู่ทอง	ขามเปี้ย	1	1	1	1	2	6
19	อบต.ดอนเงิน	โนนสำราญ	1	1	1	1	3	7
20	อบต.เหล่าบัว บาน	อบต.เหล่าบัวบาน	1	1	1	1	3	7
21	อบต.เขียงยืน	วัดสว่างสร้างแก้ว	1	1	1	1	2	6
	นาเชือก							
22	อบต.นาเชือก	วัดบูรพาหัวช้าง	1	1	1	1	2	6
23	อบต.ปอพาน	วัดบูรพาหนองโน	1	1	1	1	3	7
24	อบต.สันป่า ตอง	วัดกระต่าย	1	1	1	1	3	7
25	อบต.หนอง เม็ก	วัดธรรมมาริตาราม	1	1	1	1	3	7

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่	อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่					
			นายก อบต.	ปลัด อบต.	ผู้อำนวยการ/หัวหน้าศูนย์	ครู	กรรมการ ศพด.	รวม
	นาคน							
26	อบต.หนองคู	หนองบ้าน	1	1	1	1	3	7
27	อบต.ดงบัง	วัดโพธาราม	1	1	1	1	2	6
28	อบต.พระธาตุ	วัดโพธารมณ	1	1	1	1	3	7
29	อบต.ดงยาง	อบต.ดงยาง	1	1	1	1	3	7
	บรบือ							
30	อบต.กำพี้	บ้านกำพี้	1	1	1	1	3	7
31	อบต.ดอนงัว	ดอนงัว	1	1	1	1	3	7
32	อบต.หนองคูขาด	วัดโสภณาร	1	1	1	1	3	7
33	อบต.บ่อใหญ่	ดงเค็ง	1	1	1	1	3	7
34	อบต.ยาง	อบต.ยาง	1	1	1	1	4	8
	พยัคฆภูมิพิสัย							
35	อบต.นาสีนวล	นาสีนวล	1	1	1	1	2	6
36	อบต.ราษฎร์เจริญ	อบต.ราษฎร์เจริญ	1	1	1	1	3	7
37	อบต.หนองกุง	อบต.หนองกุง	1	1	1	1	3	7
38	อบต.เมืองเตา	บ้านหนองฮี	1	1	1	1	3	7
	เมืองมหาสารคาม							
39	อบต.แก่งเลิงจาน	ดอนตูม	1	1	1	1	3	7
40	อบต.โคกก่อ	หัวช้าง	1	1	1	1	3	7
41	อบต.หนองโน	อบต.หนองโน	1	1	1	1	3	7
42	อบต.ท่าสองคอน	อบต.ท่าสองคอน	1	1	1	1	4	8

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่	อำเภอ/ องค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น	ชื่อศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่					รวม
			นายก อบต.	ปลัด อบต.	ผู้อำนวยการ/ หัวหน้า ศูนย์	ครู	กรรม การ ศพต.	
43	อบต.แว้งนาง	อบต.แว้งนาง	1	1	1	1	3	7
	ยางสีสุราช							
44	อบต.ดงเมือง	ป่าขาม	1	1	1	1	3	7
45	อบต.ยางสีสุ ราช	ยางสีสุราช	1	1	1	1	4	8
46	อบต.แว้งดง	โนนสมบูรณ์	1	1	1	1	3	7
	วาปีปทุม							
47	อบต.ขาม ป้อม	วัดบ้านหนองแวง	1	1	1	1	4	8
48	อบต.แคน	แก่น้อย	1	1	1	1	3	7
49	อบต.จัวบา	วัดสว่างโคกไร่	1	1	1	1	3	7
50	อบต.เสื่อไก่อ	หนองกุง	1	1	1	1	3	7
	รวม		50	50	50	50	145	345

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ประเภทและลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม มีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการบริหารหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดค่าตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ มากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ มาก
- 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ปานกลาง

2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ น้อย

1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ น้อยที่สุด

3.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม จากเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยอื่นที่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายกัน ว่าควรมีกี่ขั้นตอน และประกอบด้วยเนื้อหาในด้านใดบ้าง และเป็นมาตรวัดอะไร โดยใช้มาตรวัดให้สอดคล้องและเหมาะสมกับข้อมูลตัวอย่าง

3.2.2 สร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ให้ครอบคลุมเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2553)

3.2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำ

3.2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผ่านการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านเพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruency : IOC) พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปทุกข้อ

3.2.2.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ โดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาเห็นชอบ

3.2.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 ศูนย์ รวมจำนวนกลุ่มทดลอง 30 คน และหาคุณภาพได้ดังนี้

3.2.6.1 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.384 – 0.895 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.925

3.2.6.2 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.377 – 0.774 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.955

3.2.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าความเชื่อมั่นแล้ว ไปจัดทำเป็นชุดแบบสอบถามฉบับจริง และนำแบบสอบถามฉบับจริง ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

4.1 ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อประสานงานไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างภายในจังหวัดมหาสารคาม

4.2 ติดต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อนัดหมายวันเก็บรวบรวมข้อมูล และส่งคืนแบบสอบถาม

4.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และจัดส่งทางไปรษณีย์ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 315 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.30

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดกระทำข้อมูล

5.1.1 ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์นำมาจัดระบบ

5.1.2 ตรวจสอบให้คะแนน ก่อนนำคะแนนไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์หาค่าร้อยละและค่าความถี่

5.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.51-5.00	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
2.51-3.50	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
1.51-2.50	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
1.00-1.50	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในระยะที่ 1 มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยการคำนวณจากสูตร $PNI_{modified}$ ของ นางลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (สุวิมล ว่องวานิช, 2550) ต่อไปนี้

$$PNI_{modified} = (I-D) / D \quad (I = \text{สภาพที่พึงประสงค์} ; D = \text{สภาพปัจจุบัน})$$

1.2 ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบล จำนวน 3 แห่ง ที่มีวิธีปฏิบัติการบริหารจัดการดีเยี่ยม (Best Practices) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

1.2.1 เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง และมีโครงสร้างการบริหารจัดการที่ชัดเจน

1.2.2 เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับรางวัล ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับยอดเยี่ยมดีเด่น หรือเคยได้รับรางวัลด้านการบริหารจัดการที่ดี

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ 3 แห่ง ได้แก่ 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโจดหนองแก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดขอนแก่น 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลดอนกลาง อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม และ 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยการศึกษาเอกสาร หลักฐาน และสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นายกองคการบริหารส่วนตำบลหรือรองนายกองคการบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการกอง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แห่งละ 5 คน รวม 15 คน

1.3 ยกร่างแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

1.4 ประเมินแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยทำการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ และ Focus Group

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มในการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีวิธีปฏิบัติการบริหารจัดการดีเยี่ยม (Best Practices) จำนวน 3 แห่ง มีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 3 จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) อยู่ในระดับดีมากทุกมาตรฐาน ข้อมูลเอกสารและหลักฐานประกอบการศึกษา ได้แก่ แผนปฏิบัติการ รายงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา บันทึกการประชุม แผนการสอน บันทึกกิจกรรม อาคารสถานที่ ห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ ภาพถ่ายกิจกรรม เกียรติบัตร โล่ รางวัล เป็นต้น กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นายกองคการบริหารส่วนตำบลหรือรองนายกองคการบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการกอง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แห่งละ 5 คน รวม 15 คน

2.2 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบ ยืนยันและประเมินแนวทางการจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 9 ท่าน ด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ดังนี้

2.2.1 นายกฤติภัทร์ ภิญโญชุตินันท์ ร.ป.ม. ปลัดเทศบาลพระบุ จังหวัดขอนแก่น

2.2.2 นางพรทิพย์ ชมภูคำ บริหารการศึกษา นักวิชาการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวัวใหญ่ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

2.2.3 นางสาวสุทนา ศิลาสิทธิ์ บริหารการศึกษา ครูชำนาญการ เทศบาลตำบลเชียงใหม่ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2.4 นางลำดวน โลตุลิต บริหารการศึกษา ครูชำนาญการพิเศษ เทศบาลตำบลเชียงใหม่ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2.5 นางกุหลาบ ภู่อ่าง สาขาหลักสูตรและการสอน ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลตำบลโนนสูง อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์

2.2.6 นายสุชาติ จันทะเจียง บริหารการศึกษา นักวิชาการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

2.2.7 นางสาวสุวิมล บุรพันธ์ บริหารการศึกษา นักบริหารการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลนาสีนวน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

2.2.8 นายวรชิต ชิมเกต บริหารการศึกษา นักบริหารการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลกุดไผ่ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

2.2.9 อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ ภาควิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้เกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจ ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. เป็นหรือเคยเป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือมีประสบการณ์ทางด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือ การศึกษาปฐมวัย อย่างน้อย 3 ปี หรือ

3. มีความรู้หรือมีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา การบริหารสถานศึกษา หรือเป็นอาจารย์ผู้สอนด้านการบริหารการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ประเภทและลักษณะของเครื่องมือ

การศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม (Focus Group) และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

3.1.1 แบบสัมภาษณ์

เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ นายกองการบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการกองหรือหัวหน้างาน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และตัวแทนคณะกรรมการบริหารศูนย์ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โครงการ กิจกรรม ขั้นตอนการดำเนินงาน ผลการดำเนินงานจากการบริหาร ปัญหาการบริหารจัดการ การแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน และผลงานดีเด่นจากการบริหาร

3.1.2 แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

เป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

3.1.3 แบบประเมินแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

เป็นแบบประเมินเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) ชนิด 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดค่าตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.2.1 การสร้างแบบสัมภาษณ์

3.2.1.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ จากเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยอื่นที่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายกัน ว่าควรมีประเด็นบันทึกอะไรบ้าง

3.2.1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุม แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โครงการ กิจกรรม ขั้นตอนการดำเนินการ ผลการดำเนินงานจากการบริหาร ปัญหาการบริหารจัดการ การแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน และผลงานดีเด่นจากการบริหาร

3.2.1.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำ

3.2.1.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นโดยผ่านการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruency : IOC) ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา

3.2.1.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ โดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาเห็นชอบ

3.2.2 การสร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

3.2.2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม จากเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยอื่นที่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายกัน ว่าควรมีประเด็นบันทึกอะไรบ้าง

3.2.2.2 สร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่มให้ครอบคลุม แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โครงการ กิจกรรม ขั้นตอนการดำเนินการ ผลการดำเนินงานจากการบริหาร ปัญหาการบริหารจัดการ การแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน และผลงานดีเด่นจากการบริหาร

3.2.2.3 นำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำ

3.2.2.4 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ โดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาเห็นชอบ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.3 แบบประเมินแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็ก
องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

3.2.3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม จากเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยอื่นที่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายกัน ว่าควรมีกี่ขั้นตอน และประกอบด้วยเนื้อหาด้านใดบ้าง และเป็นมาตรวัดอะไร โดยใช้มาตรวัดให้สอดคล้องและเหมาะสมกับข้อมูลตัวอย่าง

3.2.3.2 กำหนดกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ นิยามศัพท์เฉพาะในการศึกษา ซึ่งใช้กรอบแนวคิดการสร้างแบบประเมินความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

3.2.3.3 ร่างแบบประเมินความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

3.2.3.4 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำ

3.2.3.5 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาเห็นชอบ แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสืออนุญาตเข้าศึกษาข้อมูลเชิงลึกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 3 แห่ง จากทางคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ เพื่อนัดหมาย วันเวลา ในการศึกษาข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 3 แห่ง ตามวัน เวลา ที่นัดหมาย ด้วยตนเอง

4.3 ผู้วิจัยขอหนังสือเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จากทางคณะศึกษาศาสตร์ ถึงผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

4.4 ผู้วิจัยติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิทางโทรศัพท์ เพื่อนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ในการ Focus Group และประเมินแนวทาง

4.5 ดำเนินกิจกรรม Focus Group และประเมินแนวทาง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดกระทำ ผู้วิจัย ได้ดำเนินการดังนี้

5.1.1 ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ของแบบประเมินที่ได้รับกลับคืนมา หากไม่สมบูรณ์ผู้วิจัยจะเก็บเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

5.1.2 ตรวจให้คะแนนแบบประเมินความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางฯ และบันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์

5.1.3 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในลักษณะความเรียง และตารางประกอบการบรรยาย

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.2.1 ข้อมูลจากการศึกษาวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำเสนอในรูปแบบตาราง

5.2.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ดำเนินการดังนี้

5.2.1 ข้อมูลตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำเสนอรูปตารางประกอบการบรรยาย

5.2.2 ข้อมูลตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอเป็นตาราง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม สามารถนำเสนอผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
D	แทน	สภาพปัจจุบัน
I	แทน	สภาพที่พึงประสงค์
$PNI_{(modified)}$	แทน	ความต้องการจำเป็น

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม
2. ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม
  - 1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ศึกษา

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 มาตรฐาน ได้แก่

- 1.1.1 มาตรฐานที่ 1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 1.1.2 มาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากร
- 1.1.3 มาตรฐานที่ 3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
- 1.1.4 มาตรฐานที่ 4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
- 1.1.5 มาตรฐานที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
- 1.1.6 มาตรฐานที่ 6 ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กเล็ก

1.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและสังเคราะห์ตัวชี้วัดการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 34 ตัวชี้วัด รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

- 1.2.1 มาตรฐานที่ 1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
  - 1.2.1.1 มีการกำหนดโครงสร้างของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน เพื่อให้มีพร้อมทั้งด้านคน สถานที่ งบประมาณ และวิธีดำเนินการ
  - 1.2.1.2 มีปฏิทินการดำเนินงานอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับปีการศึกษาตามระบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 1.2.1.3 มีการวางแผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกปีการศึกษา
  - 1.2.1.4 มีการจัดทำระเบียบในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจนและครอบคลุมตามภารกิจ
  - 1.2.1.5 มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน
  - 1.2.1.6 มีการดำเนินการตามปฏิทินการดำเนินงาน แผนการบริหารจัดการ ระเบียบ และเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่กำหนดไว้
  - 1.2.1.7 มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามข้อ 6 และประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
  - 1.2.1.8 มีการนำผลที่ได้จากการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามข้อ 7 เพื่อสะท้อนผลสู่การปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา
- 1.2.2 มาตรฐานด้านบุคลากร
  - 1.2.2.1 มีการวางแผนด้านบุคลากร บทบาทหน้าที่ อัตรากำลัง โดยจัดให้มีจำนวนบุคลากรที่เหมาะสมกับปริมาณงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
  - 1.2.2.2 มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ โดยจัดทำเป็นปฏิทินการพัฒนาบุคลากร
  - 1.2.2.3 มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกตำแหน่งอย่างสม่ำเสมอ
  - 1.2.2.4 มีการประเมินผลการปฏิบัติของบุคลากรทุกตำแหน่งอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.2.2.5 มีการสะท้อนผลการประเมินบุคลากรไปเป็นแนวทางในการกำหนดแผนการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

1.2.3 มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

1.2.3.1 มีการวิเคราะห์สภาพความเหมาะสมและความพร้อมสำหรับใช้งานของอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยกำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสมไว้

1.2.3.2 มีการวางแผนการด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยไว้อย่างชัดเจนและสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน โดยจัดทำเป็นปฏิทินการดำเนินงาน

1.2.3.3 มีการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้

1.2.3.4 มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้

1.2.3.5 มีการนำผลการตรวจสอบข้อ 4 นำสู่การประเมินและพัฒนาการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

1.2.4 มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

1.2.4.1 มีการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ และการเสริมสร้างคุณธรรมให้แก่เด็กโดยเฉพาะความกตัญญู

1.2.4.2 มีการวางแผนการพัฒนาเด็กด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรโดยจำแนกเป็น 4 ด้าน ให้สอดคล้องกับการพัฒนา ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา และสอดคล้องกับหลักสูตร

1.2.4.3 มีการวางแผนการพัฒนาวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

1.2.4.4 มีการดำเนินการตามแผนด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

1.2.4.5 มีการตรวจสอบผลการดำเนินการตามแผนด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และประเมินผลการดำเนินงาน

1.2.4.6 มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรเพื่อนำสู่การพัฒนาและนำสู่การกำหนดแผนการพัฒนาในข้อ 3

1.2.5 มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

1.2.5.1 วิเคราะห์บทบาทและความสัมพันธ์ของหน่วยงานหรือบุคคล ผู้มีแนวโน้มให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

1.2.5.2 มีการวางแผนส่งเสริมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

1.2.5.3 มีการให้ความสำคัญและประสานสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน

1.2.5.4 มีการดำเนินการตามแผนด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยเน้นการสื่อสารสร้างความเข้าใจร่วมกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ให้การสนับสนุน

1.2.5.5 มีการตรวจสอบการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนอย่างสม่ำเสมอและมีการประเมินผลให้สอดคล้องตามแผน

1.2.5.6 มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนเพื่อนำสู่การพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

1.2.6 มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.2.6.1 มีการวางแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.2.6.2 มีการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.2.6.3 มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.2.6.4 มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อนำสู่การพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

1.3 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสารในข้อ 1.1 และ 1.2 มาเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็น นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการกองหรือหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้แทนคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกลับคืนมาได้จำนวน 315 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.30 แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังปรากฏในตาราง 3 - 10

ตาราง 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	137	43.49
หญิง	178	56.51
รวม	315	100.00
2. อายุ		
20 - 35 ปี	162	51.43
36 - 50 ปี	117	37.14
51 ปีขึ้นไป	36	11.43
รวม	315	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรีหรือต่ำกว่า	268	85.08
ปริญญาโทหรือสูงกว่าปริญญาโท	47	14.92
รวม	315	100.00
4. ประสบการณ์ในการบริหารหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
1 – 5 ปี	74	23.49
6 – 10 ปี	180	57.14
11 ปีขึ้นไป	61	19.37
รวม	315	100.00

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 56.51) อายุ 20 – 35 ปี (ร้อยละ 51.43) ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือต่ำกว่า (ร้อยละ 85.08) และประสบการณ์ในการบริหารหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ 6-10 ปี (ร้อยละ 57.14)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม

การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น					
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.46	0.68	ปานกลาง	4.05	0.90	มาก
2. ด้านบุคลากร	3.51	0.79	ปานกลาง	4.11	0.96	มาก
3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัย	3.37	0.68	ปานกลาง	3.78	1.00	มาก
4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	3.49	0.60	ปานกลาง	3.88	0.90	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น					
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจาก ทุกภาคส่วน	3.40	0.63	ปาน กลาง	4.40	0.87	มาก
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก ปฐมวัย	3.31	0.59	ปาน กลาง	3.74	0.88	มาก
โดยรวม	3.43	0.67	ปาน กลาง	4.01	0.94	มาก

จากตาราง 4 สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น					
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีการกำหนดโครงสร้างของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน เพื่อให้มี พร้อมทั้งด้านคน สถานที่ งบประมาณ และวิธีดำเนินการ	3.43	0.52	ปาน กลาง	3.79	0.73	มาก
2. มีปฏิทินการดำเนินงานอย่าง ชัดเจนและสอดคล้องกับปีการศึกษา ตามระบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.40	0.56	ปาน กลาง	3.95	0.92	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น					
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3. มีการวางแผนการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกปีการศึกษา	3.45	0.57	ปาน กลาง	4.09	0.78	มาก
4. มีการจัดทำระเบียบในการ บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่าง ชัดเจนและครอบคลุมตามภารกิจ	3.51	0.66	ปาน กลาง	4.09	0.89	มาก
5. มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานใน การกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน	3.33	0.61	ปาน กลาง	4.36	0.86	มาก
6. มีการดำเนินการตามปฏิทินการ ดำเนินงาน แผนการบริหารจัดการ ระเบียบ และเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กที่ได้กำหนดไว้	3.73	0.97	มาก	4.37	0.89	มาก
7. มีการตรวจสอบผลการ ดำเนินงานตามข้อ 6 และ ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน	3.42	0.82	ปาน กลาง	3.77	1.05	มาก
8. มีการนำผลที่ได้จากการ ตรวจสอบผลการดำเนินงานตามข้อ 7 เพื่อสะท้อนผลสู่การปรับปรุงการ ดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา	3.39	0.54	ปาน กลาง	3.95	0.85	มาก
รวม	3.46	0.68	ปาน กลาง	4.05	0.90	มาก

จากตาราง 5 สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นตัวชี้วัดพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ตัวชี้วัด และอยู่ในระดับปานกลาง 7 ตัวชี้วัด สามารถเรียงลำดับตัวชี้วัดโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับ ได้ดังนี้ 6 มีการดำเนินการตามปฏิทินการดำเนินงาน แผนการบริหารจัดการ

ระเบียบ และเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้กำหนดไว้ 4 มีการจัดทำระเบียบในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจนและครอบคลุมตามภารกิจ และ 3 มีการวางแผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกปีการศึกษา

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นตัวชี้วัดพบว่า อยู่ในระดับมากทุกตัวชี้วัด สามารถเรียงลำดับตัวชี้วัดโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับ ได้ดังนี้ 6 มีการดำเนินการตามปฏิทินการดำเนินงาน แผนการบริหารจัดการ ระเบียบ และเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้กำหนดไว้ 5 มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน และอันดับที่สามมีสองข้อ คือ 3 มีการวางแผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกปีการศึกษา และ 4 มีการจัดทำระเบียบในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจนและครอบคลุมตามภารกิจ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลากร

การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น					
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีการวางแผนด้านบุคลากร บทบาทหน้าที่ อัตรากำลัง โดยจัดให้มี จำนวนบุคลากรที่เหมาะสมกับปริมาณ งานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.45	0.63	ปาน กลาง	3.61	0.88	มาก
2. มีการวางแผนพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ความสามารถในการ ปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างทั่วถึงและ สม่ำเสมอ โดยจัดทำเป็นปฏิทินการ พัฒนาบุคลากร	3.55	1.08	มาก	4.22	0.91	มาก
3. มีการตรวจสอบการปฏิบัติงาน ของบุคลากรทุกตำแหน่งอย่าง สม่ำเสมอ	3.47	0.68	ปาน กลาง	4.20	0.96	มาก
4. มีการประเมินผลการปฏิบัติของ บุคลากรทุกตำแหน่งอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.57	0.76	มาก	4.23	0.92	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น					
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
5. มีการสะท้อนผลการประเมิน บุคลากรไปเป็นแนวทางในการกำหนด แผนการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	3.50	0.72	ปาน กลาง	4.30	0.98	มาก
รวม	3.51	0.79	ปาน กลาง	4.11	0.96	มาก

จากตาราง 6 สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นตัวชี้วัดพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ตัวชี้วัด และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ตัวชี้วัด สามารถเรียงลำดับตัวชี้วัดโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับ ได้ดังนี้ 4 มีการประเมินผลการปฏิบัติของบุคลากรทุกตำแหน่งอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 2 มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ โดยจัดทำเป็นปฏิทินการพัฒนาบุคลากร และ 5 มีการสะท้อนผลการประเมินบุคลากรไปเป็นแนวทางในการกำหนดแผนการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นตัวชี้วัดพบว่า อยู่ในระดับมากทุกตัวชี้วัด สามารถเรียงลำดับตัวชี้วัดโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับ ได้ดังนี้ 5 มีการสะท้อนผลการประเมินบุคลากรไปเป็นแนวทางในการกำหนดแผนการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง 4 มีการประเมินผลการปฏิบัติของบุคลากรทุกตำแหน่งอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ 2 มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ โดยจัดทำเป็นปฏิทินการพัฒนาบุคลากร

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น					
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีการวิเคราะห์สภาพความเหมาะสมและความพร้อมสำหรับใช้งานของอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยกำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสมไว้	3.54	0.51	มาก	3.72	0.77	มาก
2. มีการวางแผนการด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ไว้อย่างชัดเจนและสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน โดยจัดทำเป็นปฏิทินการดำเนินงาน	3.34	0.70	ปานกลาง	3.82	1.05	มาก
3. มีการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้	3.29	0.72	ปานกลาง	3.68	1.04	มาก
4. มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้	3.38	0.69	ปานกลาง	3.94	1.03	มาก
5. มีการนำผลการตรวจสอบข้อ 4 นำสู่การประเมินและพัฒนาการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	3.31	0.72	ปานกลาง	3.76	1.06	มาก
รวม	3.37	0.68	ปานกลาง	3.78	1.00	มาก

จากตาราง 7 สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและ

ความปลอดภัย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นตัวชี้วัดพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ตัวชี้วัด และอยู่ในระดับปานกลาง 4 ตัวชี้วัด สามารถเรียงลำดับตัวชี้วัดโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับ ได้ดังนี้ 1 มีการวิเคราะห์สภาพความเหมาะสมและความพร้อมสำหรับใช้งานของอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยกำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสมไว้ 4 มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้ และ 2 มีการวางแผนการด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยไว้อย่างชัดเจนและสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน โดยจัดทำเป็นปฏิทินการดำเนินงาน

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นตัวชี้วัดพบว่า อยู่ในระดับมากทุกตัวชี้วัด สามารถเรียงลำดับตัวชี้วัดโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับ ได้ดังนี้ 4 มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้ 2 มีการวางแผนการด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ไว้อย่างชัดเจนและสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน โดยจัดทำเป็นปฏิทินการดำเนินงาน และ 5 มีการนำผลการตรวจสอบข้อ 4 นำสู่การประเมินและพัฒนาการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น					
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเสริมสร้างคุณธรรมให้แก่เด็ก โดยเฉพาะความกตัญญู	3.41	0.49	ปานกลาง	3.58	0.80	มาก
2. มีการวางแผนการพัฒนาเด็กด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยจำแนกเป็น 4 ด้าน ให้สอดคล้องกับการพัฒนา ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา และสอดคล้องกับหลักสูตร	3.49	0.51	ปานกลาง	3.92	0.88	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น					
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3. มีการวางแผนการพัฒนาวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรอย่าง ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	3.51	0.50	มาก	3.85	0.83	มาก
4. มีการดำเนินการตามแผนด้าน วิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	3.37	0.63	ปาน กลาง	4.13	0.88	มาก
5. มีการตรวจสอบผลการ ดำเนินการตามแผนด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร และ ประเมินผลการดำเนินงาน	3.65	0.67	มาก	3.96	0.88	มาก
6. มีการสะท้อนผลการดำเนินงาน ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เพื่อนำสู่การพัฒนาและนำสู่การ กำหนดแผนการพัฒนาในข้อ 3	3.53	0.74	มาก	3.81	1.01	มาก
รวม	3.49	0.60	ปาน กลาง	3.88	0.90	มาก

จากตาราง 8 สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นตัวชี้วัดพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ตัวชี้วัด และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ตัวชี้วัด สามารถเรียงลำดับตัวชี้วัดโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับ ได้ดังนี้ 5 มีการตรวจสอบผลการดำเนินการตามแผนด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และประเมินผลการดำเนินงาน 6 มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เพื่อนำสู่การพัฒนาและนำสู่การกำหนดแผนการพัฒนาในข้อ 3 และ 3 มีการวางแผนการพัฒนาวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นตัวชี้วัดพบว่า อยู่ในระดับมากทุกตัวชี้วัด สามารถเรียงลำดับตัวชี้วัดโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับ ได้ดังนี้ 4 มีการดำเนินการตามแผนด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5 มีการตรวจสอบผลการดำเนินการตามแผนด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และประเมินผลการดำเนินงาน และ 2 มีการวางแผนการพัฒนา

เด็กด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยจำแนกเป็น 4 ด้าน ให้สอดคล้องกับการพัฒนา ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา และสอดคล้องกับหลักสูตร

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น					
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. วิเคราะห์บทบาทและความสัมพันธ์ของหน่วยงานหรือบุคคลผู้มีแนวโน้มให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	3.45	0.50	ปานกลาง	4.45	0.79	มาก
2. มีการวางแผนส่งเสริมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	3.48	0.66	ปานกลาง	4.38	0.94	มาก
3. มีการให้ความสำคัญและประสานสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน	3.35	0.65	ปานกลาง	4.36	0.95	มาก
4. มีการดำเนินการตามแผนด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยเน้นการสื่อสารสร้างความเข้าใจร่วมกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ให้การสนับสนุน	3.49	0.55	ปานกลาง	4.44	0.81	มาก
5. มีการตรวจสอบการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนอย่างสม่ำเสมอและมีการประเมินผลให้สอดคล้องตามแผน	3.12	0.72	ปานกลาง	4.40	0.87	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น					
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
6. มีการสะท้อนผลการดำเนินงาน ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการ สนับสนุนจากทุกภาคส่วนเพื่อนำสู่การ พัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	3.50	0.61	ปาน กลาง	4.38	0.86	มาก
รวม	3.40	0.63	ปาน กลาง	4.40	0.87	มาก

จากตาราง 9 สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นตัวชี้วัดพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกตัวชี้วัด สามารถเรียงลำดับตัวชี้วัดโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับ ได้ดังนี้ 6 มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนเพื่อนำสู่การพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ 4 มีการดำเนินการตามแผนด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยเน้นการสื่อสารสร้างความเข้าใจร่วมกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ให้การสนับสนุน และ 2 มีการวางแผนส่งเสริมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นตัวชี้วัดพบว่า อยู่ในระดับมากทุกตัวชี้วัด สามารถเรียงลำดับตัวชี้วัดโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับ ได้ดังนี้ 1 วิเคราะห์บทบาทและความสัมพันธ์ของหน่วยงานหรือบุคคล ผู้มีแนวโน้มให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน 5 มีการตรวจสอบการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนอย่างสม่ำเสมอและมีการประเมินผลให้สอดคล้องตามแผน และ 4 มีการดำเนินการตามแผนด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยเน้นการสื่อสารสร้างความเข้าใจร่วมกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ให้การสนับสนุน

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น					
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีการวางแผนด้านส่งเสริม เครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.20	0.48	ปาน กลาง	3.90	0.99	มาก
2. มีการดำเนินงานตามแผน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนา เด็กปฐมวัย	3.41	0.76	ปาน กลาง	3.60	0.81	มาก
3. มีการตรวจสอบผลการ ดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริม เครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.38	0.53	ปาน กลาง	3.63	0.71	มาก
4. มีการสะท้อนผลการดำเนินงาน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก ปฐมวัยเพื่อนำสู่การพัฒนาการ ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	3.27	0.51	ปาน กลาง	3.85	0.94	มาก
รวม	3.31	0.59	ปาน กลาง	3.74	0.88	มาก

จากตาราง 10 สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นตัวชี้วัดพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกตัวชี้วัด สามารถเรียงลำดับตัวชี้วัดโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับ ได้ดังนี้ 2 มีการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 3 มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และ 4 มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อนำสู่การพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นตัวชี้วัดพบว่า อยู่ในระดับมากทุกตัวชี้วัด สามารถเรียงลำดับตัวชี้วัดโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับ ได้ดังนี้ 1 มีการวางแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 4 มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านส่งเสริม

เครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อนำสู่การพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และ 3 มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

2.1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น เพื่อจัดลำดับความสำคัญ (Modified Priority Needs Index: PNI_{modified}) ของการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ ดังตาราง 11 - 17

ตาราง 11 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงและลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวมของการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
1. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	3.40	4.40	0.30	1
2. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.46	4.05	0.17	2
3. ด้านบุคลากร	3.51	4.11	0.17	2
4. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.31	3.74	0.13	3
5. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	3.37	3.78	0.12	4
6. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	3.49	3.88	0.11	5

จากตาราง 11 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม เรียงลำดับตามค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ อันดับที่ 1 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน อันดับที่ 2 มีสองข้อ คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และด้านบุคลากร อันดับที่ 3 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย อันดับที่ 4 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และอันดับที่ 5 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

ตาราง 12 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงและลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวมของ การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุน จากทุกภาคส่วน

การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
1. วิเคราะห์บทบาทและความสัมพันธ์ของ หน่วยงานหรือบุคคล ผู้มีแนวโน้มให้การ สนับสนุนและมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	3.45	4.45	0.29	3
2. มีการวางแผนส่งเสริมการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุก ภาคส่วน	3.48	4.38	0.26	5
3. มีการให้ความสำคัญและประสาน สัมพันธภาพอันดีระหว่างหน่วยงานและผู้ให้ การสนับสนุน	3.35	4.36	0.30	2
4. มีการดำเนินการตามแผนด้านการมีส่วน ร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดย เน้นการสื่อสารสร้างความเข้าใจร่วมกันอย่าง สม่าเสมอและต่อเนื่อง ระหว่างศูนย์พัฒนา เด็กเล็กและผู้ให้การสนับสนุน	3.49	4.44	0.27	4
5. มีการตรวจสอบการดำเนินงานด้านการ มีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน อย่างสม่ำเสมอและมีการประเมินผลให้ สอดคล้องตามแผน	3.12	4.40	0.41	1
6. มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจาก ทุกภาคส่วนเพื่อนำสู่การพัฒนาการ ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	3.50	4.38	0.25	6
รวม	3.40	4.40	0.30	

จากตาราง 12 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหาร จัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน เรียงลำดับตามค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ อันดับที่ 1 มีการตรวจสอบการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนอย่างสม่ำเสมอและมีการประเมินผลให้สอดคล้องตามแผน อันดับที่ 2 มีการให้ความสำคัญและประสานสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างหน่วยงานและผู้ที่ให้การสนับสนุน และ วิเคราะห์บทบาทและความสัมพันธ์ของหน่วยงานหรือบุคคล ผู้มีแนวโน้มให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

ตาราง 13 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงและลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวมของการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคามด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	D	I	PNImodified	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. มีการกำหนดโครงสร้างของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน เพื่อให้มีพร้อมทั้งด้านคน สถานที่ งบประมาณ และวิธีดำเนินการ	3.43	3.79	0.11	5
2. มีปฏิทินการดำเนินงานอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับปีการศึกษาตามระบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.40	3.95	0.16	4
3. มีการวางแผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกปีการศึกษา	3.45	4.09	0.19	2
4. มีการจัดทำระเบียบในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจนและครอบคลุมตามภารกิจ	3.51	4.09	0.17	3
5 มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน	3.33	4.36	0.31	1
6. มีการดำเนินการตามปฏิทินการดำเนินงาน แผนการบริหารจัดการ ระเบียบและเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่กำหนดไว้	3.73	4.37	0.17	3
7. มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามข้อ 6 และประสิทธิภาพในการดำเนินงาน	3.42	3.77	0.10	6

ตาราง 13 (ต่อ)

การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การ บริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
8. มีการนำผลที่ได้จากการตรวจสอบผล การดำเนินงานตามข้อ 7 เพื่อสะท้อนผลสู่ การปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา	3.39	3.95	0.16	4
รวม	3.46	4.05	0.17	

จากตาราง 13 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหาร
จัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม
ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เรียงลำดับตามค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้
อันดับที่ 1 มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน อันดับที่ 2 คือ มีการวางแผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกปี
การศึกษา และอันดับที่ 3 มีสองข้อ คือ มีการจัดทำระเบียบในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็ก
เล็กอย่างชัดเจนและครอบคลุมตามภารกิจ และมีการดำเนินการตามปฏิทินการดำเนินงาน แผนการ
บริหารจัดการ ระเบียบ และเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้กำหนดไว้

ตาราง 14 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงและลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวมของ
การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ
องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลากร

การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การ บริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
1. มีการวางแผนด้านบุคลากร บทบาท หน้าที่ อัตรากำลัง โดยจัดให้มีจำนวน บุคลากรที่เหมาะสมกับปริมาณงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.45	3.61	0.05	4
2. มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ โดยจัดทำเป็น ปฏิทินการพัฒนาบุคลากร	3.55	4.22	0.19	3

ตาราง 14 (ต่อ)

การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
3. มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานของ บุคลากรทุกตำแหน่งอย่างสม่ำเสมอ	3.47	4.20	0.21	2
4. มีการประเมินผลการปฏิบัติของบุคลากร ทุกตำแหน่งอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำสู่การ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.57	4.23	0.19	3
5. มีการสะท้อนผลการประเมินบุคลากรไป เป็นแนวทางในการกำหนดแผนการพัฒนา บุคลากรอย่างต่อเนื่อง	3.50	4.30	0.23	1
รวม	3.51	4.11	0.17	

จากตาราง 14 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลากร เรียงลำดับตามค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ อันดับที่ 1 มีการสะท้อนผลการประเมินบุคลากรไปเป็นแนวทางในการกำหนดแผนการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง อันดับที่ 2 มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกตำแหน่งอย่างสม่ำเสมอ และอันดับที่ 3 มีสองข้อคือ มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ โดยจัดทำเป็นปฏิทินการพัฒนาบุคลากร และมีการประเมินผลการปฏิบัติของบุคลากรทุกตำแหน่งอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ตาราง 15 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงและลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวมของการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
1. มีการวางแผนด้านส่งเสริมเครือข่าย การพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.20	3.90	0.22	1
2. มีการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริม เครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.41	3.60	0.05	4

ตาราง 15 (ต่อ)

การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
3. มีการตรวจสอบผลการดำเนินงาน ตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนา เด็กปฐมวัย	3.38	3.63	0.07	3
4. มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้าน ส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อ นำสู่การพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	3.27	3.85	0.18	2
รวม	3.31	3.74	0.13	

จากตาราง 15 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เรียงลำดับตามค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ อันดับที่ 1 มีการวางแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย อันดับที่ 2 มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และอันดับที่ 3 มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อนำสู่การพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ตาราง 16 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงและลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวมของการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
1. มีการวิเคราะห์สภาพความเหมาะสม และความพร้อมสำหรับใช้งานของอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดย กำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสมไว้	3.54	3.72	0.05	5

ตาราง 16 (ต่อ)

การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	D	I	PNImodified	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
2. มีการวางแผนการด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ไว้อย่าง ชัดเจนและสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน โดยจัดทำเป็นปฏิทินการดำเนินงาน	3.34	3.82	0.14	2
3. มีการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามแผนและ ปฏิทินที่กำหนดไว้	3.29	3.68	0.12	4
4. มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานด้าน อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความ ปลอดภัยตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้	3.38	3.94	0.17	1
5. มีการนำผลการตรวจสอบข้อ 4 นำสู่การ ประเมินและพัฒนาการดำเนินงานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	3.31	3.76	0.13	3
รวม	3.37	3.78	0.12	

จากตาราง 16 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหาร
จัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม
ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย เรียงลำดับตามค่าดัชนีความต้องการจำเป็น
ได้ดังนี้ อันดับที่ 1 มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและ
ความปลอดภัยตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้ อันดับที่ 2 มีการวางแผนการด้านอาคารสถานที่
สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ไว้อย่างชัดเจนและสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน โดยจัดทำเป็น
ปฏิทินการดำเนินงาน และอันดับที่ 3 มีการนำผลการตรวจสอบข้อ 4 นำสู่การประเมินและ
พัฒนาการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ตาราง 17 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงและลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวมของ
การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ
องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การ บริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
1. มีการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดการ เรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ และการ เสริมสร้างคุณธรรมให้แก่เด็กโดยเฉพาะ ความกตัญญู	3.41	3.58	0.05	5
2. มีการวางแผนการพัฒนาเด็กด้าน วิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดย จำแนกเป็น 4 ด้าน ให้สอดคล้องกับการ พัฒนา ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา และสอดคล้องกับหลักสูตร	3.49	3.92	0.12	2
3. มีการวางแผนการพัฒนาวิชาการและ กิจกรรมตามหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและ สม่ำเสมอ	3.51	3.85	0.10	3
4. มีการดำเนินการตามแผนด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร	3.37	4.13	0.23	1
5. มีการตรวจสอบผลการดำเนินการตาม แผนด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และประเมินผลการดำเนินงาน	3.65	3.96	0.08	4
6. มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้าน วิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เพื่อนำสู่ การพัฒนาและนำสู่การกำหนดแผนการ พัฒนาในข้อ 3	3.53	3.81	0.08	4
รวม	3.49	3.88	0.11	

จากตาราง 17 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหาร
จัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม
ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เรียงลำดับตามค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ อันดับ
ที่ 1 มีการดำเนินการตามแผนด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร อันดับที่ 2 มีการวางแผนการ
พัฒนาเด็กด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยจำแนกเป็น 4 ด้าน ให้สอดคล้องกับการพัฒนา

ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา และสอดคล้องกับหลักสูตร และอันดับที่ 3 มีการวางแผนการพัฒนาวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2.2 ผลการศึกษาริธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิธีการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 3 แห่ง ผลการศึกษปรากฏดังนี้

2.2.1 ผลการศึกษาริธีปฏิบัติที่ดีด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งที่ 1 ผลการศึกษามีดังนี้

2.2.1.1 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้แทนจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบและต้นสังกัด สรุปได้ว่า ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโจดหนองแก อำเภอนาดูน จังหวัดขอนแก่น มีการจัดประชุมคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นประจำอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง มีการจัดประชุมผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง มีการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนระหว่างครู หัวหน้าศูนย์ และผู้ปกครองนักเรียนเป็นประจำสม่ำเสมอ มีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชน และหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ ภาคเอกชนในพื้นที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และกิจกรรมที่ขอความร่วมมืออย่างสม่ำเสมอ ชุมชนให้ความร่วมมือในการสอดส่องดูแลความปลอดภัยของศูนย์และเด็ก ๆ ในชุมชนเป็นอย่างดี โดยมีตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ทาง อบต. เปิดรับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ผ่านมามีภาคเอกชนในพื้นที่ให้การสนับสนุนโดยการเลี้ยงอาหารว่างและขนม แก่เด็ก ๆ และบุคลากรในโอกาสวันเด็ก วันปีใหม่ และโอกาสสำคัญอื่น ๆ...”

(นายกองค์การบริหารส่วนตำบล, 2561: สัมภาษณ์)

“...เราเปิดรับสนับสนุนจากทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชน ที่ผ่านมามีการสนับสนุนด้านทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอน ได้รับการมีส่วนร่วมจากชุมชนในการเฝ้าระวัง ดูแลความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและเด็ก ๆ ในชุมชน...”

(ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล, 2561: สัมภาษณ์)

“...การมีส่วนร่วมที่มีเป็นประจำและสม่ำเสมอ คือ การมีส่วนร่วมจากชุมชนและผู้ปกครอง ไม่ว่าจะเป็นการให้การสนับสนุนด้านการศึกษา การมีส่วนร่วมในการดูแลเด็ก การให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการทำงานและการให้การส่งเสริมกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก...”

(หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

“...ได้รับคำแนะนำ ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการดูแลเด็ก และมีการ
สนทนาแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ และประชาสัมพันธ์
กิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบอย่างสม่ำเสมอ...”

(ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

2.2.1.2 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้แทนจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบและต้น
สังกัด ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโจดหนองแก อำเภอพหล
จังหวัดขอนแก่น สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลจัดสรรงบประมาณสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
อย่างเพียงพอ ตามจำนวนเด็กที่อยู่ในความดูแล มีการบริหารจัดการทั่วไปตามที่กำหนดในมาตรฐาน
การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการบริหารงบประมาณโดยดำเนินการตามระเบียบกระทรวง
มหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการ
จัดการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551 และมีการจัดทำระเบียบขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เด็กแต่ละคนจะได้รับการสนับสนุนให้
ได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณค่าถูกต้องตามหลักโภชนาการ มีอาหารว่าง อาหารเสริม (นม)
เครื่องนอน วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การศึกษาให้เพียงพอกับความต้องการและได้รับการจัดประสบการณ์
และส่งเสริมพัฒนาการให้ครบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสังคม และด้าน
สติปัญญา ตามวัยและศักยภาพของเด็ก โดยมีตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...องค์การบริหารส่วนตำบลจัดสรรงบประมาณสำหรับศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กอย่างเพียงพอ ตามจำนวนเด็กที่อยู่ในความดูแล...”

(นายกองค์การบริหารส่วนตำบล, 2561: สัมภาษณ์)

“...การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินการตามระเบียบ
กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็น
ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551 และมีการจัดทำระเบียบ
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก...”

(ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล, 2561: สัมภาษณ์)

“...การบริหารจัดการงบประมาณสำหรับเด็ก เด็กแต่ละคนจะได้รับ
การสนับสนุนให้ได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณค่าถูกต้องตามหลักโภชนาการ มีอาหารว่าง
อาหารเสริม (นม) เครื่องนอน วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การศึกษาให้เพียงพอกับความต้องการ...”

(ผู้อำนวยการกองการศึกษา, 2561: สัมภาษณ์)

“...การบริหารจัดการด้านการจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ เด็กในความดูแลของศูนย์ฯ จะต้องได้รับการส่งเสริมพัฒนาให้ครบทั้ง 4 ด้าน เหมาะสมตามวัยและศักยภาพของเด็ก...”

(หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

2.2.1.3 ด้านบุคลากร

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้แทนจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบและต้นสังกัด ด้านบุคลากร ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโจดหนองแก อำเภอลพบุรี จังหวัดขอนแก่น สรุปได้ว่า การรับสมัครบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด และพิจารณาผู้สมัครตามคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งที่กำหนดไว้ บุคลากรทุกฝ่ายในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการพัฒนาศักยภาพ ความรู้ ความสามารถในการทำงาน และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ มีการพัฒนาบุคลากรด้วยการอบรมให้ความรู้และพัฒนาด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยมีตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...การรับสมัครบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอบต. ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด และพิจารณาผู้สมัครตามคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งที่กำหนดไว้...”

(นายกองค์การบริหารส่วนตำบล, 2561: สัมภาษณ์)

“...บุคลากรทุกฝ่ายในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จะได้รับการพัฒนาศักยภาพ ความรู้ ความสามารถในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากทรัพยากรบุคคลเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรและให้ได้รับการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง...”

(ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล, 2561: สัมภาษณ์)

“...การดำเนินการด้านบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ และเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เสนอหรือแจ้งความประสงค์ที่ต้องการพัฒนาเองได้ โดยการอนุมัติจะต้องพิจารณาตามความเหมาะสม...”

(ผู้อำนวยการกองการศึกษา, 2561: สัมภาษณ์)

“...บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านดูแลเด็กมีคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตรงตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และมีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนและจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล...”

(หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

“...ปัญหาที่พบด้านครูผู้ดูแลเด็กคือ ผู้ดูแลเด็กมีคุณวุฒิและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งไม่ครบทุกคน ที่ผ่านมากแก้ไขโดยส่งบุคลากรที่ไม่มีวุฒิปริญญาตรีไปศึกษาต่อ และจัดส่งบุคลากรเข้าอบรมในหลักสูตรที่มีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านดูแลเด็กจัดให้มีการประเมินพัฒนาผู้เรียน และพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการ...”

(ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

2.2.1.4 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้แทนจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบและต้นสังกัด ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโจดหนองแก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดขอนแก่น สรุปได้ว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ทั้งเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเดียวกันและคนละสังกัด มีการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็ก ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดทำแผนงานความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กำหนดเป้าหมาย สร้างแนวปฏิบัติร่วมกัน และให้การช่วยเหลือในการยืมทรัพยากรบางอย่างเพื่อใช้งาน ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่ายและประเมินผลการพัฒนาเครือข่าย เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและส่งเสริมความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กเล็กระหว่างหัวหน้าศูนย์ ผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยมีตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ในยุคสมัยนี้ การทำงานแบบเครือข่ายมีความสำคัญและจำเป็นมาก การทำงานต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนเพื่อช่วยส่งเสริมให้ประสบผลสำเร็จและเกิดประโยชน์ได้กว้างขวางขึ้น งานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก็เช่นเดียวกันมีเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด อบต. เดียวกัน ร่วมเป็นพันธมิตรซึ่งกันและกัน พัฒนางานให้ก้าวหน้าร่วมกัน...”

(นายกองค์การบริหารส่วนตำบล, 2561: สัมภาษณ์)

“...มีการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก...”

(ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล, 2561: สัมภาษณ์)

“...จัดทำแผนงานความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กำหนดเป้าหมาย สร้างแนวปฏิบัติร่วมกัน และให้การช่วยเหลือในการยืมทรัพยากรบางอย่างเพื่อใช้งาน...”

(ผู้อำนวยการกองการศึกษา, 2561: สัมภาษณ์)

“...มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่ายและประเมินผล การพัฒนาเครือข่าย เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและส่งเสริม ความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กเล็กระหว่างหัวหน้าศูนย์ ผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง...”

(หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

2.2.1.5 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้แทนจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบและต้น สังกัด ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโจดหนองแก อำเภอลพบุรี จังหวัดขอนแก่น สรุปได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ ในพื้นที่เสี่ยงอันตราย มีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุอุบัติภัยและอัคคีภัย ที่อาจเกิดขึ้นในตัวอาคาร มี ประตู-หน้าต่างที่มั่นคงแข็งแรง อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีจำนวนเด็กเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้อง มีการจัดบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาดปลอดภัยและเพียงพอเหมาะสมกับการทำกิจกรรมของเด็ก และมีพื้นที่ใช้สอยเฉลี่ย 2.00 ตารางเมตรต่อเด็ก 1 คน มีการจัดห้องเป็นสัดส่วน เช่น ห้องครัว ห้อง ส้วม สถานที่แปร่งพื้น ห้องพยาบาล มีบริเวณพื้นที่สำหรับการนอนสะอาด อากาศถ่ายเทได้สะดวก ปลอดภัยโปร่งไม่มีเสียงรบกวน แสงสว่างไม่จ้าเกินไป และมีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เหมาะสมกับเด็ก ด้าน ความปลอดภัยมีอุปกรณ์ป้องกันภัยติดตั้งเครื่องดับเพลิง ปลั๊กไฟอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม พื้นจาก มือเด็ก มีตุ๊กตา และเครื่องปฐมพยาบาลที่หยิบใช้ได้ง่าย มีการติดตั้งมุ้งลวด มีระบบรับส่งที่ปลอดภัย มีเบอร์โทรฉุกเฉิน หากมีเหตุจำเป็น โดยมีตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสถานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสม และ ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงอันตราย มีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุอุบัติภัยและอัคคีภัย ที่อาจเกิดขึ้นในตัวอาคาร ศูนย์ มีประตู-หน้าต่างที่มั่นคงแข็งแรง อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี...”

(หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

“...ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจำนวนเด็กเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้อง มีการจัดบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาดปลอดภัยและเพียงพอเหมาะสมกับการทำกิจกรรมของเด็ก และมีพื้นที่ใช้สอยเฉลี่ย 2.00 ตารางเมตรต่อเด็ก 1 คน มีการจัดห้องเป็นสัดส่วน เช่น ห้องครัว ห้อง ส้วม สถานที่แปร่งพื้น ห้องพยาบาล มีบริเวณพื้นที่สำหรับการนอนสะอาด อากาศถ่ายเทได้สะดวก ปลอดภัยโปร่งไม่มีเสียงรบกวน แสงสว่างไม่จ้าเกินไป และมีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เหมาะสมกับเด็ก...”

(ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

“...ด้านความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องมีอุปกรณ์ป้องกัน ภัยติดตั้งเครื่องดับเพลิง ปลั๊กไฟอยู่สูงจากมือเด็ก มีตุ๊กตา และเครื่องปฐมพยาบาลที่หยิบใช้ได้ง่าย มีการติดตั้งมุ้งลวด มีระบบรับส่งที่ปลอดภัย มีเบอร์โทรฉุกเฉิน หากมีเหตุจำเป็น...”

(ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล, 2561: สัมภาษณ์)

2.2.1.6 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้แทนจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบและต้นสังกัด ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโจดหนองแก อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดขอนแก่น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนมีการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 ให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและมีการประเมินตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษาส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามช่วงอายุของเด็ก จัดกิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการความสนใจและความสามารถของเด็กตามวัย โดยบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวัน และการเล่นของเด็กตามธรรมชาติที่เหมาะสมกับวัย มีสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เพียงพอและหลากหลาย 8) มีการวัดและประเมินผลที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดและมีการวัดผลและประเมินผลเป็นระยะๆ โดยมีตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...มีการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 ให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและมีการประเมินตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษา...”
(ผู้อำนวยการกองการศึกษา, 2561: สัมภาษณ์)

“...ทางศูนย์ฯ ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภทจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามช่วงอายุของเด็ก จัดกิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการความสนใจและความสามารถของเด็กตามวัย โดยบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวันและการเล่นของเด็กตามธรรมชาติที่เหมาะสมกับวัย...”
(หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

“...มีการใช้สื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เพียงพอและหลากหลาย มีการวัดและประเมินผลที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดและมีการวัดผลและประเมินผลเป็นระยะๆ...”
(ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

2.2.2 ผลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งที่ 2 ผลการศึกษามีดังนี้

2.2.2.1 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้แทนจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบและ

ต้นสังกัด ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลดอนกลาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ว่า สมาชิกในชุมชนทั้งและข้าราชการสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้การช่วยเหลือดูแลด้านการบริหารจัดการงานและมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติงาน หรือแผน 3 ปี ชุมชนให้การสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาคเอกชน ธุรกิจ ร้านค้าในชุมชน เกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และโรงเรียนในพื้นที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนด้านการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ และการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก โดยมีตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ด้านการมีส่วนร่วม เราได้รับการมีส่วนร่วมจากสมาชิกในชุมชนทั้ง ส.อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้การช่วยเหลือดูแลด้านการบริหารจัดการงานของ อบต.ในทุกส่วนและมี ส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติงาน หรือแผน 3 ปี ส่วนการสนับสนุน ชุมชนให้การสนับสนุน กิจกรรมต่าง ๆ ของ อบต.เป็นอย่างดีและสม่ำเสมอ รวมถึงผู้ปกครองเด็กที่เราดูแลอยู่ ก็ให้ความ ร่วมมือ กับกิจกรรมต่าง ๆ...”

(นายกองค์การบริหารส่วนตำบล, 2561: สัมภาษณ์)

“...องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานในการส่งเสริมและ สนับสนุนงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก - ด้านการมีส่วนร่วมจากภาคชุมชน เราได้รับอย่างต่อเนื่องจาก ผู้ปกครอง และเคยได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชน ธุรกิจ ร้านค้าในชุมชน เกี่ยวกับกิจกรรม ต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก...”

(ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล, 2561: สัมภาษณ์)

“...การจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เรามีภาคี เครือข่าย คือ โรงเรียนในพื้นที่ตำบล ซึ่งสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย ได้รับการส่งเสริมสนับสนุน ด้านหลักสูตร และการจัดประสบการณ์ โดยได้เชิญคุณครูหัวหน้า ระดับชั้นปฐมวัย มาให้คำแนะนำในการวิเคราะห์หลักสูตร และการจัดประสบการณ์...”

(ผู้อำนวยการกองการศึกษา, 2561: สัมภาษณ์)

“...การขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน จะเป็นในส่วนมีส่วน ร่วมในการดูแลด้านความปลอดภัยของเด็ก และทรัพย์สินของราชการ การออกเยี่ยมบ้าน การ เผยแพร่ผลงานของศูนย์ฯ การจัดกิจกรรมวันสำคัญ การดูแลด้านสุขภาพอนามัยของเด็ก และการ ขอความร่วมมือด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนบางอย่างที่ต้องใช้สิ่งสื่อในท้องถิ่น ซึ่งได้รับความ ร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนเป็นอย่างดีตลอดมา...”

(หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

“...มีการขอความร่วมมือจากโรงเรียนใกล้เคียงในพื้นที่ เพื่อให้คำแนะนำให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แก่เด็ก การวิเคราะห์หลักสูตร ซึ่งในช่วงที่มีการปรับปรุงหลักสูตรเราได้รับตัวอย่าง และข้อเสนอแนะจากคุณครูหัวหน้าสายชั้นปฐมวัย เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรอย่างมาก เมื่อได้วิเคราะห์หลักสูตรแล้วก็มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์อย่างต่อเนื่องจนทุกวันนี้...”

(ครูศุภณีย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

2.2.2.2 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้แทนจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบและต้นสังกัด ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลดอนกลาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ผู้นำศาสนา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก ได้รับการอุดหนุนงบประมาณจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551 มีการดำเนินการจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามวิธีการดำเนินการที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด และมีการจัดทำระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการบริหารภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ผู้นำศาสนา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก...”

(นายกองค์การบริหารส่วนตำบล, 2561: สัมภาษณ์)

“...ด้านงบประมาณและการรับการอุดหนุนงบประมาณจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551...”

(ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล, 2561: สัมภาษณ์)

“...เมื่อได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับสื่อและวัสดุอุปกรณ์การจัดการเรียนการสอน ทางกองการศึกษาจะจัดสรรให้กับศูนย์ฯ และในการขออนุมัติใช้งบประมาณจะผ่านความเห็นชอบจากกองการศึกษา ปลัด และนายก ตามลำดับ งบประมาณจะถูกนำไปใช้สำหรับดำเนินการจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามวิธีการ

ดำเนินการที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดและมีการจัดทำระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก...”

(ผู้อำนวยการกองการศึกษา, 2561: สัมภาษณ์)

2.2.2.3 ด้านบุคลากร

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้แทนจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบและต้นสังกัด ด้านบุคลากร ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลตอนกลาง อำเภอกอสุ่มพสัย จังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสำรวจและจัดทำแผนการจัดสรรอัตรากำลังให้เพียงพอสำหรับปฏิบัติงานและสอดคล้องกับจำนวนเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการวางแผนการจัดสรรอัตรากำลัง ให้เหมาะสมตามจำนวนเด็กและสอดคล้องกับนโยบายและแผนการจัดการศึกษาท้องถิ่น บุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าและครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนด้วยการวิจัยในชั้นเรียน และมีการใช้วิธีการวัดและประเมินผลเด็กตามสภาพจริง โดยมีตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการวางแผนการจัดสรรอัตรากำลัง ให้เหมาะสมตามจำนวนเด็กและสอดคล้องกับนโยบายและแผนการจัดการศึกษาท้องถิ่น...”

(ผู้อำนวยการกองการศึกษา, 2561: สัมภาษณ์)

“...ดำเนินงานตามมาตรฐานครบทุกตัวบ่งชี้และมีตัวบ่งชี้ที่เน้นคือ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในและรายงานประเมินตนเองและมีคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตรงตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น...”

(หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

“...บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านดูแลเด็ก มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลเด็กตามสภาพจริง...”

(ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

2.2.2.4 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้แทนจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบและต้นสังกัด ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลตอนกลาง อำเภอกอสุ่มพสัย จังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ว่าการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ระหว่าง ศพด. มีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อ

กำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำแผนงานความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และปฏิทินงานแนวทางการปฏิบัติงาน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างเครือข่ายและประชาสัมพันธ์งานของเครือข่าย มีการจัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรร่วมกันของเครือข่าย โดยมีข้อดีในการประหยัดงบประมาณ และเกิดการผสมผสานความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีความรู้ความสามารถมากยิ่งขึ้น โดยมีตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...การส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ระหว่าง ศพด. มีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำแผนงานความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และปฏิทินงานแนวทางการปฏิบัติงาน...”
(ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล, 2561: สัมภาษณ์)

“...เพื่อให้การดำเนินงานเครือข่ายสัมฤทธิ์ผลเป็นรูปธรรม จึงมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างเครือข่าย และประชาสัมพันธ์งานของเครือข่าย...”
(ผู้อำนวยการกองการศึกษา, 2561: สัมภาษณ์)

“...มีการจัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรร่วมกันของเครือข่าย โดยมีข้อดีในการประหยัดงบประมาณ และเกิดการผสมผสานความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความรู้ความสามารถมากยิ่งขึ้น...”
(หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

2.2.2.5 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้แทนจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบและต้นสังกัด ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลดอนกลาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสถานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงอันตราย มีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัยและอัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้นในตัวอาคาร มีการจัดบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาดปลอดภัยและเพียงพอเหมาะสมกับการทำกิจกรรมของเด็ก และมีพื้นที่ใช้สอยเฉลี่ย 2.00 ตารางเมตรต่อเด็ก 1 คน มีการจัดห้องเป็นสัดส่วน เช่น ห้องครัว ห้องส้วม สถานที่ แปรงพื้น ห้องพยาบาล มีบริเวณพื้นที่สำหรับการนอนสะอาด อากาศถ่ายเทได้สะดวก ปลอดภัย มีห้องปฐมพยาบาลและชุดปฐมพยาบาลพื้นฐาน มีตู้ยา และเครื่องปฐมพยาบาลที่หยิบใช้ได้ง่าย สิ่งแวดล้อมภายนอกและภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแสงธรรมชาติที่เพียงพอ มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีสภาพแวดล้อมที่สะอาดมีระเบียบกันที่มั่นคงแข็งแรง บริเวณศูนย์ไม่มีบ่อน้ำ หรือลุ่มน้ำขัง มีระบบรับส่งที่ปลอดภัย มีแผน

และแนวทางปฏิบัติกรณีเด็กมีเหตุฉุกเฉินที่จะต้องดำเนินการช่วยเหลือโดยด่วน โดยมีตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสถานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่มีขนาดเหมาะสม และไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงอันตราย มีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัย และอัคคีภัย ที่อาจเกิดขึ้นในตัวอาคารอาคารและส่วนประกอบของอาคารมีความมั่นคงแข็งแรงอยู่ในสภาพใช้การได้ดี ทางเข้าออกที่กว้างขวางเพียงพอ พื้นสะอาด และมีพื้นที่สำหรับทำกิจกรรม จัดห้องเป็นสัดส่วนแยกประเภทให้ชัดเจน มีพื้นที่สำหรับนอนที่สะอาดอากาศถ่ายเท ไม่มีเสียง แสงมากไป ไม่มีสัตว์หรือแมลงต่างๆ พื้นอาคารไม่ชื้น ไม่ลื่น มีห้องปฐมพยาบาลและชุดปฐมพยาบาลพื้นฐาน...”

(ผู้อำนวยการกองการศึกษา, 2561: สัมภาษณ์)

“...การจัดบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาดปลอดภัยและเพียงพอเหมาะสมกับการทำกิจกรรมของเด็ก และมีพื้นที่ใช้สอยเฉลี่ย 2.00 ตารางเมตรต่อเด็ก 1 คน มีการจัดห้องเป็นสัดส่วน เช่น ห้องครัว ห้องส้วม สถานที่ แปรงพื้น ห้องพยาบาล มีบริเวณพื้นที่สำหรับการนอนสะอาด อากาศถ่ายเทได้สะดวกปลอดโปร่ง ไม่มีเสียงรบกวน มีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เหมาะสมกับเด็กมีพื้นที่เฉลี่ยประมาณ 2 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน...”

(หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

“...ด้านความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีแผนและแนวทางปฏิบัติกรณีเด็กมีเหตุฉุกเฉินที่จะต้องดำเนินการช่วยเหลือโดยด่วน จะต้องมียุทธศาสตร์ป้องกันภัย ติดตั้งเครื่องดับเพลิง บริเวณศูนย์ฯ ไม่มีบ่อน้ำหรือลุ่มน้ำขัง มีรั้วกวดเรียกสัญญาณในกรณีฉุกเฉินในทุกห้อง มีการติดตั้งมุ้งลวด มีระบบระบายน้ำที่ปลอดภัย มีเบอร์โทรฉุกเฉิน...”

(ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

2.2.2.6 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้แทนจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบและต้นสังกัด ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลตอนกลาง อำเภอกอสุ่มพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ว่า มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและมีการประเมินตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข 4) จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กไว้ล่วงหน้าและแผนการจัดประสบการณ์ที่เกิดจากสภาพจริง 5) มีการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลของเด็กเป็นรายบุคคลใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน 6) จัดกิจกรรมมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้องเรียน 7) จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เช่น กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ การจัดกิจกรรมตามโครงการต่าง ๆ 8) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามช่วงอายุของเด็ก โดยมีตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและมีการประเมินตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท...”

(ผู้อำนวยการกองการศึกษา, 2561: สัมภาษณ์)

“...จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุขมีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กไว้ล่วงหน้า และแผนการจัดประสบการณ์ที่เกิดจากสภาพจริง มีการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลของเด็กเป็นรายบุคคล ใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียนจัดประสบการณ์ให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามช่วงอายุของเด็ก...”

(หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

“...จัดกิจกรรมมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้องเรียน จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เช่น กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ การจัดกิจกรรมตามโครงการต่าง...”

(ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

2.2.3 ผลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งที่ 3 ผลการศึกษามีดังนี้

2.2.3.1 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้แทนจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบและต้นสังกัด ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ว่า การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในการดูแลของกองการศึกษา เด็กได้รับการพัฒนาตามเป้าหมาย โดยองค์การบริหารส่วนตำบล ให้การส่งเสริมและสนับสนุนด้านอาคารสถานที่ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากรอย่างเต็มที่ และเพียงพอการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดสรรบุคลากรเพื่อทำหน้าที่ครูผู้ดูแลเด็กอย่างเพียงพอตามสัดส่วนของเด็ก มีการความร่วมมือจากหน่วยงานด้านการศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อช่วยดูแลในเรื่องการจัดประสบการณ์ ด้านสื่อและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการประเมินพัฒนาเด็กทุกปีการศึกษา โดยมีตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในการดูแลของกองการศึกษาที่ผ่านมามีผลการดำเนินงานที่ดี เด็กได้รับการพัฒนาตามเป้าหมาย อบต.ให้การส่งเสริมและสนับสนุนด้านอาคารสถานที่ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากรอย่างเต็มที่ และเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน...”

(นายกองค์การบริหารส่วนตำบล, 2561: สัมภาษณ์)

“...การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐตามจำนวนของเด็กที่ดูแลรับผิดชอบ มีการจัดสรรบุคลากรเพื่อทำหน้าที่ครูผู้ดูแลเด็กอย่างเพียงพอตามสัดส่วนของเด็ก มีการความร่วมมือจากหน่วยงานด้านการศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อช่วยดูแลในเรื่องการจัดประสบการณ์ เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ สำหรับด้านสื่อและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ...”

(ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล, 2561: สัมภาษณ์)

“...มีการขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานราชการในพื้นที่ ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการประเมินพัฒนาเด็กทุกปีการศึกษา มีการสนับสนุนการจัดประสบการณ์จากโรงเรียนในพื้นที่ มีการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการสอนจากภาคเอกชนในพื้นที่ และผู้ปกครองเด็กให้การสนับสนุนและร่วมมือเป็นอย่างดี...”

(ผู้อำนวยการกองการศึกษา, 2561: สัมภาษณ์)

“...ศพด. ได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนเป็นอย่างดี และเราก็ดูแลลูกหลานให้ชุมชนเป็นอย่างดีเช่นกัน เด็กทุกคนได้รับการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการตามหลักสูตร ได้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ การจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีประสิทธิภาพเทียบได้กับการสอนในโรงเรียนต่าง ๆ...”

(หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

2.2.3.2 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้แทนจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบและต้นสังกัด ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการงานทุกภาคส่วนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดำเนินการภายใต้การกำกับดูแลและควบคุมโดยคณะกรรมการศูนย์ฯ และต้นสังกัด คือ กองการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กยึดตามหลักสูตรปฐมวัย พ.ศ. 2560 ควบคู่กับ พ.ศ. 2546 คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ผู้นำศาสนา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก และดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551 ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สื่อวัสดุที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีทั้งที่หาซื้อตามร้านค้าและสื่อประเภทที่ประดิษฐ์ขึ้นมา รวมถึงสื่อวัสดุธรรมชาติที่ได้จากท้องถิ่น การประกอบอาหารสำหรับเด็ก จะเน้นความสด สะอาด มีสุขอนามัยที่ดี ถูกสุขลักษณะ โดยมีตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ผู้นำศาสนา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก และดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551...”

(ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2561: สัมภาษณ์)

“...ศพด. ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สื่อวัสดุที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีทั้งที่หาซื้อ ตามร้านค้าและสื่อประเภทที่ประดิษฐ์ขึ้นมา รวมถึงสื่อวัสดุธรรมชาติที่ได้จากท้องถิ่น...”

(ผู้อำนวยการกองการศึกษา, 2561: สัมภาษณ์)

“...การประกอบอาหารสำหรับเด็ก จะเน้นความสด สะอาด มี สุขอนามัยที่ดี ทั้งวัตถุดิบ เครื่องครัว และพาชนะที่ใช้ จะต้องได้รับการล้าง ทำความสะอาดและ จัดเก็บอย่างถูกสุขลักษณะ รวมถึงนมที่จัดให้เด็ก จะต้องไม่บูดหรือเน่าเสีย โดยสังเกตจากลักษณะ ของกล่องนม และวันหมดอายุ...”

(หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

“...การบริหารจัดการงานทุกภาคส่วนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดำเนินการภายใต้การกำกับดูแลและควบคุมโดยคณะกรรมการศูนย์ฯ และต้นสังกัดคือ กอง การศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กยึดตามหลักสูตรปฐมวัย พ.ศ. 2560 ควบคู่กับ พ.ศ. 2546 ครูผู้ดูแลเด็กมีจำนวนเพียงพอและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่าง เต็มกำลังความสามารถ...”

(ครูผู้ดูแลเด็ก, 2561: สัมภาษณ์)

2.2.3.3 ด้านบุคลากร

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้แทนจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบและ ต้นสังกัด การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ว่า บุคลากรผู้ปฏิบัติงานประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมี คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตรงตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง มีแผนอัตรากำลังของบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อให้เพียงพอและเหมาะสมสำหรับการปฏิบัติราชการ และมีการสำรวจความต้องการเปรียบเทียบกับภาระงานที่ดูแลรับผิดชอบและผ่านความเห็นชอบโดยที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีการสำรวจความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากร โดยมีตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...บุคลากรผู้ปฏิบัติงานประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตรงตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น...”

(นายกองค์การบริหารส่วนตำบล, 2561: สัมภาษณ์)

“...มีการวางแผนด้านอัตรากำลังของบุคลากรทุกฝ่ายเพื่อให้เพียงพอและเหมาะสมสำหรับการปฏิบัติราชการ โดยมีการสำรวจความต้องการเปรียบเทียบกับภาระงานที่ดูแลรับผิดชอบและผ่านที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบ...”

(ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล, 2561: สัมภาษณ์)

“...ทางศูนย์จะมีการสำรวจและสอบถามความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรประจำศูนย์ฯ ทุกปี และให้นำเสนอสิ่งที่ต้องการเข้าร่วมในประเด็นที่สนใจ เพื่อให้ผู้อำนวยการเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสม...”

(หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

“...บุคลากรได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยจัดสรรช่วงเวลาให้เหมาะสมและผู้อำนวยการจะเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมของโครงการพัฒนาบุคลากรที่เสนอขึ้นไป...”

(ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

2.2.3.4 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้แทนจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบและต้นสังกัด ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ว่า การส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำแผนงานความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปฏิทินงาน แนวทางการปฏิบัติงาน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประเมินผลการพัฒนาเครือข่าย ดำเนินการจัดตั้งเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับต่าง ๆ เปิดโอกาสให้ทุกส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การส่งเสริมความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กเล็กระหว่างหัวหน้าศูนย์ ผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยมีตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...มีการดำเนินงานตามมาตรฐานครบทุกตัวบ่งชี้และมีตัวบ่งชี้ที่เน้นคือมีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก...”

(นายกองค์การบริหารส่วนตำบล, 2561: สัมภาษณ์)

“...เปิดโอกาสให้ทุกส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน ด้านพัฒนาเด็กเล็กระหว่างหัวหน้าศูนย์ ผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง...”

(ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล, 2561: สัมภาษณ์)

“...จัดทำแผนงานความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปฏิบัติงาน แนวทางการปฏิบัติงานและแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประเมินผลการพัฒนาเครือข่ายและดำเนินการจัดตั้งเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับต่างๆ...”

(ผู้อำนวยการกองการศึกษา, 2561: สัมภาษณ์)

2.2.3.5 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้แทนจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบและต้นสังกัด ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ว่า อาคาร สถานที่ ตั้งอยู่ในพื้นที่มีขนาดเหมาะสมและไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงอันตราย มีทางเข้า-ออกจากตัวอาคารมีความกว้างที่สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวกหากเกิดอุบัติเหตุหรือภาวะฉุกเฉินต่างๆ มีการจัดบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาดปลอดภัยและเพียงพอเหมาะสมกับการทำกิจกรรมของเด็ก จัดห้องเป็นสัดส่วน 3) มีบริเวณพื้นที่สำหรับการนอนสะอาด อากาศถ่ายเทได้สะดวกปลอดโปร่ง ไม่มีเสียงรบกวน แสงสว่างไม่จ้าเกินไปมีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เหมาะสมกับเด็ก มีบริเวณพื้นที่รับประทานอาหารที่สะอาด มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีแสงสว่างเหมาะสม มีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับจำนวน มีห้องปฐมพยาบาล มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น สิ่งแวดล้อมมีแสงสว่างจากธรรมชาติสม่ำเสมอทั่วทั้งห้อง เชื่อมต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา มีอากาศถ่ายเทได้ สภาพแวดล้อมที่สะอาดถูกสุขลักษณะและตั้งห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่น มีการจัดระบบสุขาภิบาลการระบายน้ำ การระบายอากาศ และการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ไม่เป็นแหล่งเพาะหรือแพร่เชื้อโรค มีการติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัยหรือเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคาร มีการติดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่อง ต่อพื้นที่ 150 ตารางเมตร ไม่มีหลุมหรือบ่อน้ำที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กในบริเวณโดยรอบตัวอาคาร รวมทั้งไม่ปลูกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม ห้องครัวหรือที่ประกอบอาหารมีประตูเปิด-ปิดที่ปลอดภัยเด็กเข้าไปไม่ได้ มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินของ ส่วนราชการต่าง ๆ มีแผนและแนวทางปฏิบัติกรณีเด็กมีเหตุฉุกเฉินที่จะต้องดำเนินการช่วยเหลือโดยด่วน โดยมีตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ด้านสิ่งแวดล้อมมีแสงสว่างจากธรรมชาติสม่ำเสมอทั่วทั้งห้อง เชื่อมต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา มีอากาศถ่ายเทได้ สภาพแวดล้อมที่สะอาด ถูกสุขลักษณะและตั้งห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่น มีการจัดระบบสุขาภิบาลการระบายน้ำ การระบายอากาศและ

การจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ไม่เป็นแหล่งเพาะหรือแพร่เชื้อโรค...”

(ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล, 2561: สัมภาษณ์)

“...สถานที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในพื้นที่มีขนาดเหมาะสม และไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงอันตราย มีทางเข้า-ออก จากตัวอาคารมีความกว้างที่สามารถเคลื่อนย้ายเด็ก ออกจากตัวอาคารได้สะดวกหากเกิดอุบัติเหตุหรือภาวะฉุกเฉินต่างๆ จัดบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัยและเพียงพอ เหมาะสมกับการทำกิจกรรมของเด็ก จัดห้องเป็นสัดส่วน มีบริเวณพื้นที่สำหรับการนอนสะอาด อากาศถ่ายเทได้สะดวกปลอดภัย ไม่มีเสียงรบกวน...”

(ผู้อำนวยการกองการศึกษา, 2561: สัมภาษณ์)

“...ด้านความปลอดภัย มีการติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย มีเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคาร มีเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่อง ต่อพื้นที่ 150 ตารางเมตร ไม่ปลูกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม สำหรับห้องครัวหรือที่ประกอบอาหารมีประตูเปิด-ปิด ที่ปลอดภัย เด็กเข้าไปไม่ได้ มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินของส่วนราชการต่างๆ และมีแผนและแนวทางปฏิบัติกรณีเด็กมีเหตุฉุกเฉินที่จะต้องดำเนินการช่วยเหลือโดยเร่งด่วน...”

(หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

2.2.3.6 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้แทนจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบและต้นสังกัด ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ว่า จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและมีการประเมินตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษา จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสุขในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นกิจกรรมเรียนรู้ 6 กิจกรรม มีสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เพียงพอและหลากหลาย มีการวัดและประเมินผลที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดและมีการวัดผลและประเมินผลเป็นระยะๆ โดยมีตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและมีการประเมินตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษา...”

(ผู้อำนวยการกองการศึกษา, 2561: สัมภาษณ์)

“...จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นกิจกรรมเรียนรู้ 6 กิจกรรม เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้และทักษะให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข เอื้อต่อการเรียนรู้ มีสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
ที่เพียงพอและหลากหลาย...”

(หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

“...มีการวัดและประเมินผลที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดและมีการ
วัดผลและประเมินผลเป็นระยะๆ...”

(ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2561: สัมภาษณ์)

2.3 ผลการพัฒนาร่างแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็ก
เล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัยได้พัฒนาร่างแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็ก
เล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 35
ตัวชี้วัด 108 แนวทาง รายละเอียดดังตาราง 18

ตาราง 18 ร่างแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ร่างแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
1. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	
1. กำหนดกรอบงานและจัดกลุ่มผู้มีส่วนรวมและผู้ให้การสนับสนุนตามกรอบงาน	1.1 วิเคราะห์กรอบงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บทบาทการมีส่วนร่วมหรือการรับการสนับสนุน 1.2 จัดกลุ่มผู้มีส่วนรวมและผู้ให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ การมีส่วนร่วมและการสนับสนุน ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน
2. มีแผนด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	2.1 จัดทำแผนด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จำแนกตามกลุ่ม ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน 2.2 จัดทำทะเบียนหรือฐานข้อมูลผู้ให้การสนับสนุนด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน 2.3 เพิ่มเติมการปฏิบัติด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนลงในปฏิทินการปฏิบัติงานรายภาคเรียน/รายปีการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. ให้ความสำคัญและสานสัมพันธ์อันดีระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ให้การสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอ	3.1 จัดกิจกรรมประชุมประจำปีเพื่อรายงานผลการดำเนินงาน และแสดงความขอบคุณ โดยอาจจัดทำของที่ระลึกผลงานของเด็กๆ หรือโล่ และใบประกาศเกียรติคุณ เพื่อตอบแทนเป็นประจำสม่ำเสมอ ตามความเหมาะสม 3.2 จัดทำรายงานเกี่ยวกับผู้ให้การสนับสนุนและผู้มีส่วนรวม ในรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3.3 เชิญผู้ให้การสนับสนุนกรณีต่าง ๆ เข้าร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเสมอ ได้แก่ กิจกรรมปีใหม่ กิจกรรมวันเด็ก และรายงานผลสำเร็จของการจัดกิจกรรมให้ทราบ ตามความเหมาะสม

ตาราง 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ร่างแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
4. มีการดำเนินการตามแผนด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	4.1 มีการดำเนินการตามแผนด้านวิชาการ โดยให้การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ขอความร่วมมือจากหน่วยงานด้านการศึกษาในพื้นที่ เพื่อให้ความร่วมมือด้านการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดประสบการณ์ การพัฒนาความรู้และประสบการณ์สำหรับเด็ก รวมถึงการวัดและประเมินผลเด็ก และการประเมินพัฒนาการเด็ก โดยหน่วยงานที่ราชการที่ให้ความร่วมมือ ได้แก่ โรงเรียน และข้าราชการครู ในพื้นที่ 4.2 มีการดำเนินการตามแผนด้านบุคลากร โดยคณะกรรมการศูนย์ ผู้แทนผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติงานในศูนย์ฯ ตามความเหมาะสม 4.3 มีการดำเนินการตามแผนด้านงบประมาณ โดยเปิดรับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากภาครัฐและภาคเอกชนที่มีความประสงค์ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ หรือจัดกิจกรรมเพื่อระดมเงินทุนสำหรับการสนับสนุนงานของศูนย์ฯ เช่น ฝ่าป่าการศึกษา เป็นต้น 4.4 มีการดำเนินการตามแผนด้านอาคารสถานที่ มีการจัดเวรยามเพื่อสอดส่องดูแลความเรียบร้อยด้านอาคารสถานที่เป็นประจำและขอความร่วมมือจากชุมชนโดยรอบ เพื่อให้ช่วยกันสอดส่องดูแลศูนย์ฯ ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของทุกคน 4.5 มีการดำเนินการตามแผนด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยมีการประชาสัมพันธ์งาน กิจกรรมวันสำคัญ ผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้ชุมชนได้ทราบ โดยจัดทำเป็นป้ายประชาสัมพันธ์งานและกิจกรรมของศูนย์ฯ บริเวณจุดที่มองเห็นได้ชัดเจน ได้แก่ กิจกรรมเยี่ยมบ้าน กิจกรรมวันสำคัญ เป็นต้น

ตาราง 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ร่างแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
5. มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอทุกปีการศึกษา	5.1 มีการตรวจสอบการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนอย่างสม่ำเสมอทุกปีการศึกษา 5.2 จัดทำรายงานผลการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
6. มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนเพื่อนำสู่การพัฒนาการดำเนินงาน	6.1 วิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน 6.2 นำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
2. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	
1. มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและกรอบงานแต่ละงานไว้อย่างชัดเจน	1.1 กำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1.2 กำหนดกรอบงานและหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละงาน ได้แก่ การบริหารทั่วไป การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้ครอบคลุมทุกภารกิจของศูนย์และสอดคล้องกับมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1.3 เขียนขั้นตอนการทำงานคร่าว ๆ ของแต่ละงาน 1.4 ระบุเป้าหมายที่ต้องทำให้สำเร็จสำหรับแต่ละงานในปีการศึกษาปัจจุบัน 1.5 จัดทำปฏิทินของแต่ละงานและระบุช่วงเวลาลงในปฏิทิน
2. มีปฏิทินการดำเนินงานรายภาคเรียนและรายปีการศึกษา	2.1 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการจัดทำปฏิทินของแต่ละงานในข้อ 1.5 2.2 จัดทำปฏิทินการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รายภาคเรียน และรายปีการศึกษา ให้เห็นภาพรวมของงานทั้งหมดตลอดปีการศึกษา

ตาราง 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ร่างแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
3. มีแผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรายภาคเรียนและรายปีการศึกษา	3.1 นำปฏิทินการปฏิบัติงานของแต่ละงาน และปฏิทินรวมมาจัดทำรายละเอียดเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานสำหรับทุกงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3.2 กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติ เป้าหมาย งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ จำนวนผู้ปฏิบัติ และวิธีการปฏิบัติ 3.3 รวบรวมรายละเอียดทั้งหมดจัดทำเป็นแผนปฏิบัติงาน โดยกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนลงในแผนและในปฏิทินให้สอดคล้องตรงกัน 3.4 ประชุมบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมของแผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรายภาคเรียนและรายปีการศึกษา 3.5 ปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์แผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติต่อไป
4. มีการจัดทำระเบียบในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจนและครอบคลุมตามภารกิจ	4.1 นำขั้นตอนการทำงานในข้อ 1.1.3 และวิเคราะห์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำเป็นระเบียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้เป็นหลักในการบริหารจัดการ 4.2 ยกร่างระเบียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4.3 นำร่างระเบียบเข้าสู่การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในขั้นตอนต่อไป
5. มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน	5.1 กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กลงใน ร่างระเบียบการบริหารจัดการ และตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม 5.2 นำร่างเข้าที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และนำเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นชอบต่อไป 5.3 จัดทำระเบียบและประกาศใช้ระเบียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเป็นทางการ

ตาราง 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ร่างแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
6. มีการปฏิบัติงานตามปฏิทินการดำเนินงาน แผน และระเบียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	6.1 มอบหมายบุคลากรทุกคนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ปฏิบัติงาน ตามปฏิทิน แผน และระเบียบที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด 6.2 จัดทำบันทึกผลการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรค เพื่อนำสู่การสะท้อนและปรับปรุงคุณภาพต่อไป
7. มีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานตามข้อ 6 และประสิทธิภาพในการดำเนินงาน	7.1 ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานโดยใช้การนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงาน 7.2 แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการปฏิบัติงานและกำหนดช่วงเวลานิเทศอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับการปฏิบัติงานในส่วนงานอื่น ๆ 7.3 บันทึกผลการนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงาน 7.4 จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
8. มีการนำผลที่ได้จากการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามข้อ 7 เพื่อสะท้อนผลสู่การปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา	8.1 วิเคราะห์ประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่พบในการปฏิบัติงาน และนำสู่การปรับปรุงแก้ไข 8.2 ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา
3. ด้านบุคลากร	
1. มีแผนด้านอัตรากำลังเพื่อตรวจสอบ วิเคราะห์ และจัดสรรจำนวนบุคลากรให้เหมาะสมกับปริมาณงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1.1 มีการจัดทำแผนอัตรากำลังโดยกำหนดช่วงเวลาชัดเจน 1.2 สำนวจความต้องการอัตรากำลัง โดยพิจารณาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภาระงาน/จำนวนเด็ก 1.3 ขออนุมัติการเพิ่มอัตรากำลังให้ผู้บริหารพิจารณา 1.4 ดำเนินการรับสมัคร สอบคัดเลือก ตามขั้นตอนและตามที่กำหนดในคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง

ตาราง 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ร่างแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
2. มีแผนการพัฒนาบุคลากร และปฏิทินการพัฒนาบุคลากร	2.1 มีการตรวจสอบคุณสมบัติของบุคลากรอย่าง สม่ำเสมอ ทั้งด้านคุณสมบัติตามเฉพาะตำแหน่ง และความรู้ ความสามารถ 2.2 มีการจัดทำแผนการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้เป็นผู้มี ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ และมีการ พัฒนาตนเองทันตามยุคสมัยหรือเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง ไป 2.3 จัดทำปฏิทินการพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กโดยภาพรวม 2.4 มีการกำหนดตัวชี้วัดหรือเป้าหมายของการพัฒนา บุคลากรในแผนปฏิบัติการ (แผน 3 ปี หรือ 5 ปี) เพื่อกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาบุคลากรและให้ สอดคล้องกับการพัฒนางานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. มีแผนการนิเทศการจัดการเรียน การสอนและการปฏิบัติงานของ บุคลากรทุกภาคเรียน	3.1 กำหนดช่วงเวลาการนิเทศการจัดการเรียนการสอน 3.2 กำหนดผู้นิเทศได้แก่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ ผู้อำนวยการกองการศึกษา และหัวหน้างานภายในกอง การศึกษาตามความเหมาะสม 3.3 ดำเนินการนิเทศอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง เพื่อตรวจสอบและพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากร 3.4 สรุปผลและจัดทำรายงานผลการนิเทศและนำเสนอ ผู้บริหาร
4. มีการดำเนินการตามแผน ด้านบุคลากรที่กำหนดไว้	4.1 มีการดำเนินการตามแผนด้านอัตรากำลัง 4.2 มีการดำเนินการตามแผนพัฒนาบุคลากร 4.3 มีการดำเนินการตามแผนการนิเทศและประเมินผล การปฏิบัติงาน

ตาราง 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ร่างแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
5. มีการประเมินผลการปฏิบัติของบุคลากรทุกตำแหน่งอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	5.1 รวบรวมข้อมูลของบุคลากรด้านความรู้ความสามารถ การพัฒนาตนเอง การพัฒนางาน และวิเคราะห์สรุปเป็นรายบุคคล 5.2 นำผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน มาใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติร่วมกับการสังเกตพฤติกรรม และการปฏิบัติตน คุณธรรม และจริยธรรม 5.3 สรุปผลและตัดสินผลการประเมิน โดยให้บุคลากรได้ร่วมรับทราบ และชี้แจง และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน
6. มีการสะท้อนผลการนิเทศและผลการประเมินบุคลากรเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	6.1 วิเคราะห์ผลนิเทศและการประเมินบุคลากรเป็นรายบุคคล 6.2 นำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรเป็นรายบุคคลและนำเข้าสู่แผนการพัฒนาบุคลากร
4. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	
1. มีการวางแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	1.1 วิเคราะห์ประเด็นการพัฒนาเด็กตามหลักสูตร ได้แก่ การพัฒนาด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา สิ่งหลักที่หลักสูตรต้องการให้เกิดการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 1.2 วิเคราะห์รูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาเด็กทั้ง 4 ด้าน เช่น กิจกรรมออกกำลังกายกับผู้สูงอายุในชุมชน กิจกรรมนันทนาการในชุมชน กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน กิจกรรมช่วยเหลือสังคม กิจกรรมตรวจสอบสุขภาพ เครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายหมู่บ้าน เป็นต้น 1.3 กำหนดรายละเอียดของกิจกรรม หน่วยงานที่สามารถให้การส่งเสริมให้เกิดการจัดกิจกรรม ความเหมาะสมของกิจกรรม งบประมาณ เป็นต้น 1.4 กำหนดผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากข้อ 1.3 และติดต่อ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม และเกิดเครือข่ายความร่วมมือ ในการพัฒนาเด็ก รวมถึงเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งในสังกัดเดียวกันและต่างสังกัด

ตาราง 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ร่างแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
	1.5 คัดเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมและไม่กระทบกับการเรียนของเด็ก กำหนดวันจัดกิจกรรมและขออนุมัติการจัดกิจกรรมตามความเหมาะสม 1.6 วางแผนการดำเนินกิจกรรม และการประเมินผลกิจกรรม จัดทำเป็นแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
2. มีการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	2.1 ดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 2.2 สังเกตผลการปฏิบัติตามแผน ในช่วงของการดำเนินกิจกรรม โดยสังเกตบรรยากาศโดยรวม สังเกตพฤติกรรมของเด็ก การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นต้น
3. มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.1 ตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 3.2 ประเมินความสำเร็จตามแผนด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในด้านการเกิดเครือข่าย ความมั่นคงของเครือข่าย ความเหมาะสมของกิจกรรม ประโยชน์ที่ได้รับ
4. มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อนำสู่การพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	4.1 นำผลการประเมินในข้อ 3.2 นำมาวิเคราะห์ประเด็นจุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา อุปสรรค สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข สิ่งที่ต้องส่งเสริม 4.2 สะท้อนผลเพื่อนำสู่การพัฒนาการดำเนินงานต่อไป
5. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	
1. มีรายงานผลการวิเคราะห์สภาพความเหมาะสมและความพร้อมสำหรับใช้งานของอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามเกณฑ์มาตรฐาน	1.1 วิเคราะห์ที่เกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย 1.2 สร้างเกณฑ์ประเมินมาตรฐานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย

ตาราง 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ร่างแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
	1.3 กำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมในการตรวจสอบมาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง และจัดทำเป็นปฏิทินการดำเนินงาน
2. มีการวางแผนการด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ไว้อย่างชัดเจนและสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน โดยจัดทำเป็นปฏิทินการดำเนินงาน	2.1 จัดทำแผนการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยนำข้อมูลจากปฏิทินการดำเนินงานมาใช้บรรจุในแผนให้สอดคล้องกัน 2.2 ตรวจสอบความถูกต้องของแผนและจัดทำแผนและนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อรับรอง และนำไปใช้ในการปฏิบัติ และนำเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. มีการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้	3.1 ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบมาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 3.2 ดำเนินงานตรวจสอบด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามแผนและระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในปฏิทิน ตามเกณฑ์มาตรฐาน อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง และช่วงก่อนเปิดภาคเรียน 3.3 หากพบว่ามีข้อบกพร่องให้เร่งดำเนินการแก้ไขเพื่อให้อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม มีความปลอดภัยและพร้อมสำหรับรองรับการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
4. มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้	4.1 หลังจากการประเมินด้านอาคารสถานที่ และการแก้ไขปัญหาแล้ว ให้มีการตรวจสอบผลการแก้ไขอีกครั้ง ก่อนที่จะมีการเปิดให้ใช้งาน 4.2 เตรียมความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ ทุกอย่างให้พร้อมสำหรับการใช้งานเสมอ

ตาราง 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ร่างแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
	4.3 ในกรณีด้านความปลอดภัย ให้มีการซักซ้อมการใช้ อุปกรณ์ และการปฏิบัติในสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อ ตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์และเตรียมความพร้อม รับมือในการแก้ไขกรณีมีเหตุฉุกเฉิน 4.4 บันทึกผลการตรวจสอบความพร้อมและปัญหา อุปสรรคที่พบ และวิธีแก้ไขไว้อย่างชัดเจน
5. มีการนำผลการตรวจสอบข้อ 4 นำสู่การประเมินและพัฒนาการ ดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	5.1 วิเคราะห์ผลการตรวจสอบ ปัญหา อุปสรรค และ วิธีแก้ไขที่บันทึก 5.2 ให้นำผลจากข้อ 5.1 ไปสู่การพัฒนาหรือปรับปรุง การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความ ปลอดภัยต่อไป
6. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	
1. มีการวิเคราะห์หลักสูตร การ จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ และการเสริมสร้างคุณธรรมให้แก่เด็ก ตามที่หลักสูตรกำหนด	1.1 วิเคราะห์หลักสูตร ปฐมวัย พ.ศ. 2560 มาตรฐาน ความมุ่งหมายของหลักสูตร สาระการเรียนรู้ประสบการณ์ สำคัญ และส่วนสำคัญต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 1.2 วิเคราะห์จุดหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ การ ประเมินพัฒนาการ การจัดประสบการณ์ เป็นต้น 1.3 กำหนดหน่วยการเรียนรู้ รายภาคเรียนและรายปี การศึกษาให้สอดคล้องสาระสำคัญของหลักสูตร 1.4 วิเคราะห์มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์- จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา
2. มีการวางแผนการพัฒนาเด็กด้าน วิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยจำแนกเป็น 4 ด้าน ให้สอดคล้อง กับการพัฒนา ด้านร่างกาย อารมณ์- จิตใจ สังคม และสติปัญญา และ สอดคล้องกับหลักสูตร	2.1 มีการวางแผนการพัฒนาเด็กด้านร่างกาย สอดคล้องกับหลักสูตร 2.2 มีการวางแผนการพัฒนาเด็กด้านอารมณ์-จิตใจ สอดคล้องกับหลักสูตร 2.3 มีการวางแผนการพัฒนาเด็กสังคมสอดคล้องกับ หลักสูตร 2.4 มีการวางแผนการพัฒนาเด็กด้านสติปัญญา สอดคล้องกับหลักสูตร

ตาราง 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ร่างแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
3. มีการจัดทำแผนการจัด ประสบการณ์ เป็นรายภาคเรียนและ รายปีการศึกษา	3.1 มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ เป็นรายภาค เรียน 3.2 มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์เป็นรายปี การศึกษา 3.3 มีการระบุสื่อ นวัตกรรม วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ ที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ 3.4 มีการกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและ ประเมินผลการจัดประสบการณ์
4. มีการดำเนินการตามแผนด้าน วิชาการและแผนการจัดประสบการณ์	4.1 จัดการเรียนการสอนตามแผนด้านวิชาการและ แผนการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ 4.2 บันทึกผลการจัดประสบการณ์ทุกครั้งหลังการจัด ประสบการณ์
5. มีการตรวจสอบผลการ ดำเนินการตามแผนด้านวิชาการและ แผนการจัดประสบการณ์	5.1 วิเคราะห์ผลการจัดประสบการณ์และผลการพัฒนา วิชาการ 5.2 จัดวางระบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน 5.3 นิเทศการจัดการเรียนการสอน และนำผลการนิเทศ ปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
6. มีการสะท้อนผลการดำเนินงาน ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เพื่อนำสู่การพัฒนาและนำสู่การ กำหนดแผนการพัฒนาในข้อ 3	6.1 วิเคราะห์ผลการจัดประสบการณ์และผลการนิเทศ การจัดการเรียนการสอน มาพิจารณาประเด็นที่เป็นปัญหา อุปสรรค วิธีแก้ไข และประเด็นที่เป็นจุดแข็ง 6.2 นำผลการวิเคราะห์จากข้อ 6.1 มาใช้ในการ พัฒนาการดำเนินงานด้านวิชาการและกิจกรรมตาม หลักสูตร

2.4 ผลการ Focus Group เพื่อพิจารณาร่างแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์
มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

การพิจารณาความเหมาะสมของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9
คน ปรากฏผลดังตาราง 19

ตาราง 18 ผลการพิจารณาแนวทางทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม
(Focus Group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ร่างแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
1. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	
1. กำหนดกรอบงานและจัดกลุ่ม ผู้มีส่วนร่วมและผู้ให้การสนับสนุนตาม กรอบงาน	1.1 วิเคราะห์กรอบงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บทบาท การมีส่วนร่วมหรือการรับการสนับสนุน 1.2 จัดกลุ่มผู้มีส่วนร่วมและผู้ให้การสนับสนุนศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ การมีส่วนร่วมและการสนับสนุน ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคาร สถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน
ข้อเสนอแนะ: ข้อ 1.2 ควรนำข้อ 2.2 มาต่อ เพื่อให้ต่อเนื่องกันหรือไม่	
2. มีแผนด้านการมีส่วนร่วมและการ สนับสนุนจากทุกภาคส่วน	2.1 จัดทำแผนด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจาก ทุกภาคส่วน จำแนกตามกลุ่ม ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้าน บุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และด้าน ความสัมพันธ์กับชุมชน 2.2 จัดทำทะเบียนหรือฐานข้อมูลผู้ให้การสนับสนุน ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคาร สถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน 2.3 เพิ่มเติมการปฏิบัติด้านการมีส่วนร่วมและการ สนับสนุนจากทุกภาคส่วนลงในปฏิทินการปฏิบัติงาน รายภาคเรียน/รายปีการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ข้อเสนอแนะ: ข้อ 2.2 ควรนำไปไว้ต่อจากข้อ 1.2 หรือไม่	
3. ให้ความสำคัญและสานสัมพันธ์ อันดีระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและ ผู้ให้การสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอ	3.1 จัดกิจกรรมประชุมประจำปีเพื่อรายงานผลการ ดำเนินงาน และแสดงความขอบคุณ โดยอาจจัดทำของที่ ระลึกผลงานของเด็กๆ หรือโล่ และใบประกาศเกียรติคุณ เพื่อตอบแทนเป็นประจำสม่ำเสมอ ตามความเหมาะสม 3.2 จัดทำรายงานเกี่ยวกับผู้ให้การสนับสนุนและผู้มีส่วน ร่วมในรายงานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตาราง 19 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ร่างแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
	3.3 เชิญผู้ให้การสนับสนุนกรณีต่าง ๆ เข้าร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเสมอ ได้แก่ กิจกรรมปีใหม่ กิจกรรมวันเด็ก และรายงานผลสำเร็จของการจัดกิจกรรมให้ทราบ ตามความเหมาะสม
ข้อเสนอแนะ:ข้อ 3.1 ควรผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการหรือสภาฯ หากมีการใช้งบประมาณ	
4. มีการดำเนินการตามแผนด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	4.1 มีการดำเนินการตามแผนด้านวิชาการ โดยให้การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ขอความร่วมมือจากหน่วยงานด้านการศึกษาในพื้นที่ เพื่อให้ความร่วมมือด้านการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดประสบการณ์ การพัฒนาความรู้และประสบการณ์สำหรับเด็ก รวมถึงการวัดและประเมินผลเด็ก และการประเมินพัฒนาการเด็ก โดยหน่วยงานราชการที่ให้ความร่วมมือ ได้แก่ โรงเรียน และข้าราชการครู ในพื้นที่ 4.2 มีการดำเนินการตามแผนด้านบุคลากร โดยคณะกรรมการศูนย์ ผู้แทนผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติงานในศูนย์ฯ ตามความเหมาะสม 4.3 มีการดำเนินการตามแผนด้านงบประมาณ โดยเปิดรับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากภาครัฐ และภาคเอกชนที่มีความประสงค์ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ หรือจัดกิจกรรมเพื่อระดมเงินทุนสำหรับการสนับสนุนงานของศูนย์ฯ เช่น ผ้าป่าการศึกษา เป็นต้น 4.4 มีการดำเนินการตามแผนด้านอาคารสถานที่ มีการจัดเวรยามเพื่อสอดส่องดูแลความเรียบร้อยด้านอาคารสถานที่เป็นประจำและขอความร่วมมือจากชุมชนโดยรอบ เพื่อให้ช่วยกันสอดส่องดูแลศูนย์ฯ ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของทุกคน

ตาราง 19 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ร่างแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
	4.5 มีการดำเนินการตามแผนด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยมีการประชาสัมพันธ์งาน กิจกรรมวันสำคัญ ผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้ชุมชนได้ทราบ โดยจัดทำ เป็นป้ายประชาสัมพันธ์งานและกิจกรรมของศูนย์ฯ บริเวณ จุดที่มองเห็นได้ชัดเจน ได้แก่ กิจกรรมเยี่ยมบ้าน กิจกรรม วันสำคัญ เป็นต้น
ข้อเสนอแนะ: ตัวชี้วัดและแนวทางมีความเหมาะสมแต่ควรปรับข้อความให้สื่อความหมายชัดเจนขึ้น	
5. มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอทุกปีการศึกษา	5.1 มีการตรวจสอบการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนอย่างสม่ำเสมอทุกปีการศึกษา 5.2 จัดทำรายงานผลการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
ข้อเสนอแนะ: ตัวชี้วัดและแนวทางมีความเหมาะสม	
6. มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนเพื่อนำสู่การพัฒนาการดำเนินงาน	6.1 วิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน 6.2 นำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
ข้อเสนอแนะ: ตัวชี้วัดและแนวทางมีความเหมาะสม	
2. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	
1. มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและกรอบงานแต่ละงานไว้อย่างชัดเจน	1.1 กำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1.2 กำหนดกรอบงานและหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละงาน ได้แก่ การบริหารทั่วไป การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้ครอบคลุมทุกภารกิจของศูนย์และสอดคล้องกับมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1.3 เขียนขั้นตอนการทำงานคร่าว ๆ ของแต่ละงาน

ตาราง 19 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ร่างแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
	1.4 ระบุเป้าหมายที่ต้องทำให้สำเร็จสำหรับแต่ละงานในปีการศึกษาปัจจุบัน 1.5 จัดทำปฏิทินของแต่ละงานและระบุช่วงเวลาลงในปฏิทิน
ข้อเสนอแนะ: ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะโดยให้รวมข้อ 1.3 และ 1.4 เข้าด้วยกัน	
2. มีปฏิทินการดำเนินงาน รายภาคเรียนและรายปีการศึกษา	2.1 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการจัดทำปฏิทินของแต่ละงานในข้อ 1.5 2.2 จัดทำปฏิทินการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รายภาคเรียน และรายปีการศึกษา ให้เห็นภาพรวมของงานทั้งหมดตลอดปีการศึกษา
ข้อเสนอแนะ: ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้มีปฏิทินการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวม และมีปฏิทินการดำเนินงานแยกตามผู้รับผิดชอบ ถ้าผู้รับผิดชอบมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบหลายงาน ก็ให้มีทั้งปฏิทินภาพรวม และปฏิทินงานย่อย ๆ	
3. มีแผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรายภาคเรียนและรายปีการศึกษา	3.1 นำปฏิทินการปฏิบัติงานของแต่ละงาน และปฏิทินรวมมาจัดทำรายละเอียดเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานสำหรับทุกงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3.2 กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติ เป้าหมายงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ จำนวนผู้ปฏิบัติ และวิธีการปฏิบัติ 3.3 รวบรวมรายละเอียดทั้งหมดจัดทำเป็นแผนปฏิบัติงาน โดยกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนลงในแผนและในปฏิทินให้สอดคล้องตรงกัน 3.4 ประชุมบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมของแผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรายภาคเรียนและรายปีการศึกษา 3.5 ปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์แผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติต่อไป
ข้อเสนอแนะ: ในการจัดทำแผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรายภาคเรียนและรายปีการศึกษา สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการทำแผนพัฒนาการบริหารจัดการและการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้	

ตาราง 19 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ร่างแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
4. มีการจัดทำระเบียบในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน และครอบคลุมตามภารกิจ	4.1 นำขั้นตอนการทำงานในข้อ 1.3 และวิเคราะห์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำเป็นระเบียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้เป็นหลักในการบริหารจัดการ 4.2 ยกร่างระเบียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4.3 นำร่างระเบียบเข้าสู่การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์ ในขั้นตอนต่อไป
ข้อเสนอแนะ: ร่างระเบียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นการนำมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาสู่การปฏิบัติ โดยระบุขั้นตอนการปฏิบัติ และเกณฑ์การวัดประเมินผลให้ชัดเจน	
5. มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน	5.1 กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กลงใน ร่างระเบียบการบริหารจัดการ และตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม 5.2 นำร่างเข้าที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และนำเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นชอบต่อไป 5.3 จัดทำระเบียบและประกาศใช้ระเบียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร
ข้อเสนอแนะ: ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำร่างระเบียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	
6. มีการปฏิบัติงานตามปฏิทินการดำเนินงาน แผน และระเบียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	6.1 มอบหมายบุคลากรทุกคนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ปฏิบัติงาน ตามปฏิทิน แผน และระเบียบที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด 6.2 จัดทำบันทึกผลการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรค เพื่อนำสู่การสะท้อนและปรับปรุงคุณภาพต่อไป
ข้อเสนอแนะ: ตัวชี้วัด และแนวทางมีความเหมาะสม ให้ปรับแก้ข้อความให้สละสลวยยิ่งขึ้น	

ตาราง 19 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ร่างแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
7. มีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานตามข้อ 6 และประสิทธิภาพในการดำเนินงาน	7.1 ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานโดยใช้การนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงาน 7.2 แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการปฏิบัติงานและกำหนดช่วงเวลานิเทศอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับการปฏิบัติงานในส่วนงานอื่น ๆ 7.3 บันทึกผลการนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงาน 7.4 จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ข้อเสนอแนะ: ควรมีการสะท้อนผลการนิเทศให้ผู้รับการนิเทศทราบทันทีภายหลังจากการนิเทศการศึกษา	
8. มีการนำผลที่ได้จากการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามข้อ 7 เพื่อสะท้อนผลสู่การปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา	8.1 วิเคราะห์ประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่พบในการปฏิบัติงาน และนำสู่การปรับปรุงแก้ไข 8.2 ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา
ข้อเสนอแนะ: ตัวชี้วัด และแนวทางมีความเหมาะสม ให้ปรับแก้ข้อความให้สละสลวยยิ่งขึ้น	
3. ด้านบุคลากร	
1. มีแผนด้านอัตรากำลังเพื่อตรวจสอบ วิเคราะห์ และจัดสรรจำนวนบุคลากรให้เหมาะสมกับปริมาณงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1.1 มีการจัดทำแผนอัตรากำลังโดยกำหนดช่วงเวลา ที่ชัดเจน 1.2 สสำรวจความต้องการอัตรากำลัง โดยพิจารณาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภาระงาน/จำนวนเด็ก 1.3 ขออนุมัติการเพิ่มอัตรากำลังให้ผู้บริหารพิจารณา 1.4 ดำเนินการรับสมัคร สอบคัดเลือก ตามขั้นตอนและตามที่กำหนดในคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง
ข้อเสนอแนะ: ควรนำข้อ 1.2 ขึ้นก่อน และตามด้วยข้อ 1.1	
2. มีแผนการพัฒนาบุคลากรและปฏิทินการพัฒนาบุคลากร	2.1 มีการตรวจสอบคุณสมบัติของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ทั้งด้านคุณสมบัติตามเฉพาะตำแหน่ง และความรู้ความสามารถ

ตาราง 19 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ร่างแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
	2.2 มีการจัดทำแผนการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ และมีการพัฒนาตนเองทันตามยุคสมัยหรือเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป 2.3 จัดทำปฏิทินการพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวม 2.4 มีการกำหนดตัวชี้วัดหรือเป้าหมายของการพัฒนาบุคลากรในแผนปฏิบัติการ (แผน 3 ปี หรือ 5 ปี) เพื่อกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาบุคลากรและให้สอดคล้องกับการพัฒนางานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ข้อเสนอแนะ: ตัวชี้วัด และแนวทางมีความเหมาะสม ให้ปรับแก้ข้อความให้สละสลวยยิ่งขึ้น	
3. มีแผนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกภาคเรียน	3.1 กำหนดช่วงเวลาการนิเทศการจัดการเรียนการสอน 3.2 กำหนดผู้นิเทศได้แก่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้อำนวยการกองการศึกษา และหัวหน้างานภายในกองการศึกษาตามความเหมาะสม 3.3 ดำเนินการนิเทศอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง เพื่อตรวจสอบและพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากร 3.4 สรุปผลและจัดทำรายงานผลการนิเทศและนำเสนอผู้บริหาร
ข้อเสนอแนะ: ควรมีการสะท้อนผลการนิเทศให้ผู้รับการนิเทศทราบทันทีภายหลังการนิเทศการศึกษา	
4. มีการดำเนินการตามแผนด้านบุคลากรที่กำหนดไว้	4.1 มีการดำเนินการตามแผนด้านอัตรากำลัง 4.2 มีการดำเนินการตามแผนพัฒนาบุคลากร 4.3 มีการดำเนินการตามแผนการนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงาน
ข้อเสนอแนะ: ตัวชี้วัด และแนวทางมีความเหมาะสม ให้ปรับแก้ข้อความให้สละสลวยยิ่งขึ้น	

ตาราง 19 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ร่างแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
5. มีการประเมินผลการปฏิบัติของบุคลากรทุกตำแหน่งอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	5.1 รวบรวมข้อมูลของบุคลากรด้านความรู้ ความสามารถ การพัฒนาตนเอง การพัฒนางาน และวิเคราะห์สรุปเป็นรายบุคคล 5.2 นำผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน มาใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติร่วมกับการสังเกตพฤติกรรม และการปฏิบัติตน คุณธรรม และจริยธรรม 5.3 สรุปผลและตัดสินผลการประเมิน โดยให้บุคลากรได้ร่วมรับทราบ และชี้แจง และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน
ข้อเสนอแนะ: ควรมีการสร้างเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรตามแต่ละตำแหน่งขึ้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการประเมิน และควรมีคณะกรรมการทำการประเมินอย่างชัดเจน	
6. มีการสะท้อนผลการนิเทศและผลการประเมินบุคลากรเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	6.1 วิเคราะห์ผลนิเทศและการประเมินบุคลากรเป็นรายบุคคล 6.2 นำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรเป็นรายบุคคลและนำเข้าสู่แผนการพัฒนาบุคลากร
ข้อเสนอแนะ: ผลการนิเทศนำไปสู่แผนการพัฒนาบุคลากรเพื่อเข้าสู่ขั้นตอนการพัฒนาบุคลากรต่อไป	
4. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	
1. มีการวางแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	1.1 วิเคราะห์ประเด็นการพัฒนาเด็กตามหลักสูตร ได้แก่ การพัฒนาด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา สิ่งที่สำคัญที่สุดต้องการให้เกิดการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 1.2 วิเคราะห์รูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาเด็กทั้ง 4 ด้าน เช่น กิจกรรมออกกำลังกายกับผู้สูงอายุในชุมชน กิจกรรมนันทนาการในชุมชน กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน กิจกรรมช่วยเหลือสังคม กิจกรรมตรวจสุขภาพ เครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายหมู่บ้าน เป็นต้น 1.3 กำหนดรายละเอียดของกิจกรรม หน่วยงานที่สามารถให้การส่งเสริมให้เกิดการจัดกิจกรรม ความเหมาะสมของกิจกรรม งบประมาณ เป็นต้น

ตาราง 19 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ร่างแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
	1.4 กำหนดผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากข้อ 1.3 และติดต่อให้เกิดการมีส่วนร่วม และเกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาเด็ก รวมถึงเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งในสังกัดเดียวกันและต่างสังกัด 1.5 คัดเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมและไม่กระทบกับการเรียนของเด็ก กำหนดวันจัดกิจกรรมและขออนุมัติการจัดกิจกรรมตามความเหมาะสม 1.6 วางแผนการดำเนินกิจกรรม และการประเมินผลกิจกรรม จัดทำเป็นแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
ข้อเสนอแนะ: ตัวชี้วัดและแนวทางมีความเหมาะสม	
2. มีการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	2.1 ดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 2.2 สังเกตผลการปฏิบัติตามแผน ในช่วงของการดำเนินกิจกรรม โดยสังเกตบรรยากาศโดยรวม สังเกตพฤติกรรมของเด็ก การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นต้น
ข้อเสนอแนะ: ตัวชี้วัดและแนวทางมีความเหมาะสม	
3. มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.1 ตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 3.2 ประเมินความสำเร็จตามแผนด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในด้านการเกิดเครือข่าย ความมั่นคงของเครือข่าย ความเหมาะสมของกิจกรรม ประโยชน์ที่ได้รับ
ข้อเสนอแนะ: ตัวชี้วัดและแนวทางมีความเหมาะสม	
4. มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อนำสู่การพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	4.1 นำผลการประเมินในข้อ 6.3.2 นำมาวิเคราะห์ประเด็นจุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา อุปสรรค สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข สิ่งที่ต้องส่งเสริม 4.2 สะท้อนผลเพื่อนำสู่การพัฒนาการดำเนินงานต่อไป
ข้อเสนอแนะ: ตัวชี้วัดและแนวทางมีความเหมาะสม	

ตาราง 19 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ร่างแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
5. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	
1. มีรายงานผลการวิเคราะห์สภาพความเหมาะสมและความพร้อมสำหรับใช้งานของอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามเกณฑ์มาตรฐาน	1.1 วิเคราะห์เกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย 1.2 สร้างเกณฑ์ประเมินมาตรฐานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย 1.3 กำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมในการตรวจสอบมาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง และจัดทำเป็นปฏิทินการดำเนินงาน
ข้อเสนอแนะ: ข้อ 1.2 ควรระบุให้ชัดเจนว่า สร้าง หรือ เพิ่มเติมรายละเอียด จากมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	
2. มีการวางแผนการด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ไว้อย่างชัดเจนและสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน โดยจัดทำเป็นปฏิทินการดำเนินงาน	2.1 จัดทำแผนการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยนำข้อมูลจากปฏิทินการดำเนินงานมาใช้บรรจุในแผนให้สอดคล้องกัน 2.2 ตรวจสอบความถูกต้องของแผนและจัดทำแผนและนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อรับรอง และนำไปใช้ในการปฏิบัติ และนำเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ข้อเสนอแนะ: ควรมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการดูแลด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยอย่างชัดเจน เพื่อเป็นผู้ปฏิบัติงานและประสานงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง	

ตาราง 19 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ร่างแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
3. มีการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้	3.1 ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบมาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 3.2 ดำเนินงานตรวจสอบด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามแผนและระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในปฏิทิน ตามเกณฑ์มาตรฐาน อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง และช่วงก่อนเปิดภาคเรียน 3.3 หากพบว่ามีข้อบกพร่องให้เร่งดำเนินการแก้ไขเพื่อให้อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม มีความปลอดภัยและพร้อมสำหรับรองรับการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ข้อเสนอแนะ: การดูแลด้านความปลอดภัยภาคเรียนละ 2 ครั้ง อาจน้อยเกินไป อาจปรับเป็นเดือนละ 1 ครั้ง	
4. มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้	4.1 หลังจากการประเมินด้านอาคารสถานที่ และการแก้ไขปัญหาแล้ว ให้มีการตรวจสอบผลการแก้ไขอีกครั้ง ก่อนที่จะมีการเปิดให้ใช้งาน 4.2 เตรียมความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ ทุกอย่างให้พร้อมสำหรับการใช้งานเสมอ 4.3 ในกรณีด้านความปลอดภัย ให้มีการซักซ้อมการใช้ อุปกรณ์ และการปฏิบัติในสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์และเตรียมความพร้อมรับมือในการแก้ไขกรณีมีเหตุฉุกเฉิน 4.4 บันทึกผลการตรวจสอบความพร้อมและปัญหาอุปสรรคที่พบ และวิธีแก้ไขไว้อย่างชัดเจน
ข้อเสนอแนะ: ควรมีการทำเป็นข้อบัญญัติ หรือขั้นตอนการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น กรณีที่เด็กชก ให้ดำเนินการแก้ไขอย่างไร กรณีที่เกิดอุบัติเหตุ ทำอย่างไร เป็นขั้นตอนอย่างละเอียดและทำความเข้าใจกับหัวหน้าและครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง	

ตาราง 19 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ร่างแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
5. มีการนำผลการตรวจสอบข้อ 4 นำสู่การประเมินและพัฒนาการ ดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	5.1 วิเคราะห์ผลการตรวจสอบ ปัญหา อุปสรรค และ วิธีแก้ไขที่บันทึก 5.2 ให้นำผลจากข้อ 5.1 ไปสู่การพัฒนาหรือปรับปรุง การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความ ปลอดภัยต่อไป
ข้อเสนอแนะ: ตัวชี้วัด และแนวทางมีความเหมาะสม ให้ปรับแก้ข้อความให้สละสลวยยิ่งขึ้น	
6. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	
1. มีการวิเคราะห์หลักสูตร การ จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ และการเสริมสร้างคุณธรรมให้แก่เด็ก ตามที่หลักสูตรกำหนด	1.1 วิเคราะห์หลักสูตร ปฐมวัย พ.ศ. 2560 มาตรฐาน ความมุ่งหมายของหลักสูตร สารการเรียนรู้ ประสพการณ์ สำคัญ และส่วนสำคัญต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 1.2 วิเคราะห์จุดหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ การ ประเมินพัฒนาการ การจัดประสพการณ์ เป็นต้น 1.3 กำหนดหน่วยการเรียนรู้ วิทยภาคเรียนและรายปี การศึกษาให้สอดคล้องสาระสำคัญของหลักสูตร 1.4 วิเคราะห์มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์- จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา
ข้อเสนอแนะ: ตัวชี้วัด และแนวทางมีความเหมาะสม ให้ปรับแก้ข้อความให้สละสลวยยิ่งขึ้น	
2. มีการวางแผนการพัฒนาเด็กด้าน วิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยจำแนกเป็น 4 ด้าน ให้สอดคล้อง กับการพัฒนา ด้านร่างกาย อารมณ์- จิตใจ สังคม และสติปัญญา และ สอดคล้องกับหลักสูตร	2.1 มีการวางแผนการพัฒนาเด็กด้านร่างกาย สอดคล้องกับหลักสูตร 2.2 มีการวางแผนการพัฒนาเด็กด้านอารมณ์-จิตใจ สอดคล้องกับหลักสูตร 2.3 มีการวางแผนการพัฒนาเด็กสังคมสอดคล้องกับ หลักสูตร 2.4 มีการวางแผนการพัฒนาเด็กด้านสติปัญญา สอดคล้องกับหลักสูตร
ข้อเสนอแนะ: ตัวชี้วัด และแนวทางมีความเหมาะสม ให้ปรับแก้ข้อความให้สละสลวยยิ่งขึ้น	

ตาราง 19 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ร่างแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
3. มีการจัดทำแผนการจัด ประสบการณ์ เป็นรายภาคเรียนและ รายปีการศึกษา	3.1 มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ เป็นรายภาค เรียน 3.2 มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์เป็นรายปี การศึกษา 3.3 มีการระบุสื่อ นวัตกรรม วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ ที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ 3.4 มีการกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและ ประเมินผลการจัดประสบการณ์
ข้อเสนอแนะ: ควรมีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่มีความละเอียดและมีส่วนประกอบครบถ้วน และมีผังมโนทัศน์ เพื่อให้มองเห็นภาพรวมของการจัดประสบการณ์	
4. มีการดำเนินการตามแผนด้าน วิชาการและแผนการจัดประสบการณ์	4.1 จัดการเรียนการสอนตามแผนด้านวิชาการและ แผนการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ 4.2 บันทึกผลการจัดประสบการณ์ทุกครั้งหลังการจัด ประสบการณ์
ข้อเสนอแนะ: ตัวชี้วัดและแนวทางมีความเหมาะสมชัดเจนในการปฏิบัติ	
5. มีการตรวจสอบผลการ ดำเนินการตามแผนด้านวิชาการ และแผนการจัดประสบการณ์	5.1 วิเคราะห์ผลการจัดประสบการณ์และผลการพัฒนา วิชาการ 5.2 จัดวางระบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน 5.3 นิเทศการจัดการเรียนการสอน และนำผลการนิเทศ ปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
ข้อเสนอแนะ: ตัวชี้วัดและแนวทางมีความเหมาะสมชัดเจนในการปฏิบัติ	
6. มีการสะท้อนผลการดำเนินงาน ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เพื่อนำสู่การพัฒนาและนำสู่การ กำหนดแผนการพัฒนาในข้อ 3	6.1 วิเคราะห์ผลการจัดประสบการณ์และผลการนิเทศ การจัดการเรียนการสอน มาพิจารณาประเด็นที่เป็นปัญหา อุปสรรค วิธีแก้ไข และประเด็นที่เป็นจุดแข็ง 6.2 นำผลการวิเคราะห์จากข้อ 6.1 มาใช้ในการ พัฒนาการดำเนินงานด้านวิชาการและกิจกรรมตาม หลักสูตร
ข้อเสนอแนะ: ข้อ 6.1 เพิ่มผลการพัฒนาวิชาการ	

2.5 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน ปรากฏดังในตาราง 20 - 26

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

องค์ประกอบของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	4.20	0.58	มาก	4.25	0.64	มาก
2. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.40	0.55	มาก	4.28	0.53	มาก
3. ด้านบุคลากร	4.39	0.56	มาก	4.41	0.60	มาก
4. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.32	0.56	มาก	4.34	0.58	มาก
5. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	4.22	0.44	มาก	4.20	0.49	มาก
6. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	4.34	0.55	มาก	4.27	0.58	มาก
โดยรวม	4.33	0.55	มาก	4.30	0.57	มาก

จากตาราง 20 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้ โดยรวมและรายด้านมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ตัวชี้วัดและแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. กำหนดกรอบงานและจัดกลุ่มผู้มีส่วนร่วมและผู้ให้การสนับสนุนตามกรอบงาน						
1.1 วิเคราะห์กรอบงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บทบาทการมีส่วนร่วมหรือการรับการสนับสนุน	4.44	0.53	มาก	4.56	0.53	มากที่สุด
1.2 จัดกลุ่มผู้มีส่วนร่วมและผู้ให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ การมีส่วนร่วมและการสนับสนุน ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	4.22	0.83	มาก	4.33	0.87	มาก
2. มีแผนด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน						
2.1 จัดทำแผนด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จำแนกตามกลุ่ม ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	4.22	0.44	มาก	4.33	0.50	มาก
2.2 จัดทำทะเบียนหรือฐานข้อมูลผู้ให้การสนับสนุน ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	4.44	0.53	มาก	4.33	0.71	มาก

ตาราง 21 (ต่อ)

ตัวชี้วัดและแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
2.3 เพิ่มเติมการปฏิบัติด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนลงใน ปฏิทินการปฏิบัติงานรายภาคเรียน/รายปี การศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.33	0.50	มาก	4.11	0.60	มาก
3. ให้ความสำคัญและสานสัมพันธ์อันดี ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ให้การ สนับสนุนอย่างสม่ำเสมอ						
3.1 จัดกิจกรรมประชุมประจำปีเพื่อ รายงานผลการดำเนินงาน และแสดงความ ขอบคุณ โดยอาจจัดทำของที่ระลึกผลงานของ เด็กๆ หรือโล่ และใบประกาศเกียรติคุณ เพื่อตอบแทนเป็นประจำสม่ำเสมอ	4.11	0.33	มาก	4.22	0.44	มาก
3.2 จัดทำรายงานเกี่ยวกับผู้ให้การ สนับสนุนและผู้มีส่วนร่วม ในรายงานผล การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.56	0.53	มาก ที่สุด	4.33	0.71	มาก
3.3 เชิญผู้ให้การสนับสนุนกรณีต่าง ๆ เข้าร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เสมอ ได้แก่ กิจกรรมปีใหม่ กิจกรรมวันเด็ก และรายงานผลสำเร็จของการจัดกิจกรรมให้ ทราบ ตามความเหมาะสม	4.22	0.83	มาก	4.33	0.87	มาก

พูน ปรุ ทิโต ชิว

ตาราง 21 (ต่อ)

ตัวชี้วัดและแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4. มีการดำเนินการตามแผน ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน						
4.1 มีการดำเนินการตามแผนด้านวิชาการ โดยให้การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ขอความร่วมมือจากหน่วยงานด้านการศึกษาในพื้นที่ เพื่อให้ความร่วมมือด้านการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดประสบการณ์ การพัฒนาความรู้และประสบการณ์สำหรับเด็ก รวมถึงการวัดและประเมินผลเด็ก และการประเมินพัฒนาการเด็ก โดยหน่วยงานที่ราชการที่ให้ความร่วมมือ ได้แก่ โรงเรียน และข้าราชการครู ในพื้นที่	4.22	0.44	มาก	4.11	0.60	มาก
4.2 มีการดำเนินการตามแผนด้านบุคลากร โดยคณะกรรมการศูนย์ ผู้แทนผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติงานในศูนย์ฯ ตามความเหมาะสม	3.78	0.44	มาก	4.00	0.71	มาก
4.3 มีการดำเนินการตามแผนด้านงบประมาณ โดยเปิดรับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากภาครัฐและภาคเอกชนที่มีความประสงค์ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ หรือจัดกิจกรรมเพื่อระดมเงินทุนสำหรับการสนับสนุนงานของศูนย์ฯ เช่น ฝ่าป่าการศึกษา เป็นต้น	4.22	0.83	มาก	4.22	0.83	มาก

ตาราง 21 (ต่อ)

ตัวชี้วัดและแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4.4 มีการดำเนินการตามแผนด้านอาคาร สถานที่ มีการจัดเวรยามเพื่อสอดส่องดูแล ความเรียบร้อยด้านอาคารสถานที่เป็นประจำ และขอความร่วมมือจากชุมชนโดยรอบเพื่อให้ ช่วยกันสอดส่องดูแลศูนย์ฯ ซึ่งเป็น สาธารณสมบัติของทุกคน	4.00	0.71	มาก	4.11	0.78	มาก
4.5 มีการดำเนินการตามแผนด้าน ความสัมพันธ์กับชุมชน โดยมีการ ประชาสัมพันธ์งาน กิจกรรมวันสำคัญ ผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้ชุมชนได้ ทราบ โดยจัดทำเป็นป้ายประชาสัมพันธ์งาน และกิจกรรมของศูนย์ฯ บริเวณจุดที่มองเห็น ได้ชัดเจน ได้แก่ กิจกรรมเยี่ยมบ้าน กิจกรรม วันสำคัญ เป็นต้น	4.22	0.44	มาก	4.22	0.44	มาก
5. มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานด้านการ มีส่วนร่วมและการสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอ ทุกปีการศึกษา						
5.1 มีการตรวจสอบการดำเนินงานด้าน การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาค ส่วนอย่างสม่ำเสมอทุกปีการศึกษา	4.00	0.71	มาก	4.11	0.78	มาก
5.2 จัดทำรายงานผลการมีส่วนร่วมและ การสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	3.89	0.33	มาก	4.11	0.60	มาก
6. มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจาก ทุกภาคส่วนเพื่อนำสู่การพัฒนาการ ดำเนินงาน						
6.1 วิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสนับสนุน จากทุกภาคส่วน	4.22	0.44	มาก	4.33	0.50	มาก

ตาราง 21 (ต่อ)

ตัวชี้วัดและแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
6.2 นำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุง การดำเนินงานด้านการส่งเสริมการ มีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	4.33	0.50	มาก	4.44	0.53	มาก
โดยรวม	4.20	0.58	มาก	4.25	0.64	มาก

จากตาราง 21 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ตัวชี้วัดและแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและกรอบงานแต่ละงาน ไว้อย่างชัดเจน 1.1 กำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.33	0.50	มาก	4.22	0.44	มาก

ตาราง 22 (ต่อ)

ตัวชี้วัดและแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.2 กำหนดกรอบงานและหน้าที่รับผิดชอบ ของแต่ละงาน ได้แก่ การบริหารทั่วไป การ บริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้ ครอบคลุมทุกภารกิจของศูนย์และสอดคล้อง กับมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	4.44	0.53	มาก	4.56	0.53	มากที่สุด
1.3 เขียนขั้นตอนการทำงานคร่าว ๆ ของ แต่ละงาน	4.56	0.53	มากที่สุด	4.22	0.44	มาก
1.4 ระบุเป้าหมายที่ต้องทำให้สำเร็จสำหรับ แต่ละงานในปีการศึกษาปัจจุบัน	4.22	0.44	มาก	4.11	0.33	มาก
1.5 จัดทำปฏิทินของแต่ละงานและระบุ ช่วงเวลาลงในปฏิทิน	4.67	0.50	มากที่สุด	4.44	0.53	มาก
2. มีปฏิทินการดำเนินงานรายภาคเรียนและ รายปีการศึกษา						
2.1 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ ปฏิทินของแต่ละงานในข้อ 1.5	4.56	0.53	มากที่สุด	4.33	0.50	มาก
2.2 จัดทำปฏิทินการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รายภาคเรียน และรายปี การศึกษา ให้เห็นภาพรวมของงานทั้งหมด ตลอดปีการศึกษา	4.33	0.50	มาก	4.22	0.44	มาก

ตาราง 22 (ต่อ)

ตัวชี้วัดและแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3. มีแผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กรายภาคเรียนและรายปีการศึกษา						
3.1 นำปฏิทินการปฏิบัติงานของแต่ละงาน และปฏิทินรวมมาจัดทำรายละเอียดเพื่อวาง แผนการปฏิบัติงานสำหรับทุกงานของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก	4.11	0.60	มาก	4.00	0.50	มาก
3.2 กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติ เป้าหมาย งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ จำนวนผู้ปฏิบัติ และวิธีการปฏิบัติ	4.33	0.50	มาก	4.22	0.44	มาก
3.3 รวบรวมรายละเอียดทั้งหมดจัดทำเป็น แผนปฏิบัติงาน โดยกำหนดระยะเวลาที่ ชัดเจนลงในแผนและในปฏิทินให้สอดคล้อง ตรงกัน	4.22	0.67	มาก	4.11	0.60	มาก
3.4 ประชุมบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กเพื่อร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมของ แผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กราย ภาคเรียนและรายปีการศึกษา	4.33	0.50	มาก	4.22	0.44	มาก
3.5 ปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์แผนการ บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อนำไปใช้ ในการปฏิบัติต่อไป	4.22	0.67	มาก	4.11	0.60	มาก
4. มีการจัดทำระเบียบในการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจนและ ครอบคลุมตามภารกิจ						
4.1 นำขั้นตอนการทำงานในข้อ 1.3 และ วิเคราะห์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำเป็น ระเบียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้เป็นหลักในการบริหารจัดการ	4.11	0.60	มาก	4.00	0.50	มาก
4.2 ยกร่างระเบียบการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.44	0.53	มาก	4.33	0.50	มาก

ตาราง 22 (ต่อ)

ตัวชี้วัดและแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4.3 นำร่างระเบียบเข้าสู่การกำหนดเกณฑ์ มาตรฐานในการกำกับดูแลการดำเนินงานของ ศูนย์ฯ ในขั้นต่อไป	4.33	0.50	มาก	4.44	0.53	มาก
5. มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับ ดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน						
5.1 กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับ ดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ใน ร่างระเบียบการบริหารจัดการ และ ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม	4.78	0.44	มากที่สุด	4.33	0.71	มาก
5.2 นำร่างเข้าที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก และนำเสนอต่อองค์การ บริหารส่วนตำบล และสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลให้ความเห็นชอบต่อไป	4.67	0.50	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
5.3 จัดทำระเบียบและประกาศใช้ระเบียบ การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่าง เป็นลายลักษณ์อักษร	4.56	0.53	มากที่สุด	4.11	0.78	มาก
6. มีการปฏิบัติงานตามปฏิทินการดำเนินงาน แผน และระเบียบการบริหารจัดการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก						
6.1 มอบหมายบุคลากรทุกคนในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กให้ปฏิบัติงาน ตามปฏิทิน แผน และระเบียบที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด	4.78	0.44	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
6.2 จัดทำบันทึกผลการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรค เพื่อนำสู่การสะท้อนและปรับปรุง คุณภาพต่อไป	4.67	0.50	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด

ตาราง 22 (ต่อ)

ตัวชี้วัดและแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
7. มีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานตามข้อ 6 และประสิทธิภาพในการดำเนินงาน						
7.1 ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานโดยใช้การ นิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.56	0.53	มากที่สุด	4.44	0.53	มาก
7.2 แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการ ปฏิบัติงานและกำหนดช่วงเวลานิเทศอย่าง ชัดเจนและสอดคล้องกับการปฏิบัติงานใน ส่วนงานอื่น ๆ	4.22	0.67	มาก	4.11	0.60	มาก
7.3 บันทึกผลการนิเทศและประเมินผลการ ปฏิบัติงาน	4.33	0.50	มาก	4.11	0.33	มาก
7.4 จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.22	0.44	มาก	4.22	0.44	มาก
8. มีการนำผลที่ได้จากการตรวจสอบผลการ ดำเนินงานตามข้อ 7 เพื่อสะท้อนผลสู่การ ปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา						
8.1 วิเคราะห์ประเด็นปัญหาและอุปสรรค ที่พบในการปฏิบัติงาน และนำสู่การปรับปรุง แก้ไข	4.00	0.71	มาก	4.44	0.73	มาก
8.2 ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการ ดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่าง ต่อเนื่องทุกปีการศึกษา	4.33	0.50	มาก	4.33	0.50	มาก
โดยรวม	4.40	0.55	มาก	4.28	0.53	มาก

จากตาราง 22 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลากร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ตัวชี้วัดและแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีแผนด้านอัตรากำลังเพื่อตรวจสอบวิเคราะห์ และจัดสรร จำนวนบุคลากรให้เหมาะสมกับปริมาณงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
1.1 มีการจัดทำแผนอัตรากำลังโดยกำหนดช่วงเวลาชัดเจน	4.22	0.44	มาก	4.11	0.60	มาก
1.2 สำนักรวบรวมความต้องการอัตรากำลัง โดยพิจารณาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภาระงาน/จำนวนเด็ก	4.11	0.60	มาก	4.33	0.71	มาก
1.3 ขออนุมัติการเพิ่มอัตรากำลังให้ผู้บริหารพิจารณา	4.00	0.71	มาก	4.11	0.60	มาก
1.4 ดำเนินการรับสมัคร สอบคัดเลือก ตามขั้นตอนและตามที่กำหนดในคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง	4.22	0.44	มาก	4.33	0.50	มาก
2. มีแผนการพัฒนาบุคลากรและปฏิทินการพัฒนาบุคลากร						
2.1 มีการตรวจสอบคุณสมบัติของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ทั้งด้านคุณสมบัติตามเฉพาะตำแหน่ง และความรู้ความสามารถ	4.33	0.50	มาก	4.22	0.67	มาก
2.2 มีการจัดทำแผนการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ และมีการพัฒนาตนเองทันตามยุคสมัยหรือเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป	4.44	0.53	มาก	4.22	0.67	มาก
2.3 จัดทำปฏิทินการพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวม	4.22	0.67	มาก	4.33	0.71	มาก

ตาราง 23 (ต่อ)

ตัวชี้วัดและแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
2.4 มีการกำหนดตัวชี้วัดหรือเป้าหมายของ การพัฒนาบุคลากรในแผนปฏิบัติราชการ (แผน 3 ปี หรือ 5 ปี) เพื่อกำหนดเป้าหมายใน การพัฒนาบุคลากรและให้สอดคล้องกับการ พัฒนางานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.44	0.53	มาก	4.56	0.53	มากที่สุด
3. มีแผนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกภาคเรียน 3.1 กำหนดช่วงเวลาการนิเทศการจัดการ เรียนการสอน	4.56	0.53	มากที่สุด	4.44	0.53	มาก
3.2 กำหนดผู้นิเทศได้แก่หัวหน้าศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก และผู้อำนวยการกอง การศึกษา และหัวหน้างานภายในกอง การศึกษาตามความเหมาะสม	4.44	0.53	มาก	4.56	0.53	มากที่สุด
3.3 ดำเนินการนิเทศอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้งเพื่อตรวจสอบและพัฒนาการ ปฏิบัติงานของบุคลากร	4.22	0.67	มาก	4.00	0.71	มาก
3.4 สรุปผลและจัดทำรายงานผลการนิเทศ และนำเสนอผู้บริหาร	4.44	0.53	มาก	4.67	0.50	มากที่สุด
4. มีการดำเนินการตามแผนด้านบุคลากร ที่กำหนดไว้						
4.1 มีการดำเนินการตามแผนด้าน อัตรากำลัง	4.33	0.50	มาก	4.44	0.53	มาก
4.2 มีการดำเนินการตามแผนพัฒนา บุคลากร	4.56	0.53	มากที่สุด	4.44	0.53	มาก
4.3 มีการดำเนินการตามแผนการนิเทศ และประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.44	0.53	มาก	4.67	0.50	มากที่สุด

ตาราง 23 (ต่อ)

ตัวชี้วัดและแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
5. มีการประเมินผลการปฏิบัติของบุคลากร ทุกตำแหน่งอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำสู่การ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง						
5.1 รวบรวมข้อมูลของบุคลากรด้านความรู้ ความสามารถ การพัฒนาตนเอง การพัฒนา งาน และวิเคราะห์สรุปเป็นรายบุคคล	4.56	0.53	มากที่สุด	4.33	0.50	มาก
5.2 นำผลการนิเทศการจัดการเรียนการ สอน มาใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติ ร่วมกับการสังเกตพฤติกรรมและการปฏิบัติ ตน คุณธรรม และจริยธรรม	4.33	0.71	มาก	4.56	0.73	มากที่สุด
5.3 สรุปผลและตัดสินผลการประเมิน โดย ให้บุคลากรได้ร่วมรับทราบ และชี้แจง และให้ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน	4.67	0.50	มากที่สุด	4.44	0.53	มาก
6. มีการสะท้อนผลการนิเทศและผลการ ประเมินบุคลากรเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการ พัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง						
6.1 วิเคราะห์ผลนิเทศและการประเมิน บุคลากรเป็นรายบุคคล	4.78	0.44	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
6.2 นำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการ ปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรเป็นรายบุคคล และนำเข้าสู่แผนการพัฒนาบุคลากร	4.56	0.73	มากที่สุด	4.78	0.67	มากที่สุด
โดยรวม	4.39	0.56	มาก	4.41	0.60	มาก

จากตาราง 23 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด

มหาสารคาม ด้านบุคลากร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ตัวชี้วัดและแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีการวางแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย						
1.1 วิเคราะห์ประเด็นการพัฒนาเด็กตามหลักสูตร ได้แก่ การพัฒนาด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา สิ่งหลักที่หลักสูตรต้องการให้เกิดการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์	3.89	0.60	มาก	4.00	0.71	มาก
1.2 วิเคราะห์รูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาเด็กทั้ง 4 ด้าน เช่น กิจกรรมออกกำลังกายกับผู้สูงอายุในชุมชน กิจกรรมนันทนาการในชุมชน กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน กิจกรรมช่วยเหลือสังคม กิจกรรมตรวจสุขภาพ เครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายหมู่บ้าน เป็นต้น	4.22	0.44	มาก	4.33	0.50	มาก
1.3 กำหนดรายละเอียดของกิจกรรมหน่วยงานที่สามารถให้การส่งเสริมให้เกิดการจัดกิจกรรม ความเหมาะสมของกิจกรรมงบประมาณ เป็นต้น	4.22	0.44	มาก	4.44	0.53	มาก
1.4 กำหนดผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากข้อ 1.3 และติดต่อเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม และเกิดเครือข่ายความร่วมมือ ในการพัฒนาเด็ก ร่วมถึงเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งในสังกัดเดียวกันและต่างสังกัด	4.56	0.53	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด

ตาราง 24 (ต่อ)

ตัวชี้วัดและแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.5 คัดเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมและไม่ กระทบกับการเรียนของเด็ก กำหนดวันจัด กิจกรรมและขออนุมัติการจัดกิจกรรมตาม ความเหมาะสม	4.11	0.60	มาก	4.33	0.71	มาก
1.6 วางแผนการดำเนินกิจกรรม และการ ประเมินผลกิจกรรม จัดทำเป็นแผนด้าน ส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.22	0.44	มาก	4.11	0.33	มาก
2. มีการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริม เครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย						
2.1 ดำเนินงานตามแผน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.67	0.50	มากที่สุด	4.44	0.73	มาก
2.2 สังเกตผลการปฏิบัติตามแผน ในช่วง ของการดำเนินกิจกรรมโดยสังเกตบรรยากาศ โดยรวม สังเกตพฤติกรรมของเด็ก การมีส่วน ร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นต้น	4.11	0.60	มาก	4.00	0.50	มาก
3. มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย						
3.1 ตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.56	0.53	มากที่สุด	4.44	0.53	มาก
3.2 ประเมินความสำเร็จตามแผนด้านการ ส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ใน ด้านการเกิดเครือข่าย ความมั่นคงของ เครือข่าย ความเหมาะสมของกิจกรรม ประโยชน์ที่ได้รับ	4.56	0.53	มากที่สุด	4.33	0.50	มาก

ตาราง 24 (ต่อ)

ตัวชี้วัดและแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4. มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้าน ส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อ นำสู่การพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ						
4.1 นำผลการประเมินในข้อ 6.3.2 นำมา วิเคราะห์ประเด็นจุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา อุปสรรค สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข สิ่งที่ต้อง ส่งเสริม	4.56	0.53	มาก ที่สุด	4.67	0.50	มาก ที่สุด
4.2 สะท้อนผลเพื่อนำสู่การพัฒนาการ ดำเนินงานต่อไป	4.22	0.67	มาก	4.33	0.71	มาก
โดยรวม	4.32	0.56	มาก	4.34	0.58	มาก

จากตาราง 24 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและ
ความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม
และความปลอดภัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ตัวชี้วัดและแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีรายงานผลการวิเคราะห์สภาพความ เหมาะสมและความพร้อมสำหรับใช้งานของ อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความ ปลอดภัยตามเกณฑ์มาตรฐาน 1.1 วิเคราะห์เกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	4.00	0.50	มาก	4.11	0.60	มาก
1.2 สร้างเกณฑ์ประเมินมาตรฐาน ตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และ ความปลอดภัย	4.22	0.44	มาก	4.33	0.50	มาก
1.3 กำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมในการ ตรวจสอบมาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย อย่างน้อย ภาคเรียนละ 2 ครั้ง และจัดทำเป็นปฏิทิน การดำเนินงาน	4.11	0.33	มาก	4.00	0.00	มาก
2. มีการวางแผนการด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ไว้อย่าง ชัดเจนและสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน โดยจัดทำเป็นปฏิทินการดำเนินงาน 2.1 จัดทำแผนการดำเนินงานด้าน อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความ ปลอดภัย โดยนำข้อมูลจากปฏิทินการ ดำเนินงานมาใช้บรรจุในแผนให้สอดคล้องกัน	4.44	0.53	มาก	4.22	0.67	มาก

ตาราง 25 (ต่อ)

ตัวชี้วัดและแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
2.2 ตรวจสอบความถูกต้องของแผน และจัดทำแผนและนำเสนอที่ประชุม คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อรับรอง และนำไปใช้ในการปฏิบัติ และนำเข้าเป็นส่วน หนึ่งของแผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก	4.22	0.44	มาก	4.00	0.50	มาก
3. มีการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามแผนและ ปฏิทินที่กำหนดไว้ 3.1 ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบมาตรฐาน ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความ ปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน ตำบล	4.33	0.50	มาก	4.44	0.53	มาก
3.2 ดำเนินงานตรวจสอบด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยตาม แผนและระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในปฏิทิน ตามเกณฑ์มาตรฐาน อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง และช่วงก่อนเปิดภาคเรียน	4.11	0.33	มาก	4.00	0.50	มาก
3.3 หากพบว่ามีข้อบกพร่องให้เร่ง ดำเนินการแก้ไขเพื่อให้อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม มีความปลอดภัยและพร้อม สำหรับรองรับการจัดการศึกษาของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก	4.22	0.44	มาก	4.11	0.33	มาก

ตาราง 25 (ต่อ)

ตัวชี้วัดและแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3.4 มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานด้าน อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความ ปลอดภัยตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้						
3.4.1 หลังจากการประเมินด้านอาคาร สถานที่ และการแก้ไขปัญหาแล้ว ให้มีการ ตรวจสอบผลการแก้ไขอีกครั้ง ก่อนที่จะมีการ เปิดให้ใช้งาน	4.11	0.33	มาก	4.22	0.44	มาก
3.4.2 เตรียมความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ ทุกอย่างให้พร้อมสำหรับการใช้งานเสมอ	4.33	0.50	มาก	4.22	0.67	มาก
3.4.3 ในกรณีด้านความปลอดภัย ให้มีการ ซักซ้อมการใช้อุปกรณ์ และการปฏิบัติใน สถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อตรวจสอบความพร้อม ของอุปกรณ์และเตรียมความพร้อมรับมือใน การแก้ไขกรณีมีเหตุฉุกเฉิน	4.11	0.33	มาก	4.00	0.00	มาก
3.4.4 บันทึกผลการตรวจสอบความพร้อม และปัญหาอุปสรรคที่พบ และวิธีแก้ไขไว้อย่าง ชัดเจน	4.22	0.44	มาก	4.44	0.53	มาก
3.5 มีการนำผลการตรวจสอบข้อ 3.4 นำสู่ การประเมินและพัฒนาการดำเนินงานด้าน อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความ ปลอดภัย						
3.5.1 วิเคราะห์ผลการตรวจสอบ ปัญหา อุปสรรค และวิธีแก้ไขที่บันทึก	4.44	0.53	มาก	4.11	0.33	มาก
3.5.2 ให้นำผลจากข้อ 3.5.1 ไปสู่การ พัฒนาหรือปรับปรุงการดำเนินงาน ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัยต่อไป	4.22	0.44	มาก	4.56	0.53	มากที่สุด
โดยรวม	4.22	0.44	มาก	4.20	0.49	มาก

จากตาราง 25 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 25 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ตัวชี้วัดและแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ และการเสริมสร้างคุณธรรมให้แก่เด็กตามที่หลักสูตรกำหนด						
1.1 วิเคราะห์หลักสูตร ปฐมวัย พ.ศ. 2560 มาตรฐาน ความมุ่งหมายของหลักสูตร สาระการเรียนรู้ ประสบการณ์สำคัญ และส่วนสำคัญต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร	4.44	0.53	มาก	4.56	0.53	มากที่สุด
1.2 วิเคราะห์จุดหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ การประเมินพัฒนาการ การจัดการประสบการณ์ เป็นต้น	4.00	0.71	มาก	4.22	0.67	มาก
1.3 กำหนดหน่วยการเรียนรู้ รายภาคเรียน และรายปีการศึกษาให้สอดคล้องสาระสำคัญของหลักสูตร	4.22	0.44	มาก	4.11	0.60	มาก
1.4 วิเคราะห์มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา	4.44	0.53	มาก	4.22	0.67	มาก

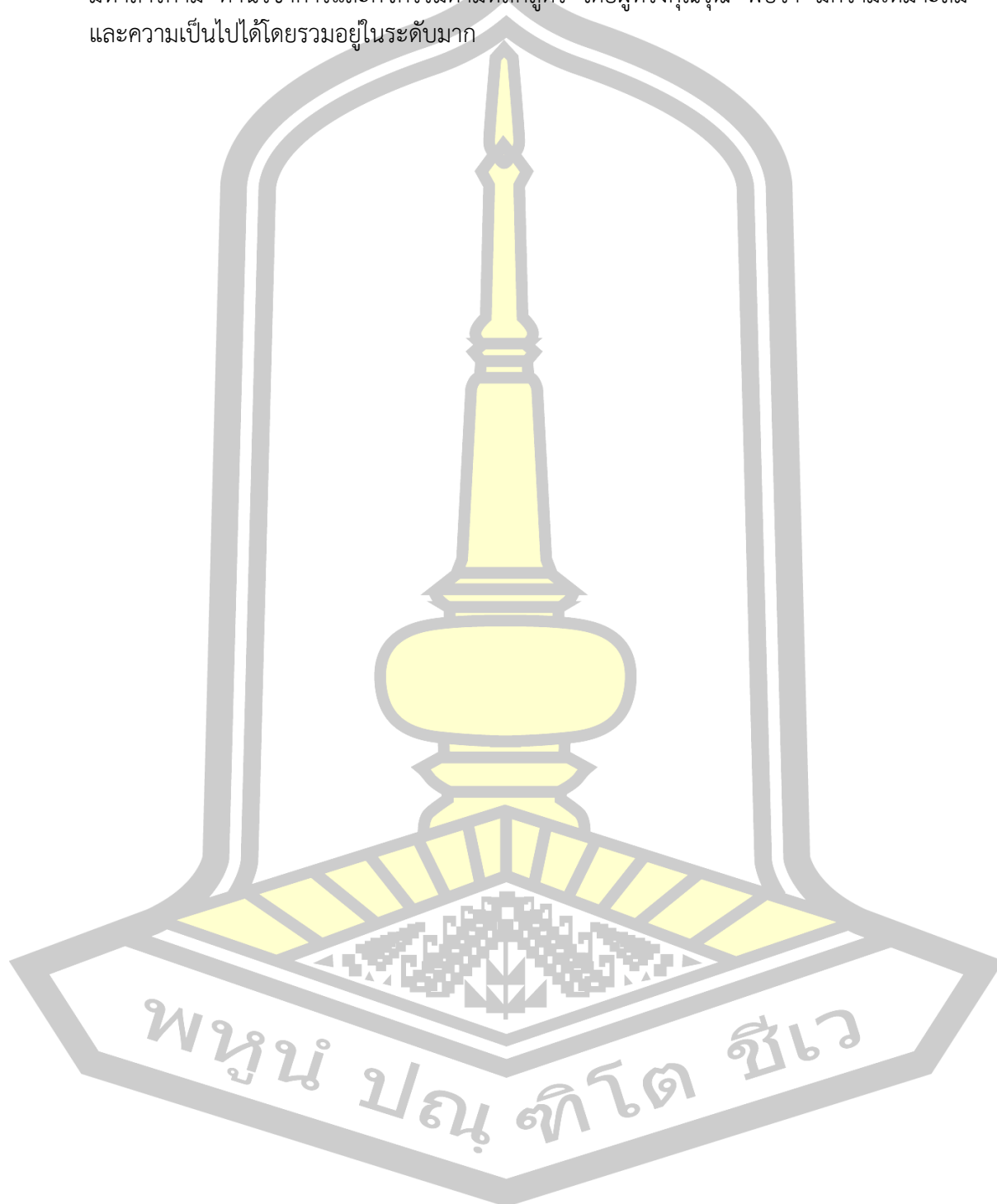
ตาราง 26 (ต่อ)

ตัวชี้วัดและแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
2. มีการวางแผนการพัฒนาเด็กด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร โดยจำแนกเป็น 4 ด้าน ให้สอดคล้องกับการพัฒนา ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา และ สอดคล้องกับหลักสูตร						
2.1 มีการวางแผนการพัฒนาเด็กด้าน ร่างกาย สอดคล้องกับหลักสูตร	4.33	0.50	มาก	4.22	0.44	มาก
2.2 มีการวางแผนการพัฒนาเด็กด้าน อารมณ์-จิตใจ สอดคล้องกับหลักสูตร	4.22	0.44	มาก	4.33	0.50	มาก
2.3 มีการวางแผนการพัฒนาเด็กสังคม สอดคล้องกับหลักสูตร	4.67	0.50	มาก	4.78	0.44	มาก
2.4 มีการวางแผนการพัฒนาเด็กด้าน สติปัญญา สอดคล้องกับหลักสูตร	4.33	0.50	มากที่สุด	4.22	0.44	มากที่สุด
3. มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ เป็น รายภาคเรียนและรายปีการศึกษา						
3.1 มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ เป็นรายภาคเรียน	4.56	0.53	มากที่สุด	4.44	0.53	มากที่สุด
3.2 มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ เป็นรายปีการศึกษา	4.44	0.53	มากที่สุด	4.33	0.50	มากที่สุด
3.3 มีการระบุสื่อ นวัตกรรม วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ ที่ใช้ในการจัดประสบการณ์	4.33	0.50	มากที่สุด	4.11	0.60	มากที่สุด
3.4 มีการกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ ในการวัดและประเมินผลการจัดประสบการณ์	4.22	0.83	มากที่สุด	4.00	0.87	มากที่สุด

ตาราง 26 (ต่อ)

ตัวชี้วัดและแนวทางการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4. มีการดำเนินการตามแผนด้านวิชาการและ แผนการจัดประสบการณ์						
4.1 จัดการเรียนการสอนตามแผนด้าน วิชาการและแผนการจัดประสบการณ์ที่ กำหนดไว้	4.33	0.50	มาก	4.22	0.44	มาก
4.2 บันทึกผลการจัดประสบการณ์ทุกครั้ง หลังการจัดประสบการณ์	4.44	0.53	มาก	4.00	0.71	มาก
5. มีการตรวจสอบผลการดำเนินการตามแผน ด้านวิชาการและแผนการจัดประสบการณ์						
5.1 วิเคราะห์ผลการจัดประสบการณ์และ ผลการพัฒนาวิชาการ	4.33	0.50	มาก	4.33	0.50	มาก
5.2 จัดวางระบบการนิเทศการจัด การเรียนการสอน	4.22	0.44	มาก	4.00	0.50	มาก
5.3 นิเทศการจัดการเรียนการสอน และนำ ผลการนิเทศปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียน การสอน	4.11	0.93	มาก	4.33	0.87	มาก
6. มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้าน วิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เพื่อนำสู่ การพัฒนาและนำสู่การกำหนดแผนการ พัฒนาในข้อ 3						
6.1 วิเคราะห์ผลการจัดประสบการณ์และ ผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน มา พิจารณาประเด็นที่เป็นปัญหา อุปสรรค วิธีแก้ไข และประเด็นที่เป็นจุดแข็ง	4.22	0.44	มาก	4.33	0.50	มาก
6.2 นำผลการวิเคราะห์จากข้อ 6.1 มาใช้ ในการพัฒนาการดำเนินงานด้านวิชาการและ กิจกรรมตามหลักสูตร	4.56	0.53	มากที่สุด	4.44	0.53	มาก
โดยรวม	4.34	0.55	มาก	4.27	0.58	มาก

จากตาราง 26 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม สามารถสรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

สรุปผล

การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม สามารถสรุปผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับจังหวัดมหาสารคาม พบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2. ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 6 องค์กรประกอบ 35 ตัวชี้วัด 108 แนวทาง ดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

2.1.1 กำหนดกรอบงานและจัดกลุ่มผู้มีส่วนร่วมและผู้ให้การสนับสนุนตามกรอบงาน

2.1.1.1 วิเคราะห์กรอบงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บทบาทการมีส่วนร่วมหรือการรับการสนับสนุน

2.1.1.2 จัดกลุ่มผู้มีส่วนร่วมและผู้ให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ การมีส่วนร่วมและการสนับสนุน ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

2.1.2 มีแผนด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

2.1.2.1 จัดทำแผนด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จำแนกตามกลุ่ม ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

2.1.2.2 จัดทำทะเบียนหรือฐานข้อมูลผู้ให้การสนับสนุน ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

2.1.2.3 เพิ่มเติมการปฏิบัติด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนลงในปฏิทินการปฏิบัติงานรายภาคเรียน/รายปีการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.1.3 ให้ความสำคัญและสานสัมพันธ์อันดีระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ให้การสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอ

2.1.3.1 จัดกิจกรรมประชุมประจำปีเพื่อรายงานผลการดำเนินงาน และแสดงความขอบคุณ โดยอาจจัดทำของที่ระลึกผลงานของเด็กๆ หรือโล่ และใบประกาศเกียรติคุณ เพื่อตอบแทนเป็นประจำสม่ำเสมอ ตามความเหมาะสม

2.1.3.2 จัดทำรายงานเกี่ยวกับผู้ให้การสนับสนุนและผู้มีส่วนร่วม ในรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.1.3.3 เชิญผู้ให้การสนับสนุนกรณีต่าง ๆ เข้าร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเสมอ ได้แก่ กิจกรรมปีใหม่ กิจกรรมวันเด็ก และรายงานผลสำเร็จของการจัดกิจกรรมให้ทราบ ตามความเหมาะสม

2.1.4 มีการดำเนินการตามแผน ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

2.1.4.1 มีการดำเนินการตามแผนด้านวิชาการ โดยให้การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ขอความร่วมมือจากหน่วยงานด้านการศึกษาในพื้นที่ เพื่อให้ความร่วมมือด้านการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดประสบการณ์ การพัฒนาความรู้และประสบการณ์สำหรับเด็ก รวมถึงการวัดและประเมินผลเด็ก และการประเมินพัฒนาการเด็ก โดยหน่วยงานที่ราชการที่ให้ความร่วมมือ ได้แก่ โรงเรียน และข้าราชการครู ในพื้นที่

2.1.4.2 มีการดำเนินการตามแผนด้านบุคลากร โดยคณะกรรมการศูนย์ผู้แทนผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติงานในศูนย์ฯ ตามความเหมาะสม

2.1.4.3 มีการดำเนินการตามแผนด้านงบประมาณ โดยเปิดรับการสนับสนุน ด้านงบประมาณจากภาครัฐและภาคเอกชนที่มีความประสงค์ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ หรือ จัดกิจกรรมเพื่อระดมเงินทุนสำหรับการสนับสนุนงานของศูนย์ฯ เช่น ฝ่าป่าการศึกษา เป็นต้น

2.1.4.4 มีการดำเนินการตามแผนด้านอาคารสถานที่ มีการจัดเวรยามเพื่อ สอดส่องดูแลความเรียบร้อยด้านอาคารสถานที่เป็นประจำและขอความร่วมมือจากชุมชนโดยรอบ เพื่อให้ช่วยกันสอดส่องดูแลศูนย์ฯ ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของทุกคน

2.1.4.5 มีการดำเนินการตามแผนด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยมีการ ประชาสัมพันธ์งาน กิจกรรมวันสำคัญ ผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้ชุมชนได้ทราบ โดยจัดทำเป็น ป้ายประชาสัมพันธ์งานและกิจกรรมของศูนย์ฯ บริเวณจุดที่มองเห็นได้ชัดเจน ได้แก่ กิจกรรมเยี่ยม บ้าน กิจกรรมวันสำคัญ เป็นต้น

2.1.5 มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุน อย่างสม่ำเสมอทุกปีการศึกษา

2.1.5.1 มีการตรวจสอบการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุน จากทุกภาคส่วนอย่างสม่ำเสมอทุกปีการศึกษา

2.1.5.2 จัดทำรายงานผลการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

2.1.6 มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการ สนับสนุนจากทุกภาคส่วนเพื่อนำสู่การพัฒนาการดำเนินงาน

2.1.6.1 วิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการ สนับสนุนจากทุกภาคส่วน

2.1.6.2 นำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานด้านการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

2.2 การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.1 มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและกรอบ งานแต่ละงานไว้อย่างชัดเจน

2.2.1.1 กำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.1.2 กำหนดกรอบงานและหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละงาน ได้แก่ การ บริหารทั่วไป การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้ครอบคลุมทุกภารกิจของศูนย์ฯและสอดคล้องกับมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2.1.3 เขียนขั้นตอนการทำงานคร่าว ๆ ของแต่ละงาน

2.2.1.4 ระบุเป้าหมายที่ต้องทำให้สำเร็จสำหรับแต่ละงานในปีการศึกษา ปัจจุบัน

2.2.1.5 จัดทำปฏิทินของแต่ละงานและระบุช่วงเวลาลงในปฏิทิน

2.2.2 มีปฏิทินการดำเนินงานรายภาคเรียนและรายปีการศึกษา

2.2.2.1 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการจัดทำปฏิทินของแต่ละงานในข้อ 2.1.5

2.2.2.2 จัดทำปฏิทินการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รายภาคเรียน และรายปีการศึกษา ให้เห็นภาพรวมของงานทั้งหมดตลอดปีการศึกษา

2.2.3 มีแผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรายภาคเรียนและรายปีการศึกษา

2.2.3.1 นำปฏิทินการปฏิบัติงานของแต่ละงานและปฏิทินรวมมาจัดทำรายละเอียดเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานสำหรับทุกงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.3.2 กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติ เป้าหมาย งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ จำนวนผู้ปฏิบัติ และวิธีการปฏิบัติ

2.2.3.3 รวบรวมรายละเอียดทั้งหมดจัดทำเป็นแผนปฏิบัติงาน โดยกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนลงในแผนและในปฏิทินให้สอดคล้องตรงกัน

2.2.3.4 ประชุมบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมของแผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรายภาคเรียนและรายปีการศึกษา

2.2.3.5 ปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์แผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติต่อไป

2.2.4 มีการจัดทำระเบียบในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน และครอบคลุมตามภารกิจ

2.2.4.1 นำขั้นตอนการทำงานในข้อ 2.1.3 และวิเคราะห์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำเป็นระเบียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้เป็นหลักในการบริหารจัดการ

2.2.4.2 ยกร่างระเบียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.4.3 นำร่างระเบียบเข้าสู่การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์ ในขั้นตอนต่อไป

2.2.5 มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน

2.2.5.1 กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กลงใน ร่างระเบียบการบริหารจัดการ และตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม

2.2.5.2 นำร่างเข้าที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และนำเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นชอบต่อไป

2.2.5.3 จัดทำระเบียบและประกาศใช้ระเบียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร

2.2.6 มีการปฏิบัติงานตามปฏิทินการดำเนินงาน แผน และระเบียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.6.1 มอบหมายบุคลากรทุกคนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ปฏิบัติงาน ตามปฏิทิน แผน และระเบียบที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

2.2.6.2 จัดทำบันทึกผลการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรค เพื่อนำสู่การสะท้อน และปรับปรุงคุณภาพต่อไป

2.2.7 มีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานตามข้อ 1.6 และประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

2.2.7.1 ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานโดยใช้การนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงาน

2.2.7.2 แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการปฏิบัติงานและกำหนดช่วงเวลานิเทศอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับการปฏิบัติงานในส่วนงานอื่น ๆ

2.2.7.3 บันทึกผลการนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงาน

2.2.7.4 จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.8 มีการนำผลที่ได้จากการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามข้อ 2.7 เพื่อสะท้อนผลสู่การปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา

2.2.8.1 วิเคราะห์ประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่พบในการปฏิบัติงาน และนำสู่การปรับปรุงแก้ไข

2.2.8.2 ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา

2.3 ด้านบุคลากร

2.3.1 มีแผนด้านอัตรากำลังเพื่อตรวจสอบ วิเคราะห์ และจัดสรร จำนวนบุคลากรให้เหมาะสมกับปริมาณงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.3.1.1 มีการจัดทำแผนอัตรากำลังโดยกำหนดเวลาที่ชัดเจน

2.3.1.2 สำรวจความต้องการอัตรากำลัง โดยพิจารณาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภาระงาน/จำนวนเด็ก

2.3.1.3 ขออนุมัติการเพิ่มอัตรากำลังให้ผู้บริหารพิจารณา

2.3.1.4 ดำเนินการรับสมัคร สอบคัดเลือก ตามขั้นตอนและตามที่กำหนดใน

คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง

2.3.2 มีแผนการพัฒนาบุคลากรและปฏิทินการพัฒนาบุคลากร

2.3.2.1 มีการตรวจสอบคุณสมบัติของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ทั้งด้านคุณสมบัติตามเฉพาะตำแหน่ง และความรู้ความสามารถ

2.3.2.2 มีการจัดทำแผนการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ และมีการพัฒนาตนเองทันตามยุคสมัยหรือเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

2.3.2.3 จัดทำปฏิทินการพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวม

2.3.2.4 มีการกำหนดตัวชี้วัดหรือเป้าหมายของการพัฒนาบุคลากรในแผนปฏิบัติการ (แผน 3 ปี หรือ 5 ปี) เพื่อกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาบุคลากรและให้สอดคล้องกับการพัฒนางานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.3.3 มีแผนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกภาคเรียน

2.3.3.1 กำหนดช่วงเวลากาการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

2.3.3.2 กำหนดผู้นิเทศได้แก่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้อำนวยการกองการศึกษา และหัวหน้างานภายในกองการศึกษาตามความเหมาะสม

2.3.3.3 ดำเนินการนิเทศอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้งเพื่อตรวจสอบและพัฒนากาปฏิบัติงานของบุคลากร

2.3.3.4 สรุปผลและจัดทำรายงานผลการนิเทศและนำเสนอผู้บริหาร

2.3.4 มีการดำเนินการตามแผนด้านบุคลากรที่กำหนดไว้

2.3.4.1 มีการดำเนินการตามแผนด้านอัตรากำลัง

2.3.4.2 มีการดำเนินการตามแผนพัฒนาบุคลากร

2.3.4.3 มีการดำเนินการตามแผนการนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงาน

2.3.5 มีการประเมินผลการปฏิบัติของบุคลากรทุกตำแหน่งอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.3.5.1 รวบรวมข้อมูลของบุคลากรด้านความรู้ ความสามารถ การพัฒนาตนเอง การพัฒนางาน และวิเคราะห์สรุปเป็นรายบุคคล

2.3.5.2 นำผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน มาใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติร่วมกับการสังเกตพฤติกรรมและการปฏิบัติตน คุณธรรม และจริยธรรม

2.3.5.3 สรุปผลและตัดสินผลการประเมิน โดยให้บุคลากรได้ร่วมรับทราบและชี้แจง และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน

2.3.6 มีการสะท้อนผลการนิเทศและผลการประเมินบุคลากรเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

2.3.6.1 วิเคราะห์ผลนิเทศและการประเมินบุคลากรเป็นรายบุคคล

2.3.6.2 นำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรเป็นรายบุคคลและนำเข้าสู่แผนการพัฒนาบุคลากร

2.4 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.4.1 มีการวางแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.4.1.1 วิเคราะห์ประเด็นการพัฒนาเด็กตามหลักสูตร ได้แก่ การพัฒนาด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา สิ่งที่หลักสูตรต้องการให้เกิดการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.4.1.2 วิเคราะห์รูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาเด็กทั้ง 4 ด้าน เช่น กิจกรรมออกกำลังกายกับผู้สูงอายุในชุมชน กิจกรรมนันทนาการในชุมชน กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน กิจกรรมช่วยเหลือสังคม กิจกรรมตรวจสอบสุขภาพ เครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายหมู่บ้าน เป็นต้น

2.4.1.3 กำหนดรายละเอียดของกิจกรรม หน่วยงานที่สามารถให้การส่งเสริมให้เกิดการจัดกิจกรรม ความเหมาะสมของกิจกรรม งบประมาณ เป็นต้น

2.4.1.4 กำหนดผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากข้อ 4.1.3 และติดต่อเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม และเกิดเครือข่ายความร่วมมือ ในการพัฒนาเด็ก รวมถึงเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งในสังกัดเดียวกันและต่างสังกัด

- 2.4.1.5 คัดเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมและไม่กระทบกับการเรียนของเด็ก กำหนดวันจัดกิจกรรมและขออนุมัติการจัดกิจกรรมตามความเหมาะสม
- 2.4.1.6 วางแผนการดำเนินกิจกรรม และการประเมินผลกิจกรรม จัดทำเป็นแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 2.4.2 มีการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 2.4.2.1 ดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 2.4.2.2 สังเกตผลการปฏิบัติตามแผน ในช่วงของการดำเนินกิจกรรม โดยสังเกตบรรยากาศโดยรวม สังเกตพฤติกรรมของเด็ก การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นต้น
- 2.4.3 มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 2.4.3.1 ตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 2.4.3.2 ประเมินความสำเร็จตามแผนด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในด้านการเกิดเครือข่าย ความมั่นคงของเครือข่าย ความเหมาะสมของกิจกรรม ประโยชน์ที่ได้รับ
- 2.4.4 มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อนำสู่การพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
- 2.4.4.1 นำผลการประเมินในข้อ 4.3.2 นำมาวิเคราะห์ประเด็นจุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา อุปสรรค สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข สิ่งที่ต้องส่งเสริม
- 2.4.4.2 สะท้อนผลเพื่อนำสู่การพัฒนาการดำเนินงานต่อไป
- 2.5 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
- 2.5.1 มีรายงานผลการวิเคราะห์สภาพความเหมาะสมและความพร้อมสำหรับใช้งานของอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามเกณฑ์มาตรฐาน
- 2.5.1.1 วิเคราะห์เกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย
- 2.5.1.2 สร้างเกณฑ์ประเมินมาตรฐานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย
- 2.5.1.3 กำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมในการตรวจสอบมาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง และจัดทำเป็นปฏิทินการดำเนินงาน
- 2.5.2 มีการวางแผนการด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ivo อย่างชัดเจนและสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน โดยจัดทำเป็นปฏิทินการดำเนินงาน
- 2.5.2.1 จัดทำแผนการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยนำข้อมูลจากปฏิทินการดำเนินงานมาใช้บรรจุในแผนให้สอดคล้องกัน

2.5.2.2 ตรวจสอบความถูกต้องของแผนและจัดทำแผนและนำเสนอที่ประชุม คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อรับรอง และนำไปใช้ในการปฏิบัติ และนำเข้าเป็นส่วนหนึ่งของ แผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.5.3 มีการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตาม แผนและปฏิทินที่กำหนดไว้

2.5.3.1 ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบมาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.5.3.2 ดำเนินงานตรวจสอบด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความ ปลอดภัยตามแผนและระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในปฏิทิน ตามเกณฑ์มาตรฐาน อย่างน้อยภาคเรียน ละ 2 ครั้ง และช่วงก่อนเปิดภาคเรียน

2.5.3.3 หากพบว่ามีข้อบกพร่องให้เร่งดำเนินการแก้ไขเพื่อให้อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม มีความปลอดภัยและพร้อมสำหรับรองรับการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.5.4 มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัยตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้

2.5.4.1 หลังจากการประเมินด้านอาคารสถานที่ และการแก้ไขปัญหาแล้ว ให้ มีการตรวจสอบผลการแก้ไขอีกครั้ง ก่อนที่จะมีการเปิดให้ใช้งาน

2.5.4.2 เตรียมความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ ทุกอย่างให้พร้อมสำหรับการใช้ งานเสมอ

2.5.4.3 ในกรณีด้านความปลอดภัย ให้มีการซักซ้อมการใช้อุปกรณ์ และการ ปฏิบัติในสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์และเตรียมความพร้อมรับมือใน การแก้ไขกรณีมีเหตุฉุกเฉิน

2.5.4.4 บันทึกผลการตรวจสอบความพร้อมและปัญหาอุปสรรคที่พบ และ วิธีแก้ไขไว้อย่างชัดเจน

2.5.5 มีการนำผลการตรวจสอบข้อ 2.5.4 นำสู่การประเมินและพัฒนาการ ดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

2.5.5.1 วิเคราะห์ผลการตรวจสอบ ปัญหา อุปสรรค และวิธีแก้ไขที่บันทึก

2.5.5.2 ให้นำผลจากข้อ 2.5.5.1 ไปสู่การพัฒนาหรือปรับปรุงการดำเนินงาน ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยต่อไป

2.6 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

2.6.1 มีการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ และการ เสริมสร้างคุณธรรมให้แก่เด็กตามที่หลักสูตรกำหนด

2.6.1.1 วิเคราะห์หลักสูตร ปฐมวัย พ.ศ. 2560 มาตรฐาน ความมุ่งหมายของ หลักสูตร สารการเรียนรู้ ประสบการณ์สำคัญ และส่วนสำคัญต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

2.6.1.2 วิเคราะห์จุดหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ การประเมินพัฒนาการ การจัดการประสบการณ์ เป็นต้น

2.6.1.3 กำหนดหน่วยการเรียนรู้ รายภาคเรียนและรายปีการศึกษาให้ สอดคล้องสาระสำคัญของหลักสูตร

2.6.1.4 วิเคราะห์มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา

2.6.2 มีการวางแผนการพัฒนาเด็กด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดย จำแนกเป็น 4 ด้าน ให้สอดคล้องกับการพัฒนา ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา และ สอดคล้องกับหลักสูตร

หลักสูตร

2.6.2.1 มีการวางแผนการพัฒนาเด็กด้านร่างกาย สอดคล้องกับหลักสูตร

2.6.2.2 มีการวางแผนการพัฒนาเด็กด้านอารมณ์-จิตใจ สอดคล้องกับ

2.6.2.3 มีการวางแผนการพัฒนาเด็กสังคมสอดคล้องกับหลักสูตร

2.6.2.4 มีการวางแผนการพัฒนาเด็กด้านสติปัญญา สอดคล้องกับหลักสูตร

การศึกษา

2.6.3 มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ เป็นรายภาคเรียนและรายปี

2.6.3.1 มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ เป็นรายภาคเรียน

2.6.3.2 มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์เป็นรายปีการศึกษา

2.6.3.3 มีการระบุสื่อ นวัตกรรม วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ ที่ใช้ในการจัด

ประสบการณ์

2.6.3.4 มีการกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการ

จัดประสบการณ์

2.6.4 มีการดำเนินการตามแผนด้านวิชาการและแผนการจัดประสบการณ์

ประสบการณ์ที่กำหนดไว้

2.6.4.1 จัดการเรียนการสอนตามแผนด้านวิชาการและแผนการจัด

2.6.4.2 บันทึกผลการจัดประสบการณ์ทุกครั้งหลังการจัดประสบการณ์

ประสบการณ์

2.6.5 มีการตรวจสอบผลการดำเนินการตามแผนด้านวิชาการและแผนการจัด

พัฒนาการจัดการเรียนการสอน

2.6.5.1 วิเคราะห์ผลการจัดประสบการณ์และผลการพัฒนาวิชาการ

2.6.5.2 จัดวางระบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

2.6.5.3 นิเทศการจัดการเรียนการสอน และนำผลการนิเทศปรับปรุง

2.6.6 มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เพื่อนำสู่การพัฒนาและนำสู่การกำหนดแผนการพัฒนาในข้อ 4.3

2.6.6.1 วิเคราะห์ผลการจัดประสบการณ์และผลการนิเทศการจัดการเรียน การสอน มาพิจารณาประเด็นที่เป็นปัญหา อุปสรรค วิธีแก้ไข และประเด็นที่เป็นจุดแข็ง

2.6.6.2 นำผลการวิเคราะห์จากข้อ 4.6.1 มาใช้ในการพัฒนาการดำเนินงาน ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้โดยรวมและรายด้านมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับจังหวัดมหาสารคาม พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันสอดคล้องกับการศึกษาของ นภัทร ขาวม่วง (2556) ได้ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษา พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลเขตอำเภอเมืองนครราชสีมาจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

2. ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 35 ตัวชี้วัด 108 แนวทาง ดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

2.1.1 กำหนดกรอบงานและจัดกลุ่มผู้มีส่วนร่วมและผู้ให้การสนับสนุนตามกรอบงานมีแนวทางดังนี้ วิเคราะห์กรอบงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บทบาทการมีส่วนร่วมหรือการรับการสนับสนุน จัดกลุ่มผู้มีส่วนร่วมและผู้ให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ การมีส่วนร่วมและการสนับสนุน ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

2.1.2 มีแผนด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มีแนวทางดังนี้ จัดทำแผนด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จำแนกตามกลุ่ม ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน จัดทำทะเบียนหรือฐานข้อมูลผู้ให้การสนับสนุน ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน เพิ่มเติมการปฏิบัติด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนลงในปฏิทินการปฏิบัติงานรายภาคเรียน/รายปีการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.1.3 ให้ความสำคัญและสานสัมพันธ์อันดีระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ให้การสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอ มีแนวทางดังนี้ จัดกิจกรรมประชุมประจำปีเพื่อรายงานผลการ

ดำเนินงาน และแสดงความขอบคุณ โดยอาจจัดทำของที่ระลึกผลงานของเด็กๆ หรือโล่ และใบประกาศเกียรติคุณ เพื่อตอบแทนเป็นประจําสม่ำเสมอ ตามความเหมาะสมจัดทำรายงานเกี่ยวกับผู้ให้การสนับสนุนและผู้มีส่วนร่วม ในรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เชิญผู้ให้การสนับสนุนกรณีต่างๆ เข้าร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเสมอ ได้แก่ กิจกรรมปีใหม่ กิจกรรมวันเด็ก และรายงานผลสำเร็จของการจัดกิจกรรมให้ทราบ ตามความเหมาะสม

2.1.4 มีการดำเนินการ ตามแผน ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีแนวทางดังนี้ มีการดำเนินการตามแผนด้านวิชาการ โดยให้การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ขอความร่วมมือจากหน่วยงานด้านการศึกษาในพื้นที่ เพื่อให้ความร่วมมือด้านการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดประสบการณ์ การพัฒนาความรู้และประสบการณ์สำหรับเด็ก รวมถึงการวัดและประเมินผลเด็ก และการประเมินพัฒนาการเด็ก โดยหน่วยงานที่ราชการที่ให้ความร่วมมือ ได้แก่ โรงเรียนและข้าราชการครู ในพื้นที่ มีการดำเนินการตามแผนด้านบุคลากร โดยคณะกรรมการศูนย์ ผู้แทนผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติงานในศูนย์ฯ ตามความเหมาะสม มีการดำเนินการตามแผนด้านงบประมาณ โดยเปิดรับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากภาครัฐและภาคเอกชนที่มีความประสงค์ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ หรือจัดกิจกรรมเพื่อระดมเงินทุน สำหรับการสนับสนุนงานของศูนย์ฯ เช่น ฝ่าป่าการศึกษา เป็นต้น มีการดำเนินการตามแผนด้านอาคารสถานที่ มีการจัดเวรยามเพื่อสอดส่องดูแลความเรียบร้อยด้านอาคารสถานที่เป็นประจำและขอความร่วมมือจากชุมชนโดยรอบเพื่อให้ช่วยกันสอดส่องดูแลศูนย์ฯ ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของทุกคน มีการดำเนินการตามแผนด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยมีการประชาสัมพันธ์งาน กิจกรรมวันสำคัญ ผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้ชุมชนได้ทราบ โดยจัดทำเป็นป้ายประชาสัมพันธ์งานและกิจกรรมของศูนย์ฯ บริเวณจุดที่มองเห็นได้ชัดเจน ได้แก่ กิจกรรมเยี่ยมบ้าน กิจกรรมวันสำคัญ เป็นต้น

2.1.5 มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอทุกปีการศึกษา มีแนวทางดังนี้ มีการตรวจสอบการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนอย่างสม่ำเสมอทุกปีการศึกษา จัดทำรายงานผลการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

2.1.6 มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนเพื่อนำสู่การพัฒนาการดำเนินงาน มีแนวทางดังนี้ วิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน นำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

แนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางให้มีการกำหนดกรอบงานและจัดกลุ่มผู้มีส่วนร่วมและผู้ให้การสนับสนุน ให้มีแผนด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ให้ความสำคัญและสานสัมพันธ์อันดีระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ให้การมีการดำเนินการตามแผนการตรวจสอบผลการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนอย่างการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม โดยแนวทางมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกรม

ส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น (2547) ที่ระบุว่า เพื่อกระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนา ความพร้อมของเด็กก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ตลอดจนส่งเสริมให้ครอบครัวเป็นฐานในการ เลี้ยงดู และพัฒนาเด็กได้อย่างถูกต้อง

2.2 การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สรุปได้ดังนี้

2.2.1 มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและกรอบ งานแต่ละงานไว้อย่างชัดเจน มีแนวทางการบริหารจัดการโดยให้มีการกำหนดโครงสร้างการบริหาร จัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กำหนดกรอบงานและหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละงานให้ครอบคลุมทุก ภารกิจของศูนย์และสอดคล้องกับมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ เขียนขั้นตอนการทำงานคร่าว ๆ ระบุเป้าหมายที่ต้องทำให้สำเร็จสำหรับแต่ละงานในปีการศึกษา ปัจจุบันและจัดทำปฏิทินการปฏิบัติ

2.2.2 มีปฏิทินการดำเนินงานรายภาคเรียนและรายปีการศึกษา มีแนวทางดังนี้ รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการจัดทำปฏิทินของแต่ละงานในข้อ 1.5 จัดทำปฏิทินการดำเนินงานของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก รายภาคเรียน และรายปีการศึกษา ให้เห็นภาพรวมของงานทั้งหมดตลอดปีการศึกษา

2.2.3 มีแผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรายภาคเรียนและรายปี การศึกษามีแนวทางดังนี้ นำปฏิทินการปฏิบัติงานของแต่ละงานและปฏิทินรวมมาจัดทำรายละเอียด เพื่อวางแผนการปฏิบัติงานสำหรับทุกงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติ เป้าหมาย งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ จำนวนผู้ปฏิบัติ และวิธีการปฏิบัติ รวบรวมรายละเอียด ทั้งหมดจัดทำเป็นแผนปฏิบัติงาน โดยกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนลงในแผนและในปฏิทินให้สอดคล้อง ตรงกัน ประชุมบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมของแผนการ บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรายภาคเรียนและรายปีการศึกษา ปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์ แผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติต่อไป

2.2.4 มีการจัดทำระเบียบในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน และครอบคลุมตามภารกิจ มีแนวทางดังนี้ นำขั้นตอนการทำงานในข้อ 1.3 และวิเคราะห์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำเป็นระเบียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก เพื่อให้เป็นหลักในการบริหารจัดการ ยกเว้นระเบียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นำร่างระเบียบเข้าสู่การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์ ในขั้นตอน ต่อไป

2.2.5 มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน มีแนวทางดังนี้ กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับดูแลการ ดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กลงใน ร่างระเบียบการบริหารจัดการ และตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม นำร่างเข้าที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และนำเสนอต่อองค์การบริหารส่วน ตำบล และสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นชอบต่อไป จัดทำระเบียบและประกาศใช้ ระเบียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร

2.2.6 มีการปฏิบัติงานตามปฏิทินการดำเนินงาน แผน และระเบียบการบริหาร จัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีแนวทางดังนี้ มอบหมายบุคลากรทุกคนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้

ปฏิบัติงาน ตามปฏิทิน แผน และระเบียบที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด จัดทำบันทึกผลการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรค เพื่อนำสู่การสะท้อนและปรับปรุงคุณภาพต่อไป

2.2.7 มีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานตามข้อ 2.6 และประสิทธิภาพในการดำเนินงาน มีแนวทางดังนี้ ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานโดยใช้การนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงานแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการปฏิบัติงานและกำหนดช่วงเวลานิเทศอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับการปฏิบัติงานในส่วนงานอื่น ๆ บันทึกผลการนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงาน จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.8 มีการนำผลที่ได้จากการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามข้อ 2.7 เพื่อสะท้อนผลสู่การปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา มีแนวทางดังนี้ วิเคราะห์ประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่พบในการปฏิบัติงาน และนำสู่การปรับปรุงแก้ไข ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา จากแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สรุปได้ว่า มีการกำหนด โครงสร้างการบริหารจัดการ จัดทำคำสั่งแต่งตั้งผู้ปฏิบัติงาน จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน และวางระบบสำหรับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้พร้อมรองรับการดำเนินงานของศูนย์อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ข้อ 6 (กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น, 2547) ที่ระบุไว้ว่า วัตถุประสงค์การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อให้การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ

2.3 ด้านบุคลากร

2.3.1 มีแผนด้านอัตรากำลังเพื่อตรวจสอบ วิเคราะห์ และจัดสรร จำนวนบุคลากรให้เหมาะสมกับปริมาณงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีแนวทางดังนี้ มีการจัดทำแผนอัตรากำลังโดยกำหนดเวลาที่ชัดเจน สำนวจความต้องการอัตรากำลัง โดยพิจารณาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภาระงาน/จำนวนเด็ก ขออนุมัติการเพิ่มอัตรากำลังให้ผู้บริหารพิจารณา ดำเนินการรับสมัคร สอบคัดเลือก ตามขั้นตอนและตามที่กำหนดในคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง

2.3.2 มีแผนการพัฒนาบุคลากรและปฏิทินการพัฒนาบุคลากร มีแนวทางดังนี้ มีการตรวจสอบคุณสมบัติของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ทั้งด้านคุณสมบัติตามเฉพาะตำแหน่ง และความรู้ความสามารถ มีการจัดทำแผนการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ และมีการพัฒนาตนเองทันตามยุคสมัยหรือเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป จัดทำปฏิทินการพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวม มีการกำหนดตัวชี้วัดหรือเป้าหมายของการพัฒนาบุคลากรในแผนปฏิบัติการ (แผน 3 ปี หรือ 5 ปี) เพื่อกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาบุคลากรและให้สอดคล้องกับการพัฒนางานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.3.3 มีแผนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกภาคเรียน มีแนวทางดังนี้ กำหนดช่วงเวลากาการนิเทศการจัดการเรียนการสอน กำหนดผู้นิเทศได้แก่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้อำนวยการกองการศึกษา และหัวหน้างานภายในกองการศึกษาตามความเหมาะสม ดำเนินการนิเทศอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้งเพื่อตรวจสอบและพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากร สรุปผลและจัดทำรายงานผลการนิเทศและนำเสนอผู้บริหาร

2.3.4 มีการดำเนินการตามแผนด้านบุคลากรที่กำหนดไว้ มีแนวทางดังนี้ มีการดำเนินการตามแผนด้านอัตรากำลัง มีการดำเนินการตามแผนพัฒนาบุคลากร มีการดำเนินการตามแผนการนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงาน

2.3.5 มีการประเมินผลการปฏิบัติของบุคลากรทุกตำแหน่งอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีแนวทางดังนี้ รวบรวมข้อมูลของบุคลากรด้านความรู้ ความสามารถ การพัฒนาตนเอง การพัฒนางาน และวิเคราะห์สรุปเป็นรายบุคคล นำผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน มาใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติร่วมกับการสังเกตพฤติกรรมและการปฏิบัติตน คุณธรรม และจริยธรรม สรุปผลและตัดสินผลการประเมิน โดยให้บุคลากรได้ร่วมรับทราบ และชี้แจง และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน

2.3.6 มีการสะท้อนผลการนิเทศและผลการประเมินบุคลากรเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง มีแนวทางดังนี้ วิเคราะห์ผลนิเทศและการประเมินบุคลากรเป็นรายบุคคล นำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรเป็นรายบุคคล และนำเข้าสู่แผนการพัฒนาบุคลากร

แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากรสรุปได้ว่า การบริหารจัดการด้านบุคลากรนั้น ครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดอัตรากำลัง การสรรหาผู้ปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากรอย่างจริงจังโดยจัดทำปฏิทินการพัฒนาบุคลากรไว้อย่างชัดเจน มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน นิเทศ และสะท้อนผลสู่แผนพัฒนาบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553) ด้านการบริหารงานบุคคล ที่ได้กำหนดไว้ คือ การสรรหา/เลือกสรร และการปรับสภาพ การคัดเลือกหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ดำเนินการตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นและที่เกี่ยวข้อง การกำหนดค่าตอบแทน สิทธิสวัสดิการ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการพัฒนาบุคลากร แนวทางได้นำเสนอให้มีการพัฒนาบุคลากรอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับทุกองค์กร เพราะจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นต่อไป แนวทางยังได้นำเสนอกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานโดยควรมีการประเมินอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดการพัฒนาให้บุคลากรสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยิ่ง ๆ ขึ้นไป ซึ่งการประเมินการทำงานนี้ มีความสำคัญเพราะเป็นการตรวจสอบและแจ้งผลการประเมินให้บุคลากรได้รับทราบเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของตนเองว่าเป็นอย่างไร และได้รับการปรับปรุงพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถยิ่งขึ้น และในส่วนของการพัฒนาบุคลากรนั้นมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งดังที่ได้กล่าวมา สอดคล้องกับ ลัดดาวัลย์ ไพบูลย์ (2556) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษา พบว่า ด้านบุคลากร ควรเพิ่มบุคลากรด้านการสอนที่มีทักษะและความรู้ ในด้านการสอนเด็ก ผู้บริหารควรสนใจและเอาใจใส่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มากกว่านี้ ควรสรรหาผู้ดูแลเด็กที่มีประสบการณ์โดยตรง ควรมีการประเมินผลการทำงานของผู้ดูแลเด็กอย่างต่อเนื่อง ควรส่งเสริมครู/ผู้ดูแลเด็กให้ได้รับการศึกษาตรงตามสายงานที่รับผิดชอบและควรจัดให้ครู/ผู้ดูแลเด็กได้รับการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.4 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.4.1 มีการวางแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีแนวทางดังนี้ วิเคราะห์ประเด็นการพัฒนาเด็กตามหลักสูตร ได้แก่ การพัฒนาด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา สิ่งหลักที่หลักสูตรต้องการให้เกิดการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ วิเคราะห์รูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาเด็กทั้ง 4 ด้าน เช่น กิจกรรมออกกำลังกายกับผู้สูงอายุในชุมชน กิจกรรมนันทนาการในชุมชน กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน กิจกรรมช่วยเหลือสังคม กิจกรรมตรวจสุขภาพ เครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายหมู่บ้าน เป็นต้น กำหนดรายละเอียดของกิจกรรม หน่วยงานที่สามารถให้การส่งเสริมให้เกิดการจัดกิจกรรม ความเหมาะสมของกิจกรรม งบประมาณ เป็นต้น กำหนดผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และติดต่อเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม และเกิดเครือข่ายความร่วมมือ ในการพัฒนาเด็ก รวมถึงเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งในสังกัดเดียวกันและต่างสังกัด คัดเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมและไม่กระทบกับการเรียนของเด็ก กำหนดวันจัดกิจกรรมและขออนุมัติการจัดกิจกรรมตามความเหมาะสม วางแผนการดำเนินกิจกรรม และการประเมินผลกิจกรรม จัดทำเป็นแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.4.2 มีการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีแนวทางดังนี้ ดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย สังเกตผลการปฏิบัติตามแผน ในช่วงของการดำเนินกิจกรรม โดยสังเกตบรรยากาศโดยรวม สังเกตพฤติกรรมของเด็ก การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นต้น

2.4.3 มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีแนวทางดังนี้ ตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ประเมินความสำเร็จตามแผนด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในด้านการเกิดเครือข่าย ความมั่นคงของเครือข่าย ความเหมาะสมของกิจกรรม ประโยชน์ที่ได้รับ

2.4.4 มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อนำสู่การพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีแนวทางดังนี้ นำผลการประเมิน มาวิเคราะห์ประเด็นจุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา อุปสรรค สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข สิ่งที่ต้องส่งเสริม สะท้อนผลเพื่อนำสู่การพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

2.5 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

2.5.1 มีรายงานผลการวิเคราะห์สภาพความเหมาะสมและความพร้อมสำหรับใช้งานของอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามเกณฑ์มาตรฐาน มีแนวทางดังนี้ วิเคราะห์ที่เกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย สร้างเกณฑ์ประเมินมาตรฐานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมในการตรวจสอบมาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง และจัดทำเป็นปฏิทินการดำเนินงาน

2.5.2 มีการวางแผนการด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ไว้อย่างชัดเจนและสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน โดยจัดทำเป็นปฏิทินการดำเนินงาน มีแนวทางดังนี้ จัดทำแผนการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยนำข้อมูลจากปฏิทิน

การดำเนินงานมาใช้บรรจุในแผนให้สอดคล้องกัน ตรวจสอบความถูกต้องของแผนและจัดทำแผน และนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อรับรอง และนำไปใช้ในการปฏิบัติและ นำเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.5.3 มีการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตาม แผนและปฏิทินที่กำหนดไว้ มีแนวทางดังนี้ ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบมาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ดำเนินงานตรวจสอบด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยตามแผนและระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในปฏิทิน ตามเกณฑ์มาตรฐาน อย่างน้อย ภาคเรียนละ 2 ครั้ง และช่วงก่อนเปิดภาคเรียน หากพบว่ามีข้อบกพร่องให้เร่งดำเนินการแก้ไขเพื่อให้ อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม มีความปลอดภัยและพร้อมสำหรับรองรับการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก

2.5.4 มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัยตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้ มีแนวทางดังนี้ หลังจากการประเมินด้านอาคาร สถานที่ และการแก้ไขปัญหาแล้ว ให้มีการตรวจสอบผลการแก้ไขอีกครั้ง ก่อนที่จะมีการเปิดให้ใช้งาน เตรียมความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ ทุกอย่างให้พร้อมสำหรับการใช้งานเสมอ ในกรณีด้านความ ปลอดภัย ให้มีการซักซ้อมการใช้อุปกรณ์ และการปฏิบัติในสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อตรวจสอบความ พร้อมของอุปกรณ์และเตรียมความพร้อมรับมือในการแก้ไขกรณีมีเหตุฉุกเฉิน บันทึกผลการตรวจสอบ ความพร้อมและปัญหาอุปสรรคที่พบ และวิธีแก้ไขไว้อย่างชัดเจน

2.5.5 มีการนำผลการตรวจสอบ นำสู่การประเมินและพัฒนากิจการดำเนินงานด้าน อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มีแนวทางดังนี้ วิเคราะห์ผลการตรวจสอบ ปัญหา อุปสรรค และวิธีแก้ไขที่บันทึกไว้ นำผลไปสู่การพัฒนาหรือปรับปรุงการดำเนินงาน ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยต่อไป

แนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดย มีการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้มีการตรวจสอบสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยให้มีความ พร้อมสำหรับการใช้งานเสมอ สอดคล้องกับการศึกษาของ นิรุทธ์ สกลหล้า (2556) ได้ศึกษา เปรียบเทียบการรับรู้ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอาคารสถานที่ ได้แก่ ควรปรับปรุงซ่อมแซมอาคารที่ชำรุด ให้มีเพียงพอและมี สภาพที่เหมาะสมกับการทำกิจกรรมและมีความปลอดภัยสำหรับเด็ก

2.6 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

2.6.1 มีการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ และการ เสริมสร้างคุณธรรมให้แก่เด็กตามที่หลักสูตรกำหนด มีแนวทางดังนี้ วิเคราะห์หลักสูตร ปฐมวัย พ.ศ. 2560 มาตรฐาน ความมุ่งหมายของหลักสูตร สารการเรียนรู้ ประสบการณ์สำคัญ และส่วนสำคัญ ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร วิเคราะห์จุดหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ การประเมินพัฒนาการ การวัดประสบการณ์ เป็นต้น กำหนดหน่วยการเรียนรู้ วิทยภาคเรียนและรายปีการศึกษาให้

สอดคล้องสาระสำคัญของหลักสูตร วิเคราะห์มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา

2.6.2 มีการวางแผนการพัฒนาเด็กด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยจำแนกเป็น 4 ด้าน ให้สอดคล้องกับการพัฒนา ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา และสอดคล้องกับหลักสูตร มีแนวทางดังนี้ มีการวางแผนการพัฒนาเด็กด้านร่างกาย สอดคล้องกับหลักสูตร มีการวางแผนการพัฒนาเด็กด้านอารมณ์-จิตใจ สอดคล้องกับหลักสูตร มีการวางแผนการพัฒนาเด็กสังคมสอดคล้องกับหลักสูตร มีการวางแผนการพัฒนาเด็กด้านสติปัญญา สอดคล้องกับหลักสูตร

2.6.3 มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ เป็นรายภาคเรียนและรายปี การศึกษามีแนวทางดังนี้ มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ เป็นรายภาคเรียน มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์เป็นรายปีการศึกษา มีการระบุสื่อ นวัตกรรม วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ มีการกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการจัดประสบการณ์

2.6.4 มีการดำเนินการตามแผนด้านวิชาการและแผนการจัดประสบการณ์ มีแนวทางดังนี้ จัดการเรียนการสอนตามแผนด้านวิชาการและแผนการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ บันทึกผลการจัดประสบการณ์ทุกครั้งหลังการจัดประสบการณ์

2.6.5 มีการตรวจสอบผลการดำเนินการตามแผนด้านวิชาการและแผนการจัดประสบการณ์ มีแนวทางดังนี้ วิเคราะห์ผลการจัดประสบการณ์และผลการพัฒนาวิชาการ จัดวางระบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน นิเทศการจัดการเรียนการสอน และนำผลการนิเทศปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

2.6.6 มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เพื่อนำสู่การพัฒนาและนำสู่การกำหนดแผนการพัฒนา มีแนวทางดังนี้ วิเคราะห์ผลการจัดประสบการณ์และผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน มาพิจารณาประเด็นที่เป็นปัญหา อุปสรรค วิธีแก้ไข และประเด็นที่เป็นจุดแข็ง นำผลการวิเคราะห์ มาใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

แนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบครอบคลุมตั้งแต่การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ การวางแผนสำหรับพัฒนาเด็ก จัดเตรียมสำหรับการจัดประสบการณ์ตามแผนที่เตรียมไว้และการนิเทศการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ซึ่งแนวทางมีความสอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2550) ซึ่งได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ไว้ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ลักษณะสำคัญของหลักสูตร สถานศึกษา การใช้หลักสูตรสถานศึกษา การจัดประสบการณ์ การจัดสภาพแวดล้อม สื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก การประเมินพัฒนาการเด็กและการเจริญเติบโต การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ และการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินการใช้หลักสูตร

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้โดยรวมและรายด้านมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ สามารถให้ข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 แนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จัดทำขึ้นได้นำวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ในการดำเนินงาน เพื่อให้มีความเป็นระบบในการปฏิบัติงาน มีความครอบคลุมตามหลักการของวงจรคุณภาพในมาตรฐานแต่ละด้าน การนำผลการวิจัยไปใช้ควรเตรียมโครงสร้างด้านบุคลากรและการบริหารองค์กร เพื่อรองรับการดำเนินงานในรูปแบบ PDCA ที่มีการวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบ และสะท้อนผล

1.2 ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น ช่างไม้ ช่างไฟฟ้าในชุมชน อาจเชิญเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการฝ่ายอาคารสถานที่ และมีส่วนร่วมในการดูแลความเรียบร้อยของวัสดุอุปกรณ์ ให้มีความพร้อมสำหรับใช้งานเสมอ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือประเมินผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

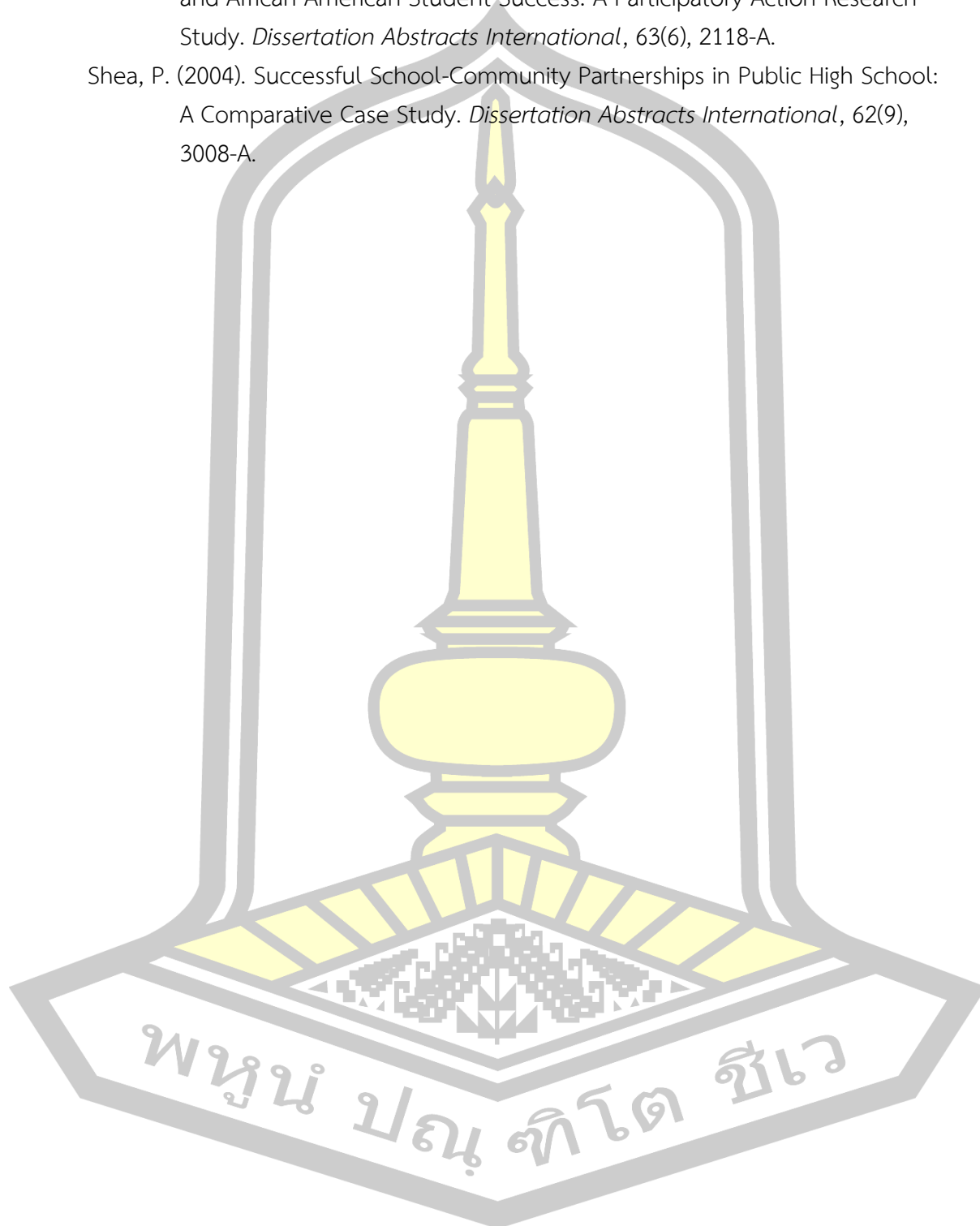
- กมล สุตประเสริฐ. (2544). *รูปแบบการบริหารและการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจ*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- กรแก้ว จันทภาษา. (2552). *การสนทนากลุ่ม*. สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2561. จาก <http://home.kku.ac.th/korcha/dis1.html>.
- กรมวิชาการ. (2546). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2540). *แนวทางการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2547). *คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2553). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *การเสวนาการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สืบค้นเมื่อ 11 ธันวาคม 2561. จาก <http://www.thaigov.go.th/th/news-ministry>.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *รายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์ พับลิชชิ่ง.
- กัลยา จันทบุตร. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกับประสิทธิผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาตรี น้อยหอม. (2550). *สภาพปัญหาการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนตำบลในเขตอำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์*. รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ถวัลย์ มาตจรัส. (2546). *นวัตกรรมการศึกษา ชุดแบบฝึกหัด-แบบฝึกเสริมทักษะ*. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- ถวิล สารใจ. (2553). *สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาตามมาตรฐาน การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย*. การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

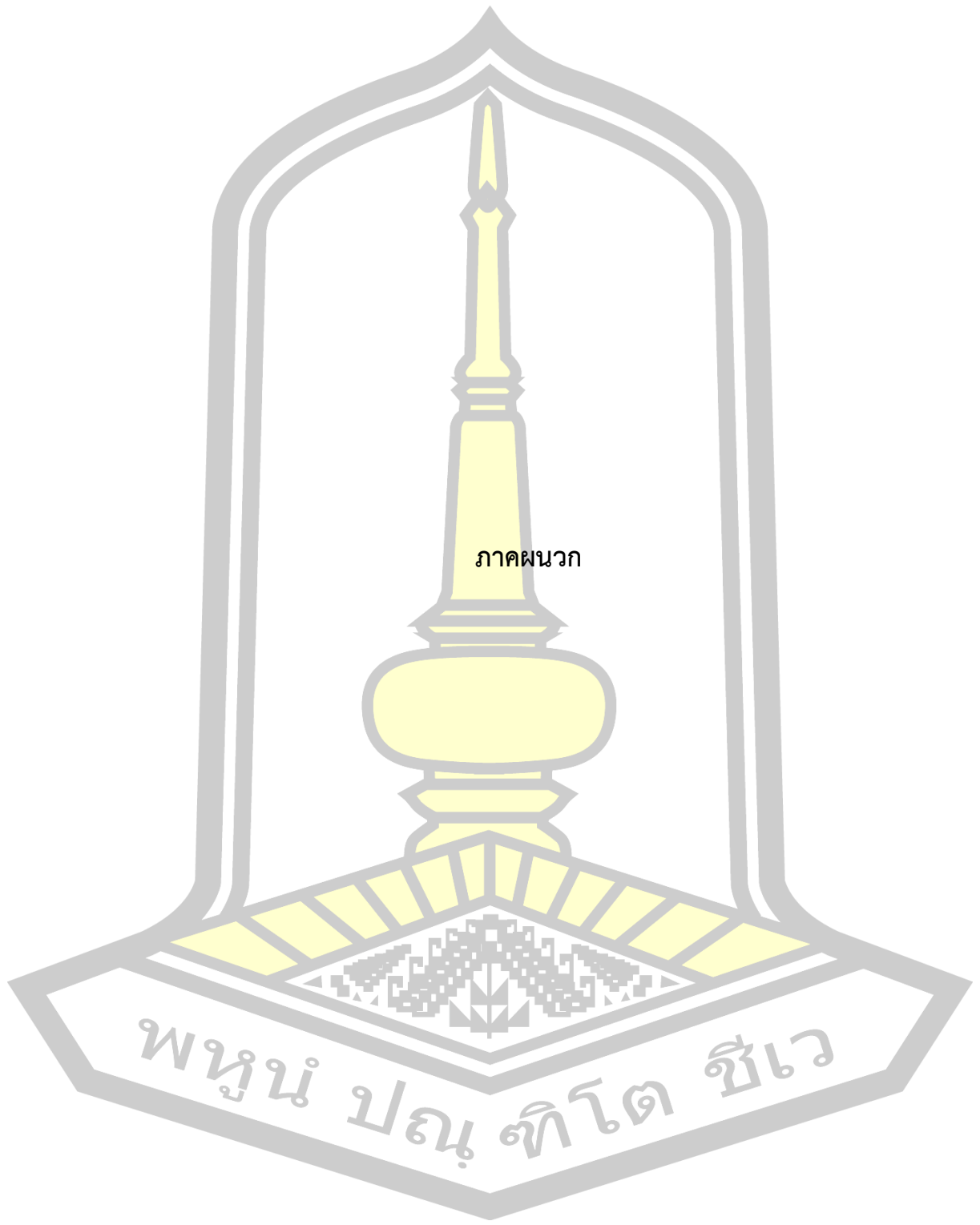
- นภัทร ชาว่อง. (2556). *สภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิรุทธ์ สกลหล้า. (2556). *การเปรียบเทียบการรับรู้ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด และสุริทอง ศรีสะอาด. (2552). *การวิจัยและเกี่ยวกับการบริหารทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประเสริฐ บุญมี. (2554). *ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2545). *หลักการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- พรทิพย์ พามาบุญ. (2554). *การศึกษาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลน้ำพี้ อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์*. วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พิทยาภรณ์ มานะจตุ. (2549). *การจัดและบริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย*. เชียงใหม่: แพรวงการพิมพ์.
- ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม. (2551). *การสัมมนาทางวิชาการเนื่องในวันสถาปนาคณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ครบรอบ 54 ปี เรื่อง “มิตินิยมหลากหลายของสวัสดิการสังคมไทย”*. วันที่ 25 มกราคม 2551.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2546). *แนวการศึกษาชุดวิชาการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2552). *วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: คำสมัย.
- ลัดดาวัลย์ ไพบุลย์. (2556). *สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมคิด พรหมจ้อย และสุพักตร์ พิบุลย์. (2544). *การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. นนทบุรี: จตุพรตีไซน์.
- สมเจตน์ ภูศรี และคณะ. (2551). *การพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม*. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 2(1), 20-41.

- สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม. (2558). *ข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัด ประจำปี 2558*. มหาสารคาม: สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). *การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนยุคใหม่เพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ด้วยการบูรณาการไอซีทีในการจัดการเรียนรู้ด้วยโครงการ*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2545-2559)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานส่งเสริมและพิทักษ์เด็กฯ. (2555). *งานส่งเสริมเครือข่าย องค์ประกอบของการพัฒนาเครือข่ายสู่ความยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: กองส่งเสริมและพัฒนาเครือข่าย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2550). *เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา*. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2557). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับปฐมวัย (แรกเกิด-2ปี) ฉบับสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- สุชาดา จักรพิสุทธิ์. (2547). การศึกษาทางเลือกของชุมชน. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 6(20), 35.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด. (2557). *ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาดเรื่อง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พ.ศ. 2557*. กางสนธิ์: องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด.
- อรทัย กัทผล. (2552). *คู่มือ คู่มือ การมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับนักบริหารท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- อำนาจ บุญทวี. (2546). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านลำโรง อำเภอดาลุสม จังหวัดอุบลราชธานี*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Deming in Mycoted. (2004). *Plan Do Check Act (PDCA)*. Date of Accessed June 2018. from <http://www.mycoted.com/creativity/techniques/pdca.php>.
- Hermann, D. L. (2004). Understanding the Formation of Community in a New School: A Case Study of River Bluff High School. *Dissertation Abstracts International*, 63(6): 2111-A.
- Madsen, K. A. (2011). *An Examination of Multiple Intelligence's Exhibited by Preschool Childhood in a Child Care Center*. Thesis Ed.D. Nebraska-Lincoln, The University of Nebraska-Lincoln.
- McCathy, W. (2010). The Role of the Secondary School Principal in New Jersey. *Dissertation Abstracts International*, 32(1), 606-A.

Sanders, D. A. (2004). The Dynamics of Parent School Communication, Collaboration and African American Student Success: A Participatory Action Research Study. *Dissertation Abstracts International*, 63(6), 2118-A.

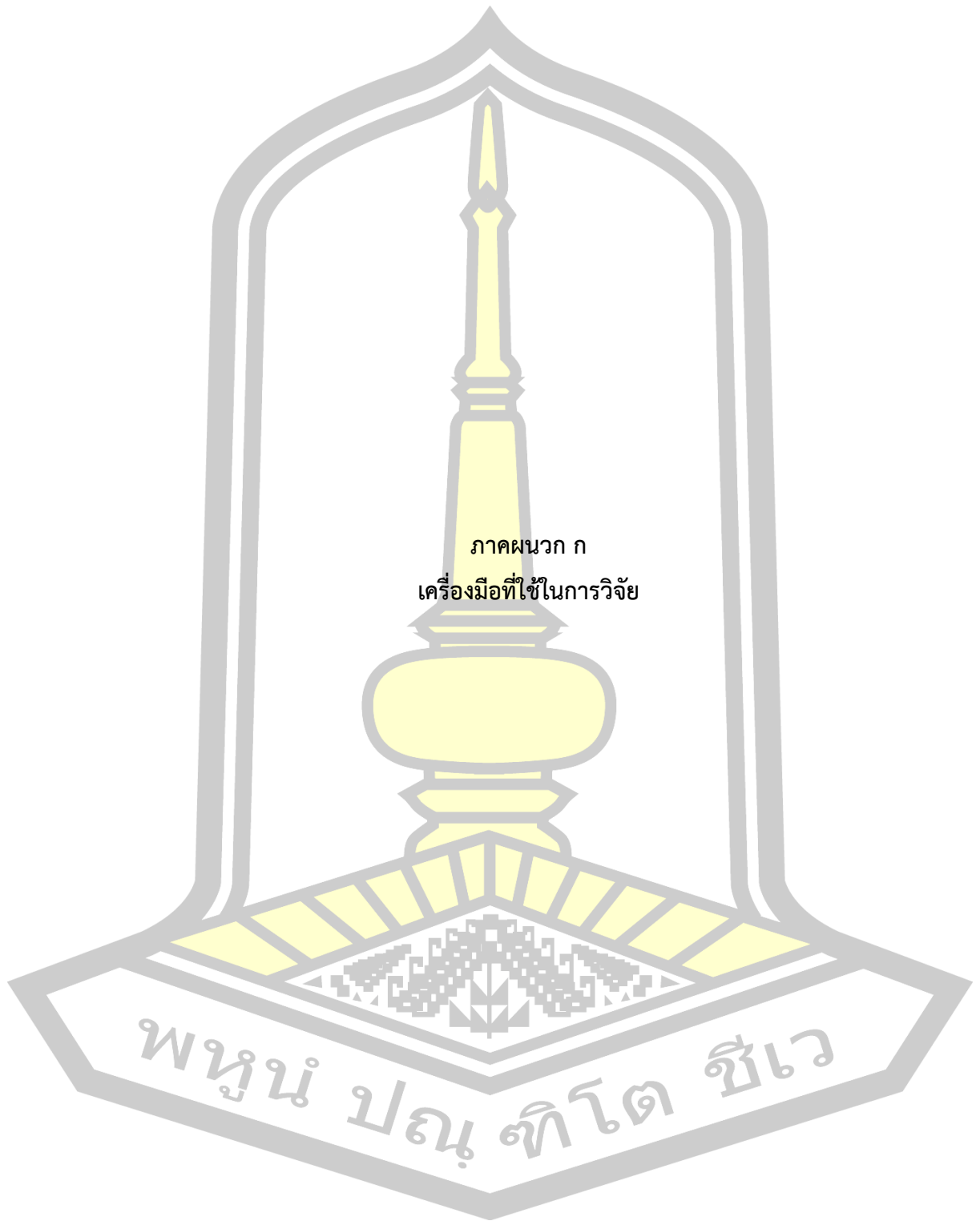
Shea, P. (2004). Successful School-Community Partnerships in Public High School: A Comparative Case Study. *Dissertation Abstracts International*, 62(9), 3008-A.

ภาคผนวก

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์
การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม
2. แบบสอบถามสร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น และไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถาม
3. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ และตอบตามความเป็นจริง

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวศิริดาว โพธิ์สิงห์

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่น พ.27

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูนุ ปณุกิตโต ชีวะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. เพศ
  - ( ) ชาย
  - ( ) หญิง
2. อายุ
  - ( ) 20 – 35 ปี
  - ( ) 36 – 50 ปี
  - ( ) 51 ปี ขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา
  - ( ) ปริญญาตรีหรือต่ำกว่า
  - ( ) ปริญญาโทหรือสูงกว่าปริญญาโท
4. ประสบการณ์ในการบริหารหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
  - ( ) 1 – 9 ปี
  - ( ) 10 – 19 ปี
  - ( ) 20 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง โปรดพิจารณาองค์ประกอบของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนา

เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม แล้วพิจารณาถึงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความเป็นจริงตามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของท่าน เกณฑ์ระดับคะแนน มีดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

พูน ปรุ ทิโต ชีเว

องค์ประกอบของการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น									
	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5.6 มีการสะท้อนผลการดำเนินงาน ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการ สนับสนุนจากทุกภาคส่วนเพื่อนำสู่การ พัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและ สม่ำเสมอ										
6. มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการ พัฒนาเด็กปฐมวัย										
6.1 มีการวางแผนด้านส่งเสริมเครือข่าย การพัฒนาเด็กปฐมวัย										
6.2 มีการดำเนินงานตามแผนด้าน ส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย										
6.3 มีการตรวจสอบผลการดำเนินงาน ตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนา เด็กปฐมวัย										
6.4 มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้าน ส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อนำสู่การพัฒนาการดำเนินงานอย่าง ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ										

แบบสัมภาษณ์

สำหรับการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

ความมุ่งหมาย : แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ศึกษาวิธีการปฏิบัติที่ดีด้านการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล.....
ตำแหน่ง.....
สังกัด.....
ผู้สัมภาษณ์ นางสาวศิริดาว โพธิ์สิงห์
สถานที่สัมภาษณ์.....

2. ข้อคำถามที่สัมภาษณ์

2.1 ท่านมีวิธีการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน อย่างไร

2.2 ท่านมีวิธีการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างไร

2.3 ท่านมีวิธีการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร อย่างไร

2.4 ท่านมีวิธีการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย อย่างไร

2.5 ท่านมีวิธีการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย อย่างไร

2.6 ท่านมีวิธีการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร อย่างไร

พูน ปณ ทิโต ชีเว

**แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง
สำหรับการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม**

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้ สร้างขึ้นเพื่อประกอบการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม แบบสอบถามประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
  - ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
2. กรุณาตอบแบบประเมินให้ครบทุกข้อ ผลการประเมินจะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการวิจัย โดยไม่มีผลกระทบต่อผู้ประเมิน

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการประเมิน

นางสาวศิริดาว โพธิ์สิงห์

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่น พ.27

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ทิโต ชีเว

แนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์ มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด มหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น									
	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1.5 มีการตรวจสอบผลการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนอย่าง สม่ำเสมอทุกปีการศึกษา										
1.5.1 มีการตรวจสอบการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจาก ทุกภาคส่วนอย่างสม่ำเสมอทุกปีการศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
1.5.2 จัดทำรายงานผลการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
1.6 มีการสะท้อนผลการดำเนินงาน ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและ การสนับสนุนจากทุกภาคส่วนเพื่อนำสู่ การพัฒนาการดำเนินงาน										
1.6.1 วิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้าน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการ สนับสนุนจากทุกภาคส่วน	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
1.6.2 นำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการ ปรับปรุงการดำเนินงานด้านการส่งเสริม การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจาก ทุกภาคส่วน	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....

แนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์ มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด มหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น									
	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก										
2.1 มีการกำหนดโครงสร้างการบริหาร จัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและกรอบงาน แต่ละงานไว้อย่างชัดเจน										
2.1.1 กำหนดโครงสร้างการบริหาร จัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.1.2 กำหนดกรอบงานและหน้าที่ รับผิดชอบของแต่ละงาน ได้แก่ การ บริหารทั่วไป การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้ครอบคลุม ทุกภารกิจของศูนย์และสอดคล้องกับ มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.1.3 เขียนขั้นตอนการทำงานคร่าว ๆ ของแต่ละงาน	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.1.4 ระบุเป้าหมายที่ต้องทำให้สำเร็จ สำหรับแต่ละงานในปีการศึกษาปัจจุบัน	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.1.5 จัดทำปฏิทินของแต่ละงานและ ระบุช่วงเวลาลงในปฏิทิน	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....

พูน ปณ ทิโต ชีเว

แนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์ มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด มหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น									
	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3.6 มีการสะท้อนผลการนิเทศและผล การประเมินบุคลากรเพื่อนำไปใช้เป็น ข้อมูลในการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง										
3.6.1 วิเคราะห์ผลนิเทศและการ ประเมินบุคลากรเป็นรายบุคคล	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.6.2 นำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการ ปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรเป็นรายบุคคล และนำเข้าสู่แผนการพัฒนาบุคลากร	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....

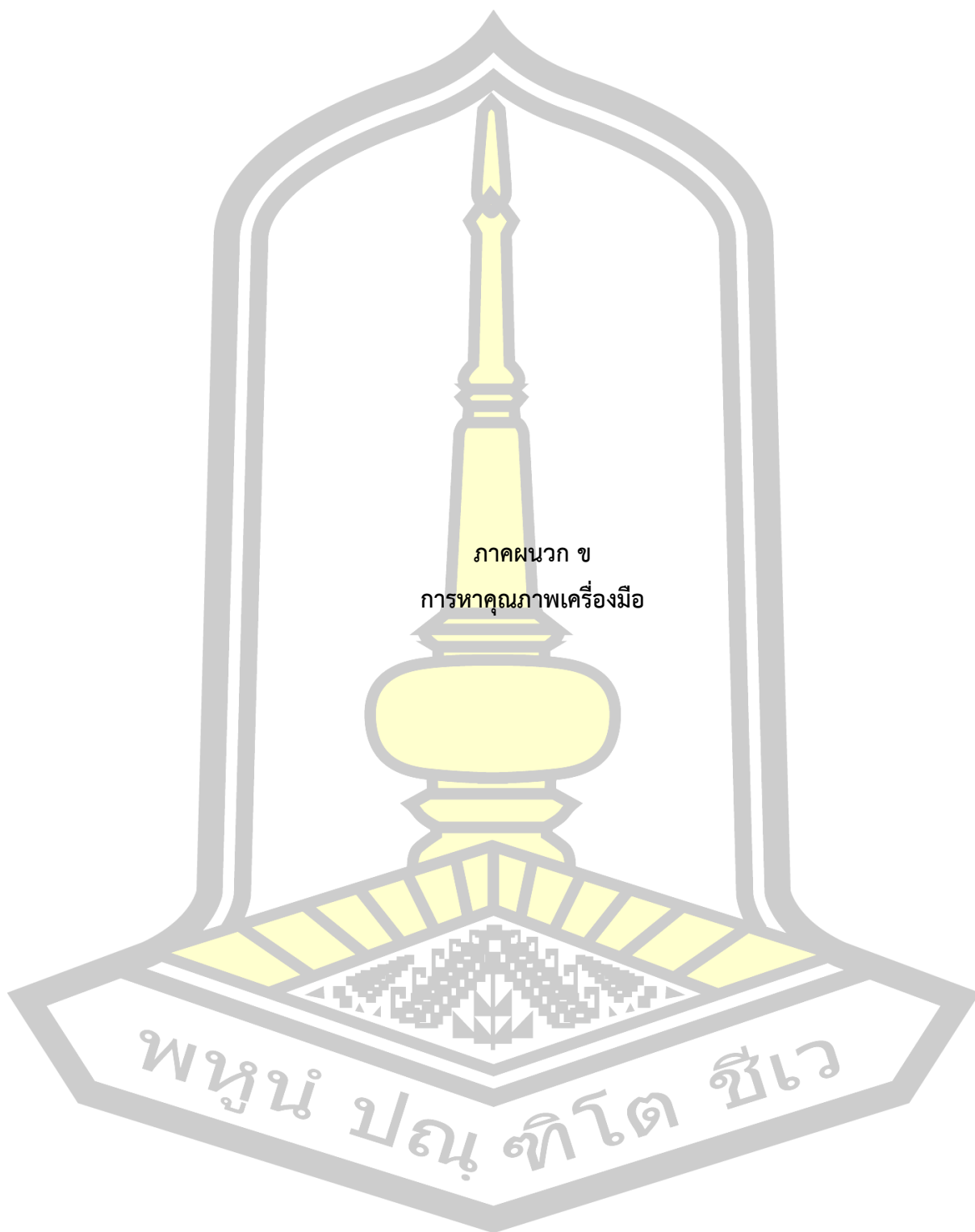

ภาคผนวก ข
การหาคุณภาพเครื่องมือ

พหุมนุ ปรณุ ทิโต ชีเว

คุณภาพเครื่องมือ
แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

ข้อที่	องค์ประกอบและตัวชี้วัด	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1.	มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก							
1.1	มีการกำหนดโครงสร้างของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน เพื่อให้มีพร้อมทั้งด้านคน สถานที่ งบประมาณ และวิธีดำเนินการ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.2	มีปฏิทินการดำเนินงานอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับปีการศึกษาตามระบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	1	1	1	0	1	0.80	ใช้ได้
1.3	มีการวางแผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกปีการศึกษา	0	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้
1.4	มีการจัดทำระเบียบในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจนและครอบคลุมตามภารกิจ	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
1.5	มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้
1.6	มีการดำเนินการตามปฏิทินการดำเนินงานแผนการบริหารจัดการ ระเบียบ และเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้กำหนดไว้	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.7	มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามข้อ 1.6 และประสิทธิภาพในการดำเนินงาน	1	1	0	1	0	0.60	ใช้ได้
1.8	มีการนำผลที่ได้จากการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามข้อ 1.7 เพื่อสะท้อนผลสู่การปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	องค์ประกอบและตัวชี้วัด	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
2.	มาตรฐานด้านบุคลากร							
2.1	มีการวางแผนด้านบุคลากร บทบาทหน้าที่ อัตรากำลัง โดยจัดให้มีจำนวนบุคลากรที่เหมาะสมกับปริมาณงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	0	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้
2.2	มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ โดยจัดทำเป็นปฏิทินการพัฒนาบุคลากร	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
2.3	มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกตำแหน่งอย่างสม่ำเสมอ	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้
2.4	มีการประเมินผลการปฏิบัติของบุคลากรทุกตำแหน่งอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.5	มีการสะท้อนผลการประเมินบุคลากรไปเป็นแนวทางในการกำหนดแผนการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้
3.	มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย							
3.1	มีการวิเคราะห์สภาพความเหมาะสมและความพร้อมสำหรับใช้งานของอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยกำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสมไว้	1	1	1	0	1	0.80	ใช้ได้
3.2	มีการวางแผนการด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ไว้อย่างชัดเจนและสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน โดยจัดทำเป็นปฏิทินการดำเนินงาน	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.3	มีการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้	0	1	1	1	0	0.60	ใช้ได้
3.4	มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้	0	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้

ข้อที่	องค์ประกอบและตัวชี้วัด	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
3.5	มีการนำผลการตรวจสอบข้อ 3.4 นำสู่การประเมินและพัฒนากิจการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4.	มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร							
4.1	มีการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ และการเสริมสร้างคุณธรรมให้แก่เด็กโดยเฉพาะความกตัญญู	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4.2	มีการวางแผนการพัฒนาเด็กด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยจำแนกเป็น 4 ด้าน ให้สอดคล้องกับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา และสอดคล้องกับหลักสูตร	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4.3	มีการวางแผนการพัฒนาวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4.4	มีการดำเนินการตามแผนด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	0	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้
4.5	มีการตรวจสอบผลการดำเนินการตามแผนด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และประเมินผลการดำเนินงาน	0	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้
4.6	มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เพื่อนำสู่การพัฒนาและนำสู่การกำหนดแผนการพัฒนาในข้อ 4.3	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5.	มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน							
5.1	วิเคราะห์บทบาทและความสัมพันธ์ของหน่วยงานหรือบุคคล ผู้มีแนวโน้มให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

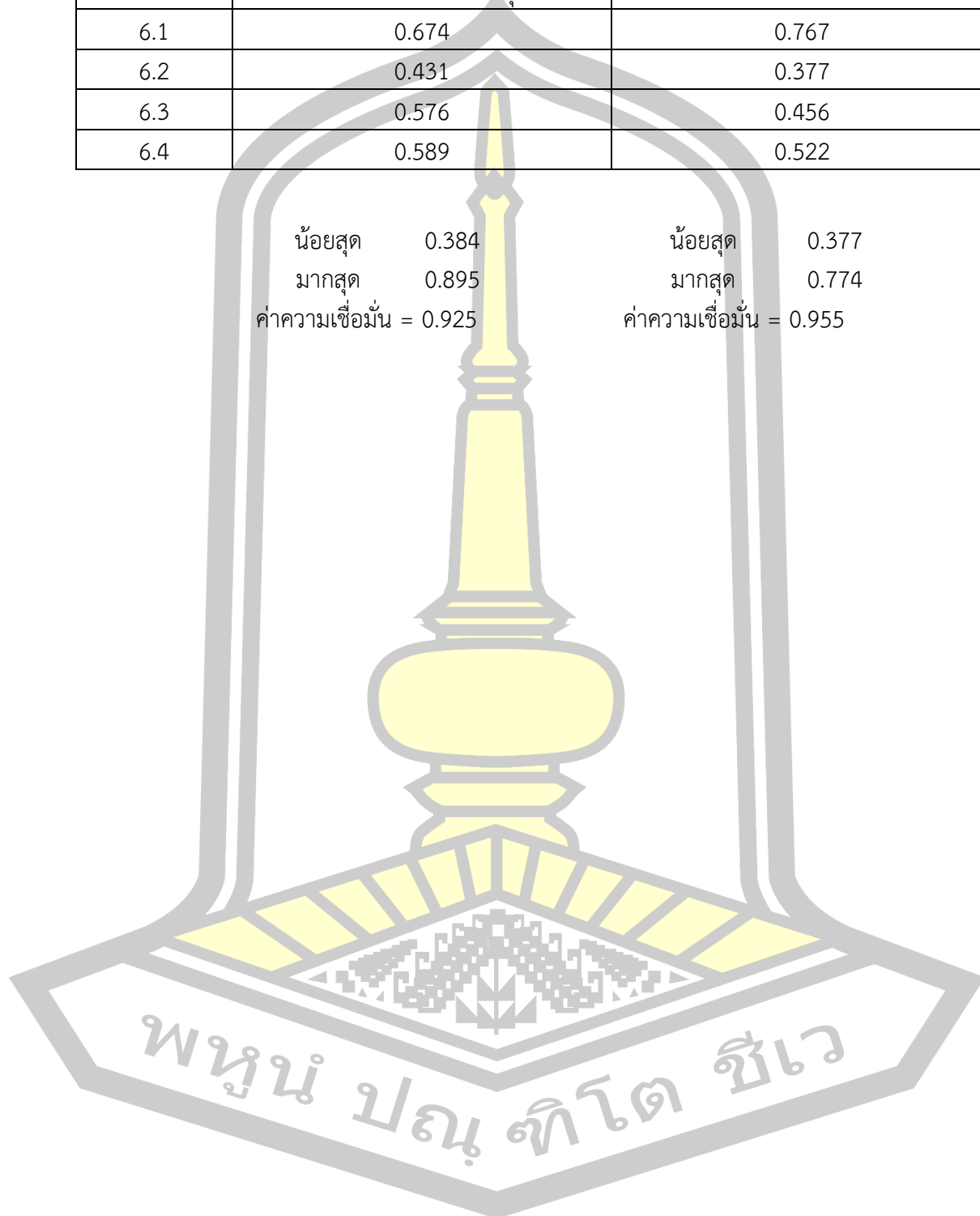
ข้อที่	องค์ประกอบและตัวชี้วัด	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
5.2	มีการวางแผนส่งเสริมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5.3	มีการให้ความสำคัญและประสานสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน	0	0	1	1	1	0.60	ใช้ได้
5.4	มีการดำเนินการตามแผนด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยเน้นการสื่อสารสร้างความเข้าใจร่วมกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ให้การสนับสนุน	0	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้
5.5	มีการตรวจสอบการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนอย่างสม่ำเสมอและมีการประเมินผลให้สอดคล้องตามแผน	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5.6	มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนเพื่อนำสู่การพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6.	มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย							
6.1	มีการวางแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6.2	มีการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6.3	มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	0	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้
6.4	มีการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อนำสู่การพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

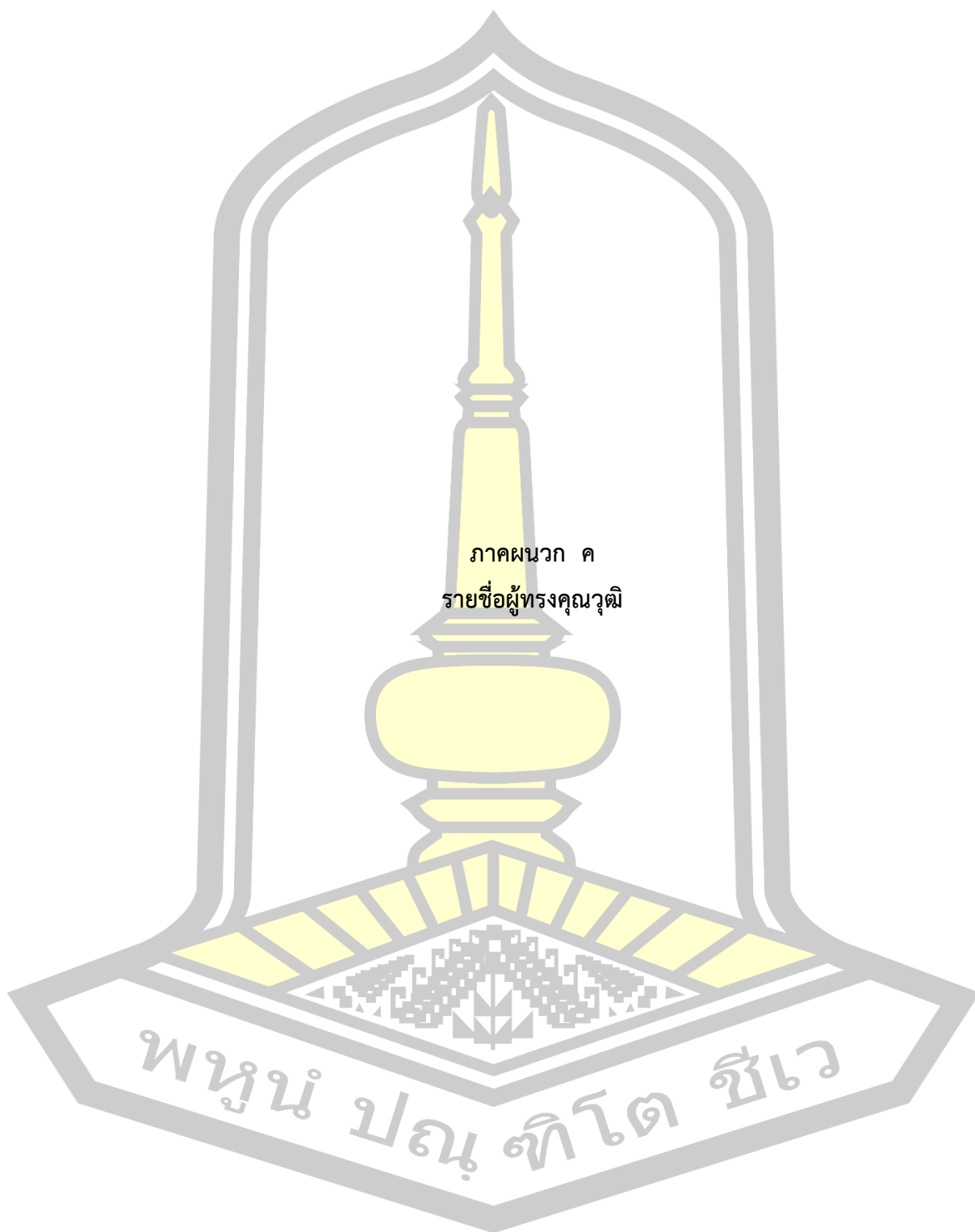
ค่าอำนาจจำแนกและความค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

องค์ประกอบ/ ตัวชี้วัดที่	ค่าอำนาจจำแนก	
	แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน	แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์
1.1	0.415	0.423
1.2	0.525	0.690
1.3	0.556	0.720
1.4	0.574	0.674
1.5	0.455	0.395
1.6	0.525	0.457
1.7	0.577	0.578
1.8	0.594	0.621
2.1	0.384	0.425
2.2	0.678	0.533
2.3	0.741	0.575
2.4	0.844	0.589
2.5	0.589	0.525
3.1	0.764	0.415
3.2	0.431	0.466
3.3	0.588	0.534
3.4	0.467	0.774
3.5	0.895	0.446
4.1	0.574	0.521
4.2	0.482	0.489
4.3	0.777	0.670
4.4	0.623	0.578
4.5	0.574	0.627
4.6	0.716	0.688
5.1	0.628	0.452
5.2	0.814	0.728
5.3	0.399	0.489
5.4	0.429	0.685
5.5	0.555	0.399
5.6	0.856	0.711

องค์ประกอบ/ ตัวชี้วัดที่	ค่าอำนาจจำแนก	
	แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน	แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์
6.1	0.674	0.767
6.2	0.431	0.377
6.3	0.576	0.456
6.4	0.589	0.522

น้อยสุด	0.384	น้อยสุด	0.377
มากที่สุด	0.895	มากที่สุด	0.774
ค่าความเชื่อมั่น = 0.925		ค่าความเชื่อมั่น = 0.955	

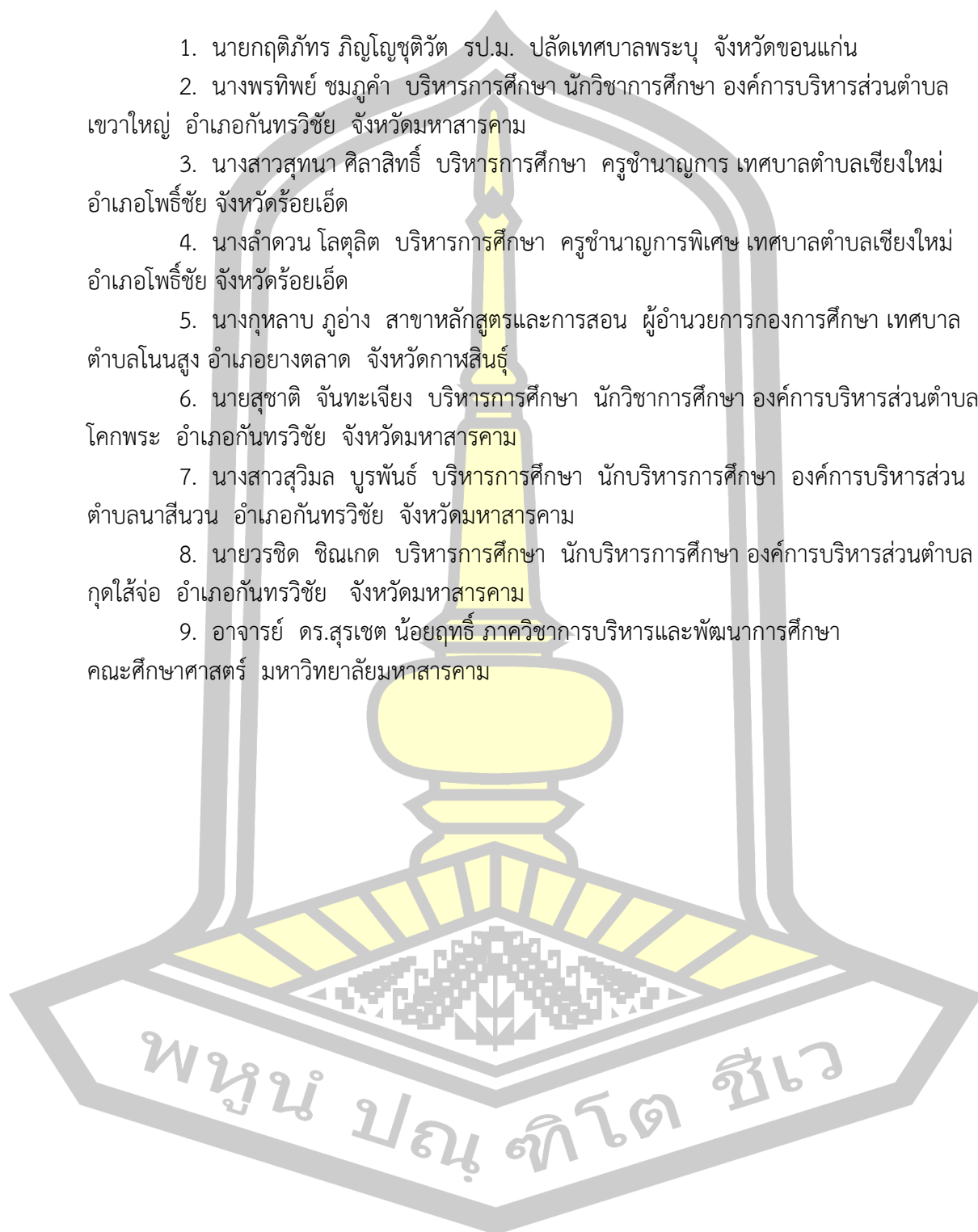

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต ชีเว

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. นายกฤติภัทร ภิญญชุตีวัต ร.ป.ม. ปลัดเทศบาลพระบุ จังหวัดขอนแก่น
2. นางพรทิพย์ ชมภูคำ บริหารการศึกษา นักวิชาการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล
เขวาใหญ่ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
3. นางสาวสุพนา ศิลาสิทธิ์ บริหารการศึกษา ครูชำนาญการ เทศบาลตำบลเชียงใหม่
อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด
4. นางลำดวน โลตุลิต บริหารการศึกษา ครูชำนาญการพิเศษ เทศบาลตำบลเชียงใหม่
อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด
5. นางกุหลาบ ภูอ่าง สาขาหลักสูตรและการสอน ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาล
ตำบลโนนสูง อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
6. นายสุชาติ จันทะเจียง บริหารการศึกษา นักวิชาการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล
โคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
7. นางสาวสุวิมล บุรพันธ์ บริหารการศึกษา นักบริหารการศึกษา องค์การบริหารส่วน
ตำบลนาสีนวน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
8. นายวรชิต ชินเกต บริหารการศึกษา นักบริหารการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล
กุดไผ่จ้อ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
9. อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ ภาควิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวศิริดาว โพธิ์สิงห์
วันเกิด	วันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2530
สถานที่เกิด	อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 153 หมู่ที่ 18 ตำบลศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44150
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสุข ตำบลศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัด มหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44150
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2545 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคามพิทยาคม ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. 2548 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารคามพิทยาคม ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. 2553 ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2562 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูนุ ปณุกิตโต ชีวะ